

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

МАТЕРІАЛИ

МІЖВУЗІВСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

ПРИСВЯЧЕНА 60-РІЧЧЮ ІРПІНСЬКОГО
ЕКОНОМІЧНОГО КОЛЕДЖУ

ІРПІНЬ
2016

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖВУЗІВСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

ПРИСВЯЧЕНА 60-РІЧЧЮ ІРПІНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО КОЛЕДЖУ

8 вересня 2016 року

Ірпінь-2016

Матеріали Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, підприємництва та природокористування» // Зб. наук. пр. / Редкол.: С.І. Михайлов (голова) та ін. – Ірпінь, 2016. - 187с.

Рекомендовано до друку методичною радою.

Протокол № 1 від 30 вересня 2016 р.

Редакційна колегія:

С.І. Михайлов, Н.В. Ільченко, А.Г. Заболотна, О.І. Погоріла, Ю.І. Литвинець, Л.Л. Гурська, С. К. Березинець, В.І. Березовський.

У збірнику надруковані доповіді учасників V Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових прав в Україні». Висвітлено результати наукових досліджень, проведених студентами та науково-педагогічними працівниками Національного університету біоресурсів і природокористування України та його відокремлених підрозділів: Ірпінського економічного коледжу, Бобровицького коледжу економіки та менеджменту ім. Майнової, Боярського коледжу екології і природних ресурсів, Немішаївського агротехнічного коледжу, Ніжинського агротехнічного коледжу, а також Вінницького торговельно-економічного коледжу КНТЕУ, Київського фінансово-економічного коледжу НУДПСУ.

Тексти статей друкуються в авторській редакції. Відповідальність за інформацію, подану в науковому дослідженні, несуть автори статей.

Видавничий центр ВП НУБіП України „Ірпінський економічний коледж”
08200, м. Ірпінь, вул. Гагаріна, 9.

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Дозвольте привітати Вас, учасників Міжвузівської студентської науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю Ірпінського економічного коледжу.

Навчальні заклади – ідеальне місце зустрічі викладачів, які прагнуть поділитися своїми знаннями й поглибити їх у дослідженнях, і студентів, які мають можливість і бажання вдосконалити свої знання, збагачуватися інтелектуально.

Уміння і навички дослідницької діяльності, отримані в стінах альма-матер, безцінні для майбутнього фахівця і є однією з ключових складових його професійного успіху. Саме тому залучення студентства до наукових досліджень є одним із пріоритетних напрямків сучасної діяльності Ірпінського економічного коледжу. Сьогодні нашого навчального закладу посилюється проведенням, на належному методологічному рівні фундаментальних та прикладних наукових досліджень з актуальних проблем економіки, підприємництва і природокористування в Україні.

Студентська конференція проходитиме у формі пленарного і секційних засідань, які охоплять п'ять блоків – «Економіка та управління підприємством», «Бухгалтерський облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа і страхування», «Проблеми формування ринку харчових продуктів в умовах глобалізації», «Екологічні аспекти природокористування сучасного світу».

Актуальність тематики конференції у сьогоднішній реальності підтверджується самим життям; це дозволило нам залучити до участі студентів багатьох навчальних закладів України.

Враховуючи те, що будь-яка наукова конференція є не тільки можливістю обміну думками та апробуванням своїх теоретичних напрацювань її учасниками, але і прекрасною нагодою для нових знайомств, впевнений, що ви матимете можливість для неформального спілкування, отримаєте незабутні враження. Це важливо для молоді, зокрема і для студентів Ірпінського економічного коледжу; конференція проводиться з метою їх становлення як дослідників економічних та природничих наук та гідних громадян своєї країни.

Керівництво Ірпінського економічного коледжу висловлює вам щирі подяку за участь у роботі конференції та сподівається, що кожен з вас зможе краще пізнати прекрасний світ науки.

Щастя вам!

С.І. Михайлов,
директор ВП НУБіП України
«Ірпінський економічний коледж»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Безсмертна А. О., Гурська Л. Л. ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ	8
Берегеля В. Р., Михайлов С. І. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	10
Бичок А. П., Сілонова Н.Б. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ	13
Бондаренко Т.С., Рябчун І. А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАНОТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОБНИЦТВІ СУЧАСНИХ МАТЕРІАЛІВ	16
Галушко О. С., Шапошнік В. М. ВИМОГИ СТАНДАРТУ ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 ДО КАЛІБРУВАННЯ ЗВТ	18
Клопотівський В. В., Сілонова Н. Б. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА МОЛОКОПЕРЕРОБНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	20
Костенко М. М., Михайлов С. І. РОЛЬ МОТИВАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ ПЕРСОНАЛУ	21
Кот В. С., Леденко О. П. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	23
Кравчук Г.М., Мартиненко М. О. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	28
Лайчук К.І., Мартиненко М. О. МИСТЕЦТВО БЕНЧМАРКІНГУ	30
Охай В.О., Пісковець О. В. ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ	32
Полив'яна А.Ю., Черненко Л. Б. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	34
Сковоринська О.І., Сілонова Н.Б. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У НОВІЙ ВЕРСІЇ ISO 9001:2015	36
Смоляр Д.М., Пісковець О. В. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	38
Троценко Ю. В., Гурська Л. Л. СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	41
Федорченко Д. П., Ковтун О. П. БІЗНЕС І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	44
Шарапа В., Мартиненко М. О. РЕКЛАМА. ПОПЕРЕДЖЕНІЙ – ЗНАЧИТЬ ОЗБРОЄНИЙ	47
Шмегельська В.О., Ковальчук Н. І. КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, СТАН ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	49
Щолкіна О.Р., Мехед М.А. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ	52
СЕКЦІЯ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ	
Андросюк О.О., Лісовська Н. В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	55

Безпалова А.В., Шидловська І. В. ПРОБЛЕМИ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	58
Бортницька Н. В., Литвинець Ю. І. ТРИВАЛІСТЬ, ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ОПЛАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ВІДПУСТКИ	59
Гуца Д. С., Сиротенко А. О. СТАН ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	62
Драгушинець А.М., Кошик В. В. АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ	64
Костюченко А.А., Ковтун О. В. ЦЯ ДИВОВИЖНА ПРОФЕСІЯ – БУХГАЛТЕР	67
Нечипорук О.П., Талько Т. В. ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУЮЧИХ ПРЕДМЕТІВ	71
Овчаренко Д.О., Талько Т. В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	74
Олішук О.Г, Калусенко В.В. СОЦІАЛЬНА ПІЛґА ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РІВНОСТІ ПДФО	77
Олексієнко В.В., Сиротенко А. О. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ	79
Охай А.О., Кириленко Т. Я. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	82
Печніков С. А., Литвинець Ю. І. ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ПЛАТИ ЗА ОРЕНДУ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА	85
Савченко А.І., Лісовька Н. В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	87
Смоляр Д.М., Кириленко Т. Я. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ	90
Товкач А.І., Шидловська І. В. МІСЦЕ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	93
Федієнко Ю.С., Кошик В. В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ	94
Червінська Я.С., Калусенко В.В. ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗНИЖКИ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	97
Якупова Д. О., Меднікова С. В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ	99
СЕКЦІЯ 3. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА І СТРАХУВАННЯ	
Алданова К.Л., Мехед М. А. РОЗВИТОК БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	102
Бажанюк В.С., Іванова С. М. ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	104
Калініченко А. Г., Деміденко Л.С. РОЛЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ УКРАЇНИ	107
Клімович В. К., Токар І. В. СТРАХУВАННЯ НАЗЕМНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ	109
Ковальчук В. В., Уразова С. В. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО РИНКУ	113

Козак О. С., Токар І. В. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	116
Лисаченко А. С., Деміденко Л.С. ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ	118
Мірзоєв Т.Д., Тітенко З.М. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	121
Никитенко М.В., Іванова С. М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ	123
Писанець Н.О., Токар І.В. СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВИЙ РИНОК В УКРАЇНІ	125
Томашевський В.Ю., Тітенко З.М. РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	129
Туз А. С., Жиглій Т. С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	132
Філінська Л.С., Черненко Л. Б. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	135
Шахов О.О., Сова В. М. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	137
СЕКЦІЯ 4. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Бондаренко І.В., Вінник І. В. УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК – ПРОБЛЕМА СТАНДАРТІВ	141
Давидченко А.І., Поцелуйко М.П., Вдович В.Г., Вінник І.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА НА ВІДПОВІДНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИМ НОРМАТИВНИМ ДОКУМЕНТАМ	144
Закалад В.М., Шапошнік В.М. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ЛАБОРАТОРІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	146
Кириченко В.О., Сілонова Н.Б. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ НАССР ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСОПРОДУКТІВ	148
Лавриченко Ю. С., Солоненко Л.М. ПРОБЛЕМИ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	150
Недільська О. І. Меднікова С. В. ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	153
Осюк О.Р., Солоненко Л.М. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ТОВАРІВ	156
Пацера А.С., Слива Ю.В. ЗБАГАЧЕННЯ ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ ХАРЧОВИМИ ВОЛОКНАМИ	160
Сабелькіна К.Ю., Вінник І. В. РИЗИКИ ОТРУЄННЯ «ШКІДЛИВОЮ ЇЖЕЮ»	162
Федорова Д.О., Вінник І. В. ХЛІБ ІЗ СЕКРЕТОМ. ЩО ПРИХОВУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ПЕКАРІ?	164
Федорова Д. О., Федосєєва Н.І. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	167
СЕКЦІЯ 5. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ СУЧАСНОГО СВІТУ	
Безух С.Ю., Смолянчук Н. В. НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	171
Кепанова К.О., Мартиненко М. О. ЖУВАТИ ЧИ НЕ ЖУВАТИ, ОСЬ У ЧОМУ ПИТАННЯ?	174

Лещенко Р.О., Вінник І. В. ВПЛИВ ІНВАЙРОМЕНТАЛІЗМУ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ	175
Маруда О.С., Добронєцька Т.Б. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	177
Петренко А.О., Мартиненко М. О. ВСЕ НА СВІТІ З ПЛАСТМАСИ, І НАВКОЛО ПЛАСТМАСОВЕ ЖИТТЯ	180
Сторчило Є.О., Левицький М. А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕНЕРГЕТИНОГО АУДИТУ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЗГІДНО ДСТУ ISO 50001:2014.	182
Хижняк І.Ю. Ціник І.І., Бідун О.В. ГІДРОСФЕРА ТА АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ВОДИ СВІТОВОГО ОКЕАНУ	184
Шишко І.О., Сухенко В.Ю. ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИТЕРІЇВ	186

ЕКОНОМІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Безсмертна А. О., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», II курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Гурська Л.Л.

Рентабельна діяльність підприємства в умовах ринкової економіки залежить від того, наскільки вірогідно його керівництво передбачає далеку й близьку перспективу розвитку, тобто від прогнозування. Прогнозування відіграє особливу роль у забезпеченні стабільної діяльності підприємства, оскільки воно пов'язане з формуванням, розміщенням та використанням ресурсів, отриманням прибутку на вкладений капітал, визначенням альтернативних шляхів розвитку, щоб вчасно запобігти економічним ризикам. Економічне прогнозування – це процес розробки економічних прогнозів, заснований на наукових методах пізнання економічних явищ і використанні всієї сукупності методів, засобів і способів економічної прогностики [1, с 56].

Визначення основ прогнозування та його теоретичну сутність розкриває велика кількість науковців, а саме: І.В. Бестужев, О.В. Лозова, Г.В. Присенко, Є.І. Равікович, М.П. Лукашевич, І.І. Мигович, О.Г. Льовкіна, А.В. Шегда та ін.

Прогнозування – це досить потужний інструмент ведення підприємницької діяльності. Необхідність прогнозування зумовлена ще й тим, що воно здійснюється безперервно в міру надходження нової інформації і дає обґрунтовані оцінки шляхів розвитку керованого об'єкта.

Прогнозування є важливою з'єднуючою ланкою між теорією і практикою у всіх галузях життя суспільства. Виділяють такі функції прогнозування: передбачувальну (опис можливих перспектив, станів, рішень проблем майбутнього) та вказувальну (власне рішення цих проблем, використання інформації про майбутнє в цілеспрямованій діяльності) [4]

Процес прогнозування базується на таких принципах [2, с. 44]

Таблиця 1

ПРИНЦИПИ ПРОГНОЗУВАННЯ	
Цілеспрямованість	Змістовий опис поставлених дослідницьких завдань.
Системність	Побудова прогнозу на підставі системи методів і моделей, що характеризуються певною ієрархією та послідовністю.
Наукова обґрунтованість	Усебічне врахування вимог об'єктивних законів розвитку суспільства, використання світового досвіду.
Багаторівневий опис	Опис об'єкта як цілісного явища і водночас як елемента складнішої системи.

Інформаційна єдність	Використання інформації на однаковому рівні узагальнення й цілісності ознак.
Адекватність об'єктивним закономірностям розвитку	Виявлення та оцінка стійких взаємозв'язків і тенденцій розвитку об'єкта.
Послідовне вирішення невизначеності	Ітеративна процедура просування від виявлення цілей та умов, що склалися, до визначення можливих напрямів розвитку.
Альтернативність	Виявлення можливості розвитку об'єкта за умови різних траєкторій, різноманітних взаємозв'язків і структурних співвідношень.

Прогноз описує сферу і можливості, в рамках яких можуть бути сформульовані реальні завдання та цілі, встановлює проблеми, які мають стати об'єктом розробки в плані. Розробка прогнозу і формування портфеля замовлень в умовах ринку - взаємозв'язані стадії в рамках загального планування в межах підприємства, які мають свою специфіку. Розбіжності між ними полягають у тому, що сформований портфель замовлень відображає та втілює вже прийняте рішення, а прогноз - це пошук потенційного, реалістичного, економічно правильного рішення. Сформований портфель замовлень на підприємстві сприймається як результат усіх видів та етапів роботи, він повинен бути якісно однорідним і спрямованим на досягнення вибраної мети. Прогноз розкриває можливість різних варіантів розвитку, аналізує та обґрунтовує їх. У прогнозі можна розглянути різноманітні принципи економічної політики і поєднання об'єктивних та суб'єктивних, економічних і неекономічних факторів. Він не встановлює якихось конкретних завдань плану, але містить матеріал, який потрібен для їхнього розробки. Економічні прогнози можуть бути короткостроковими (до 3-х років), середньостроковими (5-7 років), довгостроковими (понад 10 років). При цьому організація діяльності щодо прогнозування вимагає забезпечення необхідних зустрічних потоків інформації [3, с.481].

Ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах неможливе без використання в управлінні методів прогнозування. Саме прогнозування є ефективним інструментом при прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, дає імовірнісне припущення про можливий стан підприємства в майбутньому. Наявність прогнозу дає змогу уникнути помилкових рішень, запобігти небажаним подіям.

Прогнозування дозволяє не тільки передбачити напрямки розвитку, але й краще зрозуміти, які цілі необхідно встановити і яких наслідків можна очікувати від різних дій, воно допомагає обрати способи оптимального розподілу ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей. Одним з найважливіших завдань прогнозування є передбачення так званих граничних величин процесів розвитку, виявлення, наприклад, строків великих зрушень, що знаменують якісні зміни досліджуваних процесів.

Отже прогнозування є одним із засобів розробки стратегії, оскільки успіх фінансового планування гарантується, якщо фінансові стратегічні цілі відповідають

реальним економічним та фінансовим можливостям, коли чітко централізовано фінансове керівництво, а його методи є гнучкими та адекватними змінам фінансово-економічної ситуації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економіка підприємства: Навч. посібник / Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. – К.: ЦК «КОМПРИНТ», 2015. – 418 с.
2. Економіка підприємства: Навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін; За ред.. А.В. Шегди. – К.: Знання-Прес, 2004. – 335с.
3. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-III
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Берегеля В. Р., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Завадського НУБіП України Михайлов С.І.

Перехід суб'єктів господарювання на інноваційний шлях розвитку можливий лише за умови формування та реалізації інноваційного потенціалу, як основи цього розвитку. Інвестиційне забезпечення визначає динаміку інноваційного розвитку підприємства, на ефективність якого суттєво впливають структура і якість здійснення інвестиційної діяльності. Тому дослідження закономірностей та особливостей інвестиційної діяльності для формування концепції інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства на сьогодні є актуальним.

Інновація – це термін, який вперше був запропонований Й. А. Шумпетером і означає «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або в новому виді виробу». В економічній літературі термін «інновація» інтерпретується як перетворення потенційного науково-технічного прогресу в реальний, який втілюється в нових продуктах і технологіях. Інноваційний продукт характеризується вищим технологічним рівнем, новими споживчими якостями товару або послуги порівняно з попереднім продуктом.

У сучасній економічній літературі широко і ґрунтовно висвітлюється питання інвестування інноваційної діяльності. Значний внесок у теоретичні дослідження процесів

інвестування зробили вітчизняні вчені-економісти Ю. Бажал, П. Беленький, А. Гойко, М. Долішний, М. Денисенко, М. Крупка, О. Лапко, С. Онишко, В. Опарін, В. Федоренко. Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» від інноваційною діяльністю розуміється діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [2, с. 12].

Об'єктами інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти, нові знання та інтелектуальні продукти, виробниче обладнання та процеси, інфраструктура виробництва і підприємства, організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути фізичні і юридичні особи України та іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність [6].

Інвестиції (від лат. invest – вкладати) – це вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення. Згідно з Законом «Про режим іноземного інвестування» під іноземними інвестиціями розуміють «усі цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту» [1].

Інвестування відображає відносини, пов'язані з довгостроковим вкладенням грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що авансуються в основні та оборотні фонди підприємств, фірм та організацій, а також у науково-технічний розвиток, якісне вдосконалення виробничої бази та освоєння випуску нових видів продукції з метою одержання прибутку або соціального ефекту. Результати досліджень теорії інвестицій засвідчують наявність взаємозв'язку між інвестиційною діяльністю та приростом капіталу. Особливо висока ефективність інвестицій досягається при фінансуванні інноваційних проектів. Отже, завдяки інвестуванню підприємств відбувається зростання його економічного потенціалу, і, відповідно, забезпечується фінансова стабільність підприємства [4, с. 34].

Останнім часом в економічній літературі визначились нові форми інвестицій, які входять до складу реальних інвестицій, - інноваційні інвестиції та інтелектуальні інвестиції. Інноваційні інвестиції – це вкладання у нововведення [3, с.146]. При стабільній економіці всі інвестиції є водночас інноваціями, оскільки підприємство формує інноваційний потенціал, ключова роль у реалізації якого відводиться інвестиційному забезпеченню інноваційної діяльності. Під інноваційним потенціалом підприємства розуміють комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатності до їх реалізації, котрі визначають його спроможність приводити у відповідність внутрішні й зовнішні можливості розвитку підприємства на основі

постійного пошуку, використання і розвитку нових сфер та способів ефективної реалізації існуючих і перспективних ринкових можливостей [5].

Принциповою відмінністю інноваційного потенціалу підприємства від науково-технічного є те, що при визначенні першого акцент робиться на потенціалі ринкової реалізації нововведення, тобто враховується наявність факторів ринкової кон'юнктури, здатність ринку сприймати інновації, зусилля, які докладає підприємство для стимулювання збуту, оцінки ємності ринку, просування товару на ринок. Інвестиційно-інноваційна діяльність набуває комплексного характеру завдяки формуванню інвестиційних ресурсів, які забезпечують потреби підприємства в інвестиціях для реалізації інноваційних програм. Особливість інвестиційного забезпечення інноваційного потенціалу підприємства полягає в тому, що воно виконує роль інструменту розширеного відтворення основного капіталу підприємства. Такий підхід до інвестиційного забезпечення дає підстави розглядати його як основне джерело формування інвестиційних ресурсів і фінансування всіх сфер діяльності підприємства. Тільки за умови інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку інвестиційно-інноваційна діяльність набуває комплексного характеру, що дає можливість регіональній економіці динамічно розвиватись і формувати фінансові ресурси, які забезпечують соціальні та екологічні потреби підприємства. Таким чином, на підприємстві відбувається процес кругообігу інвестицій, коли інвестиційна діяльність стає основою інноваційної діяльності, в результаті чого відбувається безперервне розширення відтворення основного капіталу підприємства, завдяки якому створюються можливості для забезпечення його зростаючих потреб в інвестиціях.

Таким чином, головною метою інноваційного процесу в Україні є підвищення соціально-економічної ефективності виробничої сфери на базі системного удосконалення всіх елементів та матеріалізації наукових знань і підвищення соціального забезпечення. Підвищення інноваційної активності підприємств потребує створення привабливих умов інноваційного інвестування, а саме: розвитку правових основ інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств в Україні з метою створення ефективного правового механізму гарантій захисту інвестицій, стабілізації та розвитку економічних процесів в окремих регіонах і в країні в цілому, сприяння розвитку банківської системи України через широке залучення іноземного капіталу, застосування сучасних банківських технологій та інструментів для забезпечення якості банківських послуг і спрямування банківського капіталу до інноваційного інвестування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересні 1991 р. (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 38. С. 188.

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 36. С. 266.
3. Інвестування: підручник / В.М. Гриньова, В.О. Коюта, Т.І. Лепейко, О.П. Коюта. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
4. Михайлов С.І. Менеджмент : навч. посіб. С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк та ін. За ред. С.І. Михайлова — 2-ге вид. випр. та доп. - К.: “Центр учбової літератури”, 2012. - 536 с.
5. Всеукраїнський фінансово-економічний тижневик «Інвест-газета» [Електронний ресурс] Режим доступу: www.investgazeta.net/
6. Державне агентство України з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] Режим доступу: www.in.gov.ua/index

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ

Бичок А.П., харчових технологій та управління якістю продукції АПК,
VI курс, НУБіП України
Науковий керівник – викладач Сілонова Н.Б.

Управління якістю послуг у готельно-ресторанній сфері - одна із складових механізму управління, спосіб організації діяльності готельного підприємства. Управління якістю послуг охоплює коригування відносин між учасниками процесу надання послуг, між підприємством і споживачами послуг, формами і методами впливу на процес виробництва та реалізації послуг, організаційною структурою управління та умовами стимулювання персоналу.

Зміст управління якістю готельних послуг повинен спрямовуватись на вироблення управлінських рішень і здійснення комплексу управлінських дій щодо створення, надання і планування послуг високого рівня якості.

Процес управління якістю послуг готельного-ресторанного підприємства охоплює стратегію реалізації якості, що визначає основні напрямки та цілі готелю, ресторану у сфері якості, офіційно затверджені керівництвом з урахуванням вимог споживачів, завдань у сфері якості, методів їх виконання, ролі персоналу у реалізації стратегії, іміджу готелю, ресторану та ін. Стратегія готельного підприємства у сфері якості може бути здійснена шляхом послідовної реалізації короткострокової або довгострокової цілі і передбачати: покращення економічних показників функціонування готелю, досягнення вищого рівня якості послуг щодо рівня провідних готелів, орієнтування на задоволення потреб певних категорій споживачів або сегментів ринку, розвиток і покращення якості додаткових послуг.

У стандартах ISO 9000 процесний підхід щодо впровадження системи менеджменту якості є визначальним фактором. У механізмі управління якістю готельних та ресторанних

послуг на основі процесуального підходу у системі якості виділяються дві групи процесів: основні і допоміжні. Першу групу охоплюють процеси створення і реалізації готельних та ресторанних послуг (бізнес процеси). Другу групу складають процеси менеджменту та процеси забезпечення.

Існує ряд моделей управління якістю, які можна рекомендувати для використання в готельному та ресторанному бізнесі з урахуванням особливостей конкретного готелю, або ресторану. Серед них варто виділити модель «п'ять М», розроблену відомим ученим Ф. Котлером, «Петлю якості» Е. Деминга, прийняту за основу в міжнародних стандартах ISO 9000- 9004, документи Всесвітньої Туристичної Організації (ВТО). Національні законодавчі акти, нормативна документація і стандарти безпосередньо регулюють управління процесами надання послуг та узаконюють чіткі вимоги до систем забезпечення якості.

В рамках впровадження на підприємстві системи менеджменту якості в контексті міжнародного стандарту ISO 9001 спирається на підхід який покладений в основу документу- глобальної концепції законодавчого забезпечення якості послуг на європейському ринку. Концепція спирається в основному на три фундаментальних положення:

- систему менеджменту якості в готелі;
- контроль якості готельних послуг;
- єдину оцінку відповідності якості (сертифікацію) послуг.

В рамках впровадження системи менеджменту якості підприємство проводить оцінку факторів якості:

- стратегія готелю/ресторану (системи управління якістю мають особливості при реалізації стратегій диференціації, цінового лідерства і фокусування);
- роботи з проектування нових послуг;
- оснащення (технічний стан оснащення, його якісні параметри, ступінь зносу, відповідність певним вимогам щодо рівня якості послуг);
- персонал (відповідність кваліфікаційним вимогам);
- товарно-матеріальне забезпечення (своєчасність, якість, надійність систем постачання).

Система менеджменту якості готельно-ресторанних послуг в рамках впровадження стандарту ISO 9001 передбачає розроблення :

1. Політики в сфері якості.
2. Системи документації і планування.
3. Документацію щодо нормативних вимог і їх виконання.
4. Якість під час розробки (планування, компетентність, документація, перевірка, результат, зміни).

5. Якість під час закупівель, зберігання та переміщення ТМР (документація, контроль).

6. Якість під час надання послуг (планування, інструкції, кваліфікація, контроль).

7. Перевірку якості (вхідні перевірки, контроль).

8. Попереджувальні заходи.

9. Коригувальні заходи.

9. Документування якості (записи).

10. Внутрішній контроль за системою менеджменту якості в готелі.

11. Навчання персоналу з питань якості готельних послуг.

12. Аналіз системи менеджменту якості та планування заходів щодо поліпшення.

Політика в сфері якості на підприємстві формується у вигляді принципу діяльності готелю або довгострокової мети і включає:

- поліпшення економічного стану готелю;
- розширення ринку послуг;
- досягнення світового рівня надання послуг;
- орієнтацію на задоволення вимог споживачів з певних регіонів;
- освоєння послуг, функціональні можливості яких реалізуються на нових принципах;
- поліпшення найважливіших показників якості послуг;
- викорінення випадків надання споживачам неякісних послуг;
- розвиток сервісу.

Керівництво бере на себе відповідальність за розробку політики в сфері якості послуг і задоволення споживачів, її успішна реалізація залежить від тієї уваги, яку керівництво приділяє розробці та ефективному функціонуванню системи якості. Вище керівництво бере відповідальність і зобов'язання за політику підприємства у сфері якості, розробляє і документально оформляє політику якості стосовно:

- рівня якості і наданих послуг;
- репутації підприємства щодо якості;
- цілей забезпечення якості послуг;
- вибору підходу до досягнення цілей у сфері якості;
- ролі персоналу, відповідального за реалізацію політики в області якості.

Керівництво повинне забезпечити опублікування політики в сфері якості, забезпечити її зрозумілість, здійсненність і проведення у життя.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Чорненко Н.В. Організація туристичної індустрії :навчальний посібник, - К., Атіка 2006.-264 с.
2. Мальська М.П Готельний бізнес.

3. Джанджугазова Є. [Маркетинг](#) в індустрії гостинності. - М., 2005.

4. Круглов М.Г., Сергєєв С.К., Такташов В.А. та ін [Менеджмент](#) систем якості: Навчальний посібник. - М.: ІПК Видавництво стандартів, 2006.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАНОТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОБНИЦТВІ СУЧАСНИХ МАТЕРІАЛІВ

Бондаренко Т.С., товарознавче відділення,
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність, III курс
Чернігівський кооперативний технікум Чернігівської ОСС
Науковий керівник - викладач вищої категорії Рябчун І.А.

Вперше термін «нанотехнологія» вжив японський учений Норіо Танігучі в 1974 році. Походить термін від грецького слова «нанос» і означає «гном, карлик» [1, с. 15].

Саме цим терміном було назване виробництво виробів розміром порядку нанометру. Для порівняння: якщо все населення землі становить 1 мільярд, то 1 людина це і є 1 нанометр.

Нанотехнологія стала самостійною галуззю науки і перетворилася на довгостроковий технічний проект після детального аналізу, проведеного американським ученим Еріком Дрекслером на початку 1980-х років і публікації його книги «Машини творення: майбутня ера нанотехнологій».

Сьогодні нанотехнології є однією з галузей науки, що найбільш інтенсивно розвиваються. Наймасштабніші державні науково-дослідні програми в області нанотехнологій реалізують США, Японія, країни Європи та Азії. Розвивати нанотехнології прагнуть не тільки провідні індустріальні держави, а й країни, що розвиваються [2].

За прогнозами експертів, розвиток нанотехнологій через 10-15 років дозволить створити нову галузь економіки з обігом у 1-2,5 трильйони доларів і близько 6 млн. робочих місць, пов'язаних з нанотехнологіями, причому потреба у кваліфікованих фахівцях складе до 2 млн. осіб [3].

Глобальний ринок нанотехнологій постійно розширюється: щорічно кількість компаній, що випускають нанотехнологічну продукцію збільшується, серед них починає діяти принцип перенесення готової продукції з лабораторії безпосередньо на ринок.

Індустрія розвинених країн світу застосовує нанотехнології в процесі виробництва як мінімум 80-ти груп споживчих товарів і понад 600 видів сировинних матеріалів. Вже створені наноплівки для покриття поверхонь скла, керамічних товарів, металів, які захищатимуть ці вироби протягом кількох років від подряпин та стирання, мити їх можна без використання миючих засобів тільки водою.

Розроблені моделі кондиціонерів, пральних машин, очищувачів повітря, в яких використана технологія, заснована на використанні наночасток срібла, які є сильним антисептиком. Вже застосовуються розробки з виробництва нових видів сталей, які практично не схильні до корозії; енергозберігаючих наноплівки для світлопрозорих конструкцій; нанопокриття, що самоочищується і накопичує сонячну енергію, чим сприяє енергозбереженню.

Текстиль, створений на основі наноматеріалів, набуває унікальні за своїми параметрами показники: антибактеріальні, з використанням нанодроту; наносенсорні, які дозволяють відстежувати основні параметри організму людини (температуру, тиск, пульс); нанесення і закріплення нанокapsул, в які поміщені ароматичні, косметичні, лікувальні речовини; фарбування тканин наночастками золота, срібла, колір при цьому не буде змінюватись і тьмяніти (наприклад, вартість «золотого» шарфу обійдеться покупцеві у 200-300 доларів США).

Вже виготовлені керамічні тканини з каоліну і оксиду алюмінію які відмінно витримують високі температури, бавовняна тканина з додаванням карбиду бору створює «легку броню».

Створений так званий «розумний одяг», здатний заряджати мобільні пристрої; літній одяг, який захищає від сонячних променів та одяг, що береже свого власника від електромагнітного випромінювання. Розроблені спеціальні світлочутливі покриття, які можна наносити на будь-які вироби зі шкіри, під дією світла оброблена шкіра змінює свій колір; для студентів розроблений одяг з детекторами WiFi, який допомагає у пошуках безкоштовного Інтернету та інші.

Пріоритетними напрямками інтеграції українських інновацій до глобального ринку нанотехнологій, що забезпечує високий рівень міжнародної конкурентоспроможності, є виробництво надяскравих світлодіодів, які мають термін служби до 17 років, можуть використовуватися в будь-яких кліматичних умовах від -60 ° до +50 ° C, мають високу механічну міцність, вібробостійкість і надійність тощо. Фахівці підрахували, що переведення лише третини систем освітлення на світлодіодні технології компенсує підвищення тарифів на електроенергію[4].

Надяскравих світлодіодів та багатошарових полімерних сонячних батарей поки що в Україні не вистачає. Вони в комбінації із суперконденсаторами значною мірою змогли б допомогти розв'язати проблему енергозабезпечення великих міст, містечок та сіл. Цей перспективний ринок лише у США оцінюється в сумі 300 млрд. дол.

Технологія багатошарових керамічних покриттів, яка дає можливість у 2-5 разів збільшити термін експлуатації різального інструменту, розроблена українськими вченими була продана США за 50 млн. доларів. Цей сегмент ринку в Україні прогнозується на рівні

понад 200 млн. дол. США. Вже укладено міжнародні угоди між Україною та країнами ЄС щодо постачання наногетероструктур.

Однак є низка питань на які необхідно звернути серйозну увагу, а саме слід давати оцінку позитивних і негативних наслідків розробки та практичного впровадження нанотехнологій у близькій, середній і віддаленій перспективах; забезпечити відкритість програм для громадськості та ознайомлення її з перспективами, що відкривають нанотехнології; всебічному міжнародному науково-технологічному співробітництву; розробці нормативно-правової бази з регулювання питань, що пов'язані з нанотехнологіями, та їх узгодження з існуючими програмами та концепціями.

Таким чином, комплексне впровадження системи вищезазначених заходів дозволить Україні суттєво покращити свій конкурентний статус на світовому ринку нанотехнологій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Нечипуренко Є.В. Аналіз сучасних тенденцій використання нанотехнологій у екологічній та інших сферах діяльності -Вінниця, 2011, т.2 –С.402-405.
2. RAND Corporation Report The Global Technology Revolution, 2015.
3. http://www.nas.gov.ua/svit/Article/Pages/10_4546_03.aspx
4. <http://produced.in.ua/tags>.

ВИМОГИ СТАНДАРТУ ДСТУ ISO/IEC 17025:2006

ДО КАЛІБРУВАННЯ ЗВТ

Галушко О. С., спеціальність «Якість, стандартизація, сертифікація»,

студент магістратури, II курс, НУБіП України

Науковий керівник – канд. вет. наук, старший викладач В. М. Шапошнік

ISO/IEC 17025 – основний стандарт менеджменту якості вимірювальних і калібрувальних лабораторій. Стандарт встановлює загальні вимоги до компетентності, необхідні для проведення випробувань або калібрування, в тому числі і до відбору проб. В основі стандарту лежить модель менеджменту якості ISO 9001 з врахуванням специфіки метрологічних організацій.

Калібрування засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) – це визначення в певних умовах або контроль метрологічних характеристик ЗВТ, на які не поширюється державний метрологічний нагляд. Засоби вимірювальної техніки, які підлягають державним випробуванням (згідно зі статтею 18 Закону про метрологію та метрологічну діяльність) і на які не поширюється державний метрологічний нагляд, підлягають калібруванню під час випуску з виробництва. Необхідність проведення калібрування в експлуатації ЗВТ, на які не поширюється державний метрологічний нагляд, визначається їх користувачем.

Калібрування проводиться метрологічними службами юридичних осіб з використанням еталонів, супідрядних державним еталонам одиниць величин. Результати калібрування ЗВТ засвідчуються каліброваним знаком, нанесеним на ЗВТ, або свідченням (сертифікатом) про калібрування, а також записом в експлуатаційних документах.

Повірка ЗВТ. Повірку ЗВТ здійснюють з метою встановлення або підтвердження придатності ЗВТ до застосування. Під терміном «повірка» розуміють визначення метрологічним органом похибок ЗВТ і встановлення його придатності для вимірів.

Повірка ЗВТ – це встановлення придатності ЗВТ, на які поширюється державний метрологічний нагляд, до застосування на підставі результатів контролю їхніх метрологічних характеристик.

Державну повірку ЗВТ виконують органи державної метрологічної служби, а калібровку - метрологічні служби підприємств, організацій та міністерств. Державній повірці підлягають вихідні ЗВТ і робочі засоби, які застосовуються в охороні здоров'я; при виробництві медикаментів; при здійсненні заходів щодо охорони навколишнього середовища; при виконанні робіт, пов'язаних з обов'язковою сертифікацією продукції і т. д. ЗВТ, що не підлягають державній повірці, калібруються відомчими метрологічними службами. Крім повірки, державні метрологічні організації проводять випробовування – встановлення придатності до випуску ЗВТ на конструкторських заводах. Повірку можуть здійснювати тільки ті органи, які акредитовані ДКТРСП України. Фахівці територіальних органів, які проводять державну повірку ЗВ, повинні бути атестовані і володіти статусом повірника згідно з процедурою ДКТРСП.

Стандарт ISO 17025 застосовується по відношенню до всіх організацій, що здійснюють випробування та калібрування. Лабораторія повинна суворо дотримуватися конкретних технічних вимог ISO 17025, який встановлює загальні вимоги до компетентності лабораторій включаючи відбір зразків, випробування та калібрування, що проводяться за стандартними методами, нестандартним методом і методом, розробленими лабораторією.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. ДСТУ ISO/IEC 17025: 2006 Загальні вимоги до компетентності Випробувальних й калібрувальних лабораторій
2. ISO 5725-1 Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 1: General principles and definitions.
3. ISO 5725-2 Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 2: General principles and definitions.

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА МОЛОКОПЕРЕРОБНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Клопотівський В.В.

Спеціальність «якість, стандартизація та сертифікація»

2 курс Магістр

ПУБіП України

Науковий керівник – доцент, к.б.н Сілонова Н.Б

Молочні продукти належать до групи товарів щоденного вжитку та займають важливе місце в раціоні людини, в зв'язку з цим така продукція повинна бути найвищої якості. Відомо, що якість продуктів залежить не тільки від сировини, а й від компетентності працівників молокопереробних підприємств. А висококваліфіковані працівники дають змогу стабільно займати конкурентне положення на ринку, та є невід'ємною частиною розвитку як окремих виробників так і молочної галузі України в цілому [1].

Проблемою є те, що не всі керівники поділяють цю думку та не приділяють належної уваги навчанню персоналу та його підбору. Часто ситуацію ускладнюють відсутність мотивації, для підвищення ефективності діяльності, зокрема у робочого персоналу (операторів розливу, пастеризації, фасувальників і т.д.) [2].

Одним з можливих способів покращення ситуації є стратегічне управління, що включає в себе підбір персоналу, при якому приділяється увага його особистісним та діловим якостям. Економічна цінність працівника визначається кваліфікацією, загальними знаннями, здібностями ефективно вирішувати складні ситуації під час виробничого процесу.

Не менш важливим є подальше управління персоналом спрямоване на ефективне використання людських ресурсів для максимального досягнення цілей підприємства, так і особистісної реалізації працівника [1].

Для побудови такої системи управління доцільно користуватися такими стандартами:

- ISO 9001 Система управління якістю. Вимоги
- ISO 10018 Управління якістю. Настанови щодо участі та компетентності персоналу
- ISO 10015. Управління якістю. Настанови щодо навчання персоналу.

Та реалізовувати наступні програми-передумови НАССР:

- Гігієнічна практика.
- Політика щодо інфекційних захворювань.
- Політика щодо травм/відкритих ран.
- Політика контрольованого доступу.
- Програма безпеки персоналу [3].

Реалізація стратегічної системи управління персоналом дозволить максимально розкрити та використати людський потенціал, скоротити непродуктивні витрати, підвищити економічну ефективність та конкурентоспроможність молокопереробних підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Панюк Т. П. Стратегія управління персоналом підприємств молочної галузі Рівненської області / Т. П. Панюк // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2014. - № 12. - С. 240-243
2. Панюк, Т. Роль кваліфікованого персоналу в діяльності підприємств молочної галузі / Тетяна Панюк // Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті : програма і матеріали 80 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, 10–11 квітня 2014 р. – К. : НУХТ, 2014. – Ч. 3. – С. 269-270.
3. Система аналізу ризиків і критичних контрольних точок ХАССП. Рекомендації для молокозаводів зі зразками програм ХАССП для молочних продуктів [Електронний ресурс] / Міжнародна асоціація виробників молочної продукції IDFA, 2009. – 306 с. – Режим доступу: [www/URL: www.milkiland.nl/storage/node/files](http://www.milkiland.nl/storage/node/files).

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ ПЕРСОНАЛУ

Костенко М. М., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Завадського НУБіП України Михайлов С.І.

Домінуюча функція менеджменту включає вплив на інших працівників для того, щоб спонукати виконавців здійснювати роботу в напрямі досягнення намічених цілей. Важливим аспектом цієї функції є мотивація, великий інтерес до якої викликаний підвищенням ролі суб'єктивних факторів у суспільному виробництві, ускладненням умов трудової і позатрудової діяльності, збагаченням і розвитком самої особистості.

Мотивація (англ. Motivation) - це процес спонукання людини або групи людей до досягнення цілей організації і включає в себе мотиви, інтереси, потреби, захоплення, мотиваційні установки або диспозиції, ідеали [4, с.122].

Шлях до ефективної професійної діяльності людини лежить через розуміння її мотивації. Тільки знаючи те, що рухає людиною, що спонукає її до діяльності, які мотиви лежать в основі її дій, можна розробити ефективну систему форм і методів управління нею.

Питання щодо мотивації працівників та заохочення їх за певні досягнення описують у своїх працях вчені С. Адамс, К. Альдерфер, М. Армстронг, В. Врум, Ф. Герцберг, Р. Дафт, Г.

Лоулер, П. Мартін, А. Маслоу, Э. Мэйо, Л. Портер, О. Бурмистрова, Й. Завадський, А. Кредисов, А. Шегда та ін.

До мотивів відноситься комплекс спонукань, що діють з повною силою протягом тривалого періоду часу, а також обов'язок, прагнення виконати доручене завдання, надавати допомогу колезі тощо. Стимул також розглядається як спонукання до дії, але, на відміну від мотиву, спонукання викликається зовнішніми факторами, які поділяються на матеріальні і моральні стимули [1, с.26].

Розуміння змісту мотивації – головний показник професійної майстерності сучасного керівника організації. Знання про те, чому люди роблять те, що вони роблять, – необхідна передумова для того, щоб допомогти їм реалізувати власні мотиви та попередити випадки, коли мотивації можуть викликати певні ускладнення.

Фактором мотивації насамперед виступає система стимулювання праці, наскільки витримуються принципи соціальної справедливості і еквівалентності винагород трудовому вкладу, а також обов'язковість компенсації матеріальних витрат, допущених працівником через недбалість. Висока роль індивідуальних заходів матеріального і морального стимулювання до високопродуктивної праці: встановлення рівня грошової винагороди, тарифних ставок, доплат, премій, підвищення професійного розряду, доручення складних і відповідальних завдань, відрядження на навчання за рахунок підприємства та ін.

Дослідники впливу мотивації на людину розробили чимало теорій мотивації. Але усі теорії мотивації сходяться на тому, що поведінка індивіда переслідує певну мету і спрямована на її досягнення. А його вибір базується на власному досвіді, усвідомленні можливостей, сприйманні поточної ситуації тощо. Мотивацію розглядають, як процес безперервного вибору і прийняття рішень, як циклічний процес постійного взаємного впливу суб'єкта дії й ситуації, результатом чого є реальна поведінка [3, с. 42].

Систему мотивування праці на підприємстві потрібно будувати так, щоб кожен працівник міг чітко розуміти її зміст. Звичайно, потрібно дотримуватись простих правил мотивації: більше і рідше, частіше, але менше, що дасть можливість ефективно заохочувати кожен позитивний результат роботи.

Заохочення персоналу повинно організовуватись за такими показниками, що сприймаються кожним як правильні. Ці дії повинні викликати у працівників відчуття справедливості та налагоджувати роботу не тільки задля задоволення власних потреб, але і спонукати до «дружніх стосунків» з адміністрацією.

Морально працівників можна заохочувати шляхом нагородження грамотами за високі досягнення, оприлюднення рейтингів робітників за результатами роботи; матеріальна винагорода може бути застосована через підвищення заробітної плати, виплати премій, покращення умов праці, надання змоги працівникам брати на участь у статутному капіталі підприємства, фінансування страхових послуг та лікування. Оптимальною є така мотивація

праці, при якій працівник усвідомлює свою значимість у колективі та водночас задовольняє свої матеріальні потреби [2, с.34].

Мотивація працівників сьогодні є дуже важливим елементом управління персоналом, тому для підвищення результатів діяльності та для стимулювання робітників досягати головних цілей підприємства необхідно заохочувати працівників моральними та матеріальними методами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Завадський Й.С. Менеджмент . У 3 т. – Т.1 –3-вид., доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту. – 2004. – 542 с.
2. Кредисов А.І., Панченко Є.Г. Менеджмент для керівника – К.; Т-во Знання КОО, 2005. – 556 с.
3. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навчальний посібник. – 2-е вид. і перероб. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2003. – 352 с.
4. Михайлов С.І. Менеджмент : навч. посіб. С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк та ін. За ред. С.І. Михайлова — 2-ге вид. випр. та доп. - К.: “Центр учбової літератури”, 2012. - 536 с.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Кот В.С., економічне відділення,
спеціальність «Організація виробництва», ІУ курс
ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки
та менеджменту ім. О. Майнової»
Науковий керівник – викладач Леденко О.П.

Докорінні зміни в економіці України, зумовлені переходом її до ринку, визначили необхідність створення такого господарського механізму, який дасть змогу підприємствам реалізувати принципи ринкових відносин, сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності, забезпечить динамічний розвиток.

В умовах ринку кожне підприємство є незалежним товаровиробником. Воно може самостійно приймати будь-які рішення у межах чинного законодавства. Водночас підприємство у своїй діяльності зазнає впливу макроекономічних чинників, зовнішнього середовища, воно відповідальне за свої дії перед державою, діловими партнерами, перед кінцевим споживачем своєї продукції.

Задоволення потреб споживача – основна мета ринкової економіки. Але фірми, які виробляють певні товари чи надають послуги, у своїх бажаннях далекі від альтруїстичних

мотивів. Кожне підприємство прагне мати прибуток, одержання якого потребує знань та досвіду з економіки підприємства.

Підприємство як суб'єкт господарювання водночас є основною ланкою народного господарства, отже, від результатів його діяльності залежить і загальний стан економіки країни, добробут її населення. Вивчення економіки підприємства дає можливість з'ясувати основні принципи формування і використання його виробничого потенціалу, опанувати форми і методи господарювання і на цьому ґрунті розробити конкретні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах. Досягти позитивних результатів господарської діяльності можна за допомогою правильної організації виробничих відносин на підприємстві, а також оптимального розподілу матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

На сьогоднішній день для успішного входження вітчизняних підприємств на світовий ринок необхідно використовувати сучасні технології, пов'язані не лише з процесом управління виробництвом, а й з управлінською діяльністю підприємства. Застосування новітніх підходів, принципів, методів, інструментів в управлінні підприємством для забезпечення його успішного функціонування в конкурентному ринковому середовищі є головною складовою успіху підприємства як на внутрішньому ринку так і на зовнішньому. Дослідження і вдосконалення системи управління, як в рамках окремого підприємства, так і держави, суспільства в цілому сприяє швидкому та ефективному впровадженні нових механізмів управління, які відповідають сучасним потребам.

У літературі, присвяченій проблемам управління існує багато визначень системи управління підприємством, кожне з яких відповідає методології певного наукового розділу та, відповідно наголошує на певному аспекті функціонування системи, її побудови, внутрішніх відносинах та ін.

Управління підприємством – це економічна категорія, яка представляє особливу форму економічних відносин, що впливають на процеси, об'єкт чи систему, аби зберегти її стійкість, або перевести в інший стан відповідно до поставлених цілей [1, с.85].

Управління підприємством в сучасних умовах це ефективна система, що здатна забезпечити швидку адаптацію підприємства до змін його бізнес-середовища за умов максимально можливого врахування запитів і задоволення потреб потенційних споживачів. В такій системі отримання прибутку, слід, розглядати не як основну мету діяльності підприємства, а виключно як результат ефективного функціонування правильно побудованої управлінської системи.

Беручи до уваги велику кількість шляхів вдосконалення управлінської системи українських підприємств, існує ряд проблем, що заважають їх впровадженню в діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, таких як:

- складність одержати високо кваліфіковану допомогу і консультації, та висока вартість таких послуг;
- недостатність фінансових можливостей для формування якісного управлінського потенціалу;
- низький рівень розвитку фінансового ринку;
- невисокий рівень підготовки персоналу;
- неготовність персоналу та керівництва до змін;
- високий рівень бюрократичних процедур;
- складність отримання інформації про нововведення у сфері управління.

Основні можливості для вдосконалення управлінської системи необхідно шукати не в спробах модернізації існуючої системи та не у використанні поліпшуючих інновацій, а в упровадженні нововведень та інноваційних підходів до управління діяльністю підприємства.

Основні напрями вдосконалення управлінської діяльності повинні включати всі аспекти діяльності підприємства (рис.1).

Вдосконалення управління підприємством можна через такий аспект його діяльності, як управління витратами. Ми пропонуємо здійснювати управління витратами на підприємствах наступним чином:

- виділяти основні поняття і процедури, системи управління витратами;
- виявляти існуючі проблеми формування та контролю витрат на підприємстві;
- формувати моделі управління витратами з урахуванням особливостей галузі та підприємства;
- створювати та вдосконалювати інформаційної системи;
- адаптувати процес документообігу до обраної інформаційної системи;
- розподіляти відповідальність за формування витрат та створення механізму мотивації і стимулювання їх зниження.

Ще одним напрямком вдосконалення управління може стати використання системного підходу. Системний підхід до управління персоналом, який передбачає урахування взаємозв'язків окремих аспектів управління кадрами і виражається у розробці кінцевих цілей, визначенні шляхів їх досягнення, створенні відповідного механізму управління, що забезпечує комплексне планування, організацію і стимулювання системи роботи з персоналом. Так як у сучасних умовах головним елементом усієї системи управління є персонал, який одночасно може бути як об'єктом, так і суб'єктом управління [3, с. 144].

Удосконалення організаційної структури підприємства означає насамперед необхідність встановлення оптимальної чисельності та структури управлінського апарату підприємства, а також чисельності працівників виробничих відділів та підрозділів згідно з діючими нормами, нормативами та реальними потребами підприємства з урахуванням сучасних ринкових умов тощо.

Доцільно також поліпшити систему планування, обліку і контролю за основними показниками діяльності підприємства можна за допомогою впровадження ефективної системи внутрішнього контролю, широкого і всебічного впровадження обчислювальної техніки, розвитку комп'ютерних мереж зв'язку, застосування сучасних програмних засобів: технологій управління та інформаційних технологій. Насамперед це стосується системи організації фінансового менеджменту, бюджетування, управління фінансовими потоками та витратами.

Стратегічне планування вносить суттєві корективи в методи управління, визначаючи план розвитку на майбутнє. Ця управлінська концепція робить акцент на умови ринку, особливо на умови конкуренції та збуту, як на критерій управління.

Використання системи стратегічного управління на підприємстві може призвести до таких результатів:

- створення системного потенціалу для досягнення цілей організації. Цей потенціал складається: з фінансових, сировинних і людських ресурсів, що входять в організацію; виробленої продукції (послуг), що затребуються ринком; сформованого позитивного іміджу організації;
- визначення структури організації та її внутрішніх змін, що забезпечують чутливість до змін зовнішнього середовища і відповідну адаптацію.

Шлях удосконалення управління виробничими ресурсами і запасами означає раціональне використання всіх видів матеріальних ресурсів, застосування енергозберігаючих технологій, регулювання використання виробничих запасів згідно з прогресивними нормами.

Одним з напрямків удосконалення системи управління є об'єктно-цільовий підхід із закінченим циклом управління при визначенні організаційної структури, нових прав і обов'язків працівників, а також міри відповідальності за свої посадові функції керівників і фахівців різних рівнів. Цільова об'єктно-функціональна структура апарату управління

дозволить компетентно, комплексно, компактно і своєчасно здійснювати процеси управління, як це і потрібно при ринковій економіці) [2, с.150].

Цільовими об'єктами управління є ресурси: матеріальні, трудові, фінансові, а також основні засоби виробництва, готова продукція та інші активи. Увесь процес управління тим чи іншим ресурсом розглядається як одне ціле, в рамках якого діють взаємозалежні інформаційні потоки, що проходять через усі функції управління (планування, облік, контроль тощо).

Заходи щодо вдосконалення управління підприємством дозволять значно скоротити апарат управління шляхом поліпшення його організаційної структури, визначити відповідальність працівників, чітко визначити організаційну та виробничу структуру підприємства.

Тому, з огляду на вище зазначені особливості, для більш ефективного функціонування вітчизняним підприємствам в сучасних умовах, при побудови системи управління слід враховувати наступні фактори:

- виробничий процес має бути достатньо гнучким, що дозволить швидко змінювати асортимент продукції. Це фактор, насамперед, зумовлений застосуванням у виробництві нової техніки, впровадження прогресивних технологій виробництва та охорони навколишнього середовища;
- бути адекватною, складною технологією виробництва, яка вимагає більш нових форм контролю, організації та розподілу праці;
- враховувати серйозну конкуренцію як на внутрішньому так і на зовнішньому ринку продукції та покращувати якість продукції, що надається;
- приймати до уваги необхідність врахування невизначеності зовнішнього середовища;
- враховувати вимоги до рівня якості обслуговування споживачів та часу виконання договорів, які регулярно підвищують вимоги по умовам упаковки, транспортування, а також більш вигідні бази поставки;
- враховувати зміну структури попиту;

Отже, з метою вдосконалення та створення й ефективного функціонування сучасної системи управління підприємством чи організацією слід: застосовувати сучасні засоби і методи керування в межах обраної концепції управління, зосередитись на цілях розвитку і порядку удосконалення комплексної системи управління підприємством і його складовими частинами для забезпечення прийняття ефективних рішень, а також організаційних, кадрових і технічних рішень; удосконалювати організаційну структуру підприємства; покращення інформаційної системи управління підприємством, для можливості швидкого доведення рішень до виконання; використовувати світовий досвід, а також шукати шляхи співпраці всередині країни з іноземними партнерами для забезпечення необхідного рівня якості розвитку системи управління на підприємстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балабанова Л.В., Управління персоналом: підручник / О.В. Сардак, Л.В. Балабанова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
2. Дяченко Л.А. Суть та особливості управління підприємствами туристичної сфери [Текст] / Л. А.Дяченко // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2011. – №1. – С.84-90.
3. Крисько Ж.Л. Стратегічна стійкість підприємства: підходи до визначення та оцінки / Ж.Л. Крисько // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2010. – Вип. 14–15. – С. 111–119.
4. Рогоза, М. Є. Управління промисловими підприємствами: соціально-економічні чинники та особливості організації: монографія/ М. Є. Рогоза. – Полтава:РВЦ ПУСКУ, 2005. – 281 с.
5. Экономическая устойчивость предприятия: понятие и особенности [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/ekonomicheskaya-ustoychivost-predpriyatiya-ponyatie-i-osobennosti>.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Кравчук Г.М., відділення товарознавства
та комерційної діяльності,
спеціальність «Маркетинг», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Мартиненко М.О.

Дослідження динаміки економічних процесів в Україні дозволяють зробити висновок, що економіка перебуває в стадії глибокої кризи. Суттєве погіршення економічної ситуації у 2014 році було обумовлене веденням військових дій на сході України, що викликало ланцюжкову реакцію дисбалансу усіх макроекономічних показників. Під впливом подій 2014 року, поточна економічна ситуація характеризується подальшим занепадом. Серед основних факторів, що обумовлюють економічні тенденції у 2015 році є: низький зовнішній та внутрішній попит унаслідок гальмування економічного зростання; зниження купівельної спроможності населення внаслідок зменшення реальних доходів; ускладнення відносин з основними торговельними партнерами та відтік інвестицій. Комплексна взаємодія показників за відсутності належних заходів стабілізації ситуації призводить до підсилення процесів занепаду економіки. Детальний розгляд основних факторів впливу демонструє, що 2014 рік увійшов в історію незалежної України як рік найскладніших випробувань.

Україна зазнала територіальних втрат, постала перед загрозою економічного колапсу і втрати державності внаслідок агресії з боку ядерної держави – Росії.

Упродовж 2014 р. економіка України функціонувала в край несприятливих умовах. Нищівний удар від збройного протистояння відобразився на реальному секторі економіки – розташовані у східних регіонах виробництва вугільної, металургійної, машинобудівної, хімічної промисловості, що забезпечували значну частину внутрішнього промислового виробництва та експорту, знищено низку транспортно-логістичних об'єктів.

У 2014 р. відбулося значне прискорення темпів падіння промислового виробництва, яке за підсумками року становило 10,2 %. Негативну динаміку продемонстрували всі основні агреговані види промислової діяльності: скорочення обсягів виробництва у добувній промисловості і розробленні кар'єрів становило 13,7 %, переробній промисловості – 9,3 %, постачанні електроенергії, газу, пари і кондиційованого повітря – 6,6 %. Такий тренд багато в чому був зумовлений падінням виробництва у Донецькій та Луганській областях (на 31,5 % і 42 % відповідно у 2014 р.) Відтак, ВВП у 2014 році скоротився на 6,8%. На думку голови нацбанку В. Гонтаревої: «2014 рік став для України та його народу переломним». І справді, деструктивні наслідки від гібридної війни та відчуження промислової артерії України виявилися вкрай критичними.

Динаміка макропоказників стала неконтрольованою: падіння позицій гривні спровокувало інфляцію, яка допомогла замаскувати втрату Криму і Донбасу. Умовно, фактичне зниження виробництва було перекрито зростанням внутрішніх цін, що не могло не позначитись на добробуті населення. Просте порівняння показує, що в 2014 році ціни росли в 50 разів інтенсивніше, ніж в 2013-му. Чудове уявлення про масштаб інфляції можна отримати на підставі індикатора, який називається дефлятор ВВП. Він відображає, наскільки виросли ціни в цілому в масштабах економіки. На сайті Міжнародного валютного фонду дефлятор ВВП України за підсумками 2014 позначений на рівні 47,4%. Такі оцінки відображають реальність, з якою зіткнулися жителі країни. Ціни на багато груп товарів, особливо на імпортовані, виросли в два і більше рази. Є ще кілька показників, які дозволяють оцінити справжній рівень добробуту населення України. Перший – це валовий дохід на одного жителя країни. У 2014 році він не виріс в порівнянні з 2013 роком, і склав близько 7500 грн. Але якщо в 2013 році це була майже 1000 доларів США, то за курсом на кінець 2014 року склала трохи менше 500 доларів. Падіння – рівно в два рази. Другий – номінальна заробітна плата, яка за даними Держстату в 2014 году зросла з 3619 до 4012 грн. В доларовому еквіваленті вона впала з 453 до 254 доларів.

Внаслідок стрімкого падіння обсягів виробництва і втрати основних промислових регіонів, 2015 та 2016 роки видалися для України ще важчим. Падіння обсягів виробництва у даних роках також пояснюється зменшенням попиту, що викликане зниженням рівня купівельної спроможності населення. Стрімка інфляція на тлі глибокої девальвації гривні

сильно підірвала доходи населення, відповідно, вдарила по роздрібній торгівлі, по інвестиціям домогосподарств, що не могло не відбитися на макроекономічних показниках, зокрема на триваючому зменшенні обсягів виробництва.

Випробовуванням 2015- 16-й роки стали і для самих українців. Навіть дані Держкомстату демонструють прискорення темпів зубожіння населення. Темпи падіння добробуту населення продовжують наростати, добре видно по динаміці зниження реальної заробітної плати в країні.

Тож, перед Україною стоїть ще багато перешкод і випробувань на шляху до покращення економічних показників.

МИСТЕЦТВО БЕНЧМАРКІНГУ

Лайчук К.І., відділення товарознавства
та комерційної діяльності

спеціальність «Маркетинг», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, Мартиненко М.О.

Бенчмаркінг дозволяє виявляти і використовувати у своєму бізнесі те, що інші роблять краще. Практика показує, що погляд на свою організацію крізь призму досвіду кращих світових компаній або лідерів галузі дає можливість знайти нові орієнтири для підвищення ефективності управління і вирішити прикладні питання.

Мета бенчмаркінгу полягає в тому, щоб на основі дослідження надійно встановити можливість успіху підприємництва. Бенчмаркінг здійснюється в рамках конкурентного аналізу і не є нововведенням для більшості підприємств, хоча він є більш деталізованою та впорядкованою функцією, ніж метод чи підхід конкурентного аналізу.

Використання бенчмаркінгу має безліч напрямків :

- бенчмаркінг в логістиці дозволяє швидко і з малими витратами виявити проблемні ситуації в логістичних системах, по виконанню замовлень і транспортуванню;
- бенчмаркінг застосовується при розробці стратегій, операцій і управлінських функцій;
- бенчмаркінг розглядається, як спосіб оцінки стратегій і цілей роботи в порівнянні з підприємствами-лідерами, що гарантує довгострокове перебування на ринку;

Найбільш поширеною формою є товарний бенчмаркінг.

Взагалі аналіз змісту бенчмаркінгу показує, що його можна розглядати як напрямок маркетингових досліджень. Користь бенчмаркінгу полягає в тому, що виробничі і маркетингові функції стають більш керованими, коли на підприємствах досліджуються і впроваджуються кращі методи і технології «невласних» підприємств або галузей.

Бенчмаркінг стає мистецтвом виявлення того, що інші роблять краще, вивченням, удосконаленням і застосуванням їх методів роботи.

До основних завдань бенчмаркінгу відносяться:

- визначення конкурентоспроможності компанії і її слабких сторін
- усвідомлення необхідних змін
- відбір ідей щодо кардинального поліпшення процесів
- виявлення найкращих прийомів роботи для компаній даного типу
- розробка інноваційних підходів до вдосконалення бізнес-процесів
- постановка довгострокових цільових показників якості роботи, що значно перевершують поточні
- переорієнтація корпоративної культури

Яскравим прикладом в Україні є компанія "САН ІнБев Україна" що застосовує внутрішній бенчмаркінг.

Основним принципом якої є: в першу чергу використати свої резерви, а потім уже звертатися по допомогу ззовні. Тому в компанії регулярно проводяться опитування менеджерів різних рівнів і підрозділів, успішна практика того або іншого функціонального підрозділу поширюється на інші. Компанією добре налагоджений зворотний зв'язок з українськими підприємствами, ініціюються й програми обміну інформацією з підрозділами ІнБев в інших країнах. Так, перед запуском "Чернігівського Білого" проводився аналіз розвитку сегмента нефільтрованого пива на ринках країн Європи. А от у конкурентів "САН ІнБев Україна" досвід запозичує нечасто, в основному, партнерами з бенчмаркінгу є виробники алкогольних і безалкогольних напоїв, молочної продукції.

В організаціях інших галузей можна запозичити управлінський досвід загального характеру, такі як принципи управління персоналом. Так, у "САН ІнБев Україна" регулярно застосовують бенчмаркінг щодо заробітної плати, компенсаційних систем, нематеріального стимулювання та програм утримання персоналу .

З вищевикладеного можна зробити висновок, що розуміння специфіки й аналіз уявлень керівників вищої ланки про перспективність застосування бенчмаркінгу в Україні дозволяє говорити про впровадження бенчмаркінгу на кращих підприємствах держави, до яких по праву належать Державне підприємство аеропорт "Бориспіль", відкрите акціонерне товариство "Дармак" пивоварні компанії "Оболонь" і "Славутич", комбінат "Сандора", Державне управління персоналу, комбінат "Десна" та інші.

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ

Охай В.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

Однією з характерних рис ринкової економіки є її циклічність, тобто після піднесення настає спад і якщо цей спад буде занадто різким чи затяжним, він зможе спричинити серйозні наслідки для національного господарства, оскільки може перерости в серйозну економічну кризу. Економічна криза в Україні є наслідком світової фінансової кризи й ускладнюється нарощуванням зовнішнього боргу та політичною розбалансованістю суспільства й кризою споживчого кредитування.

Економічна криза – це значне порушення рівноваги в господарській системі, що часто супроводжується втратами й розривом нормальних зв'язків у виробництві й ринкових відносинах, що, в остаточному підсумку, веде до дисбалансу функціонування економічної системи в цілому. Тема економічної кризи на сьогодні є дуже актуальною, тому що не знаючи причин кризи в Україні, неможливо знайти шляхи до її подолання.

Очевидною є разюча невідповідність між практично безмежними можливостями української економіки і сучасним її кризовим станом. Чому ж так сталося?

Кризові явища в галузях економіки України спричинені відсутністю своєчасної модернізації виробництва, недостатнім і несвоечасним урахуванням змінних умов виробництва, можливостями інтенсифікації, змінами у методах господарювання та іншими причинами.

Відомо, що будь-які кризові явища не те що у Світі, а й на підприємстві вимагають підвищеної готовності керівників до усунення негативних наслідків спричинених цими явищами, різниця лише у масштабі дій і фінансових ресурсах необхідних для цього, тому необхідний пошук нових методологічних підходів, для забезпечення максимальної ефективності розробки і впровадження антикризових заходів.

На сьогоднішній день важливо встановити основні причини, наслідки і шляхи подолання економічної кризи що сьогодні склалася в Україні.

Економічна криза в Україні зумовлена наступними факторами:

- повна безконтрольність за ціноутворенням, коли один і той самий товар у різних торговельних закладах однієї місцевості має різницю у ціні до 300%;
- відсутність економічної політики, спрямованої на розвиток товарного виробництва, тобто ставка щодонаповнення держбюджету на різноманітні посередницькі і торговельні фірми;

- неймовірно роздутий бюрократичний апарат з величезними видатками на його утримання, тобто абсолютно відсутнє почуття соціального єднання і виживання у скрутні часи з рівномірним розподілом кризового тягаря на всіх;
- популістська політика уряду у напрямку роздачі грошових коштів без належного обґрунтування надходження цих коштів до бюджету;
- відсутність контролю за фінансовими структурами, які бачать своєю головною метою здійснення фінансових спекуляцій;
- відсутність реальної боротьби з тотальною корупцією в країні.

Основними наслідками економічної кризи є: посилення рівня безробіття в нашій державі і як наслідок збільшення розшарування суспільства; значне збільшення кількості людей за межею бідності; різке подорожчання кредитів; посилення трудової міграції; подорожчання споживчих товарів та посилення темпів інфляції.

Вихід з такої кризи вимагає цілеспрямованої державної політики по соціалізації ринкової економіки, зростанню доходів всіх верств населення до рівня пропозиції якісно створюваних товарів і послуг, що забезпечує рівновагу між ринковим попитом і пропозицією товарів і послуг.

Подолання системної кризи в Україні передбачає такі етапи:

- стабілізаційний (короткостроковий), який передбачає відновлення ліквідності банківських установ і підприємств реального сектору економіки, запобігання їх масового банкрутства, стабілізацію державної фінансової системи та зовнішньоекономічних відносин з іншими країнами світу;
- відновлювальний (середньостроковий), який передбачає зростання вітчизняного виробництва товарів, в першу чергу народного споживання, енергозбереження у всіх галузях економіки;
- якісного зростання (довгостроковий), який передбачає підвищення якості державного управління та побудову його цілісної системи, розвиток високотехнологічного сектору економіки на основі прискорення впровадження інновацій.

Виходячи з вищесказаного ми можемо зазначити наступні висновки. Для подолання наслідків фінансово-економічної кризи необхідно розробити комплекс взаємопов'язаних заходів щодо взаємодії фінансового і нефінансового секторів економіки і узгодити дії всіх органів державної влади та суб'єктів господарювання з метою їх виконання. При цьому ключова роль повинна належати розробці та реалізації державної стратегії економічного й соціального розвитку, яка передбачала б чіткий розвиток окремих галузей національної економіки, експортно-імпорту, енергетичну політику тощо, а також реалізацію завдань грошово-кредитної політики. Зрозуміло, що боротьба з кризою це є довгий та виснажливий процес, але лише за умови послідовної, узгодженої макроекономічної політики всіма гілками влади можливо буде її подолати, і треба завжди бути готовим.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Міщенко В.І, Лисенко Р.С. Взаємодія органів державного управління як фактор подолання фінансової кризи // Фінанси України. -2009.- №1.- с.50-57.;
2. Багратян Г.А., Кравченко І.С. Світова криза та Україна: проблеми й нові підходи до фінансового регулювання // Фінанси України. -2009.- №4.-с.33-41;
3. Губський Б. «Як подолати економічну кризу, або пошук економічних моделей відродження України» // Урядовий кур'єр -199 -№ 2008-2009;
4. Павловський М. «Як вивести Україну з кризи»// «Голос України» 2007 №166;
5. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством:навч. посіб.- К.:МАУП,2006 .-245 с.;
6. <http://www.ebk.net.ua/Book/synopsis/ekonomika/part4/009.htm>;
7. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=326> .

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ

Полив'яна А.Ю., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Черненко Л.Б.

Процеси глобалізації та розвиток конкуренції між підприємствами потребують перегляду та нових рішень проблем управління суб'єктами господарювання. При цьому діяльність підприємств має бути спрямована на реалізацію Стратегії сталого розвитку, передбачену на державному рівні [1]. Це обумовлює необхідність в розробці таких інструментів управління, які б сприяли досягненню оптимального співвідношення між економічним зростанням, нормалізацією стану природного середовища та зростанням матеріальних і духовних потреб населення.

Визначені нові орієнтири управлінської діяльності вимагають наявності інформаційного забезпечення в розрізі економічної, екологічної і соціальної діяльності підприємств.

Основою інформаційного забезпечення системи управління є система обліково-аналітичного забезпечення. Метою обліково - аналітичного забезпечення є формування та гарантування своєчасного постачання обліково-аналітичної інформації системам операційного, тактичного і стратегічного менеджменту.

Особливості формування обліково-аналітичного забезпечення визначається обраним в межах теорії управління підходом. На сьогодні виділяються такі основні наукові підходи до

управління: системний підхід (підприємство розглядається як цілісна система); ситуаційний підхід (діяльність підприємства планується залежно від значимості і зміни ситуаційних факторів); функціонально-орієнтований підхід (виробництво, персонал, система управління, маркетинг розглядаються як окремі складові підприємства); процесно-орієнтований підхід (на перший план виносяться розробка процесу або алгоритму управління підприємством). Саме процесно-орієнтований підхід дозволяє формувати відповідне поставленим меті та завданням обліково - аналітичне забезпечення управління підприємством.

Система обліково-аналітичного забезпечення є основою інформаційного забезпечення системи управління і включає такі інформаційні підсистеми: облікову, аналітичну та контрольну інформаційні підсистеми, які мають між собою тісні взаємозв'язки. Це надає можливість визначити інтегровану систему обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку як багатофункціональну, динамічну систему, що розвивається та, яка спрямована на забезпечення управління суб'єктом господарювання повною, якісною обліково-аналітичною інформацією, що дозволяє приймати ефективні управлінські рішення на всіх напрямках діяльності підприємства.

Облікова інформаційна підсистема включає фінансову, управлінську і податкову інформаційні підсистеми. Призначення фінансової інформаційної підсистеми полягає в забезпеченні всіх рівнів управління підприємством обліково-аналітичною інформацією про фінансовий стан та фінансові результати. Призначенням управлінської інформаційної підсистеми є задоволення інформаційних запитів користувачів необхідною інформацією для обґрунтування та прийняття оперативних, тактичних і стратегічних рішень. Виділення податкової інформаційної підсистеми обумовлено тим, що будь-яке управлінське рішення має аналізуватися також і з точки зору податкових наслідків. Недооцінка впливу рівня оподаткування на діяльність підприємства призведе до значного зниження результативності і ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Аналітична інформаційна підсистема включає фінансовий аналіз, управлінський аналіз, стратегічний аналіз, управлінський аналіз. Саме ця інформаційна підсистема більшою мірою формує інформацію для цілей управління підприємства. Так, фінансовий аналіз слід розглядати з точки зору засобу оцінки результативності та ефективності управління підприємства як способу прогнозування майбутніх фінансових потоків. Управлінський аналіз формує аналітичну інформацію, за допомогою якої здійснюється оцінка управлінського рішення. Інструментарій управлінського аналізу забезпечить вирішення питань формування витрат, ефективності використання ресурсів, організації виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг. Складовою аналітичної інформаційної підсистеми є податковий аналіз, результати якого дозволяють оцінити рівень податкових зобов'язань і сприяють розробці управлінських рішень з оптимізації оподаткування.

Призначенням контрольної інформаційної підсистеми є надання користувачам інформації, яка отримана за результатами проведеного контролю, як процесу забезпечення досягнення цілей підприємства шляхом постійного спостереження його діяльності та усунення відхилень, які при цьому виникають.

Визначені підсистеми функціонують не окремо одна від одної, а у взаємозв'язку та взаємозалежності, тим самим успішно досягаючи своєї мети, спрямованої на інформаційне забезпечення сталого розвитку, та формуючи інтегровану систему обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку.

Отже, формування обліково-аналітичної інформації в межах визначених підсистем на принципах взаємозв'язку та взаємозалежності є базисом для прийняття управлінських рішень, що забезпечить сталий розвиток підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна- 2020» від 12.01.2015 р. №5/2015 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У НОВІЙ ВЕРСІЇ ISO 9001:2015

Сковоринська О.І.

Спеціальність «якість, стандартизація та сертифікація» II курс, магістр

НУБіП України

Науковий керівник – доцент, к.б.н Сілонова Н.Б

Нова версія стандарту ISO 9001:2015 була опублікована 22 вересня, 2015. Організаціям надано трирічний перехідний період, щоб привести свою систему менеджменту у відповідність новим вимогам та переоформити сертифікати, так як з 15.09.2018 вони стають недійсними [1, 2].

Зміни в новій версії стосуються структури і термінів, документованої інформації, лідерства, внутрішніх знань організації процесно-орієнтованого та ризик-орієнтованого підходів.

Ризик-орієнтований підхід вимагає визначити та врахувати при плануванні системи менеджменту якості ризики, що можуть виникнути в процесі діяльності організації та розробити заходів реагування на них [2].

Одним з елементів ризик-орієнтованого підходу та ще одним нововведенням ISO 9001:2015 є поняття «контекст організації». Визначити контекст означає – визначити

зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на здатність організації задовольняти потреби своїх клієнтів та зацікавлених сторін [3].

Зокрема, практично кожна організація залежить від таких зовнішніх факторів як використання енергії, матеріалів, закупівель, навколишнього середовища та ін. Крім того, значний вплив на роботу системи якості та організації в цілому надають внутрішні чинники (наприклад, корпоративна культура, організаційна дисципліна та ін.). Всі ці фактори повинні бути враховані при плануванні, створенні та роботі системи управління якістю [4].

Для прикладу, розглянемо контекст молокопереробного підприємства. Серед зовнішніх факторів що впливають на підприємство можна виділити наступні:

- Політичні: скорочення українського ринку внаслідок військово-політичних процесів, зняття тимчасових обмежень на експорт до Казахстану, освоєння ринку Китаю та початок дії з 1 січня 2016 року угоди між Україною та ЄС про зону вільної торгівлі
- Економічні фактори: девальвація гривні, здорожчання енергоносіїв.
- Соціальні фактори: приналежність молочних продуктів до групи товарів першої необхідності, пропаганда здорового способу життя, збільшення частки міського населення.
- Вплив постачальників (молочні ферми): зменшення обсягів виробництва молока-сировини, малий відсоток виробництва молока класу «екстра», значна сезонність виробництва
- Вплив конкурентів: перевага пропозиції над попитом, значна монополізація ринку, позитивне сальдо.

Внутрішні фактори індивідуальні для кожного конкретного підприємства до них належать цінності, знання культура, потужності і т.д

Отже, визначення контексту допоможе організації уникнути ризиків, підвищити ефективність та продемонструвати відповідність міжнародним стандартам.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Twelve-step transition process from ISO 9001 2008 to 2015 revision [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://advisera.com/9001academy/free-downloads/#checklist-of-mandatory-documentation-required-by-iso-90012015-pdf>
2. Переход на ISO 9001:2015 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.qcert.ru/rus/news/?action=show&id=238&category=3>
3. ISO 9001:2015 Clause 4 context of the organization [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://isoconsultantpune.com/iso-90012015-understanding-structure-terminology-concept/context-of-the-organization/>
4. Отличия ИСО 9001:2015 [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.kpms.ru/Standart/ISO9001_2015_change.htm

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Смоляр Д.М., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

У сучасних умовах господарювання в механізмі функціонування підприємств відбуваються суттєві зміни, що викликані економічними реформами, які впроваджуються в нашій державі. Основним принципом управління діяльністю підприємств стає ринкове саморегулювання з мінімальною необхідною мірою державного втручання.

Діяльність підприємств, яка пов'язана із задоволенням потреб кожної людини, підлягає впливу багатьох факторів і охоплює широкий спектр питань організаційно-технологічних, економічних та фінансових, які потребують повсякденного вирішення.

Наявність в економіці держави різних форм власності і підприємницької діяльності створює важливі передумови для формування і розвитку ринкових відносин, які пов'язані зі значним динамізмом зовнішнього середовища, для якого характерне посилення ролі споживачів, невизначеність умов функціонування підприємств, зростання міри їхньої залежності від зовнішнього оточення, загострення конкурентної боротьби.

Стабільність діяльності підприємств, досягнення конкурентних переваг, зміцнення позиції підприємства на ринку — все це досягається впровадженням раціональної і виважено розробленої економічної політики суб'єктів господарювання. Саме тому особливої актуальності набуває проблема формування та управління економічною політикою підприємства.

Система управління сільськогосподарських підприємством передбачає диференціацію та координацію управлінської діяльності за виконуваними функціями.

Під функцією управління слід розуміти продукт поділу і спеціалізації управлінської праці, відокремлений напрямок управлінської діяльності, що дозволяє здійснювати управлінський вплив.

За ознакою інваріантності розрізняють загальні (ключові) функції, що розкривають склад процесу управління, і специфічні (конкретні) функції, що вказують напрямок цілеспрямованого впливу на той чи інший вид виробничої діяльності.

До основних функцій управління відносять:

- планування;
- організацію;
- мотивацію;
- контроль.

Планування - функція управління, що визначає перспективи розвитку економічної системи та її майбутній стан, обумовлені темпами розвитку, джерелами, обраними методами і формами виробництва для досягнення сформульованої мети у вигляді конкретних планових моделей (розрахунків) завдань і показників з установленням термінів виконання.

Організація - функція управління, метою якої є формування керівної і керованої систем, а також зв'язків і відносин між ними, що забезпечують кооперування людей і знарядь праці з максимальною ефективністю протікання їх спільної трудової діяльності. Особливість функції організації стосовно інших полягає у тому, що вона є єдиною функцією, яка забезпечує взаємозв'язок і підвищує ефективність всіх інших функцій управління. Результатом здійснення функції організації є створення на основі об'єктивних функцій управління відповідних органів управління; побудова чіткої структури апарату управління; обґрунтоване формування управлінських підрозділів; розробка положень про органи управління і посадових інструкцій; встановлення взаємозв'язків між управлінськими підрозділами; розстановка управлінських кадрів за функціональною ознакою; розробка нормативів, методик, технологічних карт тощо.

Мотивація - функція управління, яка вказує на комплекс причин, які спонукають членів трудового колективу до спільних впорядкованих і узгоджених дій для досягнення поставленої перед суб'єктом господарювання мети.

Контроль - функція управління, яка завершує будь-яку діяльність і представляє собою перевірку, а також постійне спостереження з метою перевірки чи нагляду. Він найщільніше переплетений з іншими елементами системи управління, відтак за його допомогою можна визначити, наскільки ефективно працює підприємство. Контроль не є самоціллю, він лише коригує вироблену стратегію.

Процес контролю відбувається за такою послідовністю:

- встановлення контрольних показників (чого хоче досягти підприємство);
- заміри показників ринкової діяльності підприємства (що відбувається);
- аналіз діяльності підприємства (чому так відбувається);
- коригувальні дії (що необхідно зробити для поліпшення поточного стану).

В умовах ринкової економіки виживають лише ті підприємства, які найбільш правильно і компетентно визначають вимоги ринку, організовують виробництво конкурентоспроможної продукції, послуг, що користуються попитом, уміло здійснюють мотивацію висококваліфікованої творчої праці персоналу. Усе це потребує фундаментальних і глибоких економічних знань, а отже, і відповідної підготовки фахівців з економіки.

Організаційна структура сільськогосподарського формування – це сукупність підрозділів (первинних і вторинних), основного і допоміжного виробництв, а також установ культурно-побутового призначення, які входять до складу підприємства і між собою

технологічно і організаційно взаємопов'язані, а також розташовані на певній земельній території.

На організаційну структуру об'єкта управління впливають такі фактори:

- рівень спеціалізації і концентрації виробництва;
- розмір і компактність земельної території;
- наявність трудових ресурсів і їх територіальне розміщення;
- якісний склад персоналу управління;
- інші фактори (наявність та якість покриття зони розміщення, якість засобів зв'язку та ін.).

На основі виробничої та організаційної структур будується структура управління підприємством, де виробнича й організаційна структури виступають об'єктами управління. Традиційні моделі структур управління в реформованих сільськогосподарських підприємствах ґрунтуються на комбінаціях лінійних, штабних і функціональних систем управління. Для лінійної системи характерним є пряме керівництво за схемою «керівник—підлеглий». Функціонування штабної системи управління забезпечується певною групою людей (штаб), які мають відповідні штабні повноваження. Функціональна система реалізується через службові функції працівників.

У сільському господарстві поширення набули лінійні та функціональні управлінські структури. Їм властиві постійні елементи (ланки, бригади, загони) й вертикальні виробничі зв'язки. Звичайно, у чистому вигляді ні лінійні, ні штабні, ні функціональні управлінські структури не існують. Завжди виникають певні їх комбінації. Для сільського господарства характерним є існування дивізіональних (продуктових) управлінських структур.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://www.studfiles.ru/preview/2618555/>
2. http://pidruchniki.com/18211001/ekonomika/vstup_ekonomika_pidpriyemstva
3. <http://buklib.net/books/22815/>
4. http://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/17616/
5. Гетьман О. О., Шаповал В. М.—Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
6. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч.закл.] / О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 728 с.

СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Троценко Ю. В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Гурська Л.Л.

В сучасних умовах функціонування підприємств в умовах ринку перед кожним підприємством постала проблема оцінки рівня конкурентоспроможності з метою посилення конкурентних позицій. Для успішного функціонування підприємства на ринку оцінка його конкурентоспроможності є об'єктивною необхідністю, оскільки дає можливість максимально удосконалити діяльність підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства є сукупністю взаємопов'язаних елементів, спрямованих на забезпечення його сильних конкурентних позицій, підтримання і розвиток існуючих та створення нових конкурентних переваг [3, с. 56].

Теоретичні основи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства та його продукції розглянуті у роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких А. Сміт, М. Портер, П. Друкер, Б. В. Букринський, Л.В. Балабанова, С. І. Савчук, М. Ткаченко, В. Н. Осипов, А. Н. Литвиненко, І. О. Тарасенко, О. В. Горбач, К. Г. Грищенко, Т. Б. Харченко, та ін.

Концепція конкурентних переваг вперше була розроблена М. Портером. У наукових працях вчений аналізував чинники, наявність яких дозволяє підприємству одержати перевагу над конкурентами. На його думку, конкурентна перевага «виникає як результат знаходження та використання унікальних, відмінних від суперників, способів конкуренції, які можуть утримуватися деякий період часу» [4, с. 36]. М. Портер виділяє два основних джерела переваг: маркетинг і витрати. Перевага в маркетингу — це конкурентна перевага в товарах і послугах, які повніше задовольняють потреби споживачів, ніж товари конкурентів. Перевага у витратах — це конкурентна перевага завдяки більш низьким виробничим і маркетинговим витратам, ніж витрати конкурентів, що дозволяє компанії понизити ціни або використати економію на рекламу і розподіл. Також М. Портер визначив третій шлях до досягнення конкурентних переваг — поєднання переваг у маркетингу або витратах у ринковому середовищі.

Сутність конкурентних переваг більш повно проявляється через їх властивості. Першою властивістю є їх порівняльний, відносний характер. Другою властивістю конкурентних переваг є їх прив'язаність до конкретних умов і причин. Іншою властивістю конкурентних переваг є їх залежність від неоднозначного впливу множини різнорідних чинників.

Наслідком останніх двох властивостей конкурентної переваги є її динамічність, тобто зміна у часі, яка описується за допомогою концепції життєвого циклу, відповідно до якої процес розвитку і наступного занепаду конкурентних переваг поділяється на декілька етапів. Для досягнення конкурентної переваги необхідні комплексні зусилля.

Дослідження та оцінку конкурентоспроможності підприємства починають з аналізу стану його місця і ролі в конкурентному середовищі. За результатами моніторингу проводять співставлення отриманих показників з аналогічними характеристиками конкуруючих суб'єктів і виконують прогностичні розрахунки на майбутнє. Отримані відомості створюють інформаційне поле аналізу і дозволяють: надати за певний період оцінку конкурентного середовища досліджуваних суб'єктів ринку; виявити динаміку змін ринку в цілому і його сегментів та встановити причини таких змін; провести порівняння економічних показників з аналогічними характеристиками конкурентів і перейти до необхідних розрахунків та прийняття управлінських рішень. Важлива роль при оцінці внутрішнього середовища підприємства відводиться відбору показників, що входять в систему оцінки, і безпосередньо характеризують результати його діяльності. Такими основними індикаторами для підприємств є: якість продукції, собівартість одиниці продукції, ціна на виготовлену продукцію, розмір прибутку, рівень рентабельності, наявність власного капіталу, ліквідність активів, кредитоспроможність та платоспроможність та ін [1, с. 34].

В основу стратегії лідерства на основі низьких витрат, покладено створення стійких переваг в затратах перед конкурентами і прагнення стати постачальником на ринок найдешевших товарів, привабливих для широкого кола споживачів. Широкому застосуванню даної стратегії перешкоджають такі фактори, як інфляція, недосконалість законодавства та ін. Стратегії індивідуалізації полягають у прагненні зробити свою продукцію унікальною, щоб вона вигідно відрізнялася від товарів конкурентів і за рахунок цього стала більш привабливою для широкого кола покупців. Успіх при реалізації цієї стратегії може бути забезпечений тільки при ретельному вивченні потреб покупців. Стратегія ринкової ніші відрізняє зосередження уваги на вузькій ділянці ринку. Цільова ніша ринку може визначатися регіональними особливостями, що впливають із спеціальних вимог до продукції, або спеціальними властивостями товару, привабливими для учасників тільки цього ринкового сегмента. Завдання полягає в кращому, ніж це роблять конкуренти, обслуговуванні покупців такої ринкової ніші. Стратегія найкращої вартості полягає в тому, що в ній активізується увага на пропозиції споживачам більшої реальної цінності товару шляхом поєднання низьких витрат і диференціації якості. Щоб стати виробником з найкращого вартістю, підприємству необхідно забезпечити високу якість продукції і надати їй потрібні властивості при більш низьких, порівняно з конкурентами, витратах. Стратегію фокусування використовують, як правило, підприємства середнього та малого бізнесу, які знаходять свою нішу на ринку і всі зусилля направляють на обслуговування клієнтів.

Стратегія інновації забезпечує підприємству конкурентну перевагу в отриманні прибутку і досягненні швидкого економічного зростання. Перевага господарюючого суб'єкта, що реалізує дану стратегію, заснована на тому, що він є першим в даному бізнесі, або на певній території. Орієнтовані на інноваційну діяльність підприємства забезпечують висококваліфікований персонал, оптимальність фінансових ресурсів для створення і виведення нового товару на ринок [5].

Стрімке підвищення рівня конкуренції на внутрішньому і зовнішніх ринках, зростання вимогливості споживачів призводить до того, що у найближчі десятиліття сподіватися на процвітання може лише те підприємство, яке володітиме конкурентними перевагами в усіх сферах, зокрема у сфері зниження витрат, підвищення якості, забезпечення гнучкості, впровадження інновацій, розвитку знань та у сфері економії часу [2, с. 23].

Основними завданнями країни у сфері підвищення конкурентоспроможності визначають:

- усунення бар'єрів підприємницькій діяльності, зниження податкового тиску;
- удосконалення законодавства в галузі підприємницької діяльності, розробка антимонопольного законодавства;
- забезпечення платоспроможного попиту населення;
- державна підтримка новостворених підприємств: створення служб інформації про новітні технології, зміни у законодавстві;
- фінансове стимулювання інноваційної діяльності підприємств щодо створення нових товарів і послуг.

Перелічені заходи сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності не тільки окремого підприємства та галузі, а й економіки країни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балабанова Л. В. Управління конкурентоспроможністю підприємств на основі маркетингу: монографія / Л. В. Балабанова, А. В. Кривенко. – Донецьк: ДонНУЕТ ім. Туган-Барановського, 2004. – 147 с.
2. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник. – Київ: центр навчальної літератури. 2006. – 384 с.
3. Клименко С.М., О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко., А.В. Вакуленко. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 527 с.
4. Портер М. Международная конкуренция /М. Портер/. – М.: Международные отношения, 1993. 495 с.

5. Стратегічний маркетинг як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zn.kiev.ua>.

БІЗНЕС І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Федорченко Д. П., відділення товарознавства та комерційної діяльності,
спеціальність «Товарознавство та комерційна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник - викладач Ковтун О.П.

Соціальна відповідальність бізнесу (СВБ) - це практика ведення бізнесової діяльності, що передбачає врахування інтересів суспільства й довілля для максимізації прибутку та збільшення частки на ринку.

Протягом останніх десятиліть уряд, міжнародні інститути, транснаціональні організації, профспілки, громадянське суспільство вели діалог про відповідальність бізнесу. По всьому світу підприємства створюють і впроваджують програми ділової етики аби розв'язувати юридичні та етичні проблеми, проблеми захисту довілля. Компанії не просто розв'язують проблеми суспільства, інвестуючи кошти на розвиток освіти, медицини, науки, виробництва, підтримуючи соціально незахищені верстви і переймаючись природоохоронними заходами — вони мають певні вигоди від цієї діяльності. У країнах соціальна відповідальність бізнесу виникає і функціонує як стійка соціальна інституція.

Побудова діяльності на принципах СВБ може принести підприємству низку переваг: покращення іміджу, підвищення інвестиційної привабливості, лояльність персоналу, посилення позицій відносно конкурентів, стійкість у довгостроковій перспективі та ін. У той же час проблемою є неоднозначність, комплексність та довгостроковий і виключно індивідуальний ефект від СВБ, що ускладнює можливість його кількісної оцінки.

З точки зору експертів, для реалізації соціально відповідальної поведінки бізнес повинен мати:

- можливість приймати самостійні рішення, без примусу;
- розуміння наслідків самостійно прийнятих рішень;
- здатність бачити цілі та сенс розвитку бізнесу в контексті розвитку суспільства;
- бажання приймати рішення, які сприяють розвитку суспільства.

Можна також ознайомитися з такими рівнями соціальної відповідальності бізнесу:

1. Базовий рівень («легальність»): дотримання законодавства та стандартів, своєчасна оплата податків, виплата зарплати, забезпечення безпеки праці, наскільки можна – створення нових робочих місць.

2. Другий рівень – забезпечення працівників адекватними умовами як роботи, так і життя: підвищення рівня кваліфікації працівників, профілактичне лікування, будівництво житла, розвиток соціальної сфери тощо.

3. Третій, вищий рівень соціальної відповідальності бізнесу, - благодійна діяльність та меценатство, соціально-маркетингові програми, спонсорство, філантропство тощо.

Багатоаспектність категорії «соціальна відповідальність» (або «відповідальність у суспільних відносинах») дозволяє говорити про моральну, правову, економічну, політичну, професійну її форми.

У 2015 році британська організація Charities Aid Foundation випустила черговий Світовий рейтинг благодійності – World Giving Index.

У рейтингу благодійності Україна – на 89 місці (29 рейтингових пунктів), піднявшись на 14 позицій вгору зі 103 місця. Такі дані містить Світовий рейтинг благодійності-2015, який щороку видає британський фонд Charities Aid Foundation. Опитування рейтингу проводилося у 2014 році у 145 країнах світу. Рейтинг проводиться у трьох напрямках – допомога потребуючим, грошові пожертви та волонтерство. У напрямі допомоги потребуючим наша країна залишилася на попередньому рівні – 35 рейтингових пунктів, 122 місце. Показник жертвування грошей українцями суттєво зріс – на 38 рейтингових пунктів, і за ним наша країна посідає 47 місце у світі. А за часткою волонтерства Україна опустилася на 13 позицій і посідає 103 місце. На першому місці у Світовому рейтингу благодійності-2015 знаходиться М'янма, друге-третє ділять США і Нова Зеландія. Такий самий рейтинговий показник, як і України – 29 пунктів – мають Зімбабве, Боснія та Герцеговина і Мексика.

Таблиця 1

Рейтинг відкритості у сфері КСВ - 2013

№	Компанія	Вид діяльності	Загальний бал
1	ДТЕК	Енергетика	89,25
2	Аселорміттал Кривий Ріг, ПАТ	Металургія	87,56
3	Платинум Банк, ПАТ	Банки	86,92
4	Оболонь, ПАТ	Виробництво пива, мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв	75,5
5	КиївСтар, ПрАТ	Телекомунікації	69,00
6	Кока-Кола Беверіджис Україна Лімітед, ІП	Виробництво безалкогольних напоїв	62,19
7	Компанія NEMIROFF	Виробництво алкогольних напоїв	61,6
8	МТС Україна, ПрАТ	Телекомунікації	59,06

Сьогодні благодійна і волонтерська робота є частиною буття кожного українця, від мала до велика. Щодня в різних куточках країни проходять десятки благодійних акцій, потужно розвивається волонтерський рух, небувалою є соціальна відповідальність бізнесу.

Серед перешкод на шляху впровадження концепції «соціальної відповідальності» в Україні слід відзначити не лише низький рівень суспільної свідомості бізнес-еліти та недосконалість вітчизняного законодавства, а й неоднозначність розуміння самого терміну «соціальна відповідальність бізнесу», відсутність інформації про принципи та методи соціально відповідальної діяльності, про переваги та перспективи подібної філософії бізнесу.

Серед проблем, які пригальмовують розвиток СВБ виділяють такі:

- обмежене заохочення СВБ;
- викривлена роль ЗМІ;
- низька організаційна спроможність груп впливу в Україні;
- обмежена культура співпраці;
- необхідність адаптації міжнародних політик СВБ до українських умов;
- відсутність достатньої кількості СВБ менеджерів.

Багато підприємств розробляють і реалізують власні соціальні програми, підтримують проекти, ініційовані суспільством. Краще і ширше впровадження СВБ українськими компаніями може допомогти створити нові ринки в Україні та за її межами, допомогти вирішити соціальні та екологічні проблеми, покращити доступ компаній з українським капіталом до міжнародних ринків, підвищити капіталізацію українських компаній та забезпечити сталий розвиток країни загалом.

Таким чином, огляд національних особливостей соціалізації бізнесу в Україні дає можливість зробити такі висновки:

1. Соціальна відповідальність бізнесу виникає як об'єктивна потреба не лише суспільства, а й самих підприємств, які прагнуть знайти своє місце в конкурентному середовищі, свого споживача, зацікавити до співпраці національних і зарубіжних партнерів, висококваліфікованих спеціалістів.

2. Практики соціальної відповідальності бізнесу не приживаються, якщо вони нав'язані міжнародними стандартами, законодавством чи будь-якими суспільними структурами. Їх ефективність тим вища, чим конкретніша спрямованість і більш наглядний соціальний результат.

3. Потреба суспільства у тих чи інших формах соціальної відповідальності бізнесу складається під впливом національного менталітету, сучасного етапу розвитку процесів соціалізації і тих конкретних проблем, які неможливо розв'язати без вкладу бізнесових структур.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Т. Р. Власова. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність і тенденції / Т.Р.Власова // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2013. - Вип.1. - с.52-57.
2. Посібник із КСВ. Базова інформація із корпоративної соціальної відповідальності/Лазоренко О.М., Колишко Р.К. та інш. - К.:Енергія, 2008.- 96 с.
3. Халда Н. О. Соціальна відповідальність бізнесу як складова людського розвитку в Україні та світі / Н. О. Халда // Наука й економіка. – 2013. – т. 2.- Вип. 4. – с. 326–332.
4. Повна версія світового рейтингу благодійності [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://vboabu.org.ua/img/forall/WGI2013_RUS.pdf
5. Асоціація благодійників України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://vboabu.org.ua/news/1387.html>

РЕКЛАМА. ПОПЕРЕДЖЕНИЙ – ЗНАЧИТЬ ОЗБРОСНИЙ

Шарапа В., відділення товарознавства та комерційної діяльності
спеціальність «Маркетинг», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Мартиненко М.О.

У вирі сучасного світу реклама безсумнівно виступає одним із основних рушіїв торгівлі. Вона допомагає дізнатися про нові товари і послуги, зорієнтуватися в безмежному морі виробництва і споживання. В умовах ринкових відносин, що затверджуються, реклама як вид інформації перестає бути суто економічним атрибутом і стає своєрідним елементом масової культури.

У зв'язку з цим дослідження психологічних механізмів впливу реклами, умов підвищення її ефективності, а також вимог психогігієни й психопрофілактики щодо цього не необразливого виду інформаційного забезпечення дуже цікавить дослідників. Більшість з них стверджує, що, впливаючи на свідомість чи підсвідомість людей, комерційна реклама спроможна прямо створювати потреби в товарах та послугах, що рекламуються штучно. Подібні погляди в сучасній науковій психологічній літературі й в літературі з маркетингу дуже часто критикують. Проте питання «чому в яких випадках люди все ж таки купують товари, які їм не потрібні?» залишається актуальним.

Відомий дослідник А.Веригін стверджував, що реклама – лише інструмент, знаряддя, механізм, за допомогою якого суспільство і його суб'єкти досягають поставлених цілей. Вона є джерелом соціальних протиріч, тобто може приносити й шкоду, і користь. Все залежить не від реклами як такої, а від цілей рекламодавців.

Основна мета недобросовісної реклами полягає в тому, щоб придушити антисугестивний бар'єр (свідоме критичне мислення). Інформацію, корисну нам, така реклама замінює спонуканнями, собі на користь. Замість надання інформації про конкретний товар або послугу вона займається зомбуванням споживачів, тобто програмуванням їх поведінки.

На даний момент через TV, радіо, пресу використовуються досить прості засоби придушення антисугестивного бар'єру. «Наші» рекламні сюжети часто-густо рясніють підтекстами і двозначностями, які б в розвинених країнах, давно стали причиною гучних судових розглядів. З формулюванням: «Порушення прав споживачів шляхом використання засобів психологічного маніпулювання» (попросту кажучи - обману).

Професійні рекламні ролики використовують несподівані побудови фраз, які неодноразово повторюються, спеціально підібрану колірну гамму, візуальні образи що викликають гіпнотичний ефект (принцип тривимірного тунелю, обертання спіралей і ін.)

Той же ефект досягається за допомогою зміни звуку або музичної фрази. Зверніть увагу на те, як іноді «б'ють по вухах» рекламні ролики, які раптово переривають радіо - або телепередачі. Це відбувається тому, що гучність звуку під час такої реклами спеціально збільшується по відношенню до «фонового» рівня. Часом стрибок гучності настільки значний, що викликає переляк і больові відчуття.

Навіщо це робиться? По-перше, наша нервова система влаштована так, що будь-який голосний і несподіваний звук викликає орієнтовно-оборонну реакцію. Іншими словами, увага людини миттєво фокусується на джерелі сигналу, причому далеко не завжди це відбувається свідомо. По-друге, раптовий звуковий удар «струшує» Вашу психіку, блокуючи на короткий час антисугестивний бар'єр. Критичність сприйняття інформації знижується, і рекламна абракадабра починає безперешкодно проникати в Ваш мозок.

Втім, технічні прийоми застосовувати зовсім не обов'язково. Знання основ психології обходиться значно дешевше.

Найпростіший психологічний прийом - «безкоштовні» подарунки. Тут і сезонні «знижки» з хитрою часткою «до%», і приманки типу: «А на додаток Ви отримуєте ...». Зрозуміло, ні про яку безкоштовність мова не йде - вартість «подарунка» від самого початку закладена в ціну основної покупки.

Психологічними примітивами особливо багата телереклама - тут вони особливо ефективні. У думаючих людей давно викликають оскому «методи завоювання довіри покупця» за допомогою похмурих типів в білих халатах, напівоголених красунь, «представників народу», які всіх дратують вже тільки тому, що підібрані таким чином, щоб ні у кого не викликати роздратування. Особливо розчулюють ті ролики, в яких чергова «тітка Ася» добре поставленим голосом професійної акторки намагається розмовляти мовою «простих людей» - ох уже ці нібито випадкові паузи, роблені запинки, легкі дефекти вимови,

показна непевність ... У психології впливу все це зветься «фіксацією на авторитети». Переконати в тому, що рекламовані ліки дійсно необхідно, нас швидше зможе професійний лікар. В крайньому випадку з цим завданням впорається популярний артист. А ось товари повсякденного попиту ми купуємо, ґрунтуючись, в першу чергу, на думці «таких як ми», нашого найближчого оточення - друзів, родичів, сусідів.

Вплив реклами на ставлення споживачів до певного товару досить суттєвий. Рациональне використання навіть невеликої кількості інформації з посиланням на потреби і запити аудиторії може підвищити ефективність рекламного проекту і успіх продукту на ринку.

З усього сказаного можна зробити наступні висновки: реклама є необхідним елементом ринку; головною метою реклами є прагнення якомога скоріше і найдорожче продати товар; реклама має виконувати свою основну функцію; реклама це вже не додаток до бізнесу, а прибутковий бізнес; реклама в останні роки виступає як засіб маніпулювання свідомістю споживачів; реклама в своєму прагненні отримати більший прибуток перетворилася в "терориста" споживачів.

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, СТАН ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Шмегельська В.О., студентка 3-го курсу

спеціальності «Правознавство»

Київського фінансово-економічного коледжу

Національного університету ДПС України.

Науковий керівник – викладач Ковальчук Н. І.

Термін «корупція» походить від латинського «corruptio», що тлумачиться як «підкуп, продажність громадських та політичних діячів, посадових осіб» Корумпованість означає підкуповування кого-небудь грошима або іншими матеріальними благами[1].

Корупція – явище соціальне, економічне, політичне, правове – вона завжди була об'єктом вивчення фахівців різних галузей науки. Серед не чисельних розробок з цієї проблематики слід назвати роботи О. Бантишева, який розглядав питання кваліфікації злочинів, пов'язаних з корупцією; Мельника М., який досліджував тематику забезпечення антикорупційної діяльності в органах влади; А. Бови, який вивчає методологічні підходи щодо дослідження суб'єктних показників в корупції та приймає активну участь у практичному дослідженні корупції в Україні та ін. [2]

Більшість вчених, які займаються вивченням питання корупції говорять, про те, що спочатку потрібно дізнатися причини, що її породжують. А вони можуть бути найрізноманітнішими: правові, політичні, економічні тощо. Мається на увазі, що інколи сама держава і соціальна система спонукають громадян до скоєння протиправних вчинків. Серед

таких причин можна виокремити наступні: низька заробітна плата службовців, які виконують покладені на них обов'язки; вкрай забюрократизована система прийняття рішень чи процедур вирішення справи; низька загальна культура посадовців та слабка обізнаність громадян зі своїми правами. Звичайно, знаючи причини виникнення корупції в державі до уваги потрібно брати методи, які будуть найбільш ефективними у боротьбі з корупцією. [3]

Прослідковуючи історію нашої держави за роки незалежності, ми бачимо, що багато засобів застосовувалися для подолання корупції та боротьби з нею. Зокрема, у 1995р. Верховна Рада прийняла Закон «Про боротьбу з корупцією». Зміни до цього базового антикорупційного закону вносилися 11 разів, останні у 2015р. У червні 2009р. Верховна Рада прийняла пакет антикорупційних законів, до якого увійшли: Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції», Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень», Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення». У 2014р. було прийнято ще один суттєвий закон «Про запобігання корупції», зміни до доповнення до якого додалися уже у 2016р.

З 3 по 20 березня 2016р. проводилося соціологічне опитування українських громадян. 41% опитаних українців зіткнувся з тим або іншим проявом корупції.

За цим опитуванням найбільш корумпованими сферами виявилася: медична (61%), сфера освіти (34%), силові структури (24%), дозвільні контролюючі органи (19%), місцеві органи влади (18%). Відповідаючи на питання про причини такого широкого поширення корупції в Україні, респонденти найчастіше називали безкарність корупціонерів (59%), корумпованість вищого керівництва (44%), відсутність дієвого контролю (42%), традиції (36%), низькі зарплати (24%). 49% опитаних українців, вважають, що ситуація з корупцією за минулий рік не змінилася. [4]

Але разом з тим результати антикорупційної боротьби вже стали помітні. Насьогодні НАБУ та спеціалізована прокуратура ведуть активну боротьбу з корупцією та злочинами пов'язаними з нею. [5]

Корупція, на мою думку, це ганебне явище, що тягне за собою надважкі та досить сумні наслідки для нашої держави, які, безумовно, будуть впливати на всі сфери життя та на суспільство в цілому. «Культура корупції» призводить до деморалізації населення країни, втрати довіри до держави та її інститутів, і, у крайньому випадку, до банкрутства самої держави. Вона підриває закони і норми, які спрямовані служити продуктивним соціальним цілям, таким як, наприклад, захист навколишнього середовища. Якщо не протидіяти поширенню корупції, вона роз'їдає закони держави доти, поки громадяни вже не бачать сенсу в їх додержанні.

Засоби боротьби з корупцією в основному поділяються на два види - попереджувальні або м'які методи, і реакційні або жорсткі методи. У число м'яких методів входять,

наприклад, навчання, персональна політика та організаційно-культурний розвиток, а також певні механізми контролю. До числа жорстких методів можна віднести закони і покарання. У боротьбі різних держав проти корупції застосовуються різні методи. Так, для цієї мети розроблені телевізійні і радіопередачі, соціальні кампанії, навчальні курси, інформація для громадськості, правові акти, дослідження корупції, інформаційні буклети, доповнення до законів та ін.

А як саме долати тотальне хабарництво в Україні, порадив голова Національного агентства України з питань державної служби Костянтин Ващенко, бо він переконаний, що закликами корупцію не подолати, і щоб щось змінити, треба спочатку змінити систему. "Сьогодні урядом і Національним агентством, яке я очолюю, розроблено абсолютно сучасний, новий закон про державну службу, що має повністю задати нові правила гри для всіх чиновників, яких сьогодні в країні є 300 тисяч. Це є конкурсний добір на посади, встановлення професійних вимог, це і побудована на заслугах і досягненнях, а не на чийхось симпатіях, кар'єра..." [6]

А також кожному не слід забувати і про внесення своєї часточки при боротьбі з корупцією. Адже, громадянин, зіткнувшись із цим явищем повинен обирати найбільш правовий варіант вирішення цієї проблеми. Порівнюючи сьогоднішню Україну і розвинуті європейські країни, необхідно враховувати, що ми намагаємося зіставляти ті дві соціальні ланки, що перебувають на різних стадіях розвитку. А це означає, що Україна повинна мати на меті створення кращої держави, аби в подальшому дійти до тих висот, до яких ми прагнемо останні роки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. [ИндексTransparencyInternational: Украина – №146 // http://www.ukrrudprom.ua/news/Indeks_Transparency_International_Ukraine_146.html] [Електронний ресурс]
2. <http://www.bestreferat.ru/referat-210617.html> [Електронний ресурс]
3. http://revne-school.ucoz.ua/publ/protidija_korupciji_v_ukrajinskomu_suspilstvi_robota_man/1-1-0-16 [Електронний ресурс]
4. <http://www.pravda.com.ua/news/2016/08/2/7116612/> [Електронний ресурс]
5. <https://nabu.gov.ua/> [Електронний ресурс]
6. <http://1tv.com.ua/news/channel/69487> [Електронний ресурс]

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Щолкіна О.Р., відділення «Аграрний бізнес»,

спеціальність «Фінанси і кредит», II курс

ВП НУБіП України «Немішайвський

агротехнічний коледж»

Науковий керівник – викладач Мехед М.А.

Актуальність теми пов'язана з тим, що бюджетне планування є головним елементом бюджетного управління, його теоретичні основи і практика функціонування визначають якість та ефективність бюджетної політики держави та її регіонів.

Бюджетне планування – це комплекс організаційно-технічних, методичних і методологічних заходів на таких стадіях бюджетного процесу як складання, розгляд і затвердження бюджетів для визначення обсягів і джерел формування та напрямів використання бюджетних ресурсів держави з метою забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку суспільства [2]. Інші науковці вважають, що бюджетне планування - це процес розроблення планів, формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади та місцевого самоврядування, з метою достовірного й достатнього визначення обсягу та джерел формування бюджетних доходів, оптимального розподілу видатків і збалансування бюджету на відповідний період [1].

З наведених тлумачень чітко видно, що бюджетне планування – це елемент системи управління бюджетом, який дозволяє визначити обсяг, джерела і напрями використання бюджетних коштів відповідно до пріоритетних напрямів бюджетної політики.

За результатами аналізу вітчизняної економічної літератури, присвяченої питанням методології бюджетного планування, слід зауважити, що в наукових публікаціях не знайшли відображення такі важливі принципи бюджетного планування, як принцип прозорості і принцип стабільності внутрішнього середовища бюджетної системи. Прозорість характеризується доступністю надійної, своєчасної, зрозумілої і такої, що відповідає міжнародним стандартам інформації про діяльність державного сектора, включаючи і ті види діяльності, які здійснюються поза цим сектором. Під принципом стабільності внутрішнього середовища бюджетної системи слід розуміти законодавчо встановлені взаємовідносини між платниками податків і консолідованим бюджетом, між органами влади в частині довгострокового розподілу за ними витратних і податкових повноважень, закріплення постійних пропорцій податкових відрахувань з вищестоящих бюджетів до нижчестоящих. Але у сучасних умовах господарювання, цей принцип недотримується виконавчими органами державної влади [1].

Слід зауважити, що без перебудови чинної системи бюджетного планування неможливо змінити структуру бюджетних видатків і оптимізувати її відповідно з стратегічними пріоритетами розвитку, так як діюча система планування не відповідає наявним потребам в управлінні державними видатками.

Планування бюджетних витрат в державі здійснюється через застосування програмно-цільового методу, який на сьогодні є найбільш ефективною формою бюджетування як на державному рівні, так і на регіональному. Перевагами цього методу є передбачення результатів виконання кожної бюджетної програми і оцінка ефективності використання державних коштів. Проте застосування цього методу знаходиться на початковій стадії формування і фактично застосовується лише частково. Основною проблемою програмно-цільового методу є невідповідність сучасних бюджетних програм одному з принципів програмно-цільового методу фінансування витрат - бюджетні програми повинні передбачати виділення коштів на забезпечення соціально - економічних результатів від впровадження бюджетних програм в майбутньому, а не виділятися на поточне фінансування.

Недоліком процесу бюджетного планування є те, що кожен бюджет є практично новим документом, оскільки складається на основі поточної реальності без урахування стратегії розвитку держави. Тому щорічне формування бюджету супроводжується дебатами і дискусіями з приводу його структури, розміру планових показників тощо.

Про недосконалість процесу бюджетного планування свідчить і нереалістичність закладених у бюджеті показників - фактичний рівень бюджетних витрат практично по усіх статтях перманентно нижче, ніж запланований. Щорічна ж зміна законодавства, зумовлена ухваленням бюджету, може свідчити про періодичне підлаштування правового поля під потреби бюджетного процесу для компенсації недоопрацювань у підготовчий період.

Незадовільний стан планово-прогнозованої роботи впливає на всю систему управління бюджетом у нашій країні. У бюджетному процесі його суб'єкти приділяють увагу питанням, що виходять за межі періоду одного бюджетного року, і повторюють минулі асигнування без всебічного оцінювання існуючих програм з точки зору їхньої раціональності, ефективності й реальності досягнення конкретних цілей.

Планова робота не виконує повною мірою свої завдання, внаслідок чого знижується ефективність бюджетного процесу. Це виражається у порушенні регламенту бюджетного процесу і визначенні нереалістичних бюджетних параметрів та ускладнює інтеграцію бюджету в загально- економічну стратегію розвитку країни.

У сучасних умовах бюджетне планування має бути спрямоване на вирішення завдань оптимізації фінансування державних програм за умови економії та суворой

дисципліни щодо витрачання бюджетних коштів. Воно має проводитися шляхом встановлення бюджетних цілей не тільки на наступний рік, а й на перспективу.

Отже, основними недоліками бюджетного планування є застаріла методологічна база, застосування нормативно-статистичного методу, який базується на фактичних даних за попередній рік і частину поточного року і на прогнозі основних макропоказників, що вже не відповідає передовій світовій практиці.

Удосконалення бюджетного планування потрібно здійснювати шляхом:

- зменшення бюджетних програм, спрямованих на поточне споживання та таких, що не сприяють економічному розвитку;
- планування видатків бюджету згідно програмно-цільового методу;
- підвищення контролю використання бюджетних коштів;
- підвищення значення принципів прозорості та відкритості при складанні бюджету;
- вдосконалення системи взаємодії всіх учасників процесу бюджетного планування;
- врахування досвіду інших країн.

Таким чином, удосконалення практики бюджетного планування необхідно розглядати як важливий інструмент підвищення ефективності державних видатків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бюджетна система : підруч. / за наук. Ред. В. М. Федосова, Б 00 С. І. Юрія. - К. : Центр учбов. Літератури ; Тернопіль : Екон. Думка, 2012. - 871 с.
2. Казначейська система: Підручник / Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. - Тернопіль, 2002. – 394
3. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних стран.- К.: Знання-Прес, 2002.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Андросюк О.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Лісовська Н.В.

Трансформаційні перетворення економіки нашої країни вимагають від підприємств пошуку шляхів підвищення ефективності їх діяльності, удосконалення організації їх обліку і контролю, удосконалення напрямів роботи з матеріальними ресурсами підприємства.

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючу позицію у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності [1, с. 229]. З одного боку, сформовані виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його економічну безпеку, а з іншого – виробничі запаси на рівні великих промислових підприємств потребують великих капіталовкладень. Тому, від організації та ведення обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства.

Проблемам обліку виробничих запасів приділяється значна увага, оскільки від організації їх обліку залежить розвиток як підприємства так і економіки країни в цілому. Необхідною умовою підтримання виробничого процесу на підприємстві є наявність достатньої кількості виробничих запасів.

Багато економістів досліджують проблему удосконалення обліку та контролю виробничих запасів. Даній тематиці присвятили свої наукові праці такі відомі вчені, як: Бутинець Ф.Ф., Валуєв В.І., Голов С.Ф., Жилкіна Л.В., Гуцайлюк З.В., Кужельний М.В., Лищенко О.Г., Рудницький В.С., Ткаченко Н.М., Смоленюк П.С. І кожен з них пропонує своє вирішення даної проблеми.

Правильна організація надходження або ж вибуття запасів сприяє раціональному процесу виробництва на всіх стадіях обробки і випуску готової продукції виробничого підприємства. Згідно П(с)БО-9 «Запаси» – це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час

виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємства.

Облік запасів на підприємстві, як правило, є досить трудомістким, оскільки до складу запасів можуть входити десятки та сотні видів найменувань, а отже, цей процес потребує багато часу та значних витрат праці.

Оцінка запасів під час їх відпуску має важливе значення, оскільки саме тут виникають проблеми з вибором варіанта, з урахуванням впливу оцінки на вартість продукції, що виготовляється, ціну готових виробів, попит споживачів і розмір прибутку. Від правильності вибору методу обліку оцінки запасів залежить об'єктивність даних про отриманий підприємством прибуток.

Оскільки кожен з методів оцінки запасів при їх вибутті має свої переваги та недоліки, тому перед підприємством постає завдання вибору такого методу, який би найбільше відповідав його потребам: не завищував фінансових результатів діяльності; не знижував собівартості готової продукції; був простим та легким у застосуванні [2, с. 31].

Як зауважив Лищенко О.Г., оцінка запасів при їх відпуску у виробництво, продаж та іншому вибутті здійснюється одним із таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу [3, с. 88].

Для забезпечення підприємства виробничими запасами необхідно стежити за тим, щоб виробничі запаси поступали вчасно на підприємство, щоб виконувались договори поставок, здійснювався пошук нових постачальників, адже від вчасних поставок запасів залежить діяльність підприємства, тобто її ритмічність і безперервність, а також конкурентоспроможність, що є не мало важливим в умовах ринкової економіки.

Щодо обліку виробничих запасів на підприємстві потрібно стежити за забезпеченням збереження виробничих запасів, правильного приймання, зберігання та їх відпуску, велике значення має наявність на підприємстві достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими та вимірювальними приладами, тарою та іншими пристосуваннями.

Не менш важливим є ціна виробничих запасів, тому слід звертати увагу при оприбуткуванні запасів, щоб оприбуткування запасів проводилось відповідно до вимог чинного законодавства, тобто щоб здійснювалось за первісною вартістю, щоб до первісної вартості не були включені витрати, які не стосуються придбання або виготовлення даних виробничих запасів.

Від завищеної ціни запасів збільшується собівартість виготовленої продукції, що негативно впливає в майбутньому на фінансовий стан підприємства, та його конкурентоздатність на ринку. Саме тому питання удосконалення бухгалтерського обліку виробничих запасів є актуальними.

На практиці існують факти, коли для закупівлі необхідної кількості запасів за відсутності грошових коштів, підприємство бере позику в банку, що в свою чергу може збільшувати собівартість готової продукції за рахунок обслуговування банківського кредиту. Отже, в даному випадку виникають надлишкові витрати, яких при раціональному управлінні запасами можна уникати.

Існують також й недоліки при наявності надлишкових запасів на підприємстві, тобто відбувається вилучення з обороту грошових коштів, які могли б бути залучені в інших планах керівництва щодо покращення та удосконалення діяльності підприємства. Звідси слідує, що підприємство певну частину своїх можливих доходів марно витрачає на забезпечення зберігання товарно-матеріальних цінностей.

Багато вчених досліджували сутність та методику управління виробничими запасами на підприємствах, аналізували їх діяльність. Багатьом підприємствам України доцільно звернути увагу на те, що потрібно доопрацьовувати та удосконалювати діючі форми документації з оперативного обліку запасів, а саме: їх рух у процесі виробництва. Тому підприємствам доцільно ввести нові форми первинної документації, що мають забезпечити своєчасність надходження та вибуття запасів підприємства, і застосування яких дасть змогу підвищити рівень обліку і контролю їх використання.

Таким чином, запаси є вагомою частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності; при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Це в свою чергу вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів, яку може надати правильно організована система обліку виробничими запасами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік [текст]: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К: «Центр учбової літератури», 2013.— 688 с.
2. Мельник О. Г. Методи формування та використання виробничих запасів / О.Г. Мельник , Л.С. Ноджак // Економіка та держава. – 2013. – № 10. – С. 29-33.
3. Лищенко О. Г. Визначення сутності категорії «запаси» з метою організації обліку на підприємстві / О.Г. Лищенко, Л.В. Матюха // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво : науково-виробничий журнал. – 2014. – № 3. – С. 85-89.
4. Марущак Л. Управлінський облік формування та використання запасів на підприємстві [Електронний ресурс] / Леся Марущак // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2014. — Вип. 2 (11). — С. 134-141.

ПРОБЛЕМИ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Безпалова А.В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Шидловська І.В.

В період зміни, що відбуваються у фінансовій системі України, які супроводжуються різким погіршенням її можливостей забезпечувати соціальні гарантії та розвивати галузі різних сфер, які належать до бюджетних. У зв'язку з цим, зростає роль і значення удосконалення ведення бухгалтерського обліку доходів і видатків бюджетних установ, складання звітності для більш раціонального використання фінансових ресурсів. Загалом процес удосконалення стосується саме технології обліку й опрацювання економічної інформації.

Проблематикою розвитку і впровадження інформаційних систем в бюджетних установах займаються такі вчені-економісти, як, Ф.Ф. Бутинець, М.Р. Лучко, А.М. Железняк, Т. Б. Тимейчук, О.І. Шара та інші. Аналіз праць дає підстави стверджувати, що більшість бюджетних установ в сільській місцевості використовують частково автоматизовану форму ведення бухгалтерського обліку.

Причини відставання суб'єктів бюджетної сфери від технічного прогресу і розвитку сучасних інформаційних технологій пов'язані, в першу чергу, з наявністю проблем економічного, інформаційного-правового та організаційно-технічного характеру. Інформаційні проблеми пов'язані з вибором інструментарію обліку, контролю та аналізу, їх вирішення вимагає обґрунтованого вибору системи та застосування необхідного і достатнього набору інформаційних технологій. Основними характеристиками щодо програмного забезпечення є те, що: програма повинна бути гнучка в налаштуванні при незначних змінах, таких, як зміна норм видатків, мінімальної заробітної плати, розмірів відрахувань та нарахувань на фонд оплати праці, зміна тарифів на платні послуги, введення нових і вилучення окремих недоцільних рахунків з Плану рахунків.

Хоча в країні і відбувається прискорена комп'ютеризація суспільства та розвиваються нові інформаційні технології, але ринок програмного забезпечення в Україні недостатньо наповнений програмами, що спрямовані на забезпечення системи управління бюджетними установами і ведення обліку в них. З найбільш відомих та популярних продуктів з автоматизації обліку є "1С: Бухгалтерія для бюджетних установ", "Парус-Бюджет" для підприємств та організацій, що знаходяться на бюджеті, та "Казна".

Отже, так-як облік в бюджетних установах в основному виступає як система контролю за наявністю та рухом бюджетних коштів, при впровадженні АРМ слід врахувати таку його специфічну особливість, як те, що він спрямований не на зіставлення витрат і

результатів діяльності та отримання прибутку, а на облік видатків у процесі надання нематеріальних послуг.

При комп'ютеризації обліку бюджетних установ слід звернути увагу на особливості формування кінцевих результатів діяльності, розмежувавши їх за загальним і спеціальним фондом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Писаревська Т. А. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіка праці / Т. А. Писаревська. – К. : КНЕУ, 2010. – 284 с.
2. Терещенко Л. О. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. / Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2004. – 187 с.
3. Шара О. І. Забезпечення якості обліку бюджетних установ в умовах використання інформаційних технологій / О. І. Шара // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 5. – Т. 3. – С. 267–269.

ТРИВАЛІСТЬ, ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ОПЛАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ВІДПУСТКИ

Бортницька Н. В., економічне відділення
спеціальність «Облік і оподаткування», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач к.е.н. Литвинець Ю. І.

Сучасний світ вимагає від особистості постійного розвитку і вдосконалення своїх професійних навичок. В зв'язку з цим працівникам часто доводиться суміщати роботу з навчанням. Для таких категорій працівників законодавством передбачено додаткові оплачувані відпустки. Проте, роботодавці часто нехтують правами найманих працівників, а останні ними не користуються. Тому, тема порядку оформлення та оплати навчальної відпустки є досить актуальною.

З'ясуємо хто має право на навчальну відпустку. Відповідно до Закону України про «Про відпустки» [1] на додаткову відпустку у зв'язку із навчанням мають право:

- працівники, які здобувають загальну середню освіту в середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах, класах, групах з очною, заочною формами навчання при загальноосвітніх школах, – на період складання іспитів
- працівники, які успішно навчаються на вечірніх відділеннях професійно-технічних навчальних закладів – для підготовки та складання іспитів
- працівники, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ) з вечірньою та заочною формами навчання – на період настановних

занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів, підготовки й захисту диплому.

Звертаємо увагу на те, що Міністерство соціальної політики не заперечує проти надання такої відпустки для навчання у закордонному ВНЗ, якщо навчання відповідає вимогам законодавства країни, де знаходиться виш, а студент після завершення навчання одержить диплом, який визнається в Україні.

Тривалість навчальної відпустки залежить від рівня освіти, який здобуває працівник-студент, форми навчання, мети відпустки, рівня акредитації навчального закладу, а також курсу на якому навчається працівник.

Максимальну тривалість навчальних відпусток наведено в таблиці.

Таблиця

Тривалість навчальних відпусток

Причина надання відпустки	Тривалість, календарних днів	Додаткові пільги
<i>Навчальні відпустки для працівників, які навчаються без відриву від виробництва у середніх загальноосвітніх вечірніх (змінних) навчальних закладах</i>		
Для складання випускних іспитів в основній школі	10	На період навчального року встановлюється: 1. Скорочений робочий тиждень на 1 робочий день або на відповідну йому кількість робочих годин. 2. Звільнення від роботи: — при 6-денному робочому тижні: не більш як на 36 робочих днів або на відповідну їм кількість робочих годин; — при 5-денному робочому тижні: кількість вільних від роботи днів змінюється залежно від тривалості робочої зміни при збереженні кількості вільних від роботи годин. При цьому виплачується 50% середньої заробітної плати за основним місцем роботи (але не нижче мінімальної заробітної плати)
Для складання випускних іспитів у старшій школі	23	
Для складання перевідних іспитів в основній та старшій школах	4 — 6	
Для складання іспитів екстерном за:	21	
основну школу		
старшу школу	28	
<i>Навчальна відпустка для працівників, які успішно навчаються без відриву від виробництва на вечірніх відділеннях професійно-технічних навчальних закладів</i>		
Для підготовки та складання іспитів	35	
<i>Навчальні відпустки для працівників, які успішно навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах</i>		
На період настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів:		Працівникам, які навчаються на останніх курсах вузів: 1) протягом 10 навчальних місяців перед початком виконання дипломного проекту (роботи) або складання державних іспитів надається щотижня: — при 6-денному робочому тижні: 1 вільний від роботи день для підготовки до занять, який оплачується у розмірі 50% від зарплати (але не нижче законодавчо встановленого розміру мінімальної заробітної плати);
З вечірньою формою навчання у ВНЗ:		
I та II рівня акредитації:		
1-й та 2-й курс	10	
3-му і наступних курсах	20	

III та IV рівня акредитації:		— при 5-денному робочому тижні: кількість вільних від роботи днів змінюється залежно від тривалості робочої зміни за умови збереження загальної кількості вільних від роботи годин; 2) протягом 10 навчальних місяців перед початком виконання дипломного проекту (роботи) або складання державних іспитів (за бажанням працівників): — надається додатково ще 1-2 вільних від роботи дні на тиждень без збереження заробітної плати
1-й та 2-й курс	20	
3-му і наступних курсах	30	
Незалежно від рівня акредитації ВНЗ з заочною формою навчання:		
1-й та 2-й курс	30	
3-му і наступних курсах	40	
На період складання державних іспитів незалежно від рівня акредитації ВНЗ	30	
На період підготовки та захисту дипломного проекту (з вечірньою та заочною формою навчання):		
I та II рівень акредитації	два місяці	
III та IV рівень акредитації	чотири місяці	

Для отримання навчальної відпустки працівнику-студенту достатньо подати у відділ кадрів такі документи:

1. Довідку-виклик навчального закладу, де має бути зазначено форму навчання, рівень акредитації навчального закладу, курс на якому навчається працівник, період, на який потрібна відпустка, та підстава для надання відпустки.

2. Заяву про надання навчальної відпустки.

На основі зазначених документів роботодавець оформить наказ про надання навчальної відпустки.

Оплату навчальної відпустки здійснюють як і під час інших видів відпусток, тобто за працівником зберігають середню заробітну плату. Механізм обчислення середньої заробітної плати для нарахування відпускних прописано в Порядку № 100 [3].

Отже, законодавством чітко визначено права працівників на додаткову оплачувану навчальну відпустку, тож слід вимагати їх дотримання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про відпустки. Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Постанова Кабінету міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF>

СТАН ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Гуца Д. С., економічне відділення,

Спеціальність «Бухгалтерській облік», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, Сиротенко А. О.

Інформаційні системи та ІТ представляють собою комплекс програмно-технічних засобів і методів виробництва, передачі, обробки та споживання інформації. Метою їх впровадження є створення системи, у якій інформаційні потоки налагоджені таким чином, що користувачі з мінімальними витратами одержують доступ до необхідної інформації в той час, коли вона потрібна, і там, де вона потрібна, а базовими принципами є: релевантність, час та місце [7].

Використовуючи сучасні технології, підприємства отримують можливості узгодити обсяг виробництва з попитом у режимі реального часу, виявляють нові канали продажів і розміщення, оптимізувати організаційну структуру, визначати структуру виробництва згідно з законами, покращити якість обслуговування і цим підвищити ефективність своєї діяльності.

Підприємство як соціально-економічна система значною мірою залежить від ІТ, які забезпечують пропорційність її функціонування. Важливим інструментом визначення стану пропорційності соціально-економічної системи є діагностика, яка дозволяє встановити можливі резерви чи напрямки наближення порушеної пропорції до оптимального рівня .

Проте, невизначеність і ризики внутрішнього й зовнішнього середовища породжують виникнення кризових явищ в системі функціонування та розвитку підприємств, що вимагає здійснення імітаційного моделювання пропорційності їх розвитку, а також додаткового дослідження тенденцій та наявного стану ринку ІТ в Україні.

В сфері управління підприємствами знаходять своє застосування такі послуги галузі ІТ, як ІТ-аутсорсинг, розробка програмного забезпечення (ПЗ), системи інтеграції. Водночас, тенденції НТР, а також новий етап економічних перетворень в Україні вимагають від вітчизняного бізнесу ефективного функціонування та розвитку, серед основних завдань якого – формування ефективної системи управління на підприємстві на основі запровадження ІТ.

Запровадження ІТ в управлінні підприємством забезпечує прискорення обробки інформації, скорочення управлінського персоналу, забезпечення якісною інформацією керівництва, дозволяє своєчасно та якісно здійснювати діагностику господарської діяльності, підвищує швидкість прийняття управлінських рішень.

Активне впровадження ІТ в сфері управління підприємствами забезпечило підтримання необхідного рівня конкурентоспроможності економіки України, незважаючи на складну ситуацію, яка стала продовженням військових дій Росії на сході країни.

Незважаючи на значну кількість використовуваних систем управління у 2014 році з усієї сфери інформаційно-комунікаційних технологій в Україні зросла тільки розробка програмного забезпечення (ПЗ). За напрямом “комп’ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг” було надано послуг на 14,6 млрд грн. Приріст склав 33 % або 3,62 млрд грн. За експертними оцінками у 2014 році темпи зростання експорту послуг з розробки ПЗ з України скоротилися до 5 %, замість 20-25 % у минулі роки. Сумарний спад внутрішнього ІТ-ринку досяг 50 %, що обумовлено багатьма об’єктивними факторами. Так, на 40 % скоротився загальний ІТ-бюджет підприємств основних галузей промисловості, на 47 % зменшився ІТ-бюджет 4-х провідних операторів зв’язку, на 32 % скоротився сумарний ІТ-бюджет 10 найбільших банків. Крім того, ІТ-ринок на 80 % залежить від поставок імпортного обладнання, на частку сервісів припадає всього 6 %. Це дуже несхоже на розвинені ринки, де на кожен з сегментів hardware, software і сервісів припадає по 30-35 %.

Україна посідає четверте місце у світі за кількістю сертифікованих ІТ-спеціалістів (після США, Індії, Росії), входить до ТОП 30 локацій для передачі замовлень на розробку ПЗ. Це свідчить про наявність величезного потенціалу зростання для галузі. Ключові переваги галузі розробки ПЗ полягає у тому, що для збільшення обсягів виробництва не потрібні значні інвестиції в основні засоби, оскільки головний актив ІТ галузі – людський фактор, тобто програмісти. Так, співвідношення розробників в компаніях, які працюють на організованому ринку і орієнтованих на аутсорсинг і внутрішній ринок можна оцінити приблизно як 90 % і 10 % за їх загальної кількості 65 тис. чол. Крім того, у 2014 році Україна посіла 41-е місце в міжнародному рейтингу компанії А.Т. Kearney найбільш привабливих країн у сфері аутсорсингу (вибірка охоплює 51 державу) .

Дана сфера активно підтримується урядом України [1]. Державну політику в сфері ІТ реалізує Агентство з питань електронного урядування. Агентство є центральним органом виконавчої влади, який відповідає за розвиток ІТ галузі в Україні, створює відповідні плани, обробляє та погоджує проекти нормативних документів щодо розвитку галузі.

Серед перешкод на шляху впровадження ІТ в управлінні сучасними підприємствами прийнято виділяти:

- ускладнення вивчення швидкозмінних інформаційних потоків як результат поглиблення експортної орієнтованості значної частки підприємств, погіршення процесів реалізації ринкових відносин внаслідок російської агресії та подальшого перерозподілу власності серед “нової” та “старої” олігархії;

- складність розробки та впровадження інформаційних і програмних систем для автоматизації управління компаніями через відтік ІТ-персоналу, нестачу фінансових ресурсів;
- відсутність у значної кількості керівників розуміння доцільності використання ІТ для удосконалення управлінської роботи;
- доцільність безперервного застосування Internet-технологій в організації і забезпеченні мобільного управління.

Вирішення проблем запровадження інформаційних технологій в управління сучасними підприємствами повинне супроводжуватись підвищенням рівня кваліфікації управлінського персоналу, змінами організаційного характеру (організаційна перебудова), постановкою стратегічних цілей та завдань розвитку підприємства, розробкою заходів системного характеру, де центральне місце буде належити застосуванню сучасних ІТ і систем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Клепікова О. А. Сучасний стан і місце інформаційних технологій в управлінні підприємством / О. А. Клепікова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2013. – Випуск 5. – С. 74–83.
2. Левченко М. О. Використання інформаційних технологій в управлінні ризиками машинобудівних підприємств / М. О. Левченко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 4. – С. 305–311.
3. Янчук Т. В. Економічний механізм впровадження інформаційних технологій на підприємствах малого та середнього бізнесу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Янчук Тетяна Василівна. – Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2015. – 21 с.

АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Драгушинець А.М., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Кошик В.В.

Одна з важливих проблем у країні - це вдосконалення системи бухгалтерського обліку, звітності, контролю та аудиту, основним напрямом якого є застосування інформаційних систем та комп'ютерних технологій.

Становлення ринкових відносин в Україні сприяло створенню значної кількості різноманітних підприємств, що розширило сферу ведення бухгалтерського обліку та застосування засобів його автоматизації. Останнім часом на ринку програмних засобів автоматизації обліку запропоновано десятки систем, які забезпечують належне ведення автоматизованого обліку.

Кваліфікованим вважається спеціаліст лише за умови вміння вести ним бухгалтерський облік з використанням комп'ютерної техніки для підвищення якості вихідної облікової інформації, її оперативності, точності та об'єктивності.

Ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управлінця на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати інформацію про господарську діяльність та використовувати її для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних і річних звітів тощо.

Питання впровадження обліково-економічного програмного забезпечення завжди є надзвичайно дискусійним.

Основним чинником, який свідчить про те, що підприємство має проблеми із впровадженням програмного забезпечення, є ситуація, коли: кошти на автоматизацію вже витрачені; на визначену дату програмне забезпечення не виконує тих функцій, які, як планувалось, мали бути реалізовані.

Дослідники виділяють три найбільш важливі проблеми, про які слід пам'ятати при впровадженні автоматизованої системи обліку, а саме:

- загальна організація бізнесу й обліку;
- наявність грошових коштів;
- забезпеченість кваліфікованим кадровим персоналом.

Звичайно, всі ці проблеми взаємопов'язані. Вирішення хоча б однієї з них спростує вирішення інших. Наприклад, якщо підприємство від початку готове вкладати значні кошти у впровадження системи, то залучення сторонніх консультантів (аутсорсинг) та суттєве оновлення штату власних фахівців значно сприятимуть успіху проекту.

Однією з причин неефективного використання інформаційних систем в обліку є те, що процес автоматизації облікових функцій розглядається окремо від системи управління. Використання інформаційних технологій поступово зменшує кількість людей-посередників від моменту збору інформації до прийняття на її основі управлінських рішень, а значить, не тільки полегшує виконання трудомістких ділянок облікової роботи, а й поступово звільняє від не інтелектуальної діяльності [3].

Також недоліком, який знижує ефективність використання новітніх інформаційних технологій в бухгалтерському обліку є відсутність нормативної бази для регулювання автоматизованої форми обліку на вітчизняному рівні.

Сьогодні багатьох керівників не задовольняє рівень автоматизації облікових робіт на підприємстві. Фізично і морально застарілі інформаційні системи, різноманітний набір програм та окремих автоматизованих робочих місць не в змозі забезпечити керівників оперативною і достовірною інформацією, яка необхідна для прийняття управлінських рішень [1].

Недосконалість системи управління призводить до зниження прибутковості діяльності підприємства, нестійкого становища на ринку товарів і послуг. Витрати на обслуговування і доопрацювання інформаційних систем обліку мають тенденцію до підвищення, а фактичний результат від їх використання залишається на незадовільному рівні. Розробка інформаційних бухгалтерських систем на замовлення досить дорога і займає багато часу при відсутності гарантії очікуваного результату.

Тому досить актуальною залишається проблема дослідження можливостей програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку і прийняття на їх підставі ефективних управлінських рішень.

Основним завданням сучасних бухгалтерів стає постановка завдання перед розробниками інформаційних технологій, визначення напрямів облікової роботи, вміле управління та актуалізація системи обліку у відповідності до змін законодавства, здійснення контролю за ефективністю автоматизованого обліку [3].

Таким чином, незважаючи на негативні сторони автоматизація являється невід'ємною частиною удосконалення системи бухгалтерського обліку, оскільки програми надають нам можливість зручного ведення обліку. На даний час доречними є пошук ефективних інструментів управління ресурсами та шляхів економії робочого часу обліковців, наприклад, завдяки організації інформаційної системи обліку підприємств і застосування інтелектуальних технологій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Городянська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку// Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - №10. – С.17-22.
2. Марченко Д.М. Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності// Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №6(96). – С.248-254.
3. Муравський В.В. Завдання бухгалтера у повністю автоматизованій системі обліку//Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства. Львівська політехніка . – 2009. – С.99-10.

ЦЯ ДИВОВИЖНА ПРОФЕСІЯ – БУХГАЛТЕР

Костюченко А.А., відділення економіки,
логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник-викладач Ковтун О.В.

Історія бухгалтерського обліку налічує майже 6 тисяч років. Облік називали таємницею богів, а цифри і до цього часу – сакральний елемент буття. Батьківщиною бухгалтерського обліку вважається Древній Єгипет. Початок сучасному обліку було покладено в Лідії. У письмових джерелах, що збереглись до наших днів, згадується давньогрецький спосіб викреслювання записаної раніше інформації. Так, до прикладу, враховували борги з податків та їх погашення. Завдяки грекам в Стародавньому Римі з'явилися банки і пов'язана з ними термінологія.

Професія бухгалтера доволі старовинна. Вже в Древній Індії існували бухгалтери по обліку ведення сільськогосподарського виробництва. Перші друкарські книги з'явилися в XIV— XV століттях, і серед них «Трактат про рахунки і записи» італійського математика Луки Пачоли — перша книга з бухгалтерського обліку.

Раніше професія «бухгалтер» розглядалася виключно, як робітник апарату, функцією якого є надання інформації. Дуже рідко його залучали до прийняття управлінських рішень. Проте, коли бізнес почав орієнтуватися на ринок, бухгалтери виявили, що їхня сфера відповідальності дуже зросла і бухгалтерський облік одержав гідне визнання в рамках функціонуючої системи.

Міжнародний герб людей бухгалтерської професії складається із трьох фігур: **сонця** – бухгалтерський облік освітлює господарську діяльність, **ваг** – баланс, **кривої Бернуллі**, яка підкреслює, що облік, який виник одного разу, існуватиме вічно, і девіза: **«Наука, довіра, незалежність»**. Автором герба бухгалтерів є французький учений Жан Батіст Дюмарше (1874–1946).

Герб бухгалтерів

Термін «бухгалтер» з'явився в XV столітті. Як свідчить історичний факт, першою посадовою особою, котра одержала звання бухгалтера, був Христофор Штехер — діловод Інсбрукської рахункової палати. У Німеччині до 1498 року особи, які займалися веденням рахункових книг, називалися писарями. Відтоді терміни «бухгалтер» і «бухгалтерія» почали витіснити старі назви та поступово поширюватися всюди.

У різних країнах світу бухгалтерії притаманні відмітні характеристики. Акцент робиться на різні розділи бухгалтерського обліку. Ці особливості обумовлені політичною та економічною системами, історією країни, цінностями суспільства, його традиціями.

Можна виокремити чотири групи, до кожної з яких вхожі країни, об'єднані спільними властивостями в бухгалтерії:

- 1) англомовні країни;
- 2) континентальні країни;
- 3) латиноамериканські держави;
- 4) країни Східної Європи.

Перші три групи використовують бухгалтерію для обчислення фінансового результату й підрахунку прибутку. Четверта — переважно для контролю за збереженням коштів.

В англомовних країнах підхід до бухгалтерії — суто професійний, не допускаються тотальний контроль і управління з боку держави. Професійні бухгалтери та юристи об'єднані в асоціації. Державні органи управління визнають такі асоціації та співпрацюють із ними. Облік у країнах латинської Америки має одну головну мету — відображати й вивчати інфляційні процеси в економіці.

У країнах Східної Європи облік здебільшого ведеться за дорученнями й директивами державних органів. Це стосується не конкретно взятих бухгалтерів на підприємствах, а й системи бухгалтерського обліку й аналізу загалом.

Нині співвідношення жінок і чоловіків у бухгалтерській професії на пострадянському просторі — приблизно 80% на 20% на користь жінок. Якщо говорити про Київ — то чоловіків-бухгалтерів ще менше — біля 15%.

Чим можна пояснити той факт, що на посаду бухгалтера воліють брати саме жінку? Багато хто стосовно цього схильний вважати, що для чоловіка не підходить рутинна праця, чим, по суті, і є робота бухгалтера. Бухоблік вимагає неймовірної посидючості й постійного зосередження — це по силі жінкам. Щодо чоловіків, то вони більше прагнуть працювати на керівних посадах. Це підтверджує й статистика, згідно з якою 90% керівників — саме чоловіки.

Цікаві факти про бухгалтерів, бухгалтерію та бухгалтерський облік ...

– слово «бухгалтер» походить від німецьких слів «Buch» – книга і «Halter» – тримач. Найменування професії дуже точно відображає специфіку роботи бухгалтерів в епоху Середньовіччя, адже в ті часи дані про надходження і витрати матеріальних цінностей та грошових коштів заносилися в спеціальну книгу;

– статистика стверджує, що 86 % бухгалтерів – жінки;

– в різних країнах існують національні школи бухобліку;

– Шерлок Холмс, якого побачили глядачі в першому в світі екранізації відомих творів Дойля, не був професійним актором, а був бухгалтером;

– відомі люди, чия професія за освітою – бухгалтер: Аллен Карр, Михайло Зощенко, Олександр Вертинський, Елізабет Арден, Герберт Уеллс, Вільям Портер (писав під псевдонімом О. Генрі), Карл Маркс, Генріх Шліманн (відомий тим, що виявив руїни Трої), Френк Робінсон (той самий, що вигадав логотип, мабуть, відомий кожній людині, адже мова йде про напій Coca-Cola);

– бухгалтери потрапили в список найбільш високооплачуваних професій у США. За даними Forbes, – рівень заробітків бухгалтера в штатах відповідає 25 місцю в рейтингу найбільш високооплачуваних професій, – з річною заробітною платою в \$ 106,2 тисячі;

– помилка бухгалтерії Міністерства освіти штату Нью-Йорк привела до того, що сума, призначена на розвиток міського шкільного транспорту, збільшилася в два рази. Виявилось, що в одному із слів через не увагу бухгалтера з'явилася зайва буква, і бухгалтерська програма не змогла розпізнати її. Ця помилка була виявлена в ході аудиторської перевірки в червні 2006 року, вона привела до того, що на транспорт було витрачено 2,8 мільйонів доларів замість запланованих 1,4 мільйонів.

Існують професії, які мають дуже велике значення для ефективної діяльності підприємства, але про важливість яких знають не всі. До таких професій і належить професія бухгалтера.

Професія бухгалтера престижна в Україні та в інших державах світу. Вона – одна з найбільш потрібних та популярних на ринку праці, адже кожне підприємство чи організація користуються послугами таких фахівців. Бухгалтер не тільки технічно здійснює облік, а й веде велику роботу з планування, контролю, аналізу, бере активну участь у підготовці альтернативних варіантів прийняття управлінських рішень.

Сучасний бухгалтер – це кваліфікований спеціаліст в галузі статистики, фінансів, економіки, планування, аналізу господарської діяльності.

Все це є правильним, адже без таких якостей не можна займатися такою кропіткою працею.

Звичайно, необхідно додати чесність, рішучість, наполегливість, ініціативність, а також широкий кругозір, доброзичливість, тактовність і справедливість.

Ну і, звичайно ж, посмішку. Адже почуття гумору неодмінна складова кожного бухгалтера.

І ще трохи насамкінець...

Відомий жарт, що «бухгалтер» — це «діагноз». Деякі люди цієї професії настільки вживаються в свій діловий образ, що навіть переносять в'їдливість і «любов» до цифр в особисте життя. У бухгалтерів заведено все робити чітко і правильно, тому що-небудь екстремальне і нове викликає у них страх і дуже насторожує. З часом деякі представники цієї професії перетворюються на страшних зануд. В цьому сенсі є повчальною історією Акакія Акакійовича Башмачкина (героя повісті Н.В. Гоголя «Шинель»), чий світ складався лише з букв і ком.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- 1.Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Підручник. – Житомир, 2000. – 640 с.
- 2.Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні. Навчально-практичний посібник / За ред. С.Ф.Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ “Баланс-Клуб”, 2000. 768 с.
- 3.Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред. проф. Бутниці Ф.Ф.- Житомир : ЖІТІ, 2000. – 608 с.
- 4.Кузмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Все про бухгалтерський облік, 1999. – 288 с.
- 5.Партич Г.О. Бухгалтерський облік : основи теорії та практики : Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”. КОО,2000, 245 с.
- 6.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” // Все про бухгалтерський облік.- 2002, - № 84. – с. 3-5
- 7.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”.// Все про бухгалтерський облік.- 2002, - № 84. – с. 5-10
- 8.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 “Звіт про фінансові результати”// Все про бухгалтерський облік.- 2002. - № 84. – с. 10-14
- 9.Системи обліку в Україні: трансформація до міжнародної практики / За ред.проф. М.П.Войнаренка. – Київ: Наукова думка, 2002. – 718 с.
- 10.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Підручник для студ.вищ.навч.закл.екон.спец. – К.:А.С.К., 2000.

ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУЮЧИХ ПРЕДМЕТІВ

Нечипорук О.П., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Талько Т.В.

На кожному підприємстві є значна кількість малоцінних засобів праці, які відносяться до швидкозношуваних предметів. За економічним призначенням вони аналогічні до основних засобів праці, але обліковуються окремо. До швидкозношуваних предметів відносять предмети, що служать менш як один рік (незалежно від їх вартості) або мають вартість, яка менша від встановленої норми за одиницю (незалежно від строку служби). У підприємств України існує проблема, яка полягає у оптимальній організації обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП), наслідком якої може бути формування неправдивої облікової інформації та недостовірності фінансової звітності, що в свою чергу може привести до прийняття неправильних рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами. Виникнення даної проблеми пов'язано з існуванням у законодавчо – нормативній базі розбіжностей, які стосуються класифікації, оцінки МШП (при надходженні, вибутті та на дату балансу), віднесення малоцінних засобів до того чи іншого активів [1, с. 223].

Метою даного дослідження є уточнення економічної сутності «МШП», дослідження нормативно – правової бази, визначення проблемних рис та обґрунтування необхідності вдосконалення обліку МШП.

МШП ділиться в обліковій політиці на дві групи: одна частина їх належить до запасів, що відображаються у другому розділі активу балансу

«Оборотні активи», а друга їх частина входить до складу «матеріальних необоротних активів», що відображаються у першому розділі балансу

«Необоротні активи» і відносяться до складу основних засобів. Нормативного документу, що встановлював би правила, загальні принципи чи характеристики щодо ведення обліку МШП не існує. Тому, методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про МШП і розкриття її у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Відповідно до якого МШП - це запаси, які використовують протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більший за рік [2]. Зазначимо, що у визначенні МШП, наведеному в П(С)БО 9 [2], відсутній вартісний критерій і немає посилання ні на який перелік предметів, а

передбачається лише один критерій при віднесенні предметів праці до складу МШП, а саме: предмети повинні використовуватися протягом не більш одного року.

Введення П(С)БО надало підприємствам право самостійно приймати рішення про зарахування до складу МШП чи малоцінні необоротних матеріальних активів (МНМА) саме тих предметів, що відповідають зазначеному критерію. І, хоча такий підхід до віднесення предметів до складу МШП без установленого вартісного критерію трохи незвичний для бухгалтера, з економічної точки зору він цілком обґрунтований: на двох різних підприємствах той самий предмет може знаходитися в експлуатації протягом різних періодів і, отже, може бути віднесений до різних видів активів [3, с.127].

Чинні на сьогодні норми передбачають розмежування активів на МНМА у складі необоротних активів та МШП предмети у складі оборотних. Таким чином до складу перших потрапляють предмети, які на підприємстві служитимуть довше, ніж один рік або операційний цикл, якщо він більше одного року, проте у зв'язку із незначною для підприємства вартістю не відносяться до складу основних засобів. До другої групи потрапляють засоби праці, що багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності, проте фізично зношуються за короткий термін, як правило до одного року, або в межах операційного циклу, якщо він більше одного року [4, с.99].

Відповідно до П(с)БО 9 «Запаси» [2], малоцінні та швидкозношувані предмети визнаються активом, якщо: існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням; вартість МШП може бути достовірно визначена.

Відповідно до Податкового Кодексу України, основними засобами не можуть вважатися необоротні активи, вартість яких не перевищує 6000 грн.

У Методичних рекомендаціях, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007р. №2 (у редакції 30.12.2013р.) зазначаються ще два критерії визнання МШП активом: підприємству перейшли ризики й вигоди, пов'язані з правом власності або з правом повного господарського оперативного управління на придбані (отримані) запаси; підприємство здійснює управління та контроль за МШП [5].

МШП суттєво відрізняються від інших видів запасів (сировини, матеріалів, палива), обсяги або кількість яких поступово зменшується в результаті їх використання. МШП, в свою чергу, зберігають натурально-

речову форму до кінця строку корисного використання та багато разів беруть участь у виробництві, тобто поводять себе як основні засоби [1].

Підприємство самостійно встановлює та відображує в обліковій політиці підприємства, вартісний критерій віднесення активу до МНМА чи основних засобів, що являється основною відмінністю між бухгалтерським та податковим обліком малоцінних активів.

Виділення зі складу основних засобів оборотних МШП у особливу групу, не дивлячись на такий же характер їх використання на підприємстві, як і основних засобів, зумовлено двома причинами. По-перше, таке виділення очищує категорію основних засобів від усякого роду дрібних предметів, коли є можливість легко їх замінити іншими, з невеликим, як правило, терміном служби. По-друге, таке виділення дає можливість підприємству купувати (поновлювати) малоцінні та швидкозношувані предмети за рахунок своїх оборотних коштів таким же чином, як і матеріали, в той же час, як основні засоби поновлюються лише шляхом капітальних вкладень за рахунок спеціального фінансування.[6, с.20].

Отже, методика організації обліку МШП потребує подальшого вдосконалення. На мою думку, для покращення ведення обліку МШП потрібно ввести в дію окреме П(с)БО, яке б не суперечило іншим нормативним документам, де зазначалися б основні особливості та вимоги щодо ведення обліку даного активу, доцільним було б і в Балансі (ф.1) виділити окрему статтю для відображення в ній інформації по МШП, тобто потрібно сформувати єдину цілісну систему методології обліку МШП.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- 1.Облік МШП: актуальні проблеми та шляхи вдосконалення / Г. С. Кесарчук, М. В. Машика // Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Економіка». – 2014. – № 1 (42). - с. 223 – 227.
- 2.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246
- 3.Проблеми та напрямки вдосконалення обліку МШП / О. П. Бик, О. А. Нужна // Актуальні питання економічних наук. – 2015. – с. 126 – 129.
- 4.Визначення економічної суті швидкозношуваних та малоцінних необоротних предметів як передумова раціональної організації їх обліку і контролю / П. Куцик, Р. Шумило // Економічний аналіз. – 2010. - № 6. – с. 99 – 101.
- 5.Методичні рекомендації, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.07. р. № 2 (в редакції від 30.12.13. р.).
- 6.Розкриття економічної сутності МШП [Електронний ресурс] / С. О. Левуцький [та ін.]
Режим доступу: http://lubbook.net/book_272_glava_6_1.2_Rozkrittjaekonom%D1%96chno%D1%97.html

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Овчаренко Д.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Талько Т.В.

Організація документообігу є важливим аспектом діяльності кожного підприємства, від якого багато в чому залежить ефективність його роботи в цілому. Безпосередньо від правильності організації документообігу залежить повнота, швидкість та якість відображення інформації в бухгалтерському обліку. Процеси глобалізації, якими охоплені всі сфери життя суспільства, спричинили зростання обсягів інформації, необхідної для ефективного управління. Її отримання і використання, у свою чергу, зумовили збільшення кількості документів. Саме тому на сьогодні актуальним є пошук шляхів удосконалення та оптимізації організації документообігу на підприємствах.

Метою даної статті є визначення шляхів удосконалення організації документообігу як засобу вдосконалення організації бухгалтерського обліку. Об'єкт дослідження – процес документообігу в бухгалтерському обліку. Предмет дослідження – проблеми та шляхи вдосконалення організації документообігу в бухгалтерському обліку.

Ведення бухгалтерського обліку передбачає необхідність повного та зрозумілого відображення всіх оцінених фактів господарського життя у первинних документах, що забезпечується документуванням.

Документообіг – це рух документів в організації з моменту їх створення або отримання до завершення виконання або відправлення [1, с. 243].

Неправильно організований документообіг може призвести до несвочасної доставки документів, непрогнозованості їх руху, відсутності відповідальних осіб через не закріплення відповідних обов'язків щодо документів за окремими працівниками, неможливості прийняття рішень без залучення додаткової інформації, яка не міститься в документах.

Для впорядкування руху та забезпечення своєчасного відображення показників первинних документів у бухгалтерському обліку, відповідно до законодавства, керівником підприємства має затверджуватися графік документообігу.

Графік документообігу – це затверджений порядок обробки інформаційних даних, зазначених у первинних документах [5, с. 387].

Даний документ повинен регламентувати: строки складання, надання та обробки первинних документів; перелік документів; терміни їх просування та обробки; посадових осіб, відповідальних за складання документів; порядок передачі документів для обробки;

строки надходження документів до бухгалтерської служби від працівників інших підрозділів підприємства.

Єдиної схеми організації документообігу для всіх суб'єктів господарювання не існує. Кожне підприємство змушене розробляти її самостійно, тому розробка графіка документообігу потребує знання особливостей діяльності підприємства. Графік повинен враховувати організаційну структуру підприємства, вид діяльності, чисельність облікових працівників, систему внутрішньогосподарського контролю.

У зв'язку із процесами глобалізації економіки значно зростають обсяги необхідної для ефективного управління інформації, що, у свою чергу, призводить до збільшення кількості документації.

Традиційні методи роботи з документами в таких умовах стають малоефективними: архіви з паперовими документами займають корисну площу приміщень і характеризуються низьким рівнем ефективності та оперативності пошуку необхідної інформації. Набагато зручніше користуватися електронною базою даних, яка дозволяє здійснювати швидкий пошук необхідних інформаційних даних. Крім того, в умовах жорстокої конкуренції ефективно можуть вести справи, передусім, ті підприємства, які мають можливість оперативно одержувати інформацію. Вирішенню цієї проблеми, а також забезпеченню вдосконалення інформаційного забезпечення управління сприяє впровадження електронного документообігу [2, с. 28].

На даний момент серед способів, спрямованих на вдосконалення документообігу, виділяють дві групи: вдосконалення технології та скорочення часу документообігу [1, с. 245]. Автором пропонується виділити додаткові підгрупи напрямів удосконалення організації документообігу у рамках уже існуючих. Дана систематизація наведена в таблиці.

Шляхи вдосконалення організації документообігу

Напрями вдосконалення	Підгрупи в розрізі напрямів	Способи вдосконалення
1. Удосконалення технології документообігу	1. Скорочення витрат часу на обробку документації	Складання маршрутних карт технологічного процесу; складання схем руху документів, графіків документообігу; оптимізація процедур підготовки та оформлення документації; скорочення часу руху документів між виконавцями; максимальне скорочення кількості виконавців і виключення зворотних рухів документа; зниження рівня підписання документів
	2. Удосконалення змісту та форми документів	Регламентація документування; раціоналізація документації; стандартизація та уніфікація змісту та форм документів
	3. Упровадження електронного документообігу	

2. Скорочення обсягів документообігу	1. Зменшення загальної кількості документів	Усунення надмірного поділу об'єктів обліку; реєстрація господарських операцій безпосередньо в облікових регістрах; використання документів тривалого користування; застосування способу вибіркового документування; підвищення якості документаційних рішень; підвищення якості виконання завдань, дотримання строків їх виконання; використання бездокументарних зв'язків; упровадження електронного документообігу
	2. Підвищення якості самого документа	Застосування багаторядкових документів замість однорядкових; накопичувальних замість разових; застосування одного документа для суміжних та взаємопов'язаних господарських операцій; створення комплексних первинних документів
	3. Скорочення витрат ресурсів на виробництво документів	Зменшення фізичних розмірів документа; оптимальне використання мнотильної техніки (зменшення формату під час копіювання документів, використання зворотної сторони аркуша); для економії паперу посилення контролю за тиражуванням документів

Процес електронного документообігу ґрунтується на інтегрованій електронній обробці обліково-аналітичної інформації, яка включає формування первинних електронних документів, порядок обробки інформації, автоматизований банк даних та ін. [2, с. 35].

У даній роботі було встановлено значення організації документообігу для бухгалтерського обліку на підприємстві, висвітлено наявні проблеми в його організації та наведено шляхи подолання цих проблем і вдосконалення організації документообігу в бухгалтерському обліку. На сьогодні великого значення набуває доступ до інформаційних ресурсів і скорочення часових витрат на розв'язання завдань, пов'язаних із документообігом. Тому на підприємствах потрібно вжити заходів щодо його ефективної організації і вдосконалення. Таким чином, актуальним є подальший пошук нових шляхів удосконалення організації документообігу в бухгалтерському обліку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пархоменко В. М. Реформування бухгалтерського обліку в Україні / В. М. Пархоменко. – Луганськ : "Футура" ДСД "Лугань", 2009. – С. 243–280.
2. Матвієнко О. Основи організації електронного документообігу : навч. посібн. / О. Матвієнко, М. Цивін. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.
3. Мордвінцева Т. В. Шляхи удосконалення організації обліку між структурними підрозділами підприємства / Т. В. Мордвінцева // Сталій розвиток економіки – 2010. – № 9. – С. 250 – 254.
4. Пилипенко А. А. Організація обліку і контролю : підручник / А. А. Пилипенко, В. І. Отенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 424.
5. Чабанюк О. А. Організація документообігу як засіб удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів / О. А. Чабанюк // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 386–391.

СОЦІАЛЬНА ПІЛЬГА ЯК ЕЛЕМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РІВНОСТІ ПДФО

Оліщук О.Г.,

спеціальність «Фінанси та кредит», II курс

Київський фінансово-економічний коледж НУДПС України

Науковий керівник - Калусенко В.В., викладач КФЕК

Податок на доходи фізичних осіб займає у податковій системі держави провідне місце, він є складовою частиною фінансового механізму держави та відіграє не останню роль при наповненні дохідної частини бюджету. Проте, як і всі прямі податки, ПДФО має виступати ще й інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, а відтак і їх платоспроможності, споживання та заощаджень, тобто виконувати соціально-регулюючу роль, відповідати принципу соціальної справедливості. Але, при реформуванні прибуткового оподаткування доходів громадян, більше зусиль спрямовано на поповнення бюджету за рахунок ПДФО, і тому не приділяється належної уваги соціальній ролі податку. Саме тому, через недосконалість податкового законодавства на даний час є актуальним дослідження впливу соціальних пільг на регулювання соціальної рівності ПДФО.

Пільги в механізмі податку належать до додаткових обов'язкових елементів. Функціонально вони виконують перерозподіл податкового тиску з однієї категорії платників податків на іншу. В умовах розвитку правової держави застосування пільг в оподаткуванні набуває вагомого значення в узгодженні інтересів платників податків, точніше, окремих їх груп, і держави. Цілком природно, що в суспільстві відбувається поділ груп населення залежно від багатьох чинників: добутку, рівня життя, деяких факторів сімейного характеру та інших. За таких умов рівномірне податкове навантаження не може забезпечити основний напрямок державної діяльності - функціонування на благо свого народу. Конституція України визнає нашу державу соціальною, тобто Україна орієнтована на здійснення широкомасштабної й ефективної соціальної політики, яка реально повинна забезпечувати соціальний захист і належну підтримку малозабезпечених прошарків населення.

Удосконаленням пільгового оподаткування при справлянні податку на доходи фізичних осіб, проблемами оптимізації системи податкових соціальних пільг, оцінкою ефективності надання пільг займалися такі вітчизняні вчені, як А. М. Соколовська [2], Н. М. Ткаченко [3] та інші.

Метою роботи є дослідження механізму застосування податкових соціальних пільг при оподаткуванні доходів фізичних осіб та пошук шляхів підвищення їх соціальної ефективності.

Проблема соціальної несправедливості ПДФО залишається невирішеною, що негативно впливає на доходи громадян, рівень добробуту населення України та забезпечення

соціальних стандартів життя. Для зниження податкового тиску на доходи малозабезпечених громадян Податковим кодексом передбачені податкові соціальні пільги (ПСП).

Пільги в механізмі податку належать до додаткових обов'язкових елементів. Функціонально вони виконують перерозподіл податкового тиску з однієї категорії платників податків на іншу.

Згідно зі змінами до Податкового Кодексу збільшення розміру податкової соціальної пільги у 2016 році не відбудеться. Податкова соціальна пільга й надалі дорівнюватиме половині, а не повному розміру прожиткового мінімуму. Враховуючи новий Прожитковий мінімум - 2016 для працездатної особи (який складає 1378 грн.), з 01 січня 2016 податкова соціальна пільга (ПСП) має такі розміри:

- 1) 50 % = 689 грн.;
- 2) 150 % ПСП = 1033,50 грн.;
- 3) 200 % ПСП = 1378,00 грн. [4].

Це застосовується відповідно до пункту 169.3.1 ПКУ, якщо платник податку має право на податкову соціальну пільгу з двох або більше підстав, то застосовується одна пільга з підстави, яка передбачає її найбільший розмір. У разі якщо платник податку утримує двох чи більше дітей, один (кілька) з яких є інвалідом, податкова соціальна пільга у розмірі 150% на дитину – інваліда додається до пільги у розмірі 100% на інших дітей. Податкова соціальна пільга у розмірі 200%, відповідно до пункту 169.1.4 Податкового кодексу застосовується до платників податку на доходи фізичних осіб які є учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I і II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та іншим [1].

Згідно із нормами Податкового кодексу України податкова соціальна пільга - 2016 може застосовуватися до доходів найманих працівників у вигляді зарплати або прирівняних до зарплати виплат, якщо цей розмір доходу не перевищив прожиткового мінімуму, визначеного для працездатних осіб станом на 01 січня 2016, помноженого на коефіцієнт 1,40 та округленого до найближчих 10 грн [1].

Попри очікування, гранична сума доходу, яка даватиме право на застосування ПСП, не зміниться. Таким чином, податкова соціальна пільга у 2016 році може застосовуватися до максимального розміру доходу фізособи $= 1378 * 1,4 \approx 1930$ грн. [4].

На сьогоднішній день податок на доходи фізичних осіб не виконує належним чином соціально-регулюючу функцію. Механізм оподаткування порушує принципи рівності усіх платників перед законом та соціальної справедливості.

В Україні доходи малозабезпечених фізичних осіб після оподаткування ПДФО, навіть при застосуванні ПСП, не відповідає прожитковому рівню. Тим самим, держава не

забезпечує нормального існування громадян, вилучаючи частину доходів для задоволення їх життєво необхідних потреб. З метою формування раціонального обґрунтування податку на доходи фізичних осіб, підвищення стимулюючої та регулюючої ролі пільг необхідно: - запровадити розмір неоподатковуваних доходів для всіх категорій платників на рівні не менше прожиткового мінімуму; - з метою вирівнювання умов оподаткування доцільним було б впровадження більш плавного переходу при застосуванні податкової соціальної пільги; - враховуючи зарубіжний досвід, та з метою забезпечення прожиткового рівня для всіх членів сімей, доцільно розглянути та запровадити можливість оподаткування сімейного доходу; - доповнити принципи, на яких базується податкове законодавство, принципом безумовної гарантії прожиткового мінімуму при оподаткуванні – недопустимість оподаткування, за яким знижується прожитковий мінімум [5]. Якщо правильно реалізувати вище зазначені дії, можна досягти врегулювання соціальної рівності ПДФО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. (зі змінами та доповненнями)– Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Соколовська А.М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/file/link/82203/file/sokol_7_06_U.pdf
3. Ткаченко Н. М. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність : / Ткаченко Н. М., Горова Т. М., Ільєнко Н. О.; Під загальною редакцією Н. М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2004. – 554 с. 3
4. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/nalogi/nalog-na-doxody-fizicheskix-licz/2830-2830-podatкова-sotsialna-pilga.html> - Бухгалтерський облік.
5. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://studsell.com/view/92733/> - Обґрунтування застосування податкових пільг в оподаткуванні доходів фізичних осіб

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ

Олексієнко В.В., економічне відділення,
Спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Сиротенко А. О.

Одним із факторів, що гальмують розвиток удосконалення облікової діяльності, є недостатнє інформаційне забезпечення. Воно охоплює сукупність первинних і зведених даних, організацію збереження накопиченої інформації, способи її подання та методи

перетворень, правила організації банку даних, методики кодування та пошуку інформації. При цьому необхідно, щоб споживач отримував необхідну інформацію з мінімальними витратами на її підготовку.

Використання сучасних інформаційних технологій в управлінні змінило функції облікового апарату у виконанні первинного обліку. Аналіз показав, що при ручному веденні бухгалтерського обліку лише на відображення операцій в облікових регістрах витрачається до 70% часу облікового персоналу. За умов автоматизації обліковому персоналу немає потреби втручатися в інформаційний процес на будь-якому його етапі шляхом відображення даних у первинному обліку.

На сучасному етапі удосконаленою формою управління суспільним виробництвом найбільш перспективним є автоматизація планово-управлінських функцій на базі персональних електронно-обчислювальних машин, установлених безпосередньо на робочих місцях фахівців. Ці системи набули широкого поширення в організаційному управлінні під назвою автоматизованих робочих місць.

Специфіка діяльності бухгалтерії дозволяє вибрати методом рішення створення автоматизованих робочих місць. Це дозволить використовувати систему людям, які не мають спеціальних знань в області програмування, і водночас дозволить доповнювати систему в міру потреби.

Автоматизовані робочі місця можна визначити як комплекс інформаційних ресурсів, програмно-технічних та організаційно-технологічних засобів індивідуального та колективного користування, об'єднаних для виконання певних функцій професійного працівника управління.

За допомогою автоматизованих робочих місць спеціаліст може обробляти тексти, посилати і приймати повідомлення, що зберігаються в пам'яті електронно-обчислювальної машини, брати участь у нарадах, організовувати і вести особисті архіви документів, виконувати розрахунки і отримувати готові результати в табличній і графічній формі. Зазвичай процеси прийняття рішень і управління в цілому реалізуються колективно, але необхідна проблемна реалізація автоматизованих робочих місць управлінського персоналу, що відповідає різним рівням управління і реалізованим функцій. Підготовка інформації для прийняття рішень, власне прийняття рішень та їх реалізація можуть мати багато спільного в різних економічних службах підприємства. Також багато функцій є типовими для багатьох підприємств. Це дозволяє створювати гнучкі, що перебудовуються структури управління.

Вихідні дані, своєчасно отримані в умовах автоматизованих інформаційних систем, необхідні при плануванні, внутрішньому аудиті, економічному аналізі та складанні бізнес-планів, а також при вирішенні правових та інших питань.

Автоматизовані інформаційні системи будуть сприяти створенню інфраструктури і сектору послуг, здатних підтримувати економіку. Рівень розвитку інформаційних систем

визначить можливості для створення умов забезпечення реальності та достовірності фінансової звітності.

Оскільки автоматизована інформаційна система являє собою модель системи управління, через яку проходить формалізована і частково формалізована інформація, то адекватність цієї моделі покращиться з розвитком і вдосконаленням законодавства, що регулює сферу фінансових відносин в умовах функціонування інформаційних систем.

Створення автоматизованих інформаційних систем, не скасовуючи та не підміняючи людини, буде виконувати величезну роль в управлінні всілякими економічними процесами. Одна з причин недостатнього формування автоматизованих інформаційних систем полягає в тому, що вона використовується, головним чином, для поліпшення діяльності адміністративних систем, для рутинної роботи, але не спрямована на вирішення творчих завдань. Це визнають і американські дослідники досвіду застосування даної системи в управлінні. Тим не менше саме тут лежать найбільші потенційні можливості інформаційних систем.

Зростаюча роль автоматизованих інформаційних систем зовсім не означає, що будуть усунені людські методи аналізу і прийняття управлінських рішень: оцінка інформації, вибір альтернатив, неоднозначність процедур дослідження, використання модельних і цифрових форм. Вони збережуть своє значення і надалі, але вони будуть збагачені і посилені завдяки тим можливостям, які відкриває інформаційна система.

Широке застосування інноваційних інформаційних технологій для автоматизації рутинних обчислювальних процедур, наприклад, в установах України за останні декілька років стало нормою. Впровадження інформаційних технологій послужило потужним прискорювачем для створення в нашій країні цілої індустрії з розробки програмно-технічних комплексів автоматизації виробничих процесів.

Комп'ютеризація супроводжується вдосконаленням технології виробничих процесів та послуг і підвищенням загального рівня керованості цими процесами. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє комплексно вирішувати актуальні проблеми аналізу.

Автоматизована система обліку в загальному вигляді являє собою особливу форму організаційного управління на базі використання основних наукових і прикладних положень інформаційно-кібернетичного синтезу. Для створення і функціонування автоматизованої системи обліку широко застосовуються основи теорії управління складними динамічними об'єктами і практичні аспекти побудови інформаційних систем для збору, зберігання, переробки, аналізу та передачі інформації про хід реалізації підприємством своїх основних функцій. Спираючись на програмно-апаратні засоби автоматизації процесів інформаційного обміну, на методи математичного моделювання аналітичних, фінансових, господарських та інших процедур, автоматизована система обліку дозволяє значною мірою впорядкувати рух

інформаційних потоків усередині підприємства, знизити загальну трудомісткість управлінської діяльності, істотно підвищити інформативність, обґрунтованість і своєчасність прийняття управлінських рішень.

Це досягається за рахунок використання в якості прикладного інструментарію для реалізації базових економіко-математичних методів побудови моделі сучасних інформаційних технологій, що дозволяють реально на практиці використати основні ідеологічні принципи математичного моделювання для управління складною інформаційною інфраструктурою виробництва.

У даному контексті під інформаційними технологіями потрібно розуміти сукупність сучасних засобів і методів обробки інформації, що використовуються в повсякденній роботі. На базі цих технологій будуються закінчені інформаційні системи, що дозволяють автоматизувати ту чи іншу операцію або процедуру. Взаємопов'язана сукупність таких технологій і систем складає програмно-апаратну основу автоматизованої системи обліку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економіка розвитку : підручник / [О. М. Царенко ; ред. І. В. Сало]. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. – 590 с.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 4 липня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36 (з наступними змінами й доповненнями).
3. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку : наук. вид. / С. В. Івахненко. – Житомир, 2009. – 241 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Охай А.О. економічне відділення
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Кириленко Т.Я.

Аграрний сектор займає важливе місце в економіці України, а від його розвитку залежить нормальне функціонування всього господарства й життя країни. Сільське господарство може стати джерелом зростання національної економіки.

У сільськогосподарських підприємствах існує недостатність коштів, які б перебували в обігу та спрямовувались на купівлю засобів захисту рослин і тварин, насіння, добрив, пального та придбання нової техніки, адже існуюча вже зношена та застаріла. В таких умовах тільки кредитування сільськогосподарських підприємств дозволяє вирішити проблему.

Але, на жаль, сучасна практика фінансового забезпечення сільськогосподарських товаровиробників не відзначається комплексністю та системністю, має низку недоліків, що не дають змоги задовольнити фінансові потреби суб'єктів агропромислового виробництва. Діюча державна фінансова політика щодо регулювання темпів розвитку агропромислового виробництва не забезпечує належного доступу сільськогосподарських товаровиробників до ринку фінансових ресурсів, формування сприятливого інституційного середовища та вирівнювання умов господарювання.

Важливим джерелом формування фінансових ресурсів підприємств аграрного сектора залишаються кредитна та інвестиційна діяльність. Однак через збитковість галузі, відсутність ліквідної застави у товаровиробників і, як наслідок, високу ймовірність неповернення кредитів і недосконалість законодавчих механізмів аграрний сектор став непривабливим для інвестицій, а кредитування для сільськогосподарських товаровиробників – надто ризиковим бізнесом. Через це частка кредитів комерційних банків у загальній структурі кредитування є дуже низькою. [2 , с. 2]

Отже, кредитні ресурси відіграють вирішальну роль у розвитку сільського господарства. Значна потреба в оборотному капіталі за недостатності власних коштів перетворює кредит у вагомe джерело формування фінансових ресурсів і зумовлює необхідність пошуку шляхів кредитного забезпечення. Разом з тим отримання кредитів для підприємств аграрної сфери залишається проблемним.

У значній мірі проблеми кредитування зумовлені:

- зменшенням обсягів державної підтримки сільського господарства;
- недоступністю кредитних ресурсів для сільськогосподарських підприємств через високі відсоткові ставки;
- ігноруванням при кредитуванні сезонності робіт;
- висока ризикованість цього бізнесу;
- низька кредитоспроможність підприємств;
- низька якість і ліквідність застави, яку підприємства можуть запропонувати банкам;
- сезонні особливості сільськогосподарського виробництва і залежність від природно-кліматичних умов;
- проблеми, пов'язані із реалізацією продукції, в тому числі неплатежі або затримки надходження виручки від реалізації;
- відсутність механізмів іпотечного кредитування в галузі та ін.[1 , с. 2],[2 , с. 4]

На мою думку, слід більшу увагу приділяти сучасному стану кредитування аграрних підприємств та проблемам, які існують, адже від цього залежить ефективність функціонування і фінансовий результат діяльності підприємств, їх рівень розвитку, а також рівень розвитку АПК та національної економіки країни загалом.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що за роки незалежності у державі не було створено досконалого механізму кредитування села. Ця проблема вирішується незначною мірою тільки за рахунок часткової компенсації з державного бюджету процентних ставок за кредитами комерційних банків, причому лише для великих сільгоспвиробників, і не розв'язує її в комплексі. Специфікою кредитування невеликих господарств виступає те, що вони звертаються скоріше в будь-який кредитний союз, до партнерів або сусідів, ніж у комерційний банк. Це обумовлюється, як правило, більш простою процедурою одержання кредиту, незначними додатковими витратами або їхньою відсутністю взагалі, часто більш низькою ставкою по кредиту, а головне – необов'язковістю кредитного забезпечення у вигляді застави. Для банків невеликі господарства також звичайно є менш важливими клієнтами, ніж великі сільськогосподарські підприємства, що беруть значні суми кредитів. Тому досліджені проблеми щодо забезпечення аграрних підприємств кредитами потребують негайного вирішення, адже від цього буде залежати загальний розвиток АПК. [1 , с. 4]

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і П(С)БО 11 «Зобов'язання» банківські кредити, отримані підприємством, визначаються як зобов'язання. Для обліку розрахунків у національній та іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув, призначений рахунок 60 «Короткострокові позики». [4 , абз. 3] За кредитом рахунку 60 відображаються суми одержаних кредитів (позик), за дебетом — сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик).

Аналітичний облік короткострокових позик і кредитів банку ведеться за кредиторами у розрізі кожного кредиту окремо, а також за термінами їх погашення. Синтетичний облік операцій на рахунку 60 ведеться в Журналі-ордері 2 с.-г. та аналітичних таблицях до нього. [5]

Отже, можна з впевненістю сказати, що сільськогосподарські підприємства потребують кредитування, але враховуючи низку проблем, котрі були зазначені вище, в нашій країні це є досить проблематичним. Тому зараз потрібно приділити достатньо уваги цьому питанню та втілити в життя шляхи подолання цих проблем. Адже аграрний сектор відіграє важливу роль в економіці України, ґрунтово-кліматичні умови, природно-ресурсний потенціал та трудові ресурси якої дозволяють створити ефективне конкурентоспроможне на міжнародному рівні сільське господарство.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1.Гомза В.М.Сучасний стан кредитування аграрних підприємств: проблеми та шляхи їх вирішення. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Desktop/101.pdf>

2.Онопрієнко І.М. Проблеми кредитування аграрних підприємств.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: file:///C:/Users/User/Desktop/10_30_28.pdf

3.Дадашев Б.А.Перспективи розвитку кредитування аграрних підприємств. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Desktop/14.pdf>

4.http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/56

5.http://pidruchniki.com/1263111360495/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_korotkostroko_vih_zobovyazan

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ПЛАТИ ЗА ОРЕНДУ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА

Печніков С. А., економічне відділення
спеціальність «Облік і оподаткування», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач к.е.н. Литвінець Ю. І.

Одним з напрямів підвищення ефективності використання майна державних підприємств та організацій у сучасних умовах є передача його в оренду фізичним і юридичним особам. За допомогою оренди реалізуються як інтереси власника щодо отримання доходу з наявних у нього виробничих фондів, так і інтереси орендаря, який, не обтяжуючи себе щоразу придбанням необхідного обладнання, устаткування тощо у власність, має змогу ефективно використовувати найняте ним майно для здійснення своєї статутної діяльності.

Загальне поняття оренди сформульовано в ст. 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» [2]. Відповідно до цієї статті орендою визнається засноване на договорі строкове платне користування майном, що необхідне орендареві для здійснення підприємницької та іншої діяльності.

З наведеного визначення випливає, що:

по-перше, орендні відносини мають виключно договірний характер і не можуть виникати на підставі планових завдань або інших адміністративно-управлінських актів;

по-друге, оренда передбачає передачу майна у користування (без надання права орендареві розпоряджатися орендованим майном);

по-третє, таке користування є платним, що забезпечується внесенням орендарем орендодавцеві орендної плати у визначених розмірах;

по-четверте, оренда передбачає передачу майна у строкове (тимчасове) користування. У разі закінчення строку, на який було укладено договір оренди, цей договір припиняється.

Детальніше зупинимося на порядку нарахування орендної плати. Кабінет міністрів України визначає методику розрахунку орендної плати та пропозиції її розподілу між

бюджетом, орендодавцем і балансоутримувачем для держвласності [1]. Відповідно до методики, орендна плата розраховується у такій послідовності:

1. визначається розмір річної орендної плати. Розрахована згідно з методикою річна орендна плата за користування цілісним майновим комплексом підприємства, його структурним підрозділом не може перевищувати 10 % вартості орендованого майна (ст. 19 Закону про оренду). Зазначена норма не поширюється на випадки визначення орендаря на конкурсних засадах, коли умови конкурсу передбачали більший розмір орендної плати, а також на об'єкти оренди, які не є майновими комплексами підприємств, їх структурними підрозділами. Розмір річної орендної плати за оренду окремого індивідуально визначеного майна (крім нерухомого) не може бути меншим ніж 5% вартості орендованого майна (п. 7 Методики №786);

2. на основі річної орендної плати розраховується розмір орендної плати за перший місяць оренди. Формули для розрахунку місячної орендної плати наведені в методиці (п. 12 Методики № 786);

3. розмір орендної плати за кожний наступний місяць розраховується шляхом коригування розміру орендної плати за попередній місяць на індекс інфляції за поточний місяць (п. 13 Методики №786). Порядок індексації орендної плати є істотною умовою договору оренди (ст. 10 Закону про оренду).

При чіткому визначенні порядку індексації орендної плати в договорі таке коригування розміру орендної плати не вважатиметься зміною розміру орендної плати й не потребуватиме внесення відповідних змін до договору оренди.

Ще одним актуальним питанням є включення до орендної плати експлуатаційних витрат, які несе орендодавець щодо утримання наданого в оренду майна, прилеглої території тощо. Так, п. 11 Методики № 786 передбачає, що «витрати на утримання нерухомого майна, зданого в оренду одночасно кільком підприємствам, організаціям, і прибудинкової території, розподіляються між ними (орендарями. – Прим. автора) залежно від наявності, кількості, потужності, часу роботи електроприладів, систем тепло- і водопостачання, каналізації за спеціальними рахунками, а в неподільній частині – пропорційно розміру займаної підприємствами, організаціями загальної площі».

Отже, при оренді майна державної та комунальної власності потрібно враховувати особливості нарахування орендної плати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 р. №786.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/786-95-%D0%BF>

2. Про оренду державного та комунального майна. Закон України від 10.04.1992 р. №2269-ХІІ.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/2269-12>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Савченко А.І., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Лісовська Н.В.

Важливою складовою на шляху створення конкурентноздатної ринкової економічної системи в Україні є становлення та функціонування сучасного підприємництва. Саме суб'єкти малого бізнесу за умови обмежених фінансових ресурсів не потребують великого стартового капіталу та більш здатні стимулювати структурну перебудову економіки. Тому, не випадково мале підприємництво протягом останніх десятиріч привертає до себе пильну увагу в усьому світі. З кожним роком збільшується кількість учасників малого підприємництва, зростають обсяги виробництва цього сектору економіки, розширюється сфера діяльності. Зміни підходів до ведення бізнесу, збільшення потреб менеджменту в інформації, що відбуваються у нормативно-правовому регулюванні бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів малого підприємництва, вимагають перегляду підходів до організації обліку в цілому та на малих підприємствах зокрема.

Дослідженню теоретичних та практичних аспектів сутності малого бізнесу, організації обліку на малих підприємствах присвячені праці багатьох вчених, таких як: І.М. Дмитренко, Б. Засадний, С.Я. Зубілевич, М. Кобзева, М.В. Кужельний, О.І. Мазіна, Н.М. Малюга, В.С. Рудницький, Н.М. Ткаченко, Л.С. Шатковська та ін. Однак у зв'язку зі змінами, що відбуваються на законодавчому рівні у сфері бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів малого підприємництва, постійно наявне коло принципово важливих питань організації обліку, що вимагають удосконалення наукових підходів до обґрунтування та оперативного уточнення.

Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності свідчать про те, що багато теоретичних положень є дискусійними, а ціле коло принципово важливих питань, пов'язаних з обліком підприємств малого бізнесу потребують удосконалення.

На малих підприємствах організація ефективної системи бухгалтерського обліку має велике значення, оскільки сприяє зміцненню позицій підприємства, забезпечуючи їх стабільність. Особливу увагу заслуговує вибір форми бухгалтерського обліку, тому що саме цей вибір надає змогу спростити або збільшити обсяг роботи.

Однією з причин успішного розвитку малого підприємництва є ефективна та раціональна організація бухгалтерського та податкового обліку. Як показує практика ефективність обліку значно підвищується, якщо його інформація являється повною, своєчасною і динамічною, що обумовлює необхідність автоматизації облікової інформації. Саме тому, застосування автоматизованої форми бухгалтерського обліку дозволяє прискорити обробку облікової інформації та передачу її за всіма напрямками. Уявити сучасного бухгалтера, що веде облік тільки вручну дедалі досить складно, зважаючи хоча б на державні вимоги до подання звітності електронною поштою.

Технологічним інструментом бухгалтерського обліку та узагальнення обліково-економічної інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання є План рахунків бухгалтерського обліку, який за умови його раціональної та змістовної побудови використовується з найменшими витратами і процедурами для складання фінансової звітності.

Тому, забезпечення ефективного функціонування малих підприємств потребує удосконалення фінансової звітності. Як показують дослідження не всі показники звітності використовуються з метою статистичного узагальнення. При цьому, ключовими показниками для характеристики фінансового стану малого підприємства є: чистий прибуток (збитки), виторг (дохід) від реалізації продукції, загальна сума витрат, сума обігових активів, грошових засобів. Тому, в нормативних документах необхідно передбачити обов'язкову наявність саме цих показників, а інші статті фінансової звітності формувати за принципом суттєвості та професійного судження.

Вітчизняні науковці Б. Засадний, М. Кобзева, досліджуючи проблеми організації обліку на підприємствах малого бізнесу, виділяють такі основні причини гальмування розвитку малого підприємництва в Україні [2]:

- невизначеність податкового законодавства щодо малого бізнесу як специфічного сектору економіки;
- неповнота, неоднозначність і суперечливість чинної нормативно-правової бази;
- недосконалість системи обліку та статистичної звітності;
- недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності;
- значні адміністративні бар'єри (реєстрація, ліцензування, сертифікація);
- складність застосування окремих П(С)БО та формування облікової політики малого підприємства;
- слабка підтримка системи фінансування й кредитування малого бізнесу.

Усі зазначені недоліки в організації обліку суб'єктів малого підприємництва створюють значні перешкоди у прийнятті оперативних рішень підприємства, дотриманні

податкової дисципліни, реєстрації фактів господарської діяльності, складанні достовірної фінансової звітності.

Кожний суб'єкт малого підприємництва під час своєї діяльності в тій чи іншій мірі стикається з різного роду проблемами, як в нормативно-правовому забезпеченні своєї діяльності так і в податковому законодавстві. Досліджуючи даний сектор економіки можна зрозуміти, що суб'єкти малого підприємництва виконують широкий спектр послуг для економіки країни в цілому, проте різноманітність цієї діяльності і спричиняє недосконалість нормативно-правового та податкового законодавства.

На сьогодні, Податковим Кодексом України запропоновано дві основних системи оподаткування: загальна та спрощена. Якщо суб'єктом малого підприємництва обрано загальну систему оподаткування, то підприємство зобов'язане сплачувати ряд визначених податків, зборів та платежів, відповідно до виду діяльності. При виборі спрощеної системи, в податковому законодавстві зазначено, що суб'єкт малого підприємництва може вільно працювати з однією із груп єдиного податку [1].

Отже, слід зазначити, що хоча спрощена система була створена саме для суб'єктів малого бізнесу вона є недосконалою і потребує доопрацювання. А це наводить на думку, що для ефективної організації обліку перед початком діяльності слід повністю проаналізувати вид діяльності і який при цьому буде здійснюватися податковий облік, тобто бухгалтеру слід розрахувати найменшу втрату економічних вигід тієї чи іншої системи оподаткування.

Таким чином, проблематика організації обліку суб'єкта малого підприємництва є водночас значною, а з іншої сторони відсутність достатнього контролю дає можливість спрощувати роботу бухгалтера до функцій складання звітності і реєстрації лише тих фактів господарського життя, які будуть на неї впливати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (з урахуванням змін і доповнень) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
2. Засадний Б. Організаційні аспекти обліку на малих підприємствах / Б.Засадний, М.Кобзева // ВІСНИК Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2013. – № 130. – С. 42–44.
3. Сук Л. Організація обліку на підприємствах малого бізнесу /Л.Сук, П.Сук // Бухгалтерський облік в с / г. - 2010. - № 3. - С. 36-40.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ.

Смоляр Д.М., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Кириленко Т.Я.

Підприємницька діяльність тісно пов'язана з придбанням товарно-матеріальних цінностей шляхом оплати готівковими коштами через підзвітних осіб. Переважна більшість підприємств використовують можливість придбання активів за рахунок підзвітних коштів, проте не всі вони правильно відображають у бухгалтерському обліку рух таких коштів. Існують проблеми не лише організаційно-облікового характеру, а й нормативно-правового.

Розрахунки з підзвітними особами здійснюються в межах правового поля, регламентованого Податковим кодексом України (пп. 1401.1.7 п. 140.1 ст. 140 розд. III) від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [1], Інструкцією "Про службові відрядження в межах України та за кордон", затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59 [2], Наказом Державної податкової адміністрації України "Про затвердження форми Звіту про використання коштів на відрядження або під звіт, та Порядку його складання Наказ Мінфіну від 10.03.2016 № 350.

Підзвітна особа - довірена особа підприємства, яка має сукупність прав і обов'язків щодо підприємства. В бухгалтерському обліку має фіксуватися інформація про стан заборгованості підзвітної особи, а також зобов'язання підприємства перед нею.

Службове відрядження – це поїздка працівника підприємства (організації, установи) за розпорядженням керівника на певний строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем його основної роботи.

Гроші під звіт видають із каси підприємства окремим особам для виконання різних господарських та інших доручень. Як правило, грошові кошти у підзвіт видають працівникам для виконання виробничо-господарських доручень (у тому числі в межах відряджень). Однак їх можна видати й непрацівнику (наприклад, засновнику). НБУ і Мінфін погоджуються з цим (лист НБУ від 16.09.2013 р. № 11-112/13017, лист Мінфіну від 13.02.2007 р. № 31-34000-30-25/2774). Проте відносини з особою-непрацівником будуватимуться на підставі договору доручення (гл. 68 ЦКУ), що вважається чинним і в тому випадку, якщо укладений в усній формі (ч. 1 ст. 218 ЦКУ). Відзвітувати за витрачені кошти непрацівник зобов'язаний у ті самі строки і в тому ж порядку, що й працівники підприємства, — шляхом подання авансового звіту та підтверджуючих документів (лист НБУ від 16.09.2013 р. № 11-112/13017).

Гроші під звіт видають на витрати на відрядження, придбання різних матеріалів, дрібні господарські, поштові та інші витрати. При цьому потрібно дотримуватися діючих норм з регулювання готівкового обігу. Аванс підзвітній особі видається в сумі, необхідній

для виконання намічених заходів, і лише в тому випадку, коли підзвітна особа не має заборгованості за раніше виданими сумами. Підзвітна особа має право витратити аванс лише на ті цілі, для яких він виданий.

Підзвітні кошти можна видати як у готівковій формі, так і перерахувати на корпоративну картку.

Зарахувати підзвітні кошти можна й на особисту картку підзвітної особи. Проте: п. 7.7 Інструкції № 492(4.) забороняє використовувати поточні рахунки фізосіб для підприємницьких операцій, ця заборона стосується використання поточного рахунка фізособи саме в його підприємницькій діяльності. А тому на розрахунки «підзвітника» за товари (роботи, послуги), у тому числі у межах відряджень, поширюватися не повинна.

Що стосується оформлення видачі грошей, то якщо вони:

- видаються готівкою — оформляють ВКО або видаткову відомість. Якщо кошти видаються непрацівникам, то таку видачу оформляють ВКО, який складається окремо на кожну таку особу, або окремою видатковою відомістю (пп. 3.4 і 3.5 Положення № 637(5.));
- зараховуються на корпоративну картку — факт видачі корпоративної картки, а також суму коштів, зараховану на рахунок картки, фіксують у Журналі обліку корпоративних карток;
- зараховуються на особисту картку — перерахування коштів оформляють платіжним дорученням.

Сумового обмеження на видачу підзвітних коштів немає. Тобто можна видати будь-яку суму. У тому числі готівкою, адже обмеження щодо готівкових розрахунків на етапі видачі підзвітних коштів не працюють. А ось при розрахунках підзвітної особи з продавцями товарів (робіт, послуг) їх вже доведеться враховувати.

Не можна забувати, що видати готівку під звіт можна лише за умови, що особа відзвітувала щодо отриманих раніше підзвітних сум.

«Підзвітник» діє від імені та за рахунок підприємства (це стосується як працівника, так і непрацівника). Тому він може купити за готівку товари (роботи, послуги) в одного підприємства/підприємця на суму, що не перевищує зазначений ліміт.

І ще один момент: якщо «підзвітник» розплачується корпоративною картою без зняття готівки (тобто через платіжний термінал), то такі розрахунки вважаються безготівковими. До них згадане обмеження не застосовується. Якщо ж кошти з картки зняти, то при їх витрачанні це обмеження доведеться враховувати.

За витрачені кошти підзвітна особа повинна відзвітувати. До авансового звіту «підзвітник» зобов'язаний додати оригінали відповідних первинних і розрахункових/платіжних документів, які підтверджують факт придбання товарів (робіт, послуг).

У бухгалтерському обліку підприємств витрати на відрядження відображаються відповідно до положень П(С)БО 16. Так, відповідно до абзацу другого п. 7 П(С)БО 16, витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом визначеного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. В той же час, якщо існує можливість їх віднесення на конкретний об'єкт витрат, такі витрати формують виробничу собівартість цього об'єкту.

Для обліку розрахунків з підзвітними особами Інструкцією N 291 передбачений субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

По дебету субрахунку 372 відображаються суми, видані працівникам під звіт, а також суми відшкодування працівникам власних коштів, використаних у відрядженні, в кореспонденції з субрахунками обліку грошових коштів і документів: 301, 311, 313, 331.

По кредиту субрахунку 372 відображаються суми витрачених підзвітними особами коштів, виданих під звіт, в кореспонденції з рахунками обліку витрат і ТМЦ, а також повернення невикористаних працівником, що відряджається, коштів в кореспонденції з субрахунками 301 та 311.

Залежно від мети відрядження, визначеної керівником підприємства у відповідному наказі, і підрозділу, в якому працює працівник, що відряджається, суми витрачених підзвітними особами коштів відображаються на наступних рахунках бухгалтерського обліку: 20, 22, 28 у разі придбання у відрядженні товарно-матеріальних цінностей і передачі їх на склад підприємства після повернення з відрядження; 23 - у разі відрядження виробничих робітників, яке безпосередньо пов'язане з виготовленням продукції (товарів, робіт, послуг); 91 - у разі відрядження працівників цехового персоналу з метою організації виробництва і управління цехами, ділянками, бригадами та іншими підрозділами основного і допоміжного виробництв; 92 - у разі службового відрядження працівників адміністративно-управлінського та іншого загальногосподарського персоналу з метою управління підприємством та його обслуговування; 93 - у разі службового відрядження працівників відділу збуту, якщо мета їх поїздки пов'язана зі збутом продукції (товарів, робіт, послуг).

Згідно з пп. 140.1.7 п. 140.1 ст. 140 розд. III ПК України до витрат подвійного призначення віднесені витрати на відрядження фізичних осіб, які знаходяться у трудових відносинах з платником податків або є членами керівних органів платника податків, в межах фактичних витрат особи, що відряджається.

Отже, операції з підзвітними особами відіграють важливу роль, так як через підзвітних осіб підприємство часто купує сировину, матеріали та інші необхідні для роботи підприємства речі, бере участь у виставках, ярмарках, укладенні угод та інших заходах потрібних для життєдіяльності підприємства, так як всі ці операції вимагають затрат і правильна їх оцінка відображається на вартості продукції, облік має вестись дуже точно з врахуванням останніх змін в законодавстві і з необхідними аналітичними розгалуженнями.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий Кодекс України 2 груд. 2010 ... Верховна Рада України; **Кодекс України**, від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 01.08.2016)
zakon.rada.gov.ua/go/2755-17
2. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон.
zakon.rada.gov.ua/go/z0218-98
3. Періодичне видання БУХГАЛТЕР 911, ЖОВТЕНЬ, 2014/№3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2014/october/issue-3/article-3081.html>
4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492.
5. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637.

МІСЦЕ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Товкач А.І., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Шидловська І.В.

Екологічні проблеми, які постійно виникають внаслідок виробничої діяльності підприємств, змушують людство шукати шляхи їх вирішення, які б мали мінімальний шкідливий вплив на навколишнє середовище або приводили до поліпшення природного потенціалу, а це вимагає від господарюючих суб'єктів оцінки впливу та проведення природоохоронних заходів. Головним інструментом, покликаним вирішувати дану задачу на рівні підприємства є бухгалтерський облік з урахуванням екологічної складової.

Економічним проблемам теорії та практики природоохоронної діяльності підприємства, у тому числі екологічного обліку присвячені дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: В. Л. Акуленка, А. Белоусова, О. О. Веклича, А. Гофмана, Н. Еліаса, О. В. Живцева, І. В. Замули, Т. О. Кірса-новії, Л. М. Пелиньо, Я. Соколова, А. Шеремета.

Нині в Україні немає нормативних актів регулювання облікової діяльності в галузі екології, які б передбачали докладне відображення в бухгалтерському обліку і звітності природних ресурсів.

Основним джерелом інформаційного забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо діяльності у галузі природокористування є система бухгалтерського обліку і звітності на підприємстві. Завдяки екологічному обліку і

управлінський апарат, і зовнішні користувачі можуть мати повну картину господарської діяльності підприємства.

Екологічний облік має здійснюватися на базі бухгалтерського та податкового законодавства. Система екологічного обліку будь-якого підприємства повинна містити в собі такі складові: облікова політика, облік екологічних зобов'язань, витрат та доходів, екологічна звітність.

Отже, налагодження системи екологічного обліку в Україні даватиме підприємствам більші шанси одержувати реальні прибутки при одночасному гармонійному ставленні до довкілля. Виділення окремих екологічних рахунків дасть змогу контролювати плановий кошторис витрат і акумулювати дані про загальну суму екологічних доходів і витрат з подальшим відображенням її в звітності та правильному розподілу між видами продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вороновська О. В. Обліково-аналітичне забезпечення аграрних підприємств в умовах екологічної кризи / О. В. Вороновська // Зб. наук. пр. / Луцький нац. технічн. університет. – Луцьк, 2010. – Вип. 7 (25). Ч. 1. Економічні науки. : Серія «Облік і фінанси». – С. 292–303.
2. Жук В. М. Екологічні аспекти бухгалтерського обліку в агропромисловому виробництві / В. М. Жук // Агроекологічний журнал. – 2012. – № 2. – С. 18–23.
3. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля / Л.М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — Вип. 18.2. — С. 70–75.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Федієнко Ю.С., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Кошик В.В.

Сучасний розвиток інформаційних технологій та всесвітньої мережі Інтернет, наростання темпів інтерактивної торгівлі та бажання скоротити час на проведення розрахунків спричинили появу нових можливостей для ведення бізнесу та спонукали виникненню нових засобів платежу, таких як електронні гроші.

Визначення терміну «електронні гроші» у вітчизняній фінансовій практиці міститься в постанові НБУ № 481 «Положення про електронні гроші», згідно якої останні «це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, крім емітента, особами і є грошовим зобов'язанням емітента» [1].

При цьому зазначається, що електронні гроші можуть бути виражені тільки в гривневому еквіваленті. Електронні гроші зазвичай розділяють на два типи: на базі смарт-карт та на базі мереж. І перша, і друга група підрозділяються на анонімні (неперсоніфіковані) системи, в яких дозволяється проводити операції без ідентифікації користувача, й неанонімні (персоніфіковані) системи, що вимагають обов'язкової ідентифікації користувача.

Електронні гроші (Інтернет-гроші) – це фактично електронний еквівалент звичайних грошей, які використовуються при розрахунках між покупцем і продавцем в Інтернет-магазинах. З технічного погляду електронні гроші – це електронний запис про певний обсяг вартості, який захищений відповідними криптографічними алгоритмами. З юридичного погляду електронні гроші є грошовим зобов'язанням емітента, який повинен обміняти їх на традиційні гроші за вимогою пред'явника.

Випуск електронних грошей можуть здійснювати лише банки, і безпосередньо в національній валюті, а також сума коштів на електронному пристрої є певним чином обмеженою:

1. на пристрої, який не можна поповнити – не повинна перевищувати 2000,00грн.;
2. на пристрої, який можна поповнити - 8000,00 грн.

Існують й інші обмеження: по-перше, отримані електронні гроші від продажу товарів, робіт чи послуг суб'єкти господарювання не мають права перераховувати іншим особам, вони мають бути використані для обміну на безготівкові кошти.

Сьогодні українці можуть продавати та купувати товари, переказувати кошти за допомогою таких систем, як WebMoney, "Яндекс.Деньги", RBK Money, E-Gold, LiqPay, Z-Payment, Paypal, Liberty Reserve, Moneybookers тощо [3].

Такий розвиток ринку електронних грошей є свідченням еволюції вітчизняного бізнесу, його поступового наближення до світових стандартів. Але широкому застосуванню електронних платіжних засобів в Україні перешкоджають певні труднощі. По-перше, це правове регулювання, яке не встигає за стрімким розвитком відносин у цій сфері, та законність обігу електронних платіжних засобів в Україні.

Згідно останніх змін до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування, введено субрахунок 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» (зі змінами від 27.06.2013 р.), на якому відображаються операції з електронними грошима. В бухгалтерському обліку поповнення платіжної або мобільної смарт-картки (електронного гаманця) з поточного рахунку відображається записом:

Дебет 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті»

Кредит 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

За поповнення платіжної картки стягується комісія:

Дебет 92 «Адміністративні витрати»

Кредит 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті».

Оплата товарів за допомогою електронного гаманця з платіжної картки здійснюється підзвітною особою:

Дебет 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

Кредит 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті».

При безпосередньому придбанні товару картою з використанням електронних грошей застосовується субрахунок 372, а використання субрахунку 335 суттєво обмежене, оскільки згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків рахунки 30, 31, 33 не кореспондують з рахунками класу 2, рахунок 33 не кореспондує з рахунком 64, щоб відобразити ПДВ чи сплату податків.

Суб'єкти, які здійснюють операції з електронними грошима (емітент електронних грошей, оператор, агенти, торговці та користувачі), мають право їх здійснювати лише за правилами, узгодженими з Нацбанком.

Отримані від користувачів електронні гроші торговець має право: обміняти на безготівкові кошти в агента з розрахунків або пред'явити до погашення емітенту в обмін на безготівкові кошти [2].

Отже, електронні гроші, як і будь-який засіб платежу, має свої переваги та недоліки. До переваг належать: висока швидкість оплати, скорочення затрат часу на розрахунки, а також зручність. Недоліком є недосконале чинне законодавство, яке насамперед проявляється в наступному: здійснювати розрахунки може обмежена кількість суб'єктів господарювання; сума грошей на електронному гаманці є лімітованою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про електронні гроші в Україні: положення НБУ від 04.11.2010 р. No 481. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Щодо використання електронних грошей суб'єктами господарювання: лист НБУ від 26.06.2014 р. No 25-109/33434. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Грицюк П.Ю. Електронні гроші – нове досягнення криптографії та інформаційних технологій// Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.1 – С. 339-347.

ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗНИЖКИ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Червінська Я.С.,

Спеціальність «Фінанси і кредит», II курс

Київський фінансово-економічний коледж НУДПС України

Науковий керівник – Калусенко В.В., викладач КФЕК

Дослідження застосування податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб є важливим, оскільки в період реформування податкової системи важливими завданнями є реалізація принципу соціальної справедливості, зниження податкового навантаження на фізичних осіб, декларування доходів фізичними особами.

Актуальним і цікавим для дослідження є те, що податкова знижка в механізмі податку на доходи фізичних осіб відіграє особливу роль, вона виконує ряд завдань. Податкова знижка – зменшує податковий тягар фізичних осіб; є механізмом завдяки якому кошти фізичних осіб вкладаються в освіту, медицину, благодійність, страхування, альтернативні джерела палива, тобто фізичні особи вкладаючи кошти допомагають державі у реалізації її завдань; є стимулом для декларування доходів фізичних осіб.

Тобто, сума оподаткованого доходу фізичної особи може бути зменшена на суму податкової знижки, що призведе до зниження суми податку на доходи фізичних осіб.

Питання підстав і порядку отримання податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб у різних його аспектах досліджували такі науковці як О. О. Головашевич, О. М. Десятнюк, П. П. Дубинецька, М. В. Кармаліта, Д. А. Кобильнік, І. Є. Криницький, М. П. Кучерявенко, М. С. Онуфрик, О. В. Покотаєва, А. М. Соколовська, Д. В. Тимошевський.

Відповідно до Податкового кодексу України податкова знижка - документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку - резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати[1].

Сума витрат включена платником податку до податкової знижки не може перевищувати суми річного загального оподаткованого доходу такого платника, нарахованого йому як заробітна плата[2].

Насамперед на податкову знижку має право фізична особа, яка не є суб'єктом господарювання. Але якщо підприємець, окрім господарської діяльності, ще працює за основним місцем роботи, де отримує заробітну плату, то він вправі скористатися податковою знижкою виключно до доходів, отриманих у вигляді заробітної плати[3].

При зверненні до податкових органів щодо отримання податкової знижки платнику податків необхідно враховувати наступні умови[4]:

- податкова знижка надається на підставі поданої платником податку річної податкової декларації;
- на майбутні звітні періоди податкова знижка не переноситься;
- витрати, які можна включити до податкової знижки, повинні бути здійснені виключно на користь резидента;
- здійснені платником податку витрати повинні бути документально підтвердженими;
- право на податкову знижку має виключно резидент (див. коментар до статті 162 ПК);
- до складу податкової знижки включається не вся сума понесених платником податків витрат, а тільки частина з урахуванням умов та обмежень, встановлених для кожного виду витрат;
- сума податкової знижки не може перевищувати суми заробітної плати, отриманої платником податку протягом звітного року.

При виконанні всіх умов право на нарахування податкової знижки має фізична особа, яка:

- 1) є резидентом України;
- 2) має реєстраційний номер облікової картки платника податків (раніше - індивідуальний ідентифікаційний номер) або офіційну відмітку у паспорті про його відмову від отримання такого номеру через релігійні переконання;
- 3) отримує офіційно нараховану заробітну плату;
- 4) може документально підтвердити витрати, що він планує включити у податкову знижку.

Сума коштів, яка підлягає поверненню платнику податку у випадку оформлення податкової знижки, зараховується на його банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному банку, або надсилається поштовим переказом на адресу, визначену у декларації протягом 60 календарних днів від дати отримання такої декларації.

Варто зазначити, що застосування податкової знижки має низку недоліків, через які більшість економічно розвинених країн відмовилися від її застосування. Вони полягають у такому:

- застосування податкової знижки неодмінно призводить до погіршення фінансового результату підприємства, що є значною проблемою для публічних компаній, пайові та боргові цінні папери яких розміщені на фондових біржах;
- використання даного інструменту ускладнює (хоча така практика існує, зокрема в Чехії) перенесення податкової пільги на минулі чи майбутні податкові періоди, що знижує можливості підприємства для управління своїм фінансовим результатом;
- низька ефективність в умовах збиткової діяльності підприємства, що досить характерно для тих періодів діяльності, в яких підприємство посилює інноваційну активність

Разом з тим податкова знижка не є надмірно витратною для бюджету, тому вона залишається поширеною, особливо в небагатих країнах.

Можна зробити висновок, що українська система відрахувань є недосконалою й потребує корективів. Так, насамперед, необхідно збільшити розмір витрат за іпотечними кредитами, які дозволено включати до податкової знижки, та зняти обмеження стосовно суми витрат, перерахованих на користь неприбуткових організацій у вигляді благодійної допомоги для здійснення ними основної діяльності. Необхідно врегулювати механізм отримання податкової знижки у вигляді перерахування коштів на користь закладів освіти для компенсації витрат на навчання в частині конкретизації обмежень розміру знижки в разі отримання освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, “спеціаліст”, “магістр”, “інтерн” і чіткого встановлення періоду, за який платник податку може отримати таку знижку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.seb.ua/pow/wcp/sebua.asp?ss=/pow/wcp/templates/sebarticle.cfmc.asp%3FDUID%3DDUID_F2C6F8A8AE6ACBACC1257AC40050D63C%26lang%3Duk%26sitekey%3Dseb.ua – сайт SEB групи в Україні.
2. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/deklaruvannya-2015/poryadok-deklaruvannya/podatкова-znijka/> - Державна фіскальна служба України.
3. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://rada.gov.ua/> - Сайт Верховної Ради України.
4. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/kz/nalogovyj-koeks/3902-stattya-166-podatкова-znizhka> - Портал право України.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ

Якупова Д. О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник - викладач Меднікова С.В.

На даний час для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання основних запасів. Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про основні запаси підприємства. Тому розробка та

впровадження основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств передбачає вдосконалення обліку і контролю основних запасів, які забезпечують менеджерів і керівників належною інформацією для прийняття управлінських рішень. Напрямок розвитку економічних відносин, що обраний нашою країною вимагає трансформації вітчизняної системи бухгалтерського обліку згідно з вимогами міжнародних бухгалтерських та аудиторських стандартів. Тому в даній темі, я хочу висвітлити основні проблеми обліку основних запасів та шляхи їх вирішення. Я вважаю, що проблемою бухгалтерського обліку основних запасів є певні невирішені питання, які потребують доцільних розв'язань. Адже практика доводить – процес обліку використання основних запасів є доволі трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність в обліку, що веде до великих втрат запасів. Все це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науково-обґрунтованої системи обліку використання основних запасів.

Для забезпечення безперебійної роботи виробництва на складах підприємства завжди мають бути основні запаси в межах норм, передбачених потребою підприємства. Бухгалтерський облік має забезпечити контроль за залишками, надходженням і витратами основних запасів на складі, що є важливою умовою для забезпечення власності підприємства. Важливе значення для правильного обліку на підприємствах має порядок оцінки запасів. Адже в Україні доцільнішим є використання безперервної системи обліку основних запасів, так як вона забезпечує контроль за операціями руху ТМЦ, сигналізує про необхідність нових замовлень матеріалів на поповнення запасів, формує інформацію про оптимальний обсяг замовлення.

Запаси – це активи, які:

- 1) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- 2) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- 3) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Згідно із Стандартом 9 до запасів належать: сировина, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби; незавершене виробництво; готова продукція; товари; МПШ; молодняк тварин і тварин на відгодівлі, продукцію сільського і лісового господарств, якщо вони оцінюються згідно з даним Стандартом.

Необхідними умовами правильної організації обліку запасів є:

- Правильна організація складського господарства;
- Наявність інструкції з обліку запасів;
- Правильне групування (класифікація) запасів;
- Розробка номенклатури запасів;

- Розробка норм запасу і норм витрат запасів.

Система безперервного обліку дає змогу постійно здійснювати моніторинг за товарно-матеріальними цінностями на підприємстві. На мою думку, для уникнення проблем та для ефективного управління запасами слід дотримуватися певних вимог: обрати систему обліку запасів, яка б враховувала специфічні особливості виробничого процесу; мати достатньо точну оцінку обсягу і часу попиту, а також часу виконання замовлення, що дасть можливість контролювати надходження та використання сировини й матеріалів у процесі виробництва та забезпечить його безперервність. Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них. Слід звернути увагу, що у зарубіжній практиці управлінню оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про основні запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Отже, реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово- економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного управління основними запасами є актуальним для більшості підприємств і потребує подальших досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Блакита Г. В., Яковишина Н. А., Намакарська В. В. Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання на підприємстві / Г. В. Блакита, Н. А. Яковишина, В. В. Намакарська // Реформування економічної системи України в контексті міжнародного співробітництва : збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 21 квітня 2011 року. – Вінниця.
2. Бровко О. Т. Методологія обліку запасів в Україні та зарубіжних країнах / О. Т. Бровко, В. С. Марценюк // Проблеми розвитку та регулювання обліку, контролю, аналізу на сучасному етапі : збірник наукових праць всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції. – Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально- методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2012. - С. 99-102.
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.nbuv.gov.ua>.

РОЗВИТОК БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Алданова К. Л., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач Мехед М.А.

Актуальність цієї теми зумовлена тим, що бюджет та бюджетна система загалом відносяться до тієї сфери суспільного життя, що безпосередньо стосується інтересів всіх і кожного. В бюджеті будь-якої країни відбиваються важливі економічні, соціальні, політичні проблеми життя суспільства і людини. Від того, наскільки правильно побудовано бюджетну систему залежить ефективне функціонування всього народного господарства країни.

Серед сучасних учених, які плідно досліджують бюджетну проблематику – О. Васирик, З. Васильченко, В. Вітлінський, Г. Волощук, М. Гапонюк, В. Геєць, Л. Єрмошенко, М. Єрмошенко, Д. Полозенко, І. Сало, С. Слухай, Т. Федосов, О. Чернявський, М. Чумаченко, С. Юрій та ін.

Бюджетна система України – сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права [2].

Особливості розвитку та функціонування бюджетної системи насамперед пов'язані з історією її розвитку. Фахівці з даного питання [3] виділяють три періоди становлення бюджетної системи:

- до 1990 р. – тривалий і складний період бюджетної системи, історичний аналіз якого свідчить, що в цей час Україна знаходилась в залежності від іншої держави та не мала змоги самостійно формувати бюджетну систему;
- 1991 – 2001 рр. – період становлення основних засад державності, на основі яких відбувається процес оновлення фінансово-бюджетних відносин і початок реформування засад та принципів побудови бюджетної системи України;
- з 2001 р. по теперішній час – відбувається формування засад організації бюджетного процесу з врахуванням здійснення економічних реформ, запровадження нових форм і методів державного регулювання суспільно-економічних процесів та формування більш прогресивних і прозорих міжбюджетних відносин, спрямованих на стимулювання, зміцнення окремих територій та економіки в цілому.

Бюджетна система організаційно залежить від форми державного устрою і, як правило, складається з державного та місцевих бюджетів. Відношення між державним та місцевими бюджетами будуються на основі єдності бюджетної системи та фінансової

політики держави. Зміни в економіці, керівництві господарством держави і зміни у структурі і функціях державної влади та управління стосуються і бюджетної системи, змінюють співвідношення між різними ланками бюджетів, змінюють їх обсяг і внутрішню структуру.

В Україні закладені конституційні засади місцевого самоврядування, ратифікована Європейська хартія місцевого самоврядування. Проте, існуюча в Україні система місцевого самоврядування не відповідає потребам суспільства. Функціонування місцевого самоврядування не спрямоване на реалізацію його головного призначення – створення сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини. От тут і постає питання змісту реформи децентралізації влади.

Прийняті у грудні 2014 року зміни до Бюджетного і Податкового кодексів України, можна розглядати як перший крок Уряду та Парламенту у напрямку проведення децентралізації влади, яка базується на декількох важливих складових: визначення нової територіальної основи місцевого самоврядування та передача повноважень і ресурсів на місцевий рівень. Змінилися підходи до формування місцевих бюджетів, а саме:

- підвищення бюджетної та фінансової самостійності місцевих бюджетів;
- стимулювання громад до об'єднання та формування спроможних територіальних громад через механізм переходу бюджетів об'єднаних громад на прямі міжбюджетні відносини з державними бюджетом;
- розширення наявної дохідної бази місцевих бюджетів шляхом передачі з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг, державного мита; збільшення відсотка зарахування екологічного податку з 35 до 80%; закріплення за місцевими бюджетами стабільних джерел – податку на доходи фізичних осіб за новими нормативами (бюджети міст обласного значення, районів – 60 %, обласні бюджети – 15 %, бюджет м. Києва – 40 %) та податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки (обласні бюджети – 10 %); запровадження з 2015 року збору з роздрібного продажу підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою в діапазоні від 2% до 5% вартості реалізованого товару замість збору за виноградарство, садівництво та хмелярство, який надходитиме до місцевих бюджетів; розширення з 2015 року бази оподаткування податку на нерухомість шляхом включення до оподаткування комерційного (нежитлового) майна;
- децентралізацію видаткових повноважень у соціально-культурній сфері та чіткий розподіл компетенцій, сформований за принципом субсидіарності;
- запровадження нових видів трансфертів (базова дотація, освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів, медична субвенція);
- встановлення нової системи вирівнювання за закріпленими загальнодержавними податками (податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб) залежно від рівня надходжень на одного жителя;

- посилення відповідальності профільних міністерств за реалізацію державної політики у освітній та медичній галузях шляхом визначення їх головними розпорядниками коштів відповідних субвенцій;
- надання права самостійного вибору установи з обслуговування коштів бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ;
- спрощення процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень від міжнародних фінансових організацій;
- зміни у розмежуванні зарахування коштів екологічного податку (до державного бюджету 20% надходжень, а до місцевих бюджетів – 80%) [6].

Таким чином, становлення бюджетної системи має досить тривалу історію, завдяки якій є можливість простежити за роллю держави в розподільчих процесах та місце безпосередньо бюджету та бюджетної системи в соціально-економічних процесах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України. Затверджена ВРУ 28.06.96 № 254/96 – ВР./Відомості ВРУ. – 1996. - № 30.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21 червня 2001 року №2542-III.
3. Бюджетна система України / О.С. Булгакова, Л.І. Василенко, Л.В. Єрмоленко, Ц.Г. Огонь, Т.О. Масленнікова, О.О. Чечуліна / за заг. ред. С.О. Булгакової. – К.: КНТЕУ, 2002. – 288 с.
4. В.Д.Базилевич, Л.О.Баластрик. Державні фінанси. Навч.посібник/ За заг. ред. Базилевича В.Д. – К.: Атіка, 2002 р. – 368 с.
5. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 590 с.
6. Короткий огляд реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.csi.org.ua/korotkyj-oglyad-reformy-mistsevogo-sam/>

ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Бажанюк В.С., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Іванова С.М.

Банківська система, як елемент фінансової інфраструктури, забезпечує економічний розвиток країни. На сьогодні одним із елементів впливу на розвиток банківської системи є

податки. Оподаткування українських банків має свою специфіку, тому дана тема є актуальною для детального аналізу.

В сучасних умовах нестабільного економічного середовища значення оподаткування для банків посилюється, оскільки воно носить комплексний двоякий і взаємопов'язаний характер. З одного боку, оподаткування прямо впливає на банки і зокрема на чистий фінансовий результат їх діяльності. Разом з тим, тягар податкового навантаження через збільшення витрат банків перекладається на клієнтів - користувачів банківських послуг. З іншого боку, оподаткування банківських клієнтів, хоч і опосередковано, але все-таки впливає на діяльність банків та їх ділову активність. Посилює проблему вдосконалення оподаткування вітчизняних банків кризова ситуація у банківській сфері та дефіцит ресурсів для кредитування реального сектора економіки. [1]

Відповідно до Податкового кодексу України [2], банки зобов'язані самостійно обчислювати та сплачувати до відповідних бюджетів за своїм місцезнаходженням загальнодержавні та місцеві податки і збори, а також своєчасно подавати податкову звітність до податкових органів. Варто зазначити, що у системі оподаткування банки відграють двояку роль. З одного боку, банк виступає платником податків, а з іншого – податковим агентом.

Згідно з Податковим Кодексом України «податок на прибуток – прямий загальнодержавний податок, що сплачується платниками з прибутку, одержаного від усіх видів діяльності як на території України, так і за її межами».

Розрахунок об'єкта оподаткування банківських установ має свою специфіку, що зумовлено особливостями діяльності банків. Важливим кроком щодо зменшення податкового тиску на банки є прийняття ПКУ [2], згідно з яким ставка податку на прибуток знизилась за декілька років з 30 % до 18 % у 2015 році. Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України і за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг і суми інших витрат звітного податкового періоду [2]. Об'єктом оподаткування банків є такі операції: форфейтингові, факторингові, трастові операції; послуги щодо здачі в оренду майна; послуги щодо зберігання документів і цінностей; послуги щодо транспортування готівки, грошей, інкасації; послуги щодо доручень, надання гарантій і видачі інших зобов'язань за третіх осіб; послуги зв'язку, крім послуг, пов'язаних з операціями за рахунками клієнтів; послуги з підготовки кадрів і підвищення кваліфікації; консультаційні, правові, аудиторські, експертні, посередницькі, брокерські послуги [2]. Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування банківських установ, визначені ст. 135.4.2 ПКУ [2] і містять:

- процентні доходи за кредитно-депозитними операціями (у тому числі за кореспондентськими рахунками) та цінними паперами, придбаними банком;

- комісійні доходи, у тому числі за кредитно-депозитними операціями, наданими гарантіями, розрахунково-касове обслуговування, інкасацію та перевезення цінностей,

операціями з цінними паперами, операціями на валютному ринку, операціями з довірчого управління;

-прибуток від операцій з торгівлі цінними паперами;

-прибуток від операцій з купівлі / продажу іноземної валюти та банківських металів; позитивне значення курсових різниць; надлишкові суми страхового резерву, що підлягають внесенню до доходу; доходи від відступлення права вимоги боргу третьої особи або виконання вимоги боржником (факторингу);

- дохід, пов'язаний з реалізацією заставленого майна;

- інші доходи, прямо пов'язані зі здійсненням банківських операцій та наданням банківських послуг.

Таблиця

Динаміка доходів і витрат банків України 2010-2015рр.
млрд.грн.

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Доходи	136,847	142,778	150,449	168,888	210,201	57,100
Витрати	149,874	150,486	145,550	167,452	263,167	131,600
Податок на прибуток	-0,129	1,212	0,379	1,630	-2,383	0,110
Прибуток (збиток)	-13,026	-7,708	-4,899	1,436	-52,966	-74,500

*Складено на основі офіційних даних НБУ [3],

Як бачимо із Табл. 1, величина доходів з року в рік збільшується, що є позитивною тенденцією. Здебільшого в структурі доходів найбільшу частку займають відсоткові доходи (від надання кредитних послуг, інвестиційних операцій та ін. відсоткові доходи), проте і витрати мають неоднозначний характер. Упродовж 2010-2012рр. спостерігався від'ємний фінансовий результат загалом по банківській системі України, проте значення цього показника значно зменшилось – у 3,6 раза з 13,02 млрд. грн. у 2010 році до 4,89 млрд. грн. у 2012р.

У 2012 та 2013 роках банківська діяльність була прибутковою, що підтверджується додатним значенням величини чистого прибутку – 4,9 млрд. грн. та 1,4 млрд. грн. відповідно. До бюджету надійшло за ці два роки податків у сумі понад 2 млрд. грн. У 2014 році ми спостерігаємо колосальну збитковість банківського сектора України. Незважаючи на те, що доходи банків у 2014 році порівняно із 2013 роком збільшились на 24,5 %, витрати зросли більше ніж у 2 рази (на 57,2 %). Збиток на банківському ринку за минулий 2014 рік склав аж 53 млрд.грн. Це є надзвичайно велике значення, якщо порівнювати позитивний фінансовий результат у розмірі 1,4 млрд. грн. у 2013 році. Значний розмір збитку банківської системи України за підсумками 2014 р. зумовлений насамперед погіршенням якості активів банків, що, відповідно, викликало необхідність доформування резервів. Так обсяг сформованих резервів за підсумками 2014 року, порівняно з 2013 роком, збільшився на 75 322 млн. грн. і станом на 01.01.2015р. складає 103 297 млн.грн.

У 2015 році зменшення загальної величини сплачуваності податків спричинене кризою банківської системи України. Насамперед істотно вплинули банки, які перестали функціонувати, бо були віднесені до категорії неплатоспроможних, чи в яких були запроваджені тимчасові адміністрації. Причиною цього явища є знецінення гривні у 3 рази та необхідність доформування резервів у зв'язку зі зниженням платоспроможності позичальників. Збиткова діяльність банків призвела до зменшення їх регулятивного капіталу та погіршення значення економічних нормативів. Зараз у стані неплатоспроможності, ліквідації, тимчасової адміністрації тощо знаходиться 50 банків (40 % збитків по всій системі сформували саме ці банки).

Отже, причиною зменшення обсягів сплати податку на прибуток комерційними банками є економічна і фінансова нестійкість в економіці України, яка призводить до збиткової діяльності вітчизняних банківських установ. Відтак перевищення витрат над доходами є фактором несплати податку на прибуток банком через від'ємний фінансовий результат. Тому, вирішення проблемних питань стосовно оподаткування діяльності банківських установ можливе лише за тісної взаємодії банків та податкових органів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Боринський В.Д. Особливості оподаткування прибутку комерційних банків в Україні// Економічний аналіз. – 2015р. – Том 15. – 123-129 с.
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Річний звіт НБУ за 2015 рік. – Режим доступу <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=31669311>

РОЛЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ УКРАЇНИ

Калініченко А. Г. економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс,
Київського фінансово-економічного коледжу НУДПСУ
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л.С.

У сучасному світі проблеми управління валютним курсом притаманні будь-якій економічній системі, оскільки його коливання спостерігаються як в країнах із розвинутою ринковою економікою, так і в країнах з трансформаційною економікою.

Забезпечення стабільності національної грошової одиниці є ключовим завданням діяльності центрального банку кожної країни і головною складовою економічних перетворень та макроекономічного розвитку [2, с. 99].

Діяльність центрального банку має вирішальний вплив на стабільність грошової

системи, національної грошової одиниці та надійність банківських установ, що певною мірою визначає ефективність функціонування всієї національної економіки. Це зумовлює актуальність дослідження цієї теми.

На сьогодні основними проблемами проведення НБУ грошово-кредитної політики є наступні: відсутність визначених перспективних напрямків і цілей монетарної політики НБУ, що обумовлюється вирішенням тільки поточних завдань; незабезпеченість стабільності грошової одиниці; дестабілізація банківської системи України, що перешкоджає економічному зростанню; скорочення реального ВВП на 10,5% порівняно з 2014 роком; посилення девальваційного тиску на національну валюту внаслідок відпливу капіталу з країни і депозитів з банківської системи та дефіциту платіжного балансу; зниження виробництва, що супроводжується значним ціновим зростанням; неузгодженість монетарної та економічної політики, що перешкоджає досягненню цінової стабільності у країні; недостатня взаємодія уряду з суспільством, що не дозволяє цілком пояснити та обґрунтувати суть політики НБУ, це призводить до недовіри з боку населення, а також до негативних інфляційних очікувань з їх боку, що стимулює зростання інфляції у країні.

Першочерговою ціллю проведення грошово-кредитної політики є зміцнення ролі НБУ у забезпеченні стабільності грошової одиниці України, виявлення напрямків встановлення цінової стабільності, що призведе до усунення диспропорції в економічному та соціальному розвитку всередині країни, зміцнить її політичне становище та добробут населення [3].

Рада НБУ своїм рішенням у вересня 2015 року схвалила Основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки, що визначають стратегію на досягнення основної цілі – цінової стабільності та інших цілей НБУ. Ураховуючи те, що низька і стабільна інфляція є одним із головних внесків у стале економічне зростання, Національний банк вважає, що інфляційне таргетування (ІТ) є найбільш сприятливим монетарним режимом для створення середовища низької та стабільної інфляції [1].

Передбачається, що про перехід до режиму ІТ буде офіційно оголошено до кінця 2016 року і до того часу будуть здійснені всі необхідні кроки для запровадження його важливих елементів. Під час перехідного періоду НБУ залишатиметься вірним намірам щодо зниження рівня інфляції відповідно до зобов'язань, взятих у межах програми співпраці з МВФ (EFF).

Середньострокова ціль щодо інфляції встановлена на рівні 5 % (для річного приросту індексу споживчих цін) і досягатиметься поступово. Зокрема визначено такі короткострокові цільові показники для річної зміни індексу споживчих цін: грудень 2016 року – 12 %; грудень 2017 року – 8 %; грудень 2018 року – 6 %; грудень 2019 року і надалі – 5 % .

Водночас монетарна політика Національного банку буде також спрямована й на виконання таких цілей, як нарощення і в подальшому – підтримання достатнього рівня міжнародних резервів та здійснення контролю за зростанням грошових агрегатів. НБУ буде дотримуватиметься режиму плаваючого обмінного курсу та поступово зменшуватиме свою присутність на валютному ринку та сприятиме безперешкодному його функціонуванню.

Водночас Національний банк використовуватиме валютні інтервенції з метою: накопичення міжнародних резервів, згладжування функціонування валютного ринку, підтримання трансмісії ключової процентної ставки як основного інструменту грошово-кредитної політики [1].

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що основними напрямками покращення проведення грошово-кредитної політики НБУ є: забезпечення незалежності НБУ в сфері операційного та інституційного управління; проведення ефективної політики у сфері банківського, валютного та монетарного регулювання задля повернення довіри учасників ринку до НБУ; проведення операцій з регулювання імпорту та експорту капіталу; забезпечення ліквідності банківської системи за рахунок проведення операцій на відкритому ринку, що дозволить підняти рівень цінової стабільності; розширення набору засобів інформування та комунікації з громадськістю [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Основні засади грошово-кредитної політики на 2016 - 2020 роки: Постанова НБУ (від 18.08.2015 № 541) [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0541500-15>
2. Чумак О. В., Черномаз К. Г. Проблема стабільності національної валюти України в сучасних умовах // Інвестиції: практика та досвід . – 2013. – № 10. – С. 99-103.
3. Русул Л.В., Шестопалова О.О. Недоліки грошово-кредитної політики національного банку України та шляхи їх подолання [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2015_06_4_5_kam_podils/sekcija_section

СТРАХУВАННЯ НАЗЕМНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Клімович В.К., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Токар І.В.

Страховання наземного транспорту займає найбільшу частку у структурі страхового ринку України, а, отже, його стан значно впливає на загальний розвиток ринку страхування в Україні. Також для багатьох страхових компаній це є досить прибутковим видом страхування, що зумовлює необхідність його детального аналізу та виокремлення основних проблем та загроз, що можуть вплинути на його розвиток, з метою подальшого їх усунення.

У вітчизняних наукових колах питанням аналізу ринку страхування наземного транспорту присвячені праці вітчизняних економістів: Базилевича В., Дьячкової Ю., Пікус Р., Осадця С. та інших.

Страхування наземного транспорту (КАСКО) – це добровільне страхування майнових інтересів, що пов’язані з володінням, використанням і розпорядженням транспортним засобом та обладнанням, що встановлене на ньому.

Поступовий розвиток страхового ринку України передбачає поступове нарощення обсягу страхових премій та кількості застрахованих осіб, що, в свою чергу, передбачає зростання даних показників по окремим видах страхування. В даному контексті досить важливо розглянути вид страхування, який займає найбільшу питому вагу – ринок страхування наземних транспортних засобів, оскільки його стан значною мірою впливає на подальший розвиток страхового ринку України.

Найбільшу питому вагу у структурі страхування наземного транспорту займає страхування КАСКО та страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту - “Автоцивілка”.

Спостерігається чітка тенденція до зменшення страхових премій по страхуванню КАСКО і одночасне їх збільшення по страхуванню цивільно-правової відповідальності засобів наземного транспорту. Причинами до цього є самі фундаментальні основи, на яких будуються дані види страхування.

Зменшення обсягів страхових премій по страхуванню КАСКО спричинений загальним спадом обсягу кількості проданих нових автомобілів в Україні. За умовами більшості страхових компаній автомобіль може бути застрахований, якщо його вік не перевищує 5 років. Відповідно в Україні найбільший обсяг автомобілів було продано у 2008 році, після цього їх кількість поступово зменшувалася.

Отже, на основі даних відносно продажів нових автомобілів в Україні ми можемо простежити динаміку потенційно можливих об’єктів страхування, на основі якої простежити загальну тенденцію до зменшення страхових виплат по страхуванню КАСКО. Розрахунок робиться виходячи із того, що потенційним об’єктом страхування КАСКО може бути автомобіль, який експлуатується не більше п’яти років. Тобто для страхування у 2008 році могли бути залучені лише ті автомобілі, які були вироблені і продані протягом 2004-2008 років, у 2009 – автомобілі 2005-2009 року випуску і так далі. Загалом на основі цих даних можна зробити прогноз і на наступні роки, проте він буде коригуватися на зміну величини продажу автомобілів того року, на який буде здійснюватися прогноз. За основу буде братися тенденція до поступового зростання кількості продажу нових автомобілів в Україні.

Зростання обсягу премій по страхуванню цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту пов’язано з тим, що даний вид страхування є обов’язковим, а тому поки обсяги продажу нових автомобілів будуть перевищувати обсяги вилучених з обігу авто, страхові премії по даному виду страхування будуть постійно збільшуватися. Це пов’язано із збільшенням об’єктів страхування. Для України також дуже актуальним є те, що автомобілі майже не вилучаються з обороту, тобто вони функціонують десятками років.

Варто зазначити, що середній термін експлуатації автомобіля в Європі 5-7 років, в той в Україні цей показник є значно вищим.

Відповідно тенденції аналогічні до тенденцій по страховим преміям: спадають виплати по страхуванню КАСКО та зростають виплати по страхуванню цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Кореляція цих показників відбувається відповідно до показників продажу нових автомобілів, а тому тут також можна спрогнозувати значний спад страхових виплат у 2013 році з поступовим їх підвищенням у наступні роки по страхуванню КАСКО, а відповідно страхування “Автоцивілка” буде демонструвати постійні, незначні темпи приросту страхових виплат.

Як бачимо рівень виплат по страхуванню КАСКО є вищому рівні, ніж страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту. Це пов’язано із значно більшим обсягом страхових випадків, які передбачено договором страхування КАСКО, ніж страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Це спричиняє значно більший обсяг страхових виплат по даному виду страхування, що впливає на збільшення рівня виплат.

Відповідно рівень виплат, який притаманний даному виду страхування, забезпечує прибутковість і рентабельність діяльності страхової компанії, дає їй змогу формувати достатній обсяг резервів для забезпечення платоспроможності та загальної фінансової стійкості.

Розглядаючи місце страхування в страховому ринку України, то можна відзначити, що питома вага є на досить значному рівні.

Даний вид страхування займає близько чверті страхового ринку України по обсягах страхових премій. На протязі 2010-2014 років спостерігалася тенденція до поступового, незначного скорочення питомої ваги даного виду страхування, проте наразі показники першого півріччя 2015 року переважають аналогічні показники 2014 року.

Можна відмітити, що за даним критерієм страхування наземного транспорту займає близько половини страхового ринку України. Тобто, близько половини страхових виплат, що здійснюються в Україні, виплачуються страхувальникам за договорами страхування наземного транспорту.

Загалом можна відмітити велике значення даного виду страхування для страхового ринку України, оскільки він забезпечує надходження близько чверті страхових премій та близько половини страхових виплат.

Стосовно проблем, які характеризують його функціонування можна зазначити, що найголовніший негативним фактором на ринку транспортних засобів є їх значний середній вік. Відповідно великий термін експлуатації автомобіля гальмує продаж нових, а, отже, і зменшує потенційний обсяг премій по даному виду страхування. Також значний середній вік автомобіля спричиняє підвищений рівень дорожньо-транспортних пригод, що збільшує виплати страхових компаній по даному виду страхування.

Зменшення ДТП можна досягти і за рахунок страхування КАСКО. Як показала практика, у країнах, де значні обсяги страхування автомобілів, рівень ДТП є на досить низькому рівні. Це досягається на психологічному рівні, оскільки суб'єкт, який застрахував автомобіль, починає більш ретельніше слідкувати за його станом і ощадливіше та безпечніше експлуатувати.

Отже, можна відмітити, що ринок страхування наземних транспортних засобів характеризується чіткою тенденцією до зменшення страхових премій по страхуванню КАСКО і одночасне їх збільшення по страхуванню цивільно-правової відповідальності засобів наземного транспорту. Зменшення обсягів страхових премій по страхуванню КАСКО спричинений загальним спадом обсягу кількості проданих нових автомобілів в Україні та умовами, які обмежують максимальний вік страхування автомобіля.

Рівень виплат по страхуванню КАСКО є на вищому рівні, ніж страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту. Це пов'язано із значно більшим обсягом страхових випадків, які передбачено договором страхування КАСКО, ніж страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Це спричиняє значно більший обсяг страхових виплат по даному виду страхування, що впливає на збільшення рівня виплат.

Стосовно проблем, які гальмують успішний подальший розвиток даного виду страхування можна зазначити, що найголовніший негативним фактором на ринку транспортних засобів є їх значний середній вік. Відповідно великий термін експлуатації автомобіля гальмує продаж нових, а, отже, і зменшує потенційний обсяг премій по даному виду страхування. Також значний середній вік автомобіля спричиняє підвищений рівень дорожньо-транспортних пригод, що збільшує виплати страхових компаній по даному виду страхування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008 р. – 240 с.
2. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР (із змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov>.

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Ковальчук В.В., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Економіка підприємства», III курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Уразова С.В.

Ринок цінних паперів є невід'ємною частиною фінансового ринку, мета якої полягає в акумулюванні фінансових ресурсів і забезпечення можливості їх перерозподілу шляхом здійснення різними учасниками ринку різноманітних операцій з цінними паперами, тобто в здійсненні посередництва у русі тимчасово вільних грошових коштів від інвесторів до емітентів цінних паперів.

Актуальність даної теми полягає в тому, що ринок цінних паперів як складова частина фінансового ринку забезпечує акумуляцію та ефективне розміщення заощаджень в економіці, інвестування її пріоритетних галузей та об'єктів. Оздоровлення економіки України значною мірою залежить від становлення та налагодженого функціонування ринку цінних паперів, регульованого державою та інтегрованого у світові фондові ринки.

Ринок цінних паперів — це особлива сфера ринкових відносин, де завдяки продажу цінних паперів здійснюється мобілізація фінансових ресурсів для задоволення інвестиційних потреб суб'єктів економічної діяльності [3,223].

Фондовий ринок охоплює частину кредитного ринку і повністю ринок інструментів власності. Іншими словами, цей ринок інтегрує операції щодо боргових інструментів, інструментів власності, а також їхніх похідних, що виражається через випуск спеціальних документів (цінних паперів), які мають власну вартість і можуть продаватися, купуватися та погашатися. Фондовий ринок виступає засобом забезпечення нормального функціонування всіх галузей економіки, а також засобом поєднання державних, інституційних та індивідуальних інтересів, захисту грошових коштів населення від інфляції та покращання його матеріального становища [2,218].

Протягом 2012-2014 р.р. та січня-серпня 2015 р. більшість показників фондового ринку України показали загалом позитивну динаміку. На фондовому ринку відбувалися коливання деяких показників, протягом проаналізованого періоду, що є характерним для даного виду ринку. Рис. 1 показує тенденції зростання ВВП, коливання в реалізації угод та співвідношення цих показників.

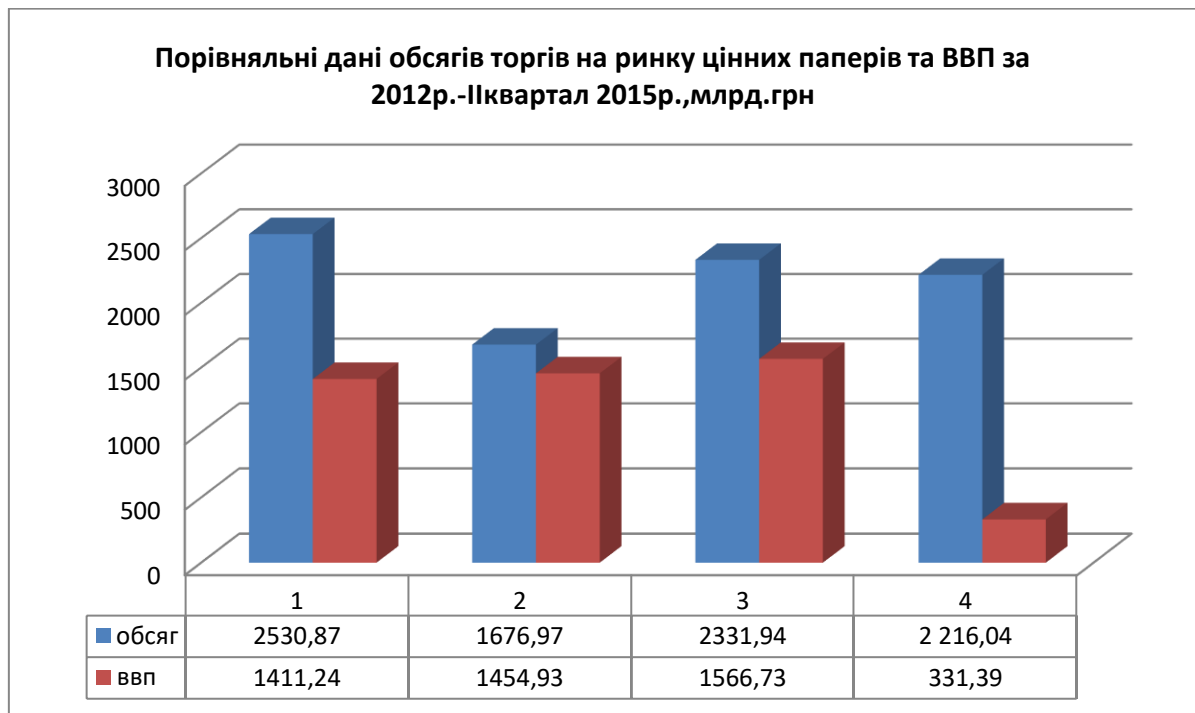

Рис. 1 Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП за 2012 р.- II квартал 2015 р., млрд. грн. [6]

На основі даних таблиці 1 бачимо, що показник обсягу торгів на ринку цінних паперів у 2013 р., порівняно з 2012 р., знизився на 33,74%. У 2014 р. зріс на 39,09%, порівняно з 2013 р., протягом січня-серпня 2015 р. цей показник набув високого значення, хоч він і менший за минулорічний показник на 4,97%, проте спостерігаються тенденції до зростання, адже даний показник проаналізовано лише за два квартали звітного року. Зниження обсягу торгів у 2013 р. відбулося за рахунок зменшення операцій з цінними паперами на позабіржовому ринку до 1 213,54 млрд. грн. [7]

Однією з головних причин досягнення такого результату стало запровадження з 1 січня 2013 року особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами. Водночас темпи зростання фондового ринку у 2013 році були випереджаючими порівняно з ВВП, зокрема, обсяг торгів на ринку цінних паперів перевищив цей показник на 222 млрд. грн.

Таблиця 1

Показник обсягу торгів на ринку цінних паперів

Роки	Обсяг укладених угод, млрд. грн.	Темп зростання, %
2012	2530,87	-
2013	1676,97	66,26
2014	2331,94	139,06
II квартал 2015	2216,04	95,03

На даний час український фондовий ринок, незважаючи на привабливість для іноземних інвесторів, є недосконалим та неврегульованим в законодавчо-правовому полі, що в свою чергу зменшує надходження інвестицій та коштів в країну. Проблеми розвитку

фондового ринку України мають місце у декількох сферах. Перша сфера - законодавча. Чинне законодавство України не в змозі забезпечити достатній рівень захисту прав власників і покупців цінних паперів, існують недоліки у питаннях стосовно захисту власності. Друга сфера, у якій існують проблеми, має інформаційний характер. Інформаційне та нормативне забезпечення учасників ринку цінних паперів є досить низьким, що зумовлює важку проблему - можливість здійснення тіньових фінансових операцій з цінними паперами. Нестача інформації робить фондовий ринок закритим, що негативно впливає на вітчизняних та іноземних інвесторів - їх активність значно зменшується. Третя сфера - фінансова. Прозоре і справедливе ціноутворення є важливим аспектом функціонування фондового ринку, але в Україні це не забезпечується у повному обсязі через недостатню розробленість організаційних та фінансових механізмів. Це також зумовлює нерівність умов для всіх учасників фондового ринку стосовно операцій, пов'язаних з купівлею і продажем цінних паперів [4].

Для подальшого ефективного розвитку фондового ринку в Україні слід здійснити ряд позачергових заходів [5]:

- розширення пропозиції цінних паперів з високими інвестиційними характеристиками;
- покращення інформаційної прозорості фондового ринку;
- вдосконалення принципів функціонування фондового ринку та впровадження нових видів фондових інструментів;
- сприяння розвитку та становленню потужних інституційних інвесторів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України Про цінні папери та фондовий ринок від 23.02.2006 № 3480-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник / Романенко О.Р. – К.: Центр Навчальної Літератури, 2009. – 312 с.
3. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Підручник - 2-ге вид., стер. - К.: Знання, 2008. - 535 с.
4. Малишенко К. А. Сучасний стан ринку цінних паперів: проблеми та перспективи / К. А. Малишенко // Ефективна економіка.- 2014. - №4. -с.64-66.
5. Терещенко Г.М. Проблеми становлення та напрями удосконалення функціонування ринку цінних паперів в Україні. // Фінанси України. - 2013. - №6. - С.97-104.
6. Українська асоціація інвестиційного бізнесу - [Електронний ресурс].- Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/files/articles/2253/44/Q1%202015_final.pdf
7. Офіційний сайт НКЦПФР : <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Козак О.С., економічне відділення,

спеціальність «Фінанси і кредит», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач Токар І.В.

Останнім часом все більшої популярності в Україні набувають поширені закордоном заходи соціального захисту громадян, серед яких і медичне страхування. В даній статті проаналізуємо суть медичного страхування, його види, а також стан і перспективи його розвитку в Україні.

Загалом медичне страхування – це система відносин в галузі охорони здоров'я, що полягає у гарантуванні громадянам (застрахованим особам) при виникненні страхового випадку оплати вартості медичної допомоги. Медичне страхування має багато переваг: 1) відсутність фінансової «тяганини» з лікарнею, адже всі ці проблеми вирішує на пряму страхова компанія; 2) забезпечення повноти, доступності, своєчасності надання медичних послуг; 3) безоплатне надання застрахованих медичних послуг лікувально-профілактичним закладом у разі, якщо стандарти надання таких послуг були порушені тощо.

Серед іншого, медичне страхування поділяється на добровільне та обов'язкове. На даний час в Україні існує добровільне, обов'язкове – лише на стадії розроблення. Зазвичай страховими компаніями в Україні надаються такі послуги з добровільного страхування, як програма «Поліклініка», програма «Стаціонар», «Невідкладна і швидка допомога», «Стоматологія», медичне обслуговування на дім, безоплатна видача полісів зі страхування медичних витрат при поїздках за кордон, пільгове страхування для членів сім'ї, спеціальні програми для дітей і вагітних жінок. Хоча добровільне страхування активно розвивається, тут також присутня велика кількість проблем. Зокрема, висока ціна лікування в приватних клініках. Зрозуміло, що добровільне медичне страхування, в принципі, це послуга, яку дозволити собі можуть тільки люди з достатком вище середнього. Серед населення досі залишається низька культура страхування та велика недовіра до фінансових установ. До того ж існує проблема неповноти надання медичної допомоги за страховкою. Наприклад, ви оплатили пакет послуг «Стоматологія» і сподіваєтесь, що вам будуть надані усі послуги пов'язані зі стоматологічними послугами. Але, зазвичай, у договорі зі страховою компанією прописуються лише деякі недорогі послуги. Тобто, особа оплачує послуги страхової компанії, які не дуже дорого коштують і які вона могла б оплатити і без наявності страховки, а більш серйозні випадки звернення до стоматолога мають бути оплачені особою ще додатково.

Більше ж уваги сьогодні прикуто до впровадження в Україні обов'язкового медичного страхування. Існує проект Закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування”, який не є досконалим і має певні неточності. Зокрема, слід

наголосити на тому, що далеко не всі види медичних послуг пропонується покривати за рахунок коштів фонду. Наприклад, не будуть покриватися наступні випадки: діагностика та лікування інфекційних хвороб; протитуберкульозна медична допомога; надання швидкої, невідкладної, виїзної екстреної медичної допомоги у разі аварій та катастроф; та інші. Обмеження переліку страхових випадків на практиці може призвести до неможливості отримання безкоштовної медичної допомоги багатьма верствами населення у ситуаціях, які є життєво важливими. Крім того, Проектом визначено, що страхові внески будуть встановлюватись у відсотках до сум фактичних витрат на оплату праці найманих працівників. Як наслідок, виникає питання, чи залежатиме обсяг медичних послуг від сплаченої суми страхового внеску і чи не призведе це до того, що велика кількість працівників зможе отримувати лише мінімальний пакет медичних послуг.

Хоча цей законопроект має ряд неточностей, та впровадження загальнообов'язкового медичного страхування принесло б у життя українського суспільства хоча б певний мінімальний рівень медичної культури. На жаль, наразі кожен другий українець звертається до лікаря вже на найскрутнішій стадії захворювання. Від цього маємо нижчий рівень життя, здоров'я населення, відповідно нижчу благополучність держави.

На сьогодні прийняття цього закону відкладається на вищих рангах, обґрунтовуючи це цілою низкою перешкод. Насамперед, незадовільний економічний стан країни та населення. У кінці 2014 року прем'єр-міністр Арсеній Яценюк зробив заяву про реформу системи охорони здоров'я: «Ми декларуємо те, що в Україні буде введено медичне страхування. Але в країні немає безкоштовної медицини. 8% від бюджетів країн ЄС йде на витрати на медицину. Саме тому 8% бюджетних витрат на систему охорони здоров'я повинні отримати ефективне використання через прийняття Закону України «Про медичне страхування». По друге, через необхідність попереднього реформування системи закладів охорони здоров'я, внесення змін до відповідного законодавства. Зокрема, як заявляє міністр охорони здоров'я «запровадження в Україні страхової медицини неможливе без реформування мережі лікувальних закладів і зміни моделі їх фінансування». За його словами, приватні страхові компанії не погодяться працювати в нинішніх умовах фінансування системи охорони здоров'я України, а створювати державну страхову компанію МОЗ не має наміру.

Підсумовуючи, варто все ж поставити пріоритети що важливіше: підвищення медичної культури населення і як результат зміцнення здоров'я нації чи впровадження повільних поступових змін задля кращого реформування системи? Тут важливо пам'ятати, що жодна важлива реформа в державі не проходить без опору населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про страхування" Х" 44 від 4 жовтня 2001 р. // Урядовий кур'єр. — 2001. — 7 листопада.

2. Страхування: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. — К.: Знання, 2008. — 1019 с.
3. Страхування: Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. — К.: КНЕУ, 2002. — 526 с.

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Лисаченко А. С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс,
Київського фінансово-економічного коледжу НУДПСУ
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л.С.

Пенсійне страхування є однією з основних гарантій матеріального забезпечення непрацездатних громадян. Україна, як і решта країн Європи, стоїть перед кризою системи державного пенсійного забезпечення. Світовий досвід накопичив значну кількість варіантів ефективної побудови пенсійної системи. Незважаючи на відмінності в побудові пенсійних систем різних країн світу, всі вони базуються на загальних принципах надійності накопичення та збереження заощаджень учасників. Їх головне завдання – збереження активів та їх довготривалий, протягом десятиліть, захист від інфляції. Тому питання ефективного функціонування пенсійної системи та її реформування згідно найкращого світового досвіду є вкрай актуальними на сьогоднішній день [4].

В більшості країн світу і сьогодні переважає пенсійна система, заснована за принципом “солідарності поколінь”, коли пенсії виплачуються з обов’язкових платежів зайнятого сьогодні населення. Ця система на Заході має назву "Pay as You Go" (PAYG) (плати, поки ходиш). Однак з кожним роком вона стає все більшим тягарем для державного бюджету країни.

Головна причина полягає у поширенні динамічного процесу старіння населення, властивого всім континентам та країнам. За оцінками Світового банку, у 1990 р. 18% населення розвинених країн – членів ОЕСР складали особи, старші 60 років, у 2009 р. – 20%. До 2020 р. цей показник збільшиться до 27%, а до 2030 р. – до 30% [5, 239]. Через це спостерігається постійне погіршення коефіцієнта підтримки – показника, що закладений в основу солідарної пенсійної системи як співвідношення кількості пенсіонерів та зайнятого населення.

У різних країнах застосовуються як окремі схеми пенсійного забезпечення, так і їх комбінація. Розглянемо особливості пенсійної системи в Англії. Сучасна пенсійна система Великобританії – багаторівнева і вважається однією з найдосконаліших у світі. Пенсійна модель – трирівнева і підрозділяється на базові державні пенсії, державні пенсії за вислугою років і недержавні пенсії [3]. Важливу роль у системі пенсійного забезпечення Великобританії грають страхові компанії, що надають безліч послуг з додаткового пенсійного забезпечення населення.

Недержавне пенсійне страхування користується найбільшою популярністю серед населення Великобританії. Саме воно дозволяє отримувати досить велику пенсію. Приватне пенсійне забезпечення поступово витісняє державне. І це зрозуміло, адже майбутні пенсіонери самі регулюють обсяги своєї пенсії, контролюють її надходження.

Цікавим є досвід Польщі з реформування пенсійної системи. Нова польська пенсійна система набула чинності 1 січня 1999 р. і базувалась на трьох незалежних компонентах. Із трьох компонентів системи два – обов'язкові та один – добровільний. Обов'язковий пенсійний компонент становить 19,5% від заробітної плати і складається із двох складових. Перша – 12,2% від заробітку у вигляді розподільного елемента системи перебуває у віданні польського Управління соціального страхування. Розмір майбутньої пенсії в Польщі залежить як від загальної суми сплачених внесків, що є похідним від розміру зарплати і виробничого стажу, так і від середньо – статистичного показника тривалості життя. Друга складова дорівнює 7,3% від основи нарахувань і є накопичувальним елементом системи. Його обслуговують відкриті пенсійні фонди.

Згідно з даними Польської комісії з фінансового нагляду, на 1 січня 2009 р. у рамках накопичувальної пенсійної системи Польщі функціонувало 14 відкритих пенсійних фондів із загальним обсягом чистих активів 138,26 млрд. злотих, в яких брали участь 13,82 млн. осіб. Пенсійні фонди стали важливими гравцями на польському ринку капіталу [5, 242].

Австралійська пенсійна система на сьогоднішній день вважається найбільш сучасною з усіх моделей та характеризується своєю ліберальністю. У цій країні існує система обмежень рівня пенсійного забезпечення, який залежить від поточного доходу та наявності власності у застрахованій особи. Кожен працівник і роботодавець зобов'язані відраховувати внески в будь-який із приватних пенсійних фондів. Австралійська система пенсійного страхування має обов'язковий характер і в переважній більшості є професійною страховою системою. Роботодавець повинен вносити до фонду 9% від обсягу зарплати кожного найманого співробітника, чий заробіток до оподаткування перевищує \$450. Після досягнення пенсійного віку працівник має право отримати накопичені на його індивідуальному рахунку кошти або одноразово, або у вигляді регулярної пенсії. Ця пенсійна система дозволяє будь-якому бажаному зареєструвати особистий пенсійний фонд і управляти пенсійними грошима самостійно. За останні десять років прибутковість таких фондів досягала 3–5% на рік залежно від напрямку інвестиційної стратегії [2, 23].

Функціонування пенсійної системи США за накопичувальним принципом дає можливість її громадянам з досягненням ними пенсійного віку отримувати три види пенсій, а саме: державну, корпоративну (за місцем роботи) та індивідуальну, шляхом відкриття особистого пенсійного рахунку. Завдяки використанню багатоконпонентної пенсійної системи уряд США гарантує своїм громадянам мінімальний соціальний захист, стимулює населення дбати про власну забезпечену старість та створює всі умови для розвитку потужного внутрішнього інвестиційного ресурсу. У солідарній системі пенсіонери

отримують пенсійні ресурси, що формуються за рахунок сьогодні працюючих платників податків. До накопичувальних систем належать як державні, так і приватні пенсійні програми [2, 22].

В США широке розповсюдження отримали персональні пенсійні рахунки, так звані IRA (individual retirement account). IRA відкриваються у страховій компанії із щорічним внеском у 2 тис. дол., кошти з рахунку не можуть зніматись до досягнення застрахованою особою віку 59,5 років, а по досягненню 79,5 років рахунок закривається [1, 131].

Отже, спираючись на досвід провідних країн світу, процес реформування пенсійної системи в Україні, доцільно здійснювати шляхом переходу від державних форм накопичення до недержавних моделей за участю страхових компаній та недержавних пенсійних фондів. Однак механічне запозичення моделей та механізмів соціального захисту населення, що мали позитивні результати в інших країнах, без урахування конкретних соціально-економічних, політичних, соціокультурних та соціально-психологічних особливостей та умов небажане і неможливе.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бондарук І. С. Досвід Сполучених штатів Америки у сфері пенсійного забезпечення / І. С. Бондарук // Вісник Черкаського університету. – 2010. – № 177. – С. 130- 138
2. Петрушка О. В., Баніт Ю. В. Досвід реформування пенсійних систем зарубіжних країн та його використання в Україні / О. В. Петрушка, Ю.В. Баніт // Наука й економіка / 2015. – № 1 (37). – С. 19 – 27.
3. Філіпчук П.В. Системи пенсійного забезпечення: огляд світового досвіду // Державне управління: теорія та практика. – 2009. – №2 (10). – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Filipchuk.pdf
4. Філоненко О. А. Адаптація зарубіжного досвіду реформування та державного регулювання пенсійної системи до українських реалій // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014. – №11 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=786>
5. Яшник Г. Л. Зарубіжний досвід реформування системи пенсійного забезпечення / Г. Л. Яшник // Державне управління : теорія та практика – 2011. – № 1. – С. 237 – 245.

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Мірзоєв Т.Д., відділення економіки та підприємства

Спеціальність «Оціночна діяльність», III курс

ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»

Науковий керівник – викладач, к.е.н., Тітенко З.М.

У нестабільних, трансформаційних умовах сьогодення функціонування фінансового ринку в Україні привертає увагу як науковців, так і практиків, оскільки на фінансовому ринку відбувається рух грошей як капіталу. В умовах ринкової економіки постійно відбуваються процеси акумуляції тимчасово вільних коштів, які в подальшому розподіляються, перерозподіляються та спрямовуються у вигляді позичкового й інвестиційного капіталу в різні сфери економіки з метою її розвитку. Тому стан фінансового ринку, ефективність його функціонування має важливе значення для розвитку різних секторів економіки та держави в цілому.

Дослідженням функціонування фінансового ринку займалися провідні вітчизняні та закордонні фахівці цієї сфери – Т.В. Галенко, В. Гембал, А.П. Ковальов, А.В. Мертенс, Б.Б. Рубцева та ін.

Фінансовий ринок за економічно сутністю є сукупністю економічних відносин, які пов'язані з розподілом фінансових ресурсів і купівлею-продажем тимчасово вільних грошових коштів, а також цінних паперів [1]. На фінансовому ринку об'єктами відносин є грошово-кредитні ресурси, цінні папери та фінансові послуги, а суб'єктами відносин – держава, підприємства різних форм власності та окремі громадяни. Як свідчить світовий досвід, фінансовий ринок досягає найбільшої ефективності тоді, коли задіяні всі його складові елементи: ринок грошей, ринок цінних паперів, ринок кредитів, ринок фінансових послуг.

Метою створення та функціонування ефективного фінансового ринку є акумулювання й ефективне розміщення заощадженого капіталу в економіці. В свою чергу, стан економіки в державі значною мірою обумовлюється ефективністю переміщення інвестиційних коштів від тих, хто має заощадження, до тих, у кого в цей момент є потреба в капіталі [3]. При цьому, чим більш різноманітною, з точки зору суб'єктів і розмірів, є структура заощаджень та можливостей інвестицій, тим більшою є необхідність ефективного фінансового ринку.

Основною передумовою функціонування фінансового ринку є розбіжність між потребою у фінансових ресурсах економічних суб'єктів і джерелами задоволення цієї потреби [2]. Крім того, у науковій літературі й практичній діяльності виокремлюють низку інших необхідних економічних передумов для створення фінансового ринку. По-перше, це господарська самостійність підприємств. Як економічна категорія, господарська самостійність в нашій державі почала формуватися наприкінці 80-х років минулого століття,

коли підприємствам і організаціям надали право самостійно розпоряджатися своїми доходами та розвиватися за принципом «трьох С» - самоокупність, самостійність, самоуправління.

По-друге, економічною передумовою становлення й функціонування фінансового ринку в Україні стала ліквідація держаної монополії та використання заощаджень населення. По-третє, перехід до нової системи організації грошових потоків в економіці держави. Грошові потоки почали розглядатися як фінансовий прояв підприємницької діяльності суб'єкта господарювання в умовах ринкової економіки, як основа самофінансування, що спроможна забезпечити покриття потреби підприємства в капіталі за рахунок власних внутрішніх джерел. Окрім того, почало застосовуватися обґрунтування політики управління грошовими потоками, основою якого стали кількісна оцінка та моделювання.

По-четверте, економічною передумовою функціонування вітчизняного фінансового ринку є рівноправність усіх учасників фінансового ринку. Одночасно це є й основний принцип, який забезпечує однакові права щодо отримання інформації для всіх учасників фінансового ринку, створення необхідних умов для реалізації інтересів діючих суб'єктів ринку, забезпечення захисту їх майнових прав.

Окрім того, економічними передумовами функціонування фінансового ринку є: утворення інфраструктури фінансового ринку шляхом функціонування низки різних фінансових посередників, які представлені в основному банківськими та іншими фінансовими установами; пільговий порядок оподаткування доходів із цінних паперів. Це є одна з основних передумов, оскільки вона сприяє ринку цінних паперів, вкладенню коштів у цінні папери не тільки юридичних осіб, але й населення, що в кінцевому результаті сприяє розвитку вторинного фінансового ринку.

Враховуючи визначальну роль економічних передумов у функціонуванні фінансового ринку в Україні необхідними є подальші дослідження даного питання з урахуванням змінних умов сьогодення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Васка В.М. Суть фінансового ринку і його роль у фінансовій системі / В.М. Васка // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>
2. Корнєєв В. Еволюція і перспективи фінансового ринку України / В. Корнєєв // Економіка України. – 2007. – № 9. – С. 21-29
3. Яковлева О. М., Сабінова І. Ю. Фінансовий ринок та його роль в економіці / О.М. Яковлева, І.Ю. Сабінова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com/>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Никитенко М.В., економічне відділення,

спеціальність «Фінанси і кредит», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, Іванова С.М.

Розвиток венчурного інвестування у розвинених країнах світу є одним із головних інструментів фінансування секторів економіки, зростання конкурентоспроможності країн і зниження ризиків індивідуальних інвесторів. На фондовому ринку України венчурні фонди посідають важливе місце серед інвестиційних фондів.

Венчурний бізнес – сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових проектів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок. Фінансування беруть на себе банки, інвестиційні компанії, спеціалізовані венчурні фірми або юридично самостійні організації, зазвичай у формі товариств з обмеженою відповідальністю. Цей вид бізнесу пов'язаний з великим ризиком, тому його часто називають ризиковим.

Статистичні дані венчурних інститутів спільного інвестування (ICI) свідчать про кількісний розвиток такого виду підприємництва в Україні. В міжнародній практиці головним призначенням венчурних фондів є впровадження інновацій, проте вітчизняні венчурні фонди використовують з метою легальної оптимізації оподаткування. Тому, як зауважує А. В. Череп, значна кількість венчурних фондів зовсім не свідчить про сформований та розвинутий ринок венчурного капіталу [1, с. 86], так як збільшення загальної кількості венчурних фондів в Україні не призводить до зростання інвестицій.

За офіційними даними, ринок венчурного капіталу в Україні сьогодні становить приблизно 400 млн дол. США, а найбільш великими компаніями є Western NIS Enterprise Fund (150 млн дол. США), Sigma Blazer (100 млн дол. США), Baring Vostok Capital Partners (400 млн дол. США), Commercial Capital Group (200 млн євро) та ін. [2]. На цей момент основним інвестором українських венчурних фондів є Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), який у 2015 р. Venture Capital Investment Programme вклав 4 млн дол. США в українську компанію Depositphotos. Наступними інвесторами є уряди іноземних країн, що спрямовують свої інвестиції на конверсію обігової промисловості через останні події на сході України. Ринок акцій публічних компаній повністю завмер. Це сталося не лише через загальну кризу в країні, а й тому, що частина активів цих компаній розташована в зоні ведення бойових дій. Інвестори все ще зберігають певний інтерес до активів у сфері прямих інвестицій, проте поки що рано говорити про ці операції на фондовому ринку. Від моменту прояву першого інтересу з боку інвестора до компанії і до моменту закриття угоди може пройти багато часу.[3]

Кількість венчурних фондів в Україні зростає з року в рік. Але проблема полягає в тому, що фонди, які створюються, не діють у потрібному напрямку і не мають стимулюючого ефекту. Не спостерігається їх залучення до інноваційного процесу. Точніше вони направляють свої власні ресурси не на інноваційні процеси, а іншу діяльність. Вони надають перевагу коротко- та середньостроковим операціям із фінансовими активами, і мало «цікавляться» сферою високих технологій. Венчурні фонди в Україні головною своєю ціллю бачать не інновації, розвиток промисловості, високих технологій, а використовуються для задоволення потреб, які мало пов'язані із функцією зниження ризиків.

Згідно даних Української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ) загальна кількість діючих венчурних інститутів спільного фінансування (ІСІ) станом на 30.06.2016 року склала 1042 фондів, що на 7,2% більше, ніж у минулому році. Але для порівняння варто зазначити, що загальна кількість ІСІ зменшилась на 2,6%. Тобто, можна сказати, що венчурне фінансування має досить стрімкий розвиток в Україні. Це, в свою чергу, підкреслює той факт, що їхня частка ринку поступово зростає – із 83,3% до 84,0% відповідно. За даними звіту УАІБ станом на 30.06.2016р. активи ІСІ продовжували зростати. Важливим є той факт, що 85% квартального приросту індустрії забезпечили венчурні фонди, а саме загальна вартість їхніх активів збільшилась: +7 840.75 млн. грн., +3.4% (після +0.9% у 1-му кварталі), а загальні активи ІСІ, що досягли нормативів, становили 245 206.33 млн. грн., у тому числі венчурних ІСІ – 235 457.16 млн. грн. З початку року ВЧА усіх ІСІ зросла на 4.9%, а за рік – на 11.1%, в обох випадках – за рахунок венчурних фондів, які наростили, відповідно, 5.6% та 12.9% активів. [2]

Основною складовою венчурного фінансування є венчурний капітал, який, в свою чергу, являє собою венчурні інвестиції, що надходять від певного інвестора. Зазвичай, головна мета венчурного інвестора – отримання надприбутку після продажі своєї частки в компанії. Тому, інвестор досить прискіпливо обирає об'єкт для здійснення даного виду діяльності. Відомо що, потенційними венчурними інвесторами можуть бути юридичні та фізичні особи резиденти та нерезиденти. Аналізуючи дані, розміщені УАІБ, можна сказати, що у 2-му кварталі 2016 року головними інвесторами ІСІ є юридичні особи-резиденти України. Попри скорочення їх коштів в ІСІ (-2 140.82 млн. грн., після +1 160.30 млн. грн. у 1-му кварталі), їхня частка у ВЧА залишалася значною – 72.4% (після 74.2%). Кошти українських підприємств зменшилися практично в усіх секторах ІСІ. У секторі венчурних фондів спостерігається динаміка зниження інвестування коштів, а саме на 1 802.96 млн. грн., після приросту на 1 565.14 млн. грн. у 1-му кварталі.

Отже, проаналізувавши дані УАІБ, можна сказати, що стан венчурного фінансування досить задовільний, а вкладення інвестицій у відповідні фонди – вигідна угода з боку венчурного інвестора, кількість яких невпинно збільшується щоквартально. Але поряд з позитивними сторонами даного виду фінансування існують і достатньо негативних чинників, а саме:

- слабкість інституту захисту інтелектуальної власності;
- незначний капітал венчурних фондів, якими вони оперують;
- високий ступінь ризику та недовіра до розроблених інноваційних проектів;
- відсутність сприятливого й стабільного інвестиційного клімату в країні;
- дуже мала й недостатня кількість інвесторів готових здійснювати вклади у високоризикові проекти [3, с. 206]

Тому, удосконалення функціонування венчурних фондів та інтенсивна співпраця підприємств із вищими навчальними закладами та науково-дослідними установами сприятиме розвитку венчурного інвестування в Україні. Стратегія формування інноваційного потенціалу національної економіки повинна ґрунтуватися на посиленні зв'язків між бізнесом й провідними університетами з науковим потенціалом у контексті роботи останніх над реалізацією необхідних для економіки в цілому та її реального сектору зокрема інноваційних проектів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Череп А. В. Венчурне інвестування - пріоритетний напрям фінансування інноваційної діяльності / А. В. Череп, А. Г. Іванова // Економічний простір. - 2010. - № 37. - С. 84-91.
2. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaib.com.ua>
3. Диха М. В. Венчурне підприємництво в Україні: особливості функціонування та розвитку [Текст] / М. В. Диха, Ю. В. Цвігун, П. П. Гаврилко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2012. – № 1. – С. 203-208.

СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВИЙ РИНОК В УКРАЇНІ

Писанець Н.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Токар І.В.

Підприємницька сфера та життєдіяльність людини пов'язані з наявністю постійних ризиків - природних, підприємницьких, фінансових і т. ін. При цьому постає питання про джерело відшкодування втрат. Можливі два варіанти. Перший полягає в тому, що ці збитки покриваються за рахунок фінансових ресурсів, які перебувають в обігу в цього суб'єкта. Однак це означає їх відволікання від основного призначення - забезпечення життєдіяльності й відтворення виробництва. Другий варіант полягає у створенні спеціальних цільових ресурсів, призначених для відшкодування збитків - резервних страхових фондів.

Створення резервних страхових фондів, у свою чергу, можливе у трьох формах: фонди самострахування; централізоване страхове забезпечення; колективні страхові фонди.

Самострахування ґрунтується на індивідуальній відповідальності й полягає в тому, що кожна юридична і фізична особа формує власні страхові (резервні) фонди за рахунок власних доходів. Це дорога і нерациональна форма.

Централізоване страхове забезпечення ґрунтується на державній відповідальності й передбачає відшкодування втрат за рахунок загальнодержавних коштів. Частина цих коштів виділяється в окремі фонди, наприклад, резервний фонд Кабінету Міністрів. Водночас страхова відповідальність держави обмежена надзвичайними подіями, адже державні фінанси призначені для забезпечення функцій держави, до яких страхування не належить.

Створення колективних страхових фондів, тобто страхування, ґрунтується на солідарній відповідальності учасників цих фондів. Суть відносин страхування полягає в тому, що формування страхових фондів здійснюється за рахунок внесків усіх учасників, а відшкодування збитків з цих фондів проводиться для тих, хто їх зазнав унаслідок певних подій і обставин.

Страхування є найбільш доцільною, економною, ефективною і раціональною формою створення страхових фондів. Основними суб'єктами страхування є страховик, страхувальник і застрахований. Відносини страхування досить різноманітні, як правило, вони є дво- чи тристоронніми.

Сукупність страхових компаній і послуг, що ними надаються, утворюють страховий ринок.

Страховий ринок – це сфера економічних відносин у процесі яких формуються попит і пропозиція на страхові послуги та здійснюється акт їх купівлі-продажу.

Підсумки діяльності страхових компаній за I квартал 2016 року

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.03.2016 становила 3522, у тому числі СК "life" – 46 компаній, СК "non-life" – 306 компаній, (станом на 31.03.2015 – 385 компаній, у тому числі СК "life" – 55 компаній, СК "non-life" – 330 компаній).

Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення: так, станом на 31.03.2016 порівняно з аналогічною датою 2015 року, кількість компаній зменшилася на 33 СК.

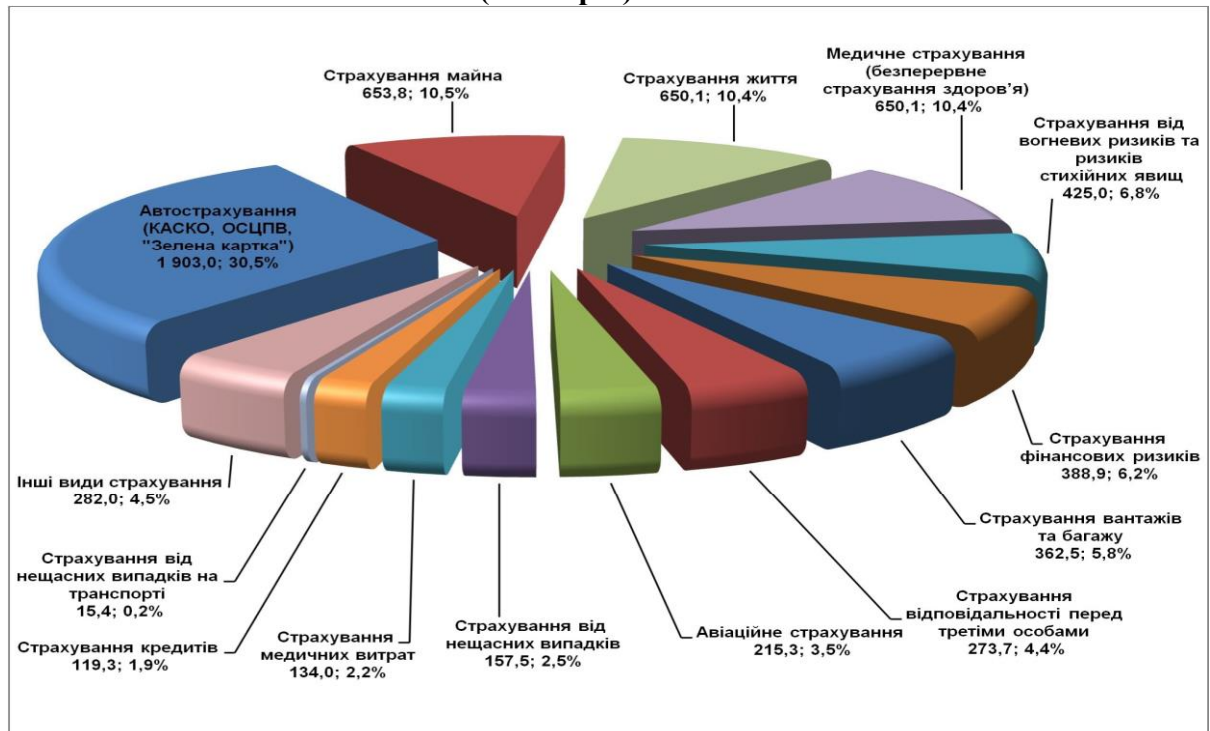
У порівнянні з I кварталом 2015 року на 2 181,7 млн. грн. (35,8%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій² збільшився на 1 235,7 млн. грн. (24,7%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування.

Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість укладених договорів страхування на 17 104,0 тис. одиниць (або на 34,5%), при цьому на 12 640,9 тис. одиниць (69,8%) зменшилась кількість договорів з добровільного страхування.

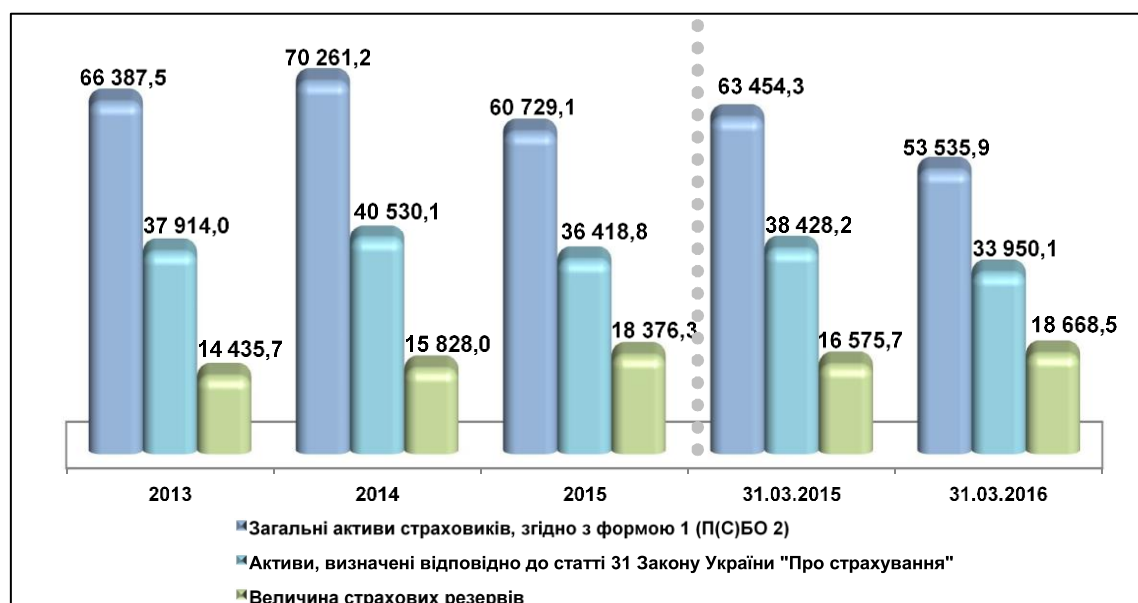
Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній	На кінець кварталу	
	I кв.2015	I кв.2016
Загальна кількість	385	352
в т.ч. СК "non-Life"	330	306
в т.ч. СК "Life"	55	46

Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 31.03.2016 (млн. грн.)

Активи страховиків та сформовані страхові резерви

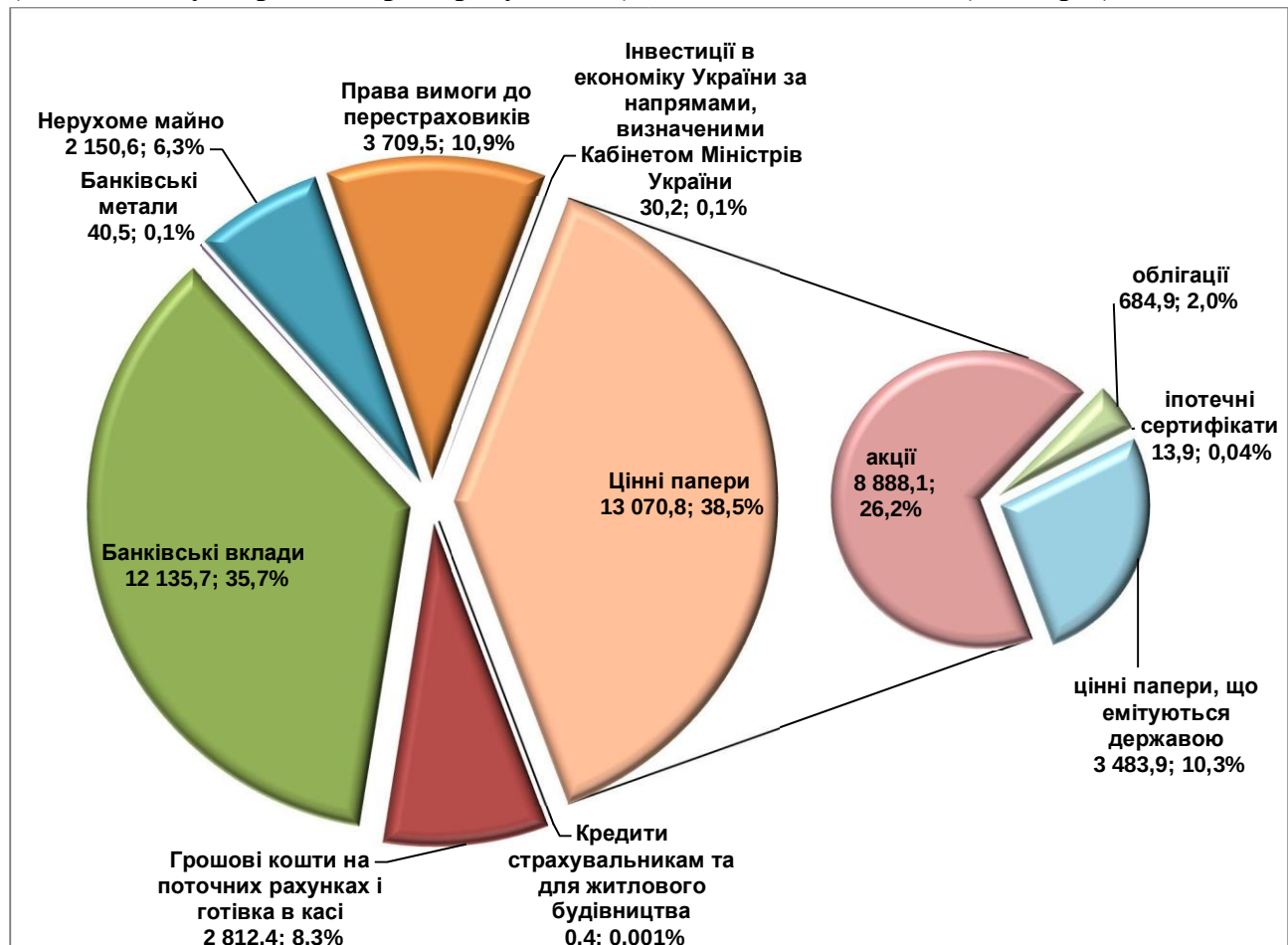

Станом на 31.03.2016 обсяг загальних активів страховиків становив 53 535,9 млн. грн., що на 15,6% менше в порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2015 року.

Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», зменшилась в порівнянні з відповідним показником станом на кінець I кварталу 2015 року на 4 478,1 млн. грн. або на 11,7% та склала 63,4% загальних активів страховиків (станом на 31.03.2015 активи, визначені по статті 31 Закону України «Про страхування» становили 38 428,2 млн. грн., станом на 31.03.2016 – 33 950,1 млн. грн.).

На зменшення загальних активів страховиків (-15,6%) та активів, визначених законодавством для представлення коштів страхових резервів (-11,7%) при збільшенні страхових резервів (+12,6%) вплинули такі чинники: втрата активів пов'язана з анексією Автономної Республіки Крим та веденням бойових дій на сході України; проведення переоцінки активів за справедливою вартістю, призвело до росту страхових резервів.

Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 31.03.2016 (млн. грн.)

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 31.03.2016 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів, становив 33 950,1 млн. грн. (на 4 478,1 млн. грн. менше, ніж на відповідну дату 2015 року), які в розмірі 18 908,5 млн. грн. використано з метою представлення коштів страхових резервів.

На підставі статистичних даних страхового ринку України за 2015-2016 роки, які представлені на основі офіційних звітів страхових компаній України наданих до Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, можна зробити висновки, що страховий ринок в Україні є недосконалим і потребує розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР (із змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov>.

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Томашевський В.Ю., відділення економіка та управління,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Тітенко З.М.

Функціонування ринкової економіки країни неможливе без ефективної банківської системи, яка забезпечує розвиток грошового ринку, активно обслуговує і впливає на всі економічні та соціальні процеси, що відбуваються в державі, виступає важливим складником інвестиційного процесу [2].

Законодавче забезпечення функціонування банківської системи України було започатковане з прийняттям у 1991 році Закону Української РСР «Про банки та банківську діяльність». Але фактично діяльність комерційних банківських установ на території України почалась раніше. Науковці виділяють кілька умовних часових етапів створення та розвитку національної банківської системи:

1988-1990 рр. - створення прототипу системи українських комерційних банків у складі банківської системи СРСР;

1991 р. - I півріччя 1992 р. — перереєстрація українських комерційних банків та початок формування банківської системи України як незалежної держави;

II півріччя 1992 р. - 1993 р. — розвиток банківської системи України на етапі становлення економічного і політичного суверенітету;

1994-1996 рр. — розвиток банківської системи на першому етапі реалізації курсу економічних реформ монетарними методами;

1997-1998 рр. - розвиток банківської системи в умовах поглиблення фінансово-економічної кризи, поступового переходу до поєднання монетарних методів управління економікою із заходами щодо її структурного реформування.

1999 р. і донині - розвиток банківської системи в умовах реструктуризації економіки, збільшення та консолідації капіталу банків тощо[1].

Упродовж 2014-2016 років 73 банки були виведені з ринку, 8 банків були виведені з ринку в 2016 році, зокрема два банки за непрозору структуру власності, та два - за порушення банківського законодавства в сфері фінансового моніторингу (ліквідація). Станом на 5 травня 2016 року в Україні функціонували 109 банків (без врахування неплатоспроможних банків), з них 42 банки з іноземним капіталом. Загалом на сьогодні у категорії неплатоспроможних перебуває 4 банки, у стадії ліквідації – 73 банки [3].

У десятку найкрупніших банків за розмірами депозитів юридичних осіб входять Ощадбанк, Укрексімбанк, Приватбанк та ін. (табл. 1).

Таблиця 1.

ТОП – 10 рейтинг найкрупніших банків: депозити юридичних осіб
(станом на 1 07. 2016 р.)

№	Банк	Депозити юридичних осіб, тис. грн	у т.ч. депозити юридичних осіб до запитання, тис. грн
1	ОЩАДБАНК	63 700 639	47 101 867
2	Укрексімбанк	56 241 522	48 097 248
3	ПРИВАТБАНК	40 817 519	24 934 001
4	УКРГАЗБАНК	31 868 096	15 702 160
5	Райффайзен Банк Аваль	25 788 621	20 013 015
6	УкрСиббанк	20 448 089	15 631 154
7	СІТІБАНК	17 478 599	15 934 853
8	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	17 371 634	9 172 886
9	ПУМБ	15 286 365	11 080 704
10	АЛЬФА-БАНК	12 470 449	5 412 917

Джерело: [4].

Серед найприбутковіших у 2015 році були виключно іноземні фінансові установи – Сітібанк, ІНГ Банк Україна та КредіАгріколь. Водночас, за підсумками I кв. 2016 р., як видно з таблиці 2, найбільші прибутки отримали також банківські установи іноземних банківських груп – Райффайзен Банк Аваль, Сітібанк та ОТП Банк. На топ-3 найбільш прибуткових банки за підсумком 3 міс. 2016 р. припадало 36,4% загального обсягу прибутку, отриманого Банківською системою України [5].

Таблиця 2.

ТОП – 10 рейтинг найприбутковіших банків України
(станом на 1 07. 2016 р.)

№	Банк	Прибуток до оподаткування тис. грн	Прибуток після оподаткування тис. грн
1	Райффайзен Банк Аваль	1 639 695	1 455 954
2	АЛЬФА-БАНК	1 391 951	1 287 724
3	СІТІБАНК	973 411	810 306
4	ПРИВАТБАНК	609 800	530 894
5	ІНГ Банк Україна	562 228	460 847
6	ОТП БАНК	530 256	471 347
7	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	399 024	316 068
8	ОЩАДБАНК	251 528	251 528
9	КРЕДОБАНК	174 103	142 887
10	ПРОКРЕДИТ БАНК	167 032	124 182

Джерело: [4].

Найзбитковішими за результатами 2015 р. були російський Промінвестбанк, а також державні Укрексімбанк та Ощадбанк. У І кв. 2016 року серед найбільш збиткових були вже два російських та один державний банк, - ВТБ, Промінвестбанк та Укрексімбанк. На топ-3 найбільш збиткових банки за підсумком 3 міс. 2016 р. припадало 71,4% загального обсягу збитку, отриманого банківською системою України [5].

Через банкрутство 50 банків в 2014-2015 роках банківська система України втратила 230 млрд. грн або 9% ВВП України. Фондом гарантування вкладів фізичних осіб у правоохоронні органи подано 2149 претензій про відшкодування збитків фонду на 132,7 млрд. грн. в результаті протиправних дій посадових осіб неплатоспроможних банків, з них 250 заяв на 99,86 млрд. грн., в яких фігурантами є власники і топ-менеджери банків [5].

Варто зазначити, що парламентським комітетом з питань фінансової політики та банківської діяльності розроблено «Стратегію розвитку банківської системи України до 2020 року», яка покликана ініціювати нову дискусію навколо розвитку банківського сектору. Мета стратегії - знайти вихід з банківської кризи і сформувати адекватний економічний курс у країні, об'єднавши таким чином галузевих експертів, Нацбанк, парламент і президента.

Експерти підкреслюють, що вкрай важливо знайти шляхи вирішення питання проблемних активів у банківській системі. На сьогодні це 400 млрд гривень активів, які перебувають у розпорядженні у Фонду гарантування вкладів, з них майже 50 млрд гривень – кредити рефінансування Національного банку України [6].

Таким чином, подальший розвиток банківської системи України вимагає розробки заходів щодо створення реальних передумов формування та функціонування конкурентоспроможного банківського сектора.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Васюренко О.В. Банківські операції: [Навч. посіб.] / О.В. Васюренко. - К.: Знання, 2008. -368 с.
2. Кредит і банківська справа - Вовчак О.Д. [Навч. посіб.] / О.Д. Вовчак. – К.: ЦУЛ. – 350 с.
3. Національний банк України [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.facebook.com/notes/Національний-банк-України
4. Рейтинг самых надежных банков Украины в 2016 году [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://forinsurer.com/rating-banks>
5. Національне рейтингове агентство «Рюрик» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://rurik.com.ua>
6. Реформа заради реформи: 10 тез про роботу банківської системи України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/nation/>

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Туз А.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки
та менеджменту ім.О.Майнової».
Науковий керівник – викладач Жиглій Т.С.

Найважливішою сферою національної економіки України виступає фінансовий сектор. Становлення сучасного ринку страхових послуг в Україні почалося разом з глибокими соціально-економічними реформами. Створення мережі страхових компаній стало необхідною умовою формування нового економічного, соціального й політичного середовища, пов'язаного з різними видами ризику. Актуальність огляду страхового ринку пояснюється стабільним зростанням останніми роками в Україні попиту на страхові послуги. Страхування істотно впливає на соціально-економічну стабільність суспільства і належить до кола чинників, що безпосередньо визначають рівень економічної безпеки країни. Вітчизняний страховий ринок, попри стабільне нарощування обсягів страхових премій, ще не набув статусу впливового соціально-економічного чинника.

Український страховий ринок перебуває сьогодні на шляху до інтеграції у світовий фінансовий простір. Це найбільш капіталізована галузь серед небанківських фінансових установ, про що свідчить відповідна статистична інформація Державної комісії з регулювання фінансових послуг щодо активів фінансових установ за 2014-2015 рр. (Табл. 1).

Таблиця 1

Основні показники страхового ринку

Показники	2014 рік				2015 рік				2016 рік
	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
Кількість зареєстрованих страховиків	404	400	389	382	385	374	368	361	352
з них: компанії зі страхування життя	61	58	58	57	55	52	50	49	46
Кількість укладених договорів страхування, тис. шт	28354	64563,5	96835,5	134713,2	49505,1	92500,5	171911,9	202429	32401,1
Активи по балансу, млн. грн.	64771,2	66156,7	68120,3	70261,2	63454,3	63558,8	60588,9	60729,1	53535,9
Активи, визначені ст. 31 Закону України "Про страхування", млн. грн.	36516,4	36554,3	38229,5	40530,1	38428,	37460,9	37682,7	36418,8	33950,1

Хоча і зменшуються активи по балансу з кожним роком, проте порівняно з нормативним показником, який регулюється ЗУ «Про страхування», він набагато вищий.

2015 рік виявився суперечливим для українського страхового ринку. З одного боку, військовий конфлікт, який то спалахував, то вщухав у східних регіонах протягом року, сприяв девальвації гривні та посилив кризові явища в економіці країни, що зародилися ще в 2013. З іншого боку, більш очевидною стала необхідність реформування економіки, що спричинило за собою значні зміни на ринку.

Станом на I кв. 2015 року, розмір валових страхових премій виріс більше ніж на 30% порівняно з 2014 роком I кварталу, про що свідчать дані показники.

Якщо брати до уваги I кв. 2016 року то розмір валових страхових премій виріс на 22% порівняно з I кв. 2015 року, підтвердженням цього є дані Державної комісії з регулювання фінансових послуг (Рис 1).

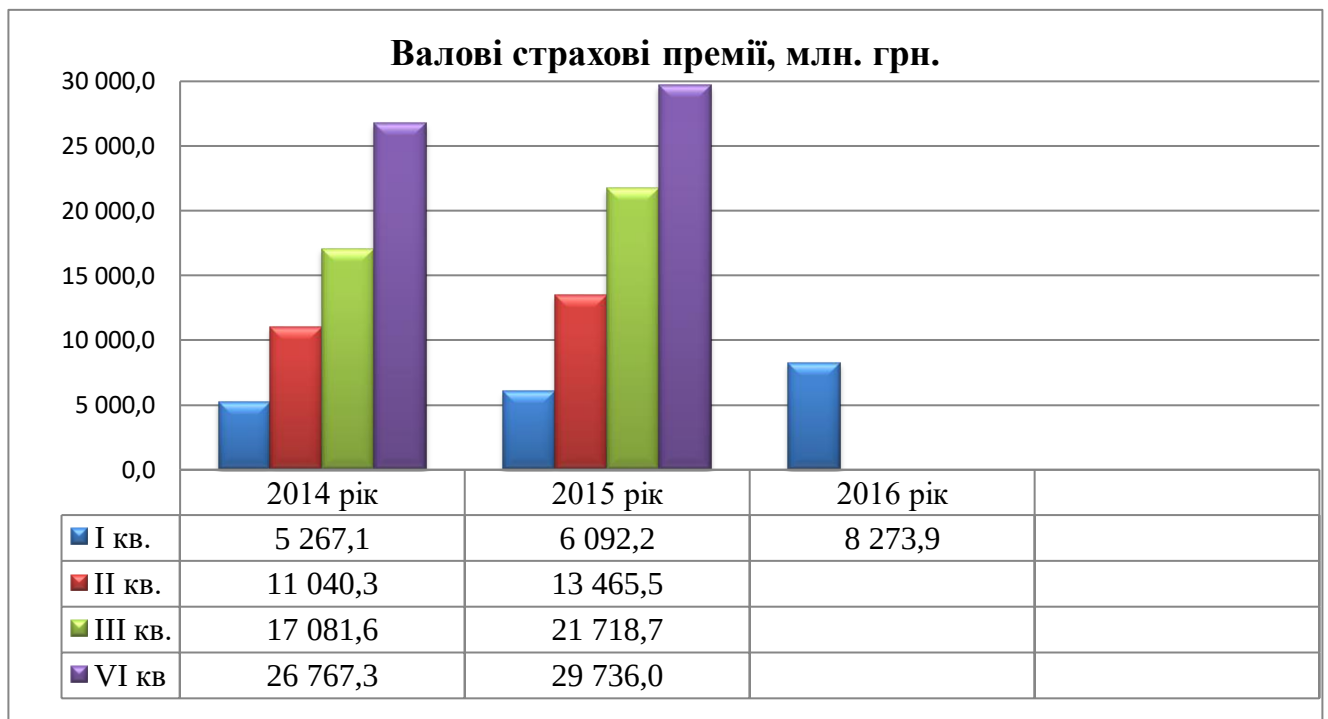

Рис.1 Валові страхові премії

Номінально — це колосальне зростання. Але в реальності за цими цифрами стоїть чинник інфляції, про що явно свідчать сегменти ринку, що показали найбільший темп зростання, а це — Добровільне Медичне Страхування, «зелена карта» (міжнародна страховка на автомобіль) та Цивільна Відповідальність, адже ціни на них дуже швидко реагують на стрибки валютного курсу.

Сама структура ринку залишилася практично незмінною. За підсумками третього кварталу на ринку функціонують 368 страхових компаній, з яких 318 працюють в ризиковому сегменті, а решта 50 — у лайфовому.

У порівнянні з кінцем 2014 року кількість страховиків зменшилася на 39. Тим не менше, більше 57% страхових премій досі акумулюють топ-20 ризикових страхових компаній, і майже 99% премій йде в топ-20 компаній страхування життя.

Трагічні події, що відбуваються на Сході України, не могли не вплинути на існуючі практики страхових компаній. Оскільки в 2013-2014 рр. діяли десятки договорів

страхування, що покривають спірні території, у процесі врегулювання виникало багато колізій (гостра суперечливість). В основному вони стосувалися кваліфікації страхових подій. Суть в тому, що такі поняття як «війна», «тероризм» і «цивільні безлади» постійно були на слуху як у пресі, так і в ході переговорів на міжнародному рівні. У той же час, компетентні органи далеко не завжди вдавалися до таких визначень в ході кваліфікації страхових подій. У зв'язку з цим більшість страховиків з 2015 року повністю відмовили в покритті неспокійних територій.

2015 рік також ознаменувався кількома ключовими законодавчими ініціативами, націленими на згладжування недоліків страхового ринку. Очікується, що їх результати будуть втілені у життя вже цього року. Сьогодні два основні законопроекти очікують схвалення парламенту.

Перший присвячений впровадженню електронних полісів обов'язкове страхування цивільно -правової відповідальності і процедури прямого врегулювання. Згідно з ним, також передбачається поступове збільшення лімітів відповідальності до рівня, прийнятого в країнах ЄС. Мова йде про 5 млн. євро і 1 млн. євро по збитку, нанесеному відповідно — життю/здоров'ю та майну. Другий законопроект вносить поправки до Закону України «Про страхування» з метою гармонізації його з відповідними директивами Європейського Союзу. Зміни переважно стосуються вимог до форми організації та діяльності страховиків, перестраховиків та брокерів, а також їх фінансової звітності та розкриття даних на вимогу регулюючих органів.

Низька капіталізація страхових компаній знижує їх конкурентоспроможність і не дає їм можливості взяти на себе відповідальність за великі страхові ризики. Це призводить до перестраховування їх частини за кордоном, що не є позитивним явищем, оскільки відбувається відтік грошових коштів з країни.

На сьогоднішній день підвищився інтерес зарубіжних фінансових груп до українського страхового ринку. Збільшується число компаній з іноземним капіталом, що з одного боку призведе до використання світового досвіду якості обслуговування у галузі страхування та перестраховування, а з іншого – до витіснення зі страхового ринку вітчизняних компаній.

За словами Ольги Максимчук - член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, «За минулий рік змінилась перша трійка країн, до яких здійснювалось перестраховування: це Великобританія (24%), Німеччина (18%), Швейцарія (11%). Серед змін на які була звернута увага – це зростання обсягів перестраховування до Великобританії в 1,77 і до Польщі – в 9 разів».

Необхідно також зазначити, що кількість укладених договорів стрімко зростає і на I кв. 2016 року становить 32401,1 тис.шт. порівняно з I кв. 2015 роком, що становить 49505,1 тис.шт.

Страхова галузь в Україні є досить молодого порівняно із провідними країнами, де вона розвивалась протягом кількох століть. На сьогодні, у період високої конкуренції, окреслились значні позитивні зрушення в розвитку страхового ринку.

Рік, що настав, вселяє надію страховому ринку все ж таки піти по слідах повільно зростаючої економіки, перспективи якої обережно висловлюються то тут, то там. Зрозуміло, що для цього необхідно завершити розпочатий процес структурних реформ і перегорнути нову сторінку історії страхового ринку України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Городюк А.Б. Основні проблеми страхового ринку України / А.Б. Городюк // Вісник БДФА.- 2012 р. - № 2. – С. 10-13
2. Осадець С. С. Страхування: Підручник / С. С. Осадець – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.
3. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2012-2021 рр.: Протокол загальних зборів Членів УФУ від 30.03.12 № 12
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Інтернет-журнал про страхування «Фориншурер» [Електронний ресурс]. Режим доступу: forinsurer.com
6. Українська федерація убезпечення - Стратегія розвитку страхового ринку України на 2011-2020 роки - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ufu.org.ua/>

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Філінська Л.С., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Черненко Л.Б.

В період економічної кризи такі проблеми як подолання бідності та забезпечення високого рівня життя громадян значно загострилися. Пошуки чинників подолання кризових явищ в економіці, передусім, спрямовані на створення більш сприятливих умов для малого підприємництва, як локомотиву поступального розвитку країни.

Малий бізнес посідає провідне місце у створенні ефективної ринкової економіки багатьох держав світу. Щоб виконувати свої соціально-економічні функції, удосконалювати діяльність, сприяти розвитку науково-технічного процесу, малий бізнес потребує відповідного фінансово-кредитного забезпечення для свого розвитку.

Національна політика в країнах ЄС щодо малого бізнесу має за мету створення кращих умов для діяльності, збільшення конкурентоспроможності та економічного

зростання. При цьому спостерігається перехід від «тяжкої» підтримки у формі позик та дотацій і перехід до «м'якої» підтримки у формі консультаційних послуг. Політика щодо малого бізнесу націлена на використання форм і методів, які враховують потреби європейської інтеграції.

Політика підтримки малого бізнесу в Європі здійснюється через діяльність держав і через спеціальні програми, які реалізуються під егідою Євросоюзу. Фінансування заходів з підтримки малого бізнесу здійснюється з Структурних фондів Євросоюзу, таких як Фонд регіонального розвитку, Соціальний фонд.

На сучасному етапі розвиток малого підприємництва в Україні забезпечується за рахунок бюджетного, кредитного механізму та механізму самофінансування. Фінансова підтримка малого підприємництва на рівні держави здійснюється шляхом надання Українським фондом підтримки підприємництва мікрокредитів для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції, придбання техніки, обладнання, новітніх технологій, будівництва і реконструкції виробничих приміщень переможцям конкурсу бізнес-планів. На виконання програми «Мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва» у 2013 році з Державного було виділено 10,3 млн. грн. [1].

Фонд надає бюджетні кошти суб'єктам малого підприємництва на конкурсних засадах на поворотній основі за умови забезпечення виконання зобов'язання щодо їх повернення та сплати відсотків за користування бюджетними коштами на рівні 1,5 облікової ставки Національного банку, яка діє на дату укладення договору про мікрокредитування [2]. Якщо врахувати, що облікова ставка НБУ з 4 березня 2015 року складає 30% [3], то сьогодні ціна такого кредиту є досить високою і складає 45% річних.

На реалізацію регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва місцевими органами виконавчої влади у 2013 році було спрямовано кошти у загальній сумі 165,7 млн. грн. Зазначений обсяг фінансування програмних заходів на 42,7 % є більшим, у порівнянні з 2012 роком, у якому він становив 30,7 млн. грн. [1].

Основними інститутами, орієнтованими на надання фінансових послуг суб'єктам малого підприємництва в Україні, є комерційні банки. Тому державними банківськими установами реалізуються окремі програми підтримки суб'єктів малого підприємництва, серед яких [3]:

- у рамках угоди між публічним акціонерним товариством «Державний експортно-імпорتنний банк України» (АТ «Укрексімбанк») та Європейським інвестиційним банком діє «Спільна з Європейським інвестиційним банком Програма кредитування МСП та установ із середньою капіталізацією»;

- призначена для суб'єктів господарської діяльності, юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, та реалізується «Програма сприяння кредитуванню малого та середнього бізнесу (Програма Кредитної установи для Відбудови (ФРН) (KFW))»;

- «Програма Кредитування спільно з Європейським інвестиційним банком», яка була укладена між АТ «Ощадбанк» та ЄІБ.

Невиконання планів фінансування національної програми сприяння розвитку малого підприємництва, очевидно, пов'язане з тим, що органи виконавчої влади, розглядають цю статтю бюджету за залишковим принципом. Тому орієнтація наших підприємців і малий бізнес на велику роботу: нарощування обсягів виробництва, укладання контрактів, розширення ринків збуту вітчизняної продукції без допомоги в цьому напрямку, перш за все держави і регіональних органів влади марна справа.

Отже, здійснюваних зусиль в напрямку підтримки малого підприємництва як на державному, так і регіональному рівні явно недостатньо. Ефективність державної підтримки невисока, оскільки недостатньо враховується специфіка і потенційні можливості малого підприємництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва [Електронний ресурс]. - К., 2014. - Режим доступу : <http://www.dkgr.gov.ua/info/3226>.

2. Офіційний сайт Українського фонду підтримки підприємництва [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ufpp.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Шахов О.О., економічне відділення,

спеціальність «Оціночна діяльність», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, Сова В.М.

Становлення України як незалежної, демократичної країни з ринковою економікою створило умови для виходу країни на міжнародний ринок страхових послуг. Формування нової системи господарювання в Україні вносить принципові зміни в організацію страхової справи. Варто зазначити, що страхування – чи не єдина галузь економіки України, яка протягом останніх років має стабільний значний щорічний приріст обсягів наданих послуг.

Інститут страхування займає важливе місце в системі фінансових механізмів захисту суспільства від несприятливих подій, будучи однією з найважливіших частин економічної інфраструктури країни. Наявність досконалого страхового ринку сприяє підвищенню

стійкості фінансової і економічної систем і забезпечує сталий розвиток людства. Але слід констатувати, що вітчизняний страховий ринок ще тільки формується. Обґрунтування стану та перспектив розвитку страхового ринку позитивно вплине на цілісність, логічність та послідовність розвитку суспільства.

Об'єктивними умовами існування страхового ринку є суспільна потреба у страхових послугах та наявність страховика, здатного її задовольнити. На ринку відбувається суспільне визнання страхової послуги, а його головною функцією є акумуляція та розподіл страхового фонду. А тому страховий ринок ще визначають як інструмент розподілу страхового фонду для забезпечення страхового захисту фізичних та юридичних осіб [5].

Ринок страхових послуг залишається одним з найбільш капіталізованих серед інших небанківських фінансових ринків. 2015 рік став одним з найважливіших для ринку за всю його історію.

Загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2015 становила 361, у тому числі СК "life" - 49 компаній, СК "non-life" - 312 компаній, (станом на 31.12.2014 - 382 компанії, у тому числі СК "life" - 57 компаній, СК "non-life" - 325 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 2015 рік порівняно з 2014 роком, кількість компаній зменшилася на 21 СК, порівняно з 2013 роком зменшилася на 46 СК (табл.1) [2].

Таблиця 1

Кількість страхових компаній у 2013 – 2015 рр.

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014	Зміни у 2015 році		Станом на 31.12.2015
			внесено інформацію	виключено інформацію	
Загальна кількість	407	382	9	30	361
в т.ч. СК "non-Life"	345	325	9	22	312
в т.ч. СК "Life"	62	57	0	8	49

Страховий ринок скоротився. За даними Нацкомфінпослуг, страхові компанії зібрали 29,7 млрд. грн. валових страхових премій (табл.2). Це всього на 11,1% більше, ніж роком раніше. Найгірше справи були зі страхуванням життя.

Страховики скоротили активи. Їх загальний розмір знизився на 13,6% до 60,7 млрд. грн. Таке падіння пов'язане з посиленням контролю вимог по покриттю страхових резервів і нестрахових зобов'язань [4].

Сильно вплинула на ринок і девальвація гривні. Кількість договорів за видами страхування зменшилася. А обсяг премій зріс тільки через подорожчання полісів у зв'язку з ростом курсу долара. Це в першу чергу КАСКО і «зелена карта», туристичне і медичне страхування.

Вдарив по страховикам і втрата контролю над частиною території країни. Це втрата колосальної кількості договорів, існуючих і потенційних клієнтів, втрата майна, кадрів і т.д.

Дані фактори вкрай негативно впливають на ефективність і прибутковість страхових компаній.

Таблиця 2

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	2013	2014	2015	Темпи приросту	
				2014/ 2013	2015/ 2014
				%	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	87 328,5	35 975,7	109 106,8	-58,8	203,3
- зі страхувальниками-фізичними особами	80 345,0	32 699,4	106 321,2	-59,3	225,1
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	97 952,0	98 737,5	93 322,5	0,8	-5,5
Страхова діяльність, млн. грн.					
Валові страхові премії, у тому числі:	28 661,9	26 767,3	29 736,0	-6,6	11,1
зі страхування життя	2 476,7	2 159,8	2 186,6	-12,8	1,2
Валові страхові виплати, у тому числі:	4 651,8	5 065,4	8 100,5	8,9	59,9
зі страхування життя	149,2	239,2	491,6	60,3	105,5
Рівень валових виплат, %	16,2%	18,9%	27,2%	-	-
Чисті страхові премії	21 551,4	18 592,8	22 354,9	-13,7	20,2
Чисті страхові виплати	4 566,6	4 893,0	7 602,8	7,1	55,4
Рівень чистих виплат, %	21,2%	26,3%	34,0%	-	-
Перестраховування, млн. грн.					
Сплачено на перестраховування, у тому числі:	8 744,8	9 704,2	9 911,3	11,0	2,1
- перестраховикам-резидентам	7 110,4	8 173,7	7 381,1	15,0	-9,7
- перестраховикам-нерезидентам	1 634,4	1 530,5	2 530,2	-6,4	65,3
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	486,7	640,9	1 345,8	31,7	110,0
- перестраховиками-резидентами	85,2	172,4	497,7	102,3	188,7
- перестраховиками-нерезидентами	401,5	468,5	848,1	16,7	81,0
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	324,0	12,9	38,1	-96,0	195,3
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	27,4	9,9	12,9	-63,9	30,3
Страхові резерви, млн. грн.					
Обсяг сформованих страхових резервів	14 435,7	15 828,0	18 376,3	9,6	16,1
- резерви зі страхування життя	3 845,8	5 306,0	6 889,3	38,0	29,8
- технічні резерви	10 589,9	10 522,0	11 487,0	-0,6	9,2
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.					
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	66 387,5	70 261,2	60 729,1	5,8	-13,6
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	37 914,0	40 530,1	36 418,8	6,9	-10,1
Обсяг сплачених статутних капіталів	15 232,5	15 120,9	14 474,8	-0,7	-4,3

Безперечними лідерами у формуванні портфелів страховиків залишаються моторні види страхування КАСКО, ОСЦПВ, поліси «зеленої карти», а також добровільна автоцивілка.

Щоб вижити страховики змушені більше зосередитися на якості надання послуг. На привабливість страхового продукту все більше впливає репутація страховика та наявність вільних коштів у страхувальника. Тому все частіше на перше місце страховики ставлять інтереси і бажання клієнта. Так, страховики все частіше вдосконалюють офіси і обслуговуючий персонал, збільшують години роботи, вводять прийом за попереднім записом для ліквідації черг та скорочення часу очікування для клієнтів.

Крім того, СК все частіше до страхових полісів пропонеують цілий пакет супутніх безкоштовних послуг. Наприклад, деякі СК для зручності клієнтів надають гарантований виїзд аварійного комісара для допомоги в складанні європротоколу і надання всіх необхідних консультацій. Дуже багато компаній роблять ставку на розвиток цифрових технологій (інтернет-продаж, e-mail-маркетинг, SMM-технології).

Аналіз сучасного стану та проблем розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні недоліки, притаманні функціонуванню системи страхування [3].

Розвиток страхового ринку в Україні залежатиме від розширення видів страхових послуг, підвищення їхньої конкурентоспроможності, розширення інфраструктури, удосконалення порядку оподаткування страхової діяльності, підвищення вимог до порядку створення діяльності страхових організацій, подальшої інтеграції України у міжнародні структури, а також створення оптимальної структури співвідношення між обов'язковим і добровільним страхуванням, залучення страхового ринку до вирішення найважливіших питань соціального страхування; збільшення інвестиційних можливостей страховиків, впровадження системи мотивацій їх інвестиційної діяльності, перетворення накопичувальних страхових резервів у надійне джерело інвестування національної економіки; приведення вітчизняного страхового ринку у відповідність зі світовими стандартами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 2015 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>.
3. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України [Електронний ресурс] : Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/chem_biol/nppdaa/econ/2011_2_t1/296.pdf.
4. Страховий ринок у 2015 році: підсумки і що очікувати у 2016 році: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.insurance.lviv.ua/?q=news/>.
5. Страхова справа: підручник / [О. Д. Вовчак](#). – Київ : Знання, 2011.

Проблеми формування ринку харчових продуктів в умовах глобалізації

УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК – ПРОБЛЕМА СТАНДАРТІВ

Бондаренко І.В., товаровознавче відділення,
спеціальність «Товарознавство і торговельне підприємництво»,
IV курс ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, II категорії, Вінник І.В.

Стародавня істина гласить: людина — це те, що вона їсть. Світ сучасних технологій впевнено витісняє з нашого життя природні продукти харчування, пропонуючи натомість привабливий на вигляд і смачний для шлунку, синтетичний мікс із барвників, консервантів, харчових добавок, щедро заправлених діоксинами, антибіотиками та іншими хімічними сполуками. У результаті все більше людей хочуть дізнатися, що ж ми їмо, чи безпечні продукти харчування для нашого життя та здоров'я і як захищає споживача українське законодавство? Саме ці актуальні питання стали основною темою нашої статті. На жаль, в Україні показники безпечності харчових продуктів нормуються медико-біологічними вимогами і санітарними нормами якості продовольчої сировини та харчових продуктів, затвердженими ще у 1989 році. І хоча зі вступом нашої держави до СОТ ми дали зобов'язання гармонізувати ці норми до європейських, поки що в цьому напрямку нічого не робиться. За даними ДП «Укрметртестстандарт», це становить загрозу для здоров'я, в першу чергу дітей. Наприклад, у країнах ЄС перевіряється понад 20 показників на гормональні препарати в харчовій продукції. У нас же їх тільки три, і всі вони вже застарілі. Значну кількість зазначених у них забруднювачів харчових продуктів (пестицидів, гормональних препаратів, антибіотиків тощо) не використовують уже протягом багатьох років. Так само в Україні немає показників та вимог до випробування антибіотиків у продуктах. Навіть після виявлення антибіотиків у воді для дітей «Малятко» фахівці не можуть вплинути на виробника - дослідження показали, що в харчових продуктах є антибіотики. Але оскільки немає закону, який би їх нормував, то навіть якщо ми виявили антибіотики, як наприклад, у дитячій воді «Малятко» негазована, котру батьки використовують для грудних дітей, не можемо висловити претензії виробнику, тому що нам одразу зададуть запитання: а яка законна підстава? Також в Україні не нормується кількість пестицидів у харчовій продукції, яка нормується в усьому світі. Якщо хіміки лабораторії говорять, що вміст пестицидів у продуктах перевищений, Укрметртестстандарт вплинути на ситуацію для її поліпшення не може.

Та ж сама ситуація в країні із особливо небезпечними забруднювачами трансізомерами. Вони містяться в сировині та харчових продуктах, перш за все в солодощах. А вміст трансізомерів у солодощах розвиває в дитячому організмі ракові клітини.

Ще одна болюча тема, - це забруднювач бензопірен, який нормується в усьому світі в оліях. Звісно, Україна цього не нормує. Одразу ж згадуємо про міжнародний скандал, коли українську олію повернули з Європи за вміст у ній бензопірену. Він і справді є у вітчизняній олії. Але тут знову прикрий законодавчий парадокс: бензопірен нормується тільки в тій олії, яку експортують, натомість в олії, що направляється на місцевий ринок, а відтак потрапляє до українського споживача, бензопірен не нормується, а отже, й не досліджується. Хочете смачного соковитого балика? Змішайте клей із соєю...

Незрозуміла політика МОЗ і стосовно дозволу на використання харчових добавок для широкого спектру харчових продуктів. До їхнього складу входить карбоксиметилцелюлози натрієва сіль (Е 466). Це основний компонент для виробництва клею для шпалер. А в поєднанні із соєвим білком Е 466 імітує м'ясо! Тож, це, фактично, узаконює розповсюдження фальсифікованої м'ясної продукції. До речі, ця харчова добавка, згідно з європейським законодавством, використовується лише як емульгатор у пастеризованих та стерилізованих вершках.

Дуже прикро, що вищевказані небезпечні компоненти є і в дитячих харчових продуктах.

Ми з вами як пересічні споживачі нашої рідною державою не захищені від неякісної, небезпечної продукції. Чому? Тому що депутати-бізнесмени прийняли зміни до Законів «Про захист прав споживачів», де нормується контроль за закладами торгівлі, «Про основні засади державного нагляду та контролю», який передбачає нагляд та контроль за виробниками харчової продукції в тому числі. Згідно з цими змінами, фінансування відбору зразків, проведення й випробування проводяться за рахунок державного бюджету. Що ж в цьому поганого? Здається, навпаки, таким чином держава зможе повністю контролювати якість та безпечність продуктів. Виявляється, що ні. Як це часто буває у нас, зміни депутати прийняли, але щороку, формуючи бюджет, забувають виділити кошти на їх реалізацію.

До внесення змін до законів випробування оплачувала торговельна мережа чи виробник, де відбиралася неякісна продукція. Ми могли написати скаргу в управління захисту прав споживачів. Його працівники виїжджали до магазину, де споживач придбав цю продукцію, відбирали зразки, а магазин оплачував лабораторні випробування, після яких застосовувалися штрафні санкції. Нині ж ті дослідження, які проводяться в лабораторії, оплачує замовник, власник. Тому отримані результати — це його власність, і без його дозволу ніхто не має права їх оголошувати публічно, навіть якщо продукція виявилася не якісною. Наразі, щоб провести дослідження, Укрметртестстандарт часто закуповує продукцію за власні кошти.

З метою того, щоб показати, що наше законодавство не працює, а ситуація в Україні щодо харчових продуктів не безхмарна, як це іноді описує наше МОЗ, необхідно контролювати харчовий ринок – дієвими законами. Перш за все, потрібно знову встановити сертифікацію відповідності на всю без винятків продукцію. Але знову ж таки, можновладці тут видають не дієві накази, а впроваджують норми, які не піддаються здоровому глузду. Українські йогурти та згущене молоко — суміш рослинних жирів і консервантів...

Одна із вимог Міжнародного валютного фонду (МВФ) для виділення Україні чергової позички — відмінити сертифікацію харчової продукції. Під тиском Міністерства економіки Держспоживстандарт видає наказ, де з переліку продукції, що підлягала обов'язковій сертифікації в Україні, виключили сири сичужні тверді й напівтверді, масло вершкове, спреди та суміші жирові, маргарини та маргарини м'які, олії, цукерки, соки, консерви, ковбаси напівкопчені, варено-копчені, продукти із свинини, консерви м'ясні та м'ясо-рослинні, чай, каву.

Сьогодні обов'язковій сертифікації підлягають лише алкогольні та безалкогольні напої, тобто акцизні товари, мінеральні води, дитяче харчування, риба. Всі інші товари потрапляють до нашого столу без сертифікації.

Звісно Закон «Про відповідальність виробників, постачальників, дистриб'юторів» передбачає штрафні санкції для порушників. Але вони для великого виробника, як укус комара. Виробник, отримуючи надприбутки із фальсифікованих продуктів, може платити їх щодня.

Не виконується в Україні і положення Закону під час узгодження маркування продукції харчування. Перелік інгредієнтів, зазначених у маркуванні, не завжди відповідає фактичному складу продукції. Ми, громадяни України, сплачуємо податки, на основі яких формується бюджет. І хочемо, щоб за наші гроші держава налагодила нормальний контроль за безпечністю продукції. Для цього не треба винаходити велосипед — ми лише повинні інтегрувати наше законодавство до законодавства ЄС, виділити кошти на лабораторії, дослідження, навчання працівників тощо.

До того, поки наша держава нарешті спроможеться це зробити, нам, споживачам, залишається тільки одне: бути максимально уважними при виборі продуктів харчування, прискіпливо дочитуватися написів на упаковках, що входить до їхнього складу та прислухатися до ЗМІ, які доносять інформацію про небезпечні продукти. Хоча це й не гарантує повної захищеності від підробок, але, як кажуть, береженого Бог береже.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА НА ВІДПОВІДНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНИМ НОРМАТИВНИМ ДОКУМЕНТАМ

Давидченко А.І., товарознавче відділення,
спеціальність

«Товарознавство і торговельне підприємництво, IV курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – Поцелуйко М.П., Вдович В.Г., Вінник І.В.

Харчові продукти повинні забезпечувати організм людини поживними речовинами, відповідати фізіологічним її потребам та встановленим вимогам щодо органолептичних та фізико-хімічних властивостей, гігієнічних норм стосовно хімічного та біологічного складу.

У навчальній лабораторії дослідження харчових продуктів Відокремленого підрозділу національного університету біоресурсів і природокористування України «Ірпінський економічний коледж» студенти відділення товарознавства та комерційної діяльності на лабораторних заняттях та гуртку «Споживач» під керівництвом викладачів здійснюють під час практичних занять дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників якості продуктів харчування, вироблених в Україні.

М'ясо тушковане

Згідно з ДСТУ 4450:2005 «Консерви м'ясні. М'ясо тушковане. Технічні умови» м'ясо тушковане, виготовлене відповідно до зазначеного нормативного документу, повинно відповідати технологічній інструкції та рецептурі й іншим його вимогам. Але окремими виробниками ці вимоги ігноруються, що підтверджується результатами проведених досліджень, результати яких наведено в табл.1.

Таблиця 1.

Дослідження якості консервів м'ясних «М'ясо тушковане. Свинина»

Виробник №	Зовнішній вигляд		Консистенція	Масова частка м'яса з жиром, % не менше ніж	Масова частка кухонної солі, %
1	ДСТУ	М'ясо тушковане шматочками, масою не менше ніж 30 г, без хрящів, судинних пучків і грубої сполучної тканини	Можливе часткове розпадання шматочків	59,0	Від 1,0 до 1,5
	Фактично	Виявлено лише один шматочок м'яса	М'ясо у вигляді фаршу. У ньому виявлені дрібні шматки поліетиленової плівки.	56,4 (-2,6)	1,5

Досліджуваний зразок консервів м'ясних позначений знаком відповідності системи УкрСепро, який засвідчує, що вона сертифікована з ініціативи виробника. Характерно й те,

що консерви, які не можна назвати м'ясом тушкованим, виробник №1 виготовляє стабільно. Але, очевидно, орган, який видав сертифікат, не здійснює технічний нагляд за виробництвом сертифікованої ним продукції.

Під час дослідження іншого зразка такого ж продукту (виробник №2), було виявлено, що масова частка м'яса з жиром у ньому на 7% менша від вимог ДСТУ. М'ясо, укладене в жерстяну банку, було не шматочками, а в основному у вигляді фаршу з хрящами та грубою сполучною тканиною, що не передбачено ДСТУ.

У продукті виробника №3 «Свинина по-домашньому» (ТУУ 15.1- 33259568 -002:2009) виявлено лише 13,2% або на 11,8% менше, ніж вказано на етикетці, жиру сирцю свинячого. На упаковці було вказано склад продукту: жир сирець свинячий - 25%, білок соєвий (відсоток не вказаний), комплексна суміш ЕДГЕЛЬ (відсоток не вказаний), стабілізатори, емульгатор, прянощі. Виходячи з цього, навряд чи можна такий продукт назвати «свининою по-домашньому».

Олія

Досліджуючи зразки олії, придбаної у роздрібній торговельній мережі, на відповідність ДСТУ 4492:2005 «Олія соняшникова. Технічні умови» за показником «кислотне число» отримали результати, подані в табл.2.

Таблиця 2

Дослідження якості соняшникової олії

Виробник №	Вид олії	Гатунок	Кислотне число, мг КОН/г, не більше ніж	
№1	Олія соняшникова, нерафінована, виморожена (пресована)	Вищий	ДСТУ Факт	1,5 3,98
№2	Олія соняшникова рафінована, дезодорована, виморожена, марки «П»	Вищий	ДСТУ Факт	0,25-0,60 2,06
№3	Олія соняшникова, рафінована, дезодорована, виморожена, марки «П»	Вищий	ДСТУ Факт	0,25-0,60 4,03
№4	Олейна соняшникова, рафінована, виморожена	Вищий	ДСТУ Факт	0,25-0,60 6,62

Цукор

Згідно з ДСТУ 4623:2006 «Цукор білий кристалічний. Технічні умови», масова частка вологи (% , не більше ніж) у цукрі залежно від категорії має становити від 0,1 до 0,15%. Цукор повинен бути сухим, сипучим і не збиватися у грудки. Упакований цукор треба зберігати в складах, а неупакований – в силосах, при температурі – не вище 40°C, відносній вологості повітря – 60-70%. Порушення умов зберігання призводить до набирання цукром надмірної вологи і таким чином збільшення його маси.

Здійснюючи дослідження зразків цукру на відповідність зазначеному нормативному документу, отримали результати, наведені у табл.3.

Масова частка вологи у кристалічному цукрі третьої категорії

Фасувальник	ГДН, %	Фактично, %	Різниця, %
№1	0,14	0,999	+ 0,859
№2	0,14	0,980	+0,840
№3	0,14	0,959	+0,819

Висновки

Проведені у навчальній лабораторії коледжу дослідження не є підставою для висновку, що в торговельній мережі відсутні продукти харчування, які за своєю якістю відповідають вимогам національних нормативних документів.

Так, консерви м'ясні «М'ясо тушковане. Свинина», вироблені ТОВ «Бердянські ковбаси», мед, виготовлений ТОВ «Мед Укр» в с. Красилівка Київської обл. та ТОВ «Нектар» м. Дніпропетровськ за всіма показниками відповідали ДСТУ.

Не викликали сумнівів щодо якості «Яготинський кефір», виготовлений ПАТ «Яготинський молокозавод» Київської обл., згущене молоко ПАТ «Куп'янський молочно-консервний комбінат», сардельки ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат».

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ЛАБОРАТОРІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Закалад В. М. , студент II курсу магістратури
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник – к. вет. н., старший викладач Шапошнік В. М.

В Регіональній державній лабораторії ветеринарної медицини в Київській області встановлена, впроваджена та підтримується система управління відповідно до галузі діяльності.

Система управління РДЛВМ в Київській області включає адміністративну та технічну діяльність. У РДЛВМ в Київській області визначені відповідальність і повноваження персоналу щодо впровадження і підтримки ефективності СУ. Директор РДЛВМ в Київській області, окрім іншого, забезпечує підтримання цілісності СУ, коли в ній плануються та здійснюються зміни. Завідувачі відділами – відповідальні за СУ у відділах. Відповідальність і повноваження персоналу визначені в посадових інструкціях, що дає можливість досягненню цілей в сфері якості.

В Настанові з якості регламентовано, також, призначення персоналу на керівні посади та передача повноважень, визначені особи, відповідальні за підписання документації.

У РДЛВМ в Київській області розроблена та впроваджена процедура, яка описує організаційні процеси з розробки та впровадження системи управління, що застосовуються

при проведенні випробувань та видачі протоколів у лабораторії, їх послідовність та взаємодія.

Необхідність розробки та впровадження СУ у РДЛВМ в Київській області визначається та декларується:

- обґрунтуванням мотивів (доцільності) розробки та впровадження СУ;
- процесом стратегічного управління (спирається на фактори стратегічного менеджменту);
- програмою з якості;
- схемою розробки і впровадження СУ;
- впровадженням процесної системи управління згідно з ДСТУ ISO/IEC 17025.

Розробка СУ є визначення послідовності та взаємозв'язку процесів проведення випробувань та видачі протоколів випробування у РДЛВМ в Київській області. Для отримання ефективного функціонування СУ діяльність РДЛВМ в Київській області і пов'язані з нею ресурси розглядаються як взаємодія процесів в обсязі, необхідному для забезпечення якості результатів випробування.

У РДЛВМ в Київській області проводиться розробка та впровадження документації системи управління, що забезпечує функціонування системи якості при проведенні випробувань, видачі результатів та управління ними.

СУ РДЛВМ в Київській області охоплює роботи, що виконуються на основній території. В процесі функціонування відділи РДЛВМ в Київській області взаємодіють між собою.

Вся структура СУ задокументована у відповідності до вимог стандарту щодо управління документацією. СУ доведена до відома персоналу, усвідомлена ним, доступна йому та має ним використовуватись через настанову з якості; процедури, інструкції якості, технічні інструкції та форми якості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. ДСТУ ISO/IEC 17025: 2006 Загальні вимоги до компетентності Випробувальних й калібрувальних лабораторій
2. ISO 5725-1 Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 1: General principles and definitions.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ НАССР ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСОПРОДУКТІВ

Кириченко В.О. студентка 1 групи 2 курсу магістратури

факультету ХТ та УЯП АПК

спеціальності ЯСС

НУБіП України.

Науковий керівник – доцент, к. б. н. Сілонова Н.Б.

В даний час забезпечення безпеки на основі принципів НАССР набуло дуже високої актуальності для підприємств м'ясної промисловості. Дана методологія зарекомендувала себе як ефективний інструмент запобігання можливості виникнення невідповідностей харчових продуктів за технологічним процесом, а також ідентифікації та усунення виникаючих проблем до того, як невідповідна готова продукція стане джерелом отруєнь або погіршення стану здоров'я споживачів. Дані принципи акцентують увагу на процесному контролі параметрів здійснення технологічного процесу й оцінки сировини і матеріалів, які використовують при виготовленні продукту.

На м'ясокомбінаті при виробництві виробів і напівфабрикатів з м'яса тварин і птиці критичні контрольні точки обумовлені впливом кількох небезпечних факторів:

- біологічних — джерелом виникнення є патогенні бактерії, віруси і паразити;
- хімічних — джерелом виникнення є хімікати, які випадково потрапили в продукт, наявність в сирому м'ясі гербіцидів, лікарських препаратів для тварин, компонентів добрив, а також навмисні хімічні речовини, включаючи консерванти, підсилювачі смаку і т.п.
- фізичних — джерелом виникнення є сторонні предмети: скло, метал і деревина.

Принципи НАССР застосовувалися на прикладі виробництва копчено-варених продуктів з м'яса.

У результаті проведеної роботи було виявлено три критичні точки контролю (КТК), а саме: приготування розсолу, копчення рулету, варіння. Всі дані занесені у таблицю 1.

Таблиця 1.

НАССР- план для виробництва копчено-варених продуктів з м'яса

Критична точка контролю	Опис небезпечного чинника	Критичні межі	Моніторинг			Протоколи Записи
			Що	Як	Коли	
1	2	3	4	5	6	7
КТК 1, Х Приготування розсолу	Завищені норми використання нітриту натрію	Не більше 5.0 кг нітриту натрію на 100 кг несоленої сировини та згідно рецептури	Дозування нітриту натрію	Візуально за показниками ваг. Перевірити роботу та справність ваг	Перед Початком роботи кожної зміни. Кожна партія	Програма поводження з СІТ Повірка приладів та лабораторного посуду 1 раз на рік.
КТК 2, БХ Копчення рулету	Наявність патогенної мікрофлори і	Патогенна мікрофлора не допускається;	Наявність патогенної мікрофлори;	Посів згідно методики; Лабор.	Кожна партія; Перед	Термічний журнал Журнал

	неналежний рівень вологості готового продукту	Рівень вологості не більше 50% $t = 80 \dots 100^{\circ}\text{C}$. $T = 1 \dots 2$ год.	Масова частка вологи в готовому продукті; Правильна робота обладнання;	Аналіз згідно методики; Візуально огляд термокамери	Початком роботи кожної зміни.	реєстрації результатів досліджень готової продукції Повірка приладів 1 раз на рік.
КТК 3, Б Варіння	При вищій температурі може проходити розкладання нітриту, а при тривалому витримуванні – закисання м'яса	t в момент завантаження = $95 \dots 100^{\circ}\text{C}$, в процесі варіння $t = 80 \dots 82^{\circ}\text{C}$. $T = 55$ хв на 1 кг	Правильна робота обладнання	Візуально огляд термокамери	Перед Початком роботи кожної зміни. Кожна партія	Повірка приладів 1 раз на рік.

А для зниження ризику виробництва копчено-варених продуктів з м'яса неналежної якості потрібно виконувати наступні рекомендації:

1) приймати м'ясо, отримане тільки від здорових тварин, перероблених тільки на м'ясокомбінатах. М'ясо повинно мати ветеринарні супровідні документи, а також відповідати наступним вимогам безпеки:

- мікробіологічні нормативи;
- патогенні нормативи;
- гігієнічні вимоги;
- допустимі рівні радіонуклідів;

2) вода, яка використовується у виробництві продукції, повинна відповідати вимогам до питної води.

3) харчова і рослинна сировина, харчові добавки, матеріали, що використовуються для вироблення продукції, піддаються вхідному контролю на відповідність супровідним документам і вимогам нормативної і технічної документації.

4) пакувальні матеріали:

- дозволені для контакту з харчовими продуктами;
- мати властивості, які забезпечують збереження продукції в процесі зберігання, перевезення і реалізації протягом встановленого терміну придатності продукції при дотриманні встановлених режимів;

5) не допускається використання м'ясної сировини, інгредієнтів, що мали контакт з поверхнями підлоги і стін;

Принципи ХАССП не тільки гарантують виробництво безпечної продукції, але тим самим підвищують популярність підприємства на ринку харчових продуктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ребезов, Я. М. Основные требования к маркировке мясной продукции/ Я. М. Ребезов, А. О. Дуць, Н. Б. Губер, О. В. Зинина// Молодой ученый. 2014. № 12 (71).

2. Шапошникова, Я. Ю. Система ХАССП-мясо для мясоперерабатуючої промисловості/ Я. Ю. Шапошникова, Е. С. Вайскрובה// Современные инновации в науке и технике: Сборник научных трудов 4-ой Международной научно-практической конференции. Курск, 2014.

ПРОБЛЕМИ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Лавриченко Ю. С., відділення «Товарознавство та комерційна діяльність»,
спеціальність «Товарознавство та комерційна діяльність»,

III курс ВТЕК КНТЕУ.

Науковий керівник – викладач Солоненко Л.М.

Проблеми формування ринків роздрібної торгівлі, полягають в тому, що продуктові мережі стрімко втрачають постачальників і наращують борги, а українці повертаються на базари.

Вітчизняні ритейлери, все частіше сваряться з постачальниками. За словами голови асоціації постачальників України Олексія Дорошенка, багато компаній відмовляються працювати з мережами і йдуть в магазини і на ринки. Причому тенденція набуває такого розмаху, що незабаром деяким мережам буде просто нічим торгувати.

Тенденція відходу постачальників з супермаркетів не нова. Перший масовий вихід компаній з мережевого роздробу стався ще на хвилі різкого знецінення гривні в лютому 2014 року, коли через затримки платежів багато компаній не те що нічого не заробили, але й отримали чималі збитки. У минулому сезоні цей тренд ще більше зміцнився, а з початку 2016 року і зовсім набув загрозливих масштабів.

«Нинішній рік виявився першим за останній час, коли за станом на кінець березня навіть немає галузевих підсумків минулого року. Супермаркети просто не надають звіти, адже хвалитися їм, м'яко кажучи, нічим. Але моніторинг показує, що асортимент продуктів у багатьох торгових мережах суттєво звужився», — стверджує Дорошенко.

Директор компанії «GT Partners» (досліджує роздрібний ринок) Ігор Гугля повідомив, що дані за минулий рік він зможе надати не раніше травня. «Але вже зараз зрозуміло, що в грошах товарообіг виріс через інфляцію, а в натуральному вираженні він, швидше за все, просів», — відзначає експерт.

Втім постачальників змушує змінювати дислокацію не стільки їх принциповість, скільки зміна уподобань покупців. Справа в тому, що українці зараз все частіше скуповуються не в супермаркетах, а в невеликих магазинах і на ринках. Головним критерієм відбору торгових точок стала ціна.

Представник мережі «АТБ» Ганна Лічман розповіла, що останнім часом скоротилися продажі продуктів економ-класу. «Це означає, що громадяни, які раніше їх купували, пішли з роздробу», — констатує вона.

«Крім того, йде так зване дроблення покупок: людина купує продукти в різних магазинах, намагаючись скористатися спеціальними ціновими пропозиціями».

За її даними, в лютому цього року середній «кошик» в «АТБ» у натуральному вираженні схуд в порівнянні з минулим роком на 8%. У список найбільш продаваних товарів потрапило лише найнеобхідніше: яйця, туалетний папір, цукор, капуста, і, очевидно, в якості ласощів, банани.

У невеликих магазинів в питанні ціни з'явилася велика фора: вони продають товар з коліс, швидко повертають гроші постачальникам, а ті, в свою чергу, готові надавати їм мінімальні ціни.

Відхід частини постачальників лише погіршив становище інших. Тепер у мереж ще менше можливостей вчасно з ними розраховуватися, говорить Дорошенко. Відстрочки платежів на кілька місяців (а деякі торговельні точки і зовсім не розраховуються з боргами) в умовах постійного зростання курсу долара змушують виробників і імпортерів закладати всі ризики в ціни.

«Вони формують цінник за такою формулою: реальний курс плюс 2-4 грн/дол. зверху. Коли долар в обмінниках «підріс» до 28 грн, його рахували по 32 грн. Зараз трохи дешевше — по 31 грн», — уточнив Дорошенко.

Продавати товар дорожче виробників змушує і той факт, що ритейлери забороняють їм самовільно піднімати ціни. Про подорожчання мережу потрібно попереджати за 15-30 днів, і ці терміни чітко прописані в договорах. Виходить, що постачальники закладають подорожчання, причин для якого ще, можливо, і не буде, вже в стартові розцінки.

При поставках товару в невеликі магазини працює інша схема — ціна формується виходячи з поточного валютного курсу, дорожче продавці просто не візьмуть, тим паче вибирати в них є з кого.

Але і подорожчання в невеликих торгових точках більш стрімке — фактично цінники можуть помінятися вже через кілька годин після того, як оновився валютний курс.

Проблеми мережевого ритейлу посилюють величезні борги. Кілька років поспіль компанії змагалися в нарощуванні кількості магазинів, відкриваючи їх в тому числі і за кредитні кошти. В результаті у багатьох зараз серйозні проблеми з платіжним балансом, розповідають експерти.

«Ходять чутки, що майже всі мережі, які не мають щастя входити в топ-5, зараз активно шукають інвесторів. Інакше вони просто не виживуть», — коментує Дорошенко. Ігор Гугля зазначає, що розмови про масовий розпродаж мереж ведуться вже давно. «Але поки ніхто нікого не купує. Щороку все обмежується парою закриттів і парою прем'єр», — стверджує він.

Мережі, які потрапили в скрутне становище, пробують подружитися в першу чергу з більш успішними колегами. Адже очікувати появи на нашому ринку іноземних ритейлерів, яких теоретично могли б зацікавити українські супермаркети, найближчим часом не

доводиться, вважає Лічман. Разом з тим експерт не змогла уточнити, чи надходять в їх компанію пропозиції про покупку.

«Якщо «АТБ» і проводить подібні угоди, то хіба що точково, купуючи окремі приміщення під магазини. У нас такі вимоги до торгових приміщень, що жодна існуюча в Україні мережа повністю нам не підійде», — повідомила Лічман.

Разом з тим великі компанії продовжують розширювати покриття. «Ми плануємо в цьому році відкрити 100 нових магазинів (в минулому — 54). Пріоритетні регіони — захід і південь», — говорить Лічман.

Ті, хто готовий вкладати гроші в розширення, придивляється до найбільш економних форматів, зокрема дискаунтерів, які зараз відвідують активніше, ніж класичні супермаркети. Приміром, днями «Retail Group» («Велика кишеня», «Велмарт») відкрила дис-каунтер в Луцьку. У планах — запуск торгових точок у Херсоні та Маріуполі. Крім того, компанія оприлюднила плани відкрити в Києві 5-10 магазинів «біля будинку».

За інформацією «GT Partners», на кінець минулого року в Україні налічувалося близько 3,6 тис. магазинів самообслуговування. З них близько 1,5 тис. — це невеликі торгові точки. Для порівняння: в 2014 році «малюків» було трохи більше 1,2 тис.

«Крім попиту на такий формат, потенційних інвесторів підстерігають перевага недорогих приміщень невеликої площі і порівняно невеликий вхідний поріг. Щоб відкрити магазин в 50 кв. м потрібно всього 20 тис. дол.», — підрахував Гугля. На його думку, сегмент «дрібного роздробу біля будинку» буде активно розвиватися і в цьому році.

Як зазначають аналітики, в 2015 році лідери українського продовольчого ритейла збільшили мережі на 162 тис. кв. м. Загальна площа магазинів першої десятки за темпами зростання досягла 1,286 млн кв. м. Але це не рекорд. Наприклад, в стабільному 2013-му десятка лідерів додала 181 тис. кв. м, а загальна площа їх магазинів становила 1,355 млн кв. м.

Останні два роки виявилися непростими для продовольчих мереж. У 2014 році більше 150 магазинів на окупованій території змуслена була закрити «АТБ». Ритейлер оцінив збитки від окупації в 1 млрд грн. Ці події змусили «АТБ» переглянути стратегію розвитку: компанія має намір відкривати магазини на заході країни.

«АТБ» — не єдиний потерпілий ритейлер. «Ашан» заклав донецький гіпермаркет, а кримський магазин передав в управління російському офісу мережі.

Проблемами конкурентів скористалася «Fozzy Group». У минулому році вона підписала угоду зі «Смарт-Холдингом» про розвиток мережі «Сільпо» на місці колишніх супермаркетів «Амстор». До того ж протягом року «Сільпо» відкривала магазини майже в усіх нових торгових центрах.

Замикає трійку лідерів мережа «Novus», яка найактивніше будується в столиці. Компанія користується фінансовою підтримкою з боку ЄБРР, а її розвиток обмежує лише дефіцит земельних ділянок. Більшу частину магазинів ритейлер будує з нуля.

У цьому році в список мереж, які демонструють найвищий приріст торгових площ, потрапили регіональні ритейлери: київські «Рукавичка» і «Лоток», одеська «Обжора» і кіровоградська «Файномаркет». Невеликим ритейлерам допомагає низьке кредитне навантаження в порівнянні з «важкоатлетами» ринку. Тому зараз у них більше можливостей для розвитку, резюмують у «GT Partners Ukraine».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Астахова / Маркетинг: Навч. посіб./Харківський національний економічний ун-т. - Х.: Вид. ХНЕУ, 2006. - 208 с.
2. Брассингтон Ф., Петтитт С. Основы маркетинга — Д.: Баланс Бизнес Букс, 2007. - 768 с.
3. Ветитнев А. М. Маркетинг санаторно-курортных услуг, М.: Медицина, 2001.-224 с.
4. Восколович Н.А. Маркетинг туристских услуг. - М.: "Теис", 2002. — 167 с.
5. Гаркавенко С. С. Маркетинг: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. - К.: Лібра, 2004. - 712 с.
6. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. - 4-е. вид., доп. - К.: Лібра, 2006 - 717 с.

ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Недільська О. І. гр. 303-Б., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Меднікова С.В.

Проблеми якості та безпечності будь-якої продукції споживчого призначення незалежно від сфери її виробництва завжди матимуть найвищий рівень актуальності, адже вони прямо пов'язані з життям і здоров'ям населення. Відрізняються такі продукти лише за рівнем впливу на зазначені природні цінності людей. Якщо промислова продукція вчиняє досить локальний вплив на людей, то сільськогосподарська продукція, яка є основою харчування, внаслідок значної поширеності і частоти внутрішнього споживання є серйозним демографічним фактором.

В умовах глобалізації процесів цивілізаційного розвитку в контексті сталого планетарного розвитку нині дедалі виразніше постає питання навіть не про те, що сучасне людство залишить прийдешнім покоління, а про кількість народонаселення і його фізичне здоров'я, а також про можливість існування людства взагалі. Не останню роль у цьому відіграє і якість та безпека сільськогосподарської продукції як одного з основних чинників забезпечення природних потреб людини у відтворенні біоенергетичного балансу.[1, с.39]

Нинішнє населення світу, яке становить 6,1 млрд. чол., за прогнозами на 2050 р. зросте до 9 млрд, тобто наполовину. При цьому 89% приросту населення забезпечать країни Азії та Африки, тоді як європейські країни - лише 2%. Водночас світова площа оброблюваних земель сільськогосподарського призначення за цей період скоротиться вдвічі з причин глобальної урбанізації, яка потребуватиме виведення із сільськогосподарського обороту значних масивів земель, подальшої ерозії ґрунтів, поширення пустель тощо. Потреба у продуктах харчування вже до 2020 р. збільшиться на 70%. У таких умовах постійно зростаючі потреби у сільськогосподарській продукції можна задовольнити виключно за рахунок активної розробки і застосування інноваційних технологій, причому для виробництва не тільки необхідної кількості, а й відповідної якості продукції сільського господарства.

Ведучи предметну мову про якість і безпеку сільськогосподарської продукції, слід, насамперед, розкрити сутність цих категорій. Відразу необхідно зазначити відсутність їх нормативного закріплення щодо продукції сільського господарства.

Виходячи зі змісту ст. 1 декрету Кабінету Міністрів України «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення» якість продукції визначається як сукупність властивостей, які відображають безпеку, новизну, довговічність, надійність, економічність, ергономічність, естетичність, екологічність продукції тощо, які надають їй здатність задовольняти споживача відповідно до її призначення. Інше визначення стосується лише якості і безпеки продуктів харчування, яке наводиться у ст. 1 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» у редакції від 6 вересня 2005 р. № 2809-IV. Під якістю харчового продукту розуміється ступінь досконалості властивостей та характерних рис харчового продукту, які здатні задовольнити потреби (вимоги) та побажання тих, хто споживає або використовує цей харчовий продукт. Безпечним є харчовий продукт, який не створює шкідливого впливу на здоров'я людини безпосередньо чи опосередковано за умов його виробництва та обігу з дотриманням вимог санітарних заходів та споживання (використання) за призначенням.[2, с.424]

Сільськогосподарська продукція є ширшим поняттям, ніж продукти харчування, через наявність у її складі крім продуктів, безпосередньо готових до вживання, ще й кормів для тварин, а також сировини для переробної промисловості. Застосувавши аналогію, можна визначити узагальнені ознаки якості й безпеки продукції сільського господарства. Для якості сільськогосподарської продукції - це, по-перше, сукупність найвищих за своїм проявом корисних фізико-біологічних властивостей продукції, зумовлених сортовими та породними особливостями, по-друге, здатність повного мірою задовольнити відповідні потреби людини.

Безпечною є продукція сільського господарства, яка:

- ні прямо, ні побічно не створює шкідливого впливу на здоров'я людини;
- відповідає медико-санітарним вимогам та відповідним технічним стандартам.

Таким чином, виникає діалектична єдність і протилежність - безпечний продукт не завжди буває якісним, але якісний продукт повинен відповідати критерію безпечності. При-

кладом першого із зазначених положень є загальновідома нинішня ситуація, коли вершкове масло практично не містить молочних продуктів, а створюється шляхом застосування новітніх технологій емульгації пальмової олії. Такий продукт є неякісним з точки зору віднесення його до вершкового масла, проте він є безпечним з точки зору нанесення шкоди здоров'ю людини. І, навпаки, якісний продукт за сукупністю своїх властивостей повинен відповідати найвищим вимогам до нього в усіх аспектах, тобто і з боку безпечності.

У Концепції комплексної програми підтримки розвитку українського села на 2010-2015 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України одним із шляхів розв'язання проблеми розвитку села є безпека харчування та виробництво якісних продуктів, які передбачено забезпечувати за рахунок таких заходів:

- ✓ посилення захисту прав споживачів шляхом удосконалення державного контролю за якістю та безпекою продовольчих товарів, гармонізація національних стандартів з міжнародними;
- ✓ запровадження системи управління якістю виробництва сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів;
- ✓ запровадження світової системи маркування та сертифікації сільськогосподарських та харчових продуктів;
- ✓ стимулювання розширення виробництва органічних, екологічно чистих продуктів.

Нині у світі найпоширенішою системою контролю за якістю й безпечністю продуктів харчування є система НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points (англ.) - аналіз небезпечних факторів і критичних точок контролю). Це система ідентифікації, оцінки, аналізу та контролю ризиків, що є важливими для безпечності харчових продуктів. НАССР є запобіжною (превентивною) системою в частині безпеки харчової продукції. Особливістю цієї системи є те, що за її допомогою вивчається кожен крок (етап) у харчовому виробництві, виявляються специфічні ризики і небезпеки, впроваджуються ефективні методи контролю та моніторингу. Систему НАССР впроваджено на основі стандарту «Управління якістю за вимогами МС ISO 9001/9004: 2000 і система управління ризиками НАССР на підприємствах харчової промисловості».

Відповідно до Заходів щодо виконання Плану дій Україна-ЄС на рибопереробних, молокопереробних і м'ясопереробних підприємствах протягом року було передбачено впровадження системи безпеки (НАССР) за програмою ЄС (проект «Захист прав споживачів»). На превеликий жаль, ці заходи не були виконані. Так, на сьогодні в Україні система НАССР запроваджена лише на 37 молокопереробних і трьох м'ясопереробних підприємствах. Однією з вимог до запровадження НАССР, яка становить суттєву фінансову перешкоду, є наявність умов для проведення моніторингу, зокрема виробничих приміщень, відповідного обладнання, методів досліджень, персоналу тощо. Позитивним моментом є також те, що до 1 вересня 2009 р. в Україні була впроваджена і сертифікована система НАССР на всіх експортних по-

тужностях з виробництва і постачання рослинних олій. На решті напрямів виробництва продуктів харчування ця система не одержала належного розповсюдження.[3, с.6]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вандяк Н.П. «Значення підвищення якості продукції на підприємствах харчової промисловості.»;
2. Галичев А.В. «Основи управління якістю продукції»;
3. Гиссин В.И. «Управління якістю продукції».

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ТОВАРІВ

Осюк О.Р., відділення «Товарознавство та комерційна діяльність»,
спеціальність «Товарознавство та комерційна діяльність»,
III курс ВТЕК КНТЕУ.

Науковий керівник – викладач Солоненко Л.М

Якщо аналізувати виробничі показники за останні 8 років, варто зазначити, що в період з 2008 по 2013 р. їхня динаміка була різновекторною. Так, у 2008 р., згідно з даними Держстату, обсяги виробництва кондитерських виробів в Україні становили 969 тис. т, у 2009 р. зменшились до 935 тис. т, а в 2010 р. навпаки зросли до 971 тис. т.

2011 та 2012 рр. характеризували відносно стабільні показники – 948 та 950 тис. т відповідно. А от з 2014 р. обсяги виробництва кондитерських виробів суттєво знизились, що було обумовлено воєнними діями на частині територій Донецької та Луганської областей, де розміщувались виробничі потужності провідних виробників галузі. Так, у 2014 р. по відношенню до показників 2013 р. обсяги виробництва кондитерських виробів в Україні скоротилися на 21,8% і становили 711 тис. т. А за підсумками 2015 р. в порівнянні з показниками 2014 р. виробництво кондвиробів зменшилось ще на 15,4% і становило 616 тис. т.

Таблиця 1.

Виробництво кондитерської продукції в Україні, тис. т

Вид кондитерської продукції	2015	2014	2013	2012
Цукристі вироби	188,2	182,8	196,7	220,6
Шоколадні вироби	181,7	229,6	327,7	344,6
Борошняні вироби	246,1	298,4	384,4	384,8
Всього	616,0	710,8	908,8	950,0

За даними Держстату України

Таблиця 2.

Зміна цін на сировину у 2014-2016 рр.

	Зростання, рази
Борошно, грн/кг	3,1
Цукор, грн/кг	2,1

Патока, грн/кг	1,8
Желатин, грн/кг	3,6
Жир для глазури, грн/кг	4,6
Жир фритюрний, грн/кг	2,7
Какао-боби, грн/кг	2,7

За даними Держстату України

	Зростання цін
Борошняна група	40-60%
Шоколадна група	40-75%

За даними Держстату України

Структура виробництва кондитерських виробів

Аналізуючи структуру виробництва кондитерських виробів в період з 2010 по 2015 р., слід відмітити такі тенденції. Перша — скорочення частки борошняних кондитерських виробів. Якщо у 2010 р., за даними Держстату, від загального ринку кондитерської продукції їхня частка становила 45,1 %, а у 2011 р. 46,6%, то вже у 2012 р. частка борошняної кондитерки не перевищувала 40,5%. У 2013 та 2014 рр. виробництво борошняних кондитерських виробів загальному обсязі ринку дещо зросло і становило 42,3 та 42,0% відповідно. А за підсумками 2015 р. частка борошняної кондитерки вже не перевищувала 40% від загального обсягу кондитерської продукції.

Друга тенденція полягає в тому, що в порівнянні з показниками 2010 р. у 2015 р. відмічається скорочення частки шоколадних виробів. В цілому ж ємність цього сегменту ринку за період, що аналізується, також змінювалась різновекторно. В 2010 та 2011 рр. частка шоколадних виробів від загальної ємності ринку була однаковою і становила 32,1%. В 2012 та 2013 рр. зросла до 36,3 та 36,1% відповідно. Проте вже у 2014 р. дані Держстату фіксують скорочення частки шоколадних виробів в загальній структурі виробництва кондитерки до 32,3%. А за підсумками 2015 р. вона зменшилась до 29,5%.

Третя тенденція — зростання частки цукристих кондитерських виробів. В 2010 р., за даними Держстату, вона становила 22,7%, в 2011 р. зменшилась до 21,3%. А у 2012 р. частка цієї продукції продемонструвала зростання і становила 23,2% і після незначного скорочення у 2013 р. (до 21,6%) демонструвала стійку тенденцію до зростання — 25,7% у 2014 р. та 30,6% у 2015 р.

Динаміка виробництва кондитерських виробів по видах продукції в натуральному вираженні в період з 2012 по 2015 р. відображена у табл.1. Отже, за підсумками 2015 р. в Україні було вироблено 188,2 тис. т цукристих кондитерських виробів, 181,7 тис. т виробів шоколадної групи та 246,1 тис. т борошняної кондитерки.

Проблемними факторами в роботі галузі є функціонування кондитерської галузі в Україні, які відмічають експерти являються такими:

- складність доступу до сировини як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках;
- фіскальні фактори;
- фізичний доступ до зовнішніх ринків збуту.

Суттєвим несприятливим фактором для роботи кондитерів у 2015 р. та на початку 2016 р. стало зростання собівартості виробництва, обумовлене подорожчанням сировини та інгредієнтів. Так, вартість борошна, за даними Держстату, в порівнянні з показниками 2014 р. у 2015 р. та першому кварталі 2016 р. зросла більш ніж в 3 рази, вартість цукру — більш ніж в 2 рази, патока подорожчала у 1,8 рази, желатин — у 3,6 рази, жир для кондитерської глазури — у 4,6 рази, какао-боби — у 2,7 рази тощо.

Зростання собівартості виробництва (нагадаємо що в 2015 р. було запроваджено мито на імпорт деяких груп товарів) призвело до необхідності підняття цін на готову продукцію. Так, за даними Держстату, вартість борошняної групи кондитерських виробів залежно від позиції зросла в середньому на 40-60%, а вартість шоколадних виробів на 40-75%.

Більш виражене зростання вартості виробів шоколадної групи було обумовлене зростанням цін на какао-боби, горіхів.

Розрахунок втрат обігових коштів в кондитерській галузі внаслідок дії обов'язкового 75% продажу валютної виручки продемонстрований у таблиці 4.

Таблиця 4.

Розрахунок втрат обігових коштів в кондитерській галузі

Групи кондитерських виробів	Внутрішнє виробництво в 2015 р, млн грн	Експорт млн. дол.	Імпортна складова		75% виручка підприємств, млн. грн. (розрахунково)	Втрати обігових коштів за умови обов'язкового 75% продажу валютної виручки, млн. грн (розрахунково)	Втрати обігових коштів на умови обов'язкового 50% продажу валютної виручки, млн. грн (розрахунково)
			Частка, %	млн. дол. (розрахунково)			
Цукристі	5 275,5	105,2	25%	44,0	78,9	12,4	втрати відсутні
Шоколадні	14 745,3	157,2	50%	226,9	117,9	131,3	103,8
Борошняні	12 346,2	129,2	10%	41,2	96,9	6,2	втрати відсутні
Всього	32 367,0	391,6		312,0	293,7	149,9	103,8

Динаміка показників імпорту кондитерських виробів в Україну в цілому та за основними видами продукції зокрема в період з 2013 по 2015 р., відображена у табл. 5.

Таблиця 5.

Імпорт кондитерської продукції, млн дол./тис. тонн

Вид кондитерської продукції	Січень-грудень 2015	2014	2013	2012
Цукристі вироби	22,9/7,6	43,5/14,6	64,5/21,4	65,1/19,7
Шоколадні вироби	70,5/17,9	148,4/35,2	204,0/45,9	167,0/38,0
Борошняні вироби	26,7/10,9	61,6/19,4	78,6/23,9	60,8/18,8
Всього	120,1/36,4	253,5/69,2	347,1/91,2	293,0/76,5

За даними Держстату України

Як бачимо, імпорт кондитерських виробів в Україну в період з 2013 по 2015 р. демонструє чітку тенденцію до скорочення. Якщо у 2013 р. в Україну було ввезено 347,1 тис. т кондитерських виробів на суму 91,2 млн дол, то у 2014 р. частка імпорту скоротилася до 253,5 тис. т на суму 69,2 млн дол. За підсумками 2015 р., в порівнянні з показниками 2014 р імпорт скоротився на 52,6% і становив 120,1 тис. т на суму 36,4 млн дол.

Експорт кондитерів в період з 2013 по 2015 р. показав тенденцію до скорочення. У 2013 р. Україна експортувала 1002,9 тис. т кондитерських виробів на суму 407 млн дол., у 2014 р. — 643 тис. т на суму 284,8 млн дол. А за показниками 2015 р. по відношенню до показників попереднього року експорт скоротився майже на 39% і становив 391,4 тис. т на суму 233,7 млн дол. (табл. 6).

Таблиця 6.

Експорт кондитерської продукції, млн дол/тис. тонн

Вид кондитерської продукції	2015	2014	2013	2012
Цукристі вироби	104,4/76,0	125,6/67,8	158,0/79,8	173,0/84,8
Шоколадні вироби	158,9/67,7	293,5/97,4	526,6/166,1	633,3/194,9
Борошняні вироби	128,1/90,0	223,9/119,6	318,4/161,3	306,1/159,1
Всього	391,4/233,7	643,0/284,8	1 002,9/407	1 112,4/438,8

За даними Держстату України

Основними покупцями кондитерських виробів з України у 2015 р. були такі країни: Казахстан (43,7 тис. т), Азербайджан (20,1 тис. т), Білорусь (15,5 тис. т), Грузія (15,2 тис. т), Молдова (14,7 тис. т), Туркменістан (12,9 тис. т), Киргизстан (11,1 тис. т), Таджикистан (9,1 тис. т), Монголія і Латвія (по 8,9 тис. т) та ін. (табл. 7).

Таблиця 7.

Країни-імпортери кондитерських виробів з України

Країни-імпортери	2015 рік		2014 рік		2013 рік	
	тис. т	млн дол.	тис. т	млн дол.	тис. т	млн дол.
КАЗАХСТАН	43,7	74,7	37,9	80,6	39,5	83,9
АЗЕРБАЙДЖАН	20,1	32,3	26,4	58,9	27,2	64,5
БІЛОРУСЬ	15,5	30,1	20,6	55,7	24,4	70,1
ГРУЗІЯ	15,2	23,8	17,7	34,8	19,2	38,8
МОЛДОВА	14,7	22,2	19,6	40,1	22,1	47,8
ТУРКМЕНІСТАН	12,9	18,9	17,7	35,0	19,3	38,2
КИРГИЗСТАН	11,1	17,0	15,3	30,4	18,0	37,9
ТАДЖИКИСТАН	9,1	12,1	10,4	17,7	11,5	19,7
МОНГОЛІЯ	8,9	13,8	10,7	23,1	10,8	24,8
ЛАТВІЯ	8,9	13,4	12,8	27,3	9,3	21,6
ВІРМЕНІЯ	6,4	11,9	6,2	15,6	6,8	17,8
РУМУНІЯ	8,1	10,3	2,5	3,5	1,1	1,5
ЛИТВА	5,7	9,8	6,0	12,6	4,0	8,1
ІРАК	4,7	9,7	2,3	6,0	1,1	2,8
ПОЛЬЩА	4,2	6,4	0,9	2,6	0,1	0,4
НІМЕЧЧИНА	4,0	5,1	3,9	6,9	3,8	6,9
КИТАЙ	2,6	6,1	1,6	4,7	1,2	3,6
США	2,1	5,1	2,3	6,3	2,1	7,0
ІЗРАЇЛЬ	1,6	3,7	2,1	5,7	2,4	6,4

За даними Держстату України

Серед основних завдань в напрямку розвитку експорту кондитерських виробів в 2016 р. маркетингологи прогнозують такі:

- втриматися і приростити частку на ринках Казахстану, Азербайджану, Туркменістану, Білорусі, Таджикистану та Киргизстану. Дані ринки, попри кризу валютних коливань на середньому сході, показуватимуть значний приріст до 2018 року;
- провести роботу по нішевій експансії ЄС-28 (наприклад вхід до спеціалізованих магазинів для вихідців ізСНД);
- провести роботу по виходу на ринки Японії, Кореї, Камбоджі, Нігерії, Філіппін та Китаю у 2016 році.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гнатушенко В.В. Конкурентный маркетинг на предприятии/Донецкий национальный ун-т. — Донецк: Юго-Восток, 2006. — 266 с.
2. Гончарук Я.А., Павленко, А.Ф., Скибінський С.А Маркетинг Навч. посіб. у тестах/Київський національний економічний ун-т; Львівська комерційна академія. - К.: КНЕУ, 2002. — 314с.
3. Грищенко ІМ. Маркетингові основи комерційного посередництва: Навч. посіб. - К.: Грамота, 2006. - 303 с.
4. Данилишин Б.М., Любченко ОМ. Маркетингова стратегія регіонального продовольчого ринку. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2006 - 250 с.
5. Дорошев В. И. Введение в теорию маркетинга: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2000. - 284 с.
6. Дурович А., Анастасова Л. Маркетинговые исследования в туризме: Учеб.-практ. пособие - М.: Новое знание, 2002. - 348 с.

ЗБАГАЧЕННЯ ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ ХАРЧОВИМИ ВОЛОКНАМИ

Пацера А.С., факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК,
 VI курс, НУБіП України

Науковий керівник – викладач, к.т.н., доцент Слива Ю.В.

Хліб грає далеко не останню роль в повсякденному харчуванні. При цьому він універсальний, і потрібно людині в будь-якому віці – і дитячому, і дорослому, і літньому. Здавна він являє собою дуже цінний для життєдіяльності людини продукт. Основною сировиною для виробництва хлібобулочних виробів є борошно пшеничне, отримання якого супроводжується суттєвими втратами харчових волокон, білка, мінеральних речовин, вітамінів, що видаляються разом з такими цінними компонентами як зерна, їх зародок та багатошарові оболонки. Саме тому, під час розроблення рецептур нових хлібобулочних виробів, з метою надання їм функціональних властивостей, необхідно цілеспрямовано оптимізувати їх хімічний склад, використовуючи різні види сировини, багаті на харчові волокна, мінеральні речовини, вітаміни, антиоксиданти та інші цінні компоненти.

Одним з перспективних напрямків вирішення проблеми зниження дефіциту харчових волокон є раціональне використання рослинної сировини та продуктів її переробки. Провівши огляд наукової літератури щодо впливу харчових волокон на технологічні процеси і якість готових хлібобулочних виробів, була поставлена мета розробити оптимальну рецептуру хлібобулочних виробів збагачених фізіологічно-функціональним інгредієнтом – пшеничними висівками.

При розробленні такої рецептури враховували фізіологічні та технологічні властивості сировини, медико-біологічні рекомендації щодо її складу та технологічні аспекти, що забезпечують якість виробу.

Науковцями доведено, що пшеничні висівки є одним з найцінніших джерел харчових волокон, яке містить (%): білки – 16-18, крохмаль – 14-26, клітковину – 5-15, мінеральні речовини – 2-7, вітаміни (мг %): РР – 9-14, В₁ – 1-1.2, Е – 21-33. Їх білки більш цінні порівняно з білками пшеничного борошна за амінокислотним складом.

Пшеничні висівки мають понижено калорійність, є регуляторами хорошого обміну речовин в організмі людини, забезпечують роботу кишково-шлункового тракту, сприяють виведенню з організму зайвого холестерину, продуктів розпаду, знижують рівень глюкози в крові, сприяють розвитку корисних бактерій та бактеріальному синтезу вітамінів групи В і РР, знижують енергетичну цінність продукту, мають протизапальні, послаблюючі та загальнозміцнюючі властивості. В експериментальних дослідженнях використовували таку сировину: борошно пшеничне 1-го сорту, дріжджі пресовані хлібопекарські, сіль кухонна. Для виготовлення дослідних зразків в рецептуру хлібобулочних виробів додавали пшеничні висівки промислового виробництва. В процесі дослідження вивчали вплив різної кількості пшеничних висівок на перебіг біохімічних процесів та структурно-механічні властивості тіста, якість напівфабрикатів і хлібобулочних виробів загальноприйнятими хімічними, фізико-хімічними, органолептичними методами технохімічного контролю хлібопекарського виробництва.

При дослідженні хліба з додаванням висівок виявлено, що тісто і готові вироби з висівками мають більшу масову частку води, що пов'язано з високою водопоглинальною та водоутримувальною здатністю цієї сировини. Зі збільшенням вмісту висівок зменшується питомий об'єм та показник пористості готового виробу, що, очевидно, пов'язано зі зниженням газоутворювальної здатності тіста.

Отже, внесення висівок до рецептури хлібобулочних виробів потребує використання поліпшувача, який би нівелював негативний вплив харчових волокон на реологічні властивості тіста, що являються наслідками їх дегітраючих властивостей на клейковину борошна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пищевые волокна - важнейший компонент хлебобулочных и кондитерских изделий: журнал, Ильина О. В. // Хлебопродукты - 2002 - №9 – 34-36 с.
2. Технологія хлібопекарського виробництва: навч. посібник, Дробот В.І. – К.: Логос, 2002 – 365 с.
3. Якість і безпечність зерно борошняних продуктів: навч. посібник, Сирохман І.В., Лозова Т.М. – К.: Центр навчальної літератури, 2006-384 с.

РИЗИКИ ОТРУЄННЯ «ШКІДЛИВОЮ ЇЖЕЮ»

Сабелькіна К.Ю., товарознавче відділення,
спеціальність «Товарознавство і торговельне підприємництво»,
IV курс, ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, II категорії, Вінник І.В.

Чи справді шинка така шкідлива? Чи буде від кави серцевий напад? Чи викликає пшениця запаморочення? Ми спробували розібратися із суперечливими продуктами харчування, міфами про них та науковими фактами.

Колись давно їжа була джерелом енергії та задоволення. Сьогодні обідній стіл перетворився на справжнє мінне поле. Бекон на сніданок – суцільна отрута? Глютен у пшеничному тості погано впливає на мозок? Навіть бульбашки в газованих напоях підступно приховують небезпеку.

Більшість з наших улюблених страв не є бомбою уповільненої дії, як нас постійно переконують.

Але найгірше те, що поради змінюються швидше, ніж ми встигаємо їх усвідомити. Так немає жодних гарантій, що їжу, яку сьогодні вважають корисною, наступного року не оголосять цілком небезпечною.

З одного боку, це зрозуміло. Поради базуються на дослідженнях, а наука не стоїть на місці. Вчені вивчають, що ми їмо, як той або інший продукт впливає на наш організм. Але коли засоби масової інформації (а також погано поінформовані адепти здорового життя) перекручують результати досліджень, не враховуючи контекст, це породжує страхи і міфи, які парадоксальним чином змушують нас робити менш здоровий вибір.

Ми спробували з'ясувати, наскільки правдиві міфи про їжу, зробивши огляд існуючих на сьогодні досліджень. Вам буде приємно дізнатися, що більшість з ваших улюблених страв не є бомбою уповільненої дії, як нас постійно переконують.

Продукт: Кава!

Чи треба відмовлятися від задоволення випити чашку кави щодня?

Міф: Залежність від кофеїну призведе до інфаркту.

Факти: Існує дуже мало доказів того, що кава передчасно зведе вас до могили. Навпаки, вона може бути корисною.

Вчені виявили, що люди, які випивали від трьох до шести чашок кави щодня мали на 10% менше шансів померти впродовж 13 років дослідження. Імовірність розвитку хвороб серця, інсульту, діабету та інфекцій у них також була нижчою.

Низка досліджень з питань здоров'я, опублікованих в 2014 році, які охоплюють більше мільйона осіб, зробили схожі висновки. Учасники, які випивали чотири чашки кави щодня, мали на 16% менше шансів померти в будь-який момент дослідження.

Втім, ці дослідження базуються лише на спостереженнях. Хоча вони і намагалися врахувати інші фактори, їм, тим не менш, не вдалося знайти пояснення такому результату. Отже, невідомо, чи кава і справді захищає серце, чи існує якась інша, менш очевидна причина. Можливо, звичка пити каву притаманна людям з міцнішим здоров'ям. Втім, якою би не була причина вашої кавової залежності, вона видається доволі безпечною.

Висновки: Можливо, кава й не є еліксиром життя, як стверджує дехто, але зважаючи на дані досліджень, ви можете насолоджуватися вашим ранковим еспресо з чистим серцем.

Продукт: Пшениця!

Ми споживаємо пшеничні вироби вже 10 тисяч років

Міф: Глютен, який міститься в злаках, може сприяти хворобі Альцгеймера.

Факти: По-перше, кількість людей на планеті, які насправді страждають від алергії на глютен, складає 1%. У цих людей може виникнути автоімунне захворювання тонкого кишечника, відоме як целиакія, в результаті чого хворий недоотримує корисні речовини.

Інші люди можуть і не хворіти на целиакію, але бути чутливими до пшениці. Хоча вони зазвичай не мають симптомів хвороби, вони можуть відчувати певний дискомфорт, якщо переїдять хліба.

Медичні пояснення чутливості до глютену, яка не викликає целиакії, – дуже суперечливі. Можливо, її провокує зовсім і не глютен, а, приміром, низка цукрів та білків, які містяться у багатьох інших продуктах, зокрема фруктах і цибулі. Якщо це так, зниження споживання пшеничних виробів не полегшить симптомів.

Одна з популярних гіпотез свідчить, приміром, що продукти з пшениці викликають запалення у всьому організмі, що призводить до зниження розумових здібностей і збільшує ризик серйозних захворювань, як-от хвороба Альцгеймера.

І хоча раціон, багатий вуглеводами і цукром, може з часом погано впливати на нервову систему, вироби з цільнозернової пшениці є кращим джерелом енергії, ніж, приміром, картопля, тому що вивільнення цукру під час перетравлення пшениці відбувається повільніше.

Висновки: Пшениця – є основою людського раціону щонайменш 10 тисяч років. Отже, якщо аналізи не виявили у вас алергію на глютен, підстав відмовлятися від хліба та інших виробів з пшениці немає. Принаймні, поки наука не підтвердить протилежне.

Продукт: Масло, сир і молоко!

Правда, що сир погано впливає на серце?

Міф: Молочні продукти "засмічують" судини і сприяють серцевим захворюванням.

Факти: Впродовж тривалого часу погляди медиків були однозначними: "насичені" жири в сирі, вершковому маслі і незбираному молоці підвищують рівень холестерину в крові і збільшують ризик серцевого нападу.

З цієї причини організації з охорони здоров'я закликали нас замінити насичені жири поліненасиченими (рослинна олія, маргарин), які, приміром, складають основу середземноморської дієти – однієї з найкорисніших в світі.

Але впродовж останніх кількох років з'явився спочатку потік, а потім й лавина досліджень, висновки яких геть спростували загальноприйняту думку. Автори масштабного огляду, опублікованого нещодавно у науковому журналі *Annals of Internal Medicine*, зазначають, що "високий рівень насичених жирів жодним чином не впливає на розвиток ішемічної хвороби".

Знову ж таки, ці дані – лише емпіричні. Тим не менш, команда вчених вирішила перевірити їх за допомогою ретельно розробленого експерименту. У ході випробування його учасники мали їсти сир "Гауда" з жирністю 27% щодня впродовж восьми тижнів. Виявилося, що в кінці експерименту вони мали нижчий рівень холестерину, ніж та група учасників, які отримували знежирену альтернативу.

Дивно? Незважаючи на те, що незбиране молоко і вершкове масло містять багато калорій, люди, які надавали перевагу жирним молочним виробам, не мали більшого ризику ожиріння, ніж ті, хто обирав знежирені продукти. 12 окремих досліджень довели, що вони навіть були стрункішими.

Цілком можливо, що сам жир допомагає регулювати обмін речовин, тобто організм спалює калорії більш ефективно. А можливо і те, що жирні продукти довше залишають нас ситими, ми не зловживаємо між прийомами їжі снеками.

Висновки: Ми і досі не розуміємо, чому це так, але жирні продукти можуть стати новою дієтою для схуднення.

ХЛІБ ІЗ СЕКРЕТОМ. ЩО ПРИХОВУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ПЕКАРІ?

Федорова Д.О., товарознавче відділення,
спеціальність «Товарознавство і торговельне підприємництво, IV курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, Вінник І.В.

Одним із найбільш таємничих продуктів нині в Україні є саме щоденна їжа більшості українців - хліб. І йдеться аж ніяк не про магію процесу випікання цього духмяного й запашного виробу, яким він завжди був. Річ насамперед у «професійних секретах» сучасних

хлібопекарів. Про склад хліба, який споживаємо, найчастіше нас не повідомляють. Чинне законодавство дозволяє застосовувати зареєстровані Міністерством охорони здоров'я України харчові добавки, але не вимагає вказувати їх на маркуванні продукції. Споживачі здогадуються, що пекарі додають у хлібну продукцію «поліпшувачі» й інші харчові добавки, але не знають, які саме й скільки. А виробники не поспішають розкривати особливості сучасного хлібопекарського процесу не тільки журналістам, а й студентам та викладачам харчових освітніх закладів - кажуть, таємниця. Водночас на великих підприємствах, акцентує експерт, процес випікання хліба все-таки контролюють.

Несподіванки чесних буханок!

Експерти погоджуються з думкою, що виробники мали б вказувати на маркуванні чи в супровідній документації продукції всі її складники, аби споживач міг робити усвідомлений вибір. Вивчаючи в процесі підготовки матеріалу «хлібні» етикетки, ми переконалися, що про вміст харчових добавок у своїх виробках ні великі хлібозаводи, ні середніх обсягів пекарні з упізнаваним брендом, ні «анонімні» міні-пекарні не повідомляють. Що, звісно, не означає, що їх там нема. На цьому тлі вирізняється інформація про склад випічки, яку пропонують супермаркети: тут не приховують використання хлібопекарських поліпшувачів та сорбінової кислоти. Крім того, вдалося натрапити на виробника, який чесно декларує перелік харчових добавок, і в такий спосіб мимоволі спонукає замислитися: що ж приховують інші пекарі? Отже, згідно з інформацією на маркуванні, «Хліб тостовий з висівками» цієї торгової марки містить: емульгатори (моно- та дигліцериди жирних кислот Е 471, соєвий лецитин Е 322, лимонну кислоту Е 330), консерванти (сорбат натрію Е 202, сорбінову кислоту Е 200), ароматизатор масляний (ідентичний натуральному), барвник бета-каротин (Е 160), суху клейковину, комплексний поліпшувач супер-софт (у його складі - борошно пшеничне, борошно соєве, емульгатор Е 472, ензим, аскорбінова кислота Е 330).

Опора для хлібної «бульбашки»!

Ті, хто випікає хліб удома, замішуючи його вручну або в модних нині хлібопічках, знають, що цілком реально виготовити смачну буханку без застосування харчових добавок. Тим часом пекарі, які оперують промисловими масштабами, а не випіканням хліба для своєї родини, переконують, що є низка причин, які змушують їх вдаватися до зміни традиційної технології. Зокрема наголошують, що через гіршу якість зерна у теперішніх ДСТУ вміст клейковини зменшено порівняно з ГОСТом, який був в СРСР. А якщо борошно (воно становить 80% хліба) має малий вміст клейковини, то м'якушка хліба буде забитою, липкою. «Щоб використати борошно з недостатніми хлібопекарськими властивостями, потрібна відповідна харчова добавка - суха клейковина. Ще одна причина застосування добавок - необхідність покращити технологічні властивості продукту. Хліб з погляду хімії - «піна», що затверділа. Стінки цієї «бульбашки» мають бути пружними, щоб вона не лопнула, доки тісто проходить через машину, яка дозує хліб, яка надає йому форму. Потім, уже перед випіканням, важливо, щоб тісто не осіло, не розплилося, тому стінки «бульбашки» повинні

бути ще й еластичними - аби хліб, якщо на нього натиснути, піднявся. Якщо виробники хочуть, щоб буханка довго не черствіла, беруть спеціальні речовини. Поширена причина застосування харчових добавок - необхідність пришвидшити технологію випікання продукту. Пекарі також готові «йти назустріч» побажанням споживачів, які підсвідомо обирають апетитний колір скоринки, і додавати для її забарвлення відповідні ферменти».

Час хлібопекарів - їхні гроші!

Нині пекарі пришвидшують процес: закинули всі складники, всипали добавок (щоб хліб мав кращу форму, пористість, колір, не пліснявів, не черствів тощо), перемішали. Такий продукт не має того аромату, що колись, тих смакових властивостей, еластичної м'якушки, він кришиться. Усі виробники хочуть випікати хліб пришвидшеним способом. Тим часом кожна стадія, від приготування тіста до випікання і зберігання продукції, впливає на якість. Скажімо, у скоринці утворюються ароматичні речовини, які потім переходять у м'якушку. Що товстіша скоринка, то хліб смачніший, бо там більше цих смакових речовин. Товста шкірочка також затримує процес старіння виробу». Ознаки, які можуть свідчити, хоч і не обов'язково, що хліб містить «поліпшувачі» та інші харчові добавки: він дуже кришиться або зовсім не має крихт, надто пухкий, тижнями не черствіє і не пліснявіє. Термін зберігання житнього і житньо-пшеничного непако-ваного хліба -36 годин, запакованого - 72 години, пшеничного без пакування - 24 години, якщо запакований - 48 годин.

ГМО може потрапити в хліб із борошном!

Окрім «маніпуляцій», до яких вдаються пекарі, важливо, якої обробки зазнало борошно, перш ніж потрапити до виробників хліба. Спеціалісти розповідають, що торік у хлібі кількох малих підприємств у районах Львівщини виявили ГМО: «Імовірно, пекарні купили борошно без належної документації, щоб зекономити, і воно містило генетично модифіковану сою. Коли повторно перевірили продукцію цих виробників, ГМО в ній уже не було». А от наявність у хлібі «поліпшувачів», консервантів, стабілізаторів та інших добавок лабораторія не перевіряє. Уже досить давно не інспектував якість хліба на українському ринку й Центр експертиз «Тест. А понад рік тому уряд ліквідував обласні державні хлібні інспекції. Повноваження Інспекції захисту прав споживачів - стежити суто за дотриманням правил реалізації продукту в торговій мережі, не цікавлячись безпекою виробництва чи транспортуванням і вивантаженням буханок (саме в цій ланці державні стандарти досить жорсткі, однак як їх дотримуються, - на совісті тих, хто хліб привозить, відвантажує і приймає). За словами інспектора, значних порушень не зафіксовано: «Трапляється реалізація виробів без документів про якість. Але фактів реалізації хліба з порушеннями якості чи протермінованого не було. Скарг від споживачів до нас не надходило. Улітку, коли температура понад 20 градусів тепла, може виявлятися картопляна паличка». Продукт із картопляною паличкою (м'якушка липне до пальців, тягнеться) вживати не можна. Пересолений соціальний і корисний із висівками Хліб перебуває на четвертому місці в рейтингу продуктів, найпопулярніших серед українців, інформувала Асоціація дієтологів

України. Водночас офіційна статистика свідчить, що обсяги споживання цього злакового виробу в нашій країні зменшуються. Хліб містить вуглеводи, які дають людині енергію, клітковину, що корисна для травлення, вітаміни групи В тощо.

Недавні дослідження свідчать про позитивні властивості хлібної скоринки (звісно, нормального запікання, а не надто коричневої): у ній багато антиоксидантів - речовин, які перешкоджають росту ракових клітин, запобігають розвитку атеросклерозу судин, онкологічних захворювань товстого кишечника».

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Федорова Д.О., товарознавче відділення,
спеціальність «Товарознавство і торговельне підприємництво, IV курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Федосєєва Н.І.

Молочна промисловість – одна з провідних галузей народного господарства, яка забезпечує населення продуктами харчування. В сучасних умовах нестабільності в державі прогнозувати, наскільки інтенсивно буде розвиватися молочна галузь в Україні, достатньо складно. Аналіз обсягів випуску молока та молочної продукції за останній період не дає можливості зробити однозначні висновки [2].

Ринок молочної сировини, як і вся економіка України в цілому, переживає серйозну кризу. Основною причиною погіршення становища тваринників-молочників стало формування низької закупівельної ціни на тлі собівартості виробництва, яка суттєво зросла. Тут істотну роль зіграли як заборона імпорту українських молокопродуктів Росією, так і загальносвітове падіння цін на молочну продукцію.

Навіть якщо кон'юнктура світового ринку молокопродуктів найближчим часом покращиться, українським молочникам варто розраховувати на тимчасове погіршення умов роботи. Закупівельні ціни на молоко вже не будуть вищі за світові. Актуальними будуть проблеми з кредитами. Не всі підприємства зможуть залишитися на ринку [4].

З іншого боку, скорочення виробництва і переробки молока, переорієнтація з експортозалежної на збалансовану модель ринку, можуть незабаром змінити правила для операторів молочної галузі України. Тому ті господарства, які не припинять активно працювати в кризових умовах, уже в середньостроковій перспективі отримають шанс для чергового потужного витка розвитку молочного бізнесу.

У серпні 2016 року прибутковість виробництва молока в Україні була на 7,7% нижчою порівняно з минулорічним показником, і на третину нижчою, ніж в середньому за останні 5 років. Про це повідомив економіст Департаменту технічної співпраці відділу інвестицій продовольчої та сільськогосподарської організації під патронатом ООН Андрій

Ярмак під час засідання робочої групи з удосконалення політики розвитку молочної галузі та формування ринку молока, яке відбулось 30 серпня 2016 року (рис.1) [3].

Рис. 1. Динаміка індексів молочного бізнесу

Вперше за останні роки співвідношення внутрішніх закупівельних цін на молоко та вартості концентрованих кормів в раціоні був найнижчий індекс (Український молочний індекс, УМІ) фіксується в серпні, хоча, як правило, це відбувається в травні-червні, наголошують експерти. Йдеться лише про молоко, вироблене на промислових фермах. Але в цілому за календарний рік УМІ вищий минулорічного на 5%, але гірший ніж середній за останні 5 років на 24,1% [5].

Хоча світові ціни почали досить стрімко відновлюватися, і всі очікували, що в серпні молочний індекс почне зростати, цього не відбулося, що усе ще свідчить про надлишок молока на ринку.

Із повідомлення аналітичного відділу Асоціації виробників молока можна зробити висновки, що закупівельні ціни на молоко тримають зростаючий тренд.

За результатами моніторингу від 31 серпня, середня ціна на молоко екстра гатунку склала 5,94 грн/кг, що на 5 копійок вище ціни минулого тижня та на 11 копійок ціни минулого місяця. Найвищу ціну за нього, як і минулого тижня, платили на Київщині — 6,50 грн/кг, а найнижчу — у Хмельницькій та Запорізькій областях — 5,40 грн.

Вищий гатунок додав у ціні 3 копійки — до 5,79 грн/кг. Максимальну ціну за нього платили у Львівській області — 6,22 грн/кг, а найнижчу у Луганській — 5,20 грн.

Кілограм молока першого гатунку також подорожчав на 3 копійки — до 5,71 грн/кг. Максимальну ціну за таке молоко платили у Рівненській області — 5,97 грн/кг, а найнижчу — у Харківській — 5,34 грн.

В той же час, виробництво молочних продуктів у липні скоротилося на 3,44% та склало 971,3 тис. т. Найбільше скоротилися обсяги виробництва жирних сирів — 66,9 тис. т, (- 7,47%), молока обробленого — на 5,38%, до 548,3 тис. т. та йогуртів (-0,2%; 254 тис. т.).

Приріст, як і раніше, демонструє виробництво кисломолочного сиру — 41 тис. т. (+5,67%). До того ж, вперше від початку року зросло виробництво масла — 61,1 тис. т. (+0,7%) (рис.2) [3].

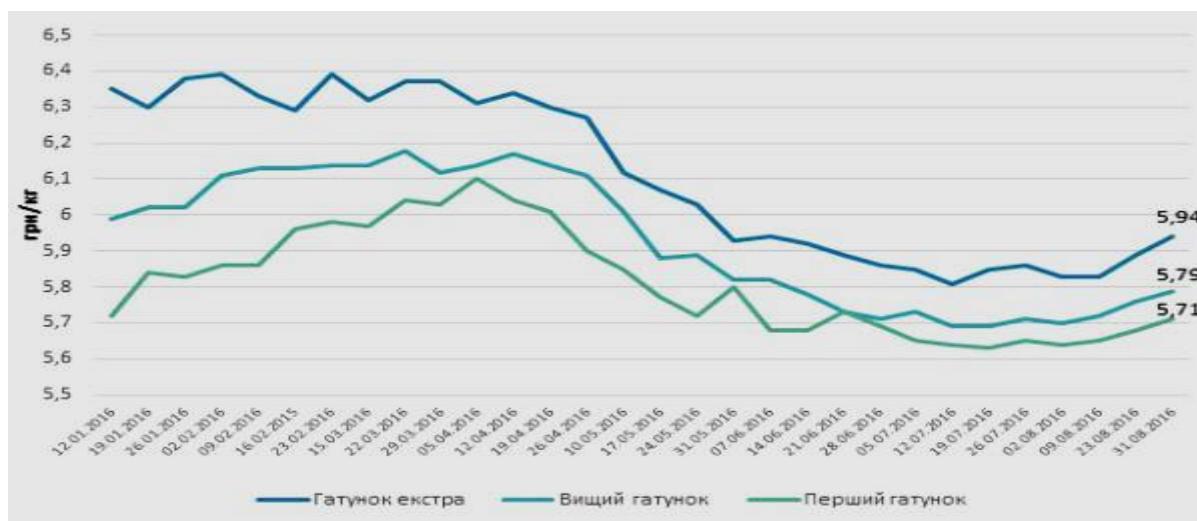

Рис.2. Закупівельні ціни на молоко, грн/кг

Прогнози українських аналітиків стосовно цінових тенденцій в молочному секторі країни дещо різні. Експерти сходяться лише в тому, що ціна на молоко зросте. А от самі цифри очікуваного зростання знаходяться в діапазоні від 10-15% (Вадим Чагаровський, голова Ради директорів Співки молочних підприємств України) до 20-30% (Андрій Дикун, голова Всеукраїнської аграрної ради).

ІНФАГРО - компанія, що спеціалізується у дослідженнях та аналізі ринків молока України та світу повідомляє, що ціни на готові молочні продукти восени зростуть, в тому числі і внаслідок подорожчання сировини. А от чи готовий до цього внутрішній ринок – запитання скоріше риторичне. Зважаючи на низький рівень купівельної спроможності українського споживача, зростання цін на готову молочну продукцію може призвести до зменшення попиту на внутрішньому ринку, і, відповідно, до скорочення обсягу виробництва переробними підприємствами. Виробництво ж експортної молочної продукції залежатиме від кон'юнктури світового ринку та конкурентоспроможності наших підприємств як на традиційних ринках збуту, так і на нових, де ще доведеться наполегливо утверджуватися [1].

Аналіз тенденцій та перспектив розвитку українського ринку молока та молочних продуктів дозволяє зробити висновок, що ця ринкова ніша одна з найбільш, динамічних та рентабельних, а, отже, і найбільш перспективних. Тому першочергове завдання держави полягає у створенні законодавчої бази, яка б забезпечувала умови для ефективної діяльності молокопереробних підприємств, створення конкурентного середовища у галузі та захист споживачів від неякісної молочної продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аналітичне агентство ІНФАГРО / Електронний режим доступу:
<http://infagro.com.ua/ua/2016/08/25/ochikuvannya-analitikiv-stosovno-tsin-na-ukrayinskому-rinku-moloka/>
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник /В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2002. – 624 с.
3. Асоціація виробників молока / Електронний режим доступу: <http://avm-ua.org>
4. Стецюк Я. Ю. / Розвиток молочної галузі України / Ефективна економіка /Електронний режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4164>
5. УкрМолПром / Аналітика / Опитування /Електронний режим доступу:
<http://www.ukrmolprom.kiev.ua/ua/component/acepolls/poll/3-voting>

Екологічні аспекти природокористування сучасного світу

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Безух С.Ю., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач біології вищої категорії,
звання «старший викладач» Смолянчук Н.В.

Довкілля – середовище безпосереднього проживання та виробничої діяльності, яке включає до себе елементи природного та штучного (антропогенного) середовищ.

Фактори довкілля поділяються на два типи: природні та штучні. В свою чергу природні поділяються на фізичні, хімічні та біологічні, а штучні поділяються на працю, побут, соціально-економічні умови.

Наука екологія займається вивченням факторів впливу на здоров'я людини. Екологія поділяється на екологію медичну та екологію загальну.

- Формування здоров'я людини залежить: на 50% - від способу життя;
- на 20% - від якості довкілля;
- на 20% - від генетичних факторів
- на 10% - від якості медичної допомоги

Здоров'я – природний стан організму, при якому усі фізіологічні та психічні функції зрівноважені з оточуючим середовищем; будь-які хворобливі порушення відсутні.

Гомеостаз – фізіологічна основа здоров'я.

Основна властивість гомеостазу – пластичність, яка забезпечує адаптацію до оточуючого середовища

Хвороба – «зрив адаптації».

Відповідно до Основного Закону – Конституції України, а саме статті 16, – забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Джерела забруднення довкілля:

- ❖ Промисловість (добувна, переробна);
- ❖ Транспорт (напр. автотранспорт міста є джерелом близько 60-70% забруднення повітря);
- ❖ Сільське господарство (агрохімікати, добрива, різні засоби для боротьби із хворобами рослин, шкідниками, бур'янами);

❖ Побутові (тверді та рідкі побутові відходи, продукти горіння, що утворюються в результаті роботи опалювальних систем).

Головним джерелом забруднення довкілля є повернення в природу величезної маси відходів, які утворюються в процесі виробництва, транспорту і споживання в людському суспільстві. Однією з важливих причин забруднення ґрунтів можуть бути промислові і сільськогосподарські відходи, побутове сміття, неправильне внесення добрив. Головними забруднювачами є важкі метали і їх сполуки, добрива, отрутохімікати, радіоактивні речовини.

За даними ВООЗ, надходження токсикантів до організму людини складається з:

- ❖ 70% – харчовими продуктами;
- ❖ 20% – з атмосферним повітрям;
- ❖ 10% – з водою.

Забруднення атмосфери – результат викидів забруднюючих речовин. Вони переносяться по повітрю від джерел появи до місць їхнього руйнуючого впливу. По ходу переміщення, вони можуть змінюватися, включаючи хімічні перетворення одних речовин в інші, ще більш небезпечні. Такі речовини наносять шкоду людям, живій і неживій природі, екосистемам, будівельним матеріалам, природним ресурсам, тобто всьому довкіллю.

Під забрудненням водних ресурсів розуміють будь-які зміни фізичних, хімічних і біологічних властивостей води у зв'язку зі скиданням у них рідких, твердих і газоподібних речовин, роблячи воду даних водойм небезпечною для використання. Цим наноситься збиток народному господарству, здоров'ю і безпеці населення.

Також одним із забруднювачів повітря та шкідником здоров'я людини є тютюнопаління та нікотин.

Тютюн – це однорічна рослина з родини пасльонових, висушені листки якої після спеціальної обробки подрібнюють і використовують для куріння. Основна особливість тютюну – вміст нікотину.

Нікотин – одна з найсильніших рослинних отрут, основна складова частина тютюнового диму. У чистому вигляді це безбарвна оліїста рідина неприємного запаху, гірка на смак. Смертельна доза нікотину для людини – 50-70 мг (1 мг на кілограм маси тіла).

За даними ВООЗ в світі понад 1,1 млрд. людей, що мають цю шкідливу звичку. Розвинені країни 76% тютюну експортують. При цьому вирощують дуже дешевий та неякісний тютюн. Сигарети із цього тютюну завозять в Україну та інші слаборозвинуті країни.

Було проведено опитування серед студентів першого курсу „Ірпінського економічного коледжу” про вживання тютюнових виробів. Виявилось, що понад 35% студентів мають таку шкідливу звичку. Вживання тютюну відбувається через органи

дихання. Тому перш за все страждає легенева система: повітряні шляхи і легенева тканина. Легені у 80% курців чорного кольору. Якщо починати курити у віці 12-13 років, то у 67% у тридцятирічному віці можна мати таке захворювання як емфізема легенів. Тютюнопаління є причиною 90% усіх випадків захворювань на рак легенів.

Німецький професор Танненберг підрахував, що у наш час смертельний випадок на мільйон– один раз на 50 років, від вживання у людей виникає у результаті: авіакатастрофи лкоголю - раз на 4-5 днів, від автокатастрофи – раз на 2-3 дні, від паління - кожні 2-3 години.

Кодекс України про адміністративні правопорушення, а саме стаття 175-1 передбачає, що паління тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, – *тягне за собою попередження або накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.*

У нашому коледжі також існує наказ «Про заборону тютюнопаління в навчальних закладах та установах Міністерства освіти і науки України і затвердження заходів щодо проведення антинікотинової інформаційно-освітньої та профілактичної роботи серед дітей, учнівської та студентської молоді».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України від від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4214#n4214>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-21) від 07.12.1984 № 8073-X : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про заборону тютюнокуріння в навчальних закладах і установах Міністерства освіти і науки України і затвердження заходів щодо проведення антинікотинової інформаційно-освітньої та профілактичної роботи серед дітей, учнівської та студентської молоді» від 08.11.2004 № 855 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS2679.html
4. Наказ Управління освіти і науки Київської області державної адміністрації «Про заборону тютюнопаління в навчальних закладах та установах освіти» від 13.12.2004 № 389.

ЖУВАТИ ЧИ НЕ ЖУВАТИ, ОСЬ У ЧОМУ ПИТАННЯ?

Кепанова К.О., відділення товарознавства та комерційної діяльності,

спеціальність «Маркетинг», III курс.

ВП НУБіП «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, Мартиненко М.О.

В даний час, жувальна гумка широко поширилася по всьому світу завдяки оригінальному смаку, доступній ціні і особливим властивостям.

Однак, жувальна гумка не розкладається, на відміну від іншої їжі, і не може бути абсорбована травними органами людини. Тому, якщо жувальна гумка після використання викидається в невідповідному місці, це завдає глобальної шкоди навколишньому середовищу. Висновок, що майже всі жувальні гумки важко розкладаються, було отримано шляхом дослідження основних компонентів і хімічного складу жувальної гумки.

Під час споживання жувальна гумка практично не зменшується в об'ємі, але всі наповнювачі поступово розчиняються, після чого жувальна основа стає позбавленою смаку і викидається. Зазвичай приліплюється гумка під лавки, столи, і на поручні ескалаторів. Багато використаних гумок знаходять свій останній шлях на поверхні тротуарів у відкритих громадських місцях. Прибирання з їх видалення дуже складне і дороге. Видалення, як правило, досягається за рахунок струменя пари і скребка, але процес повільний і трудомісткий.

У світовій практиці є країни, де введені штрафи за те, що виплюнув жувальну гумку повз урни. Є місця, де жувальні гумки зараховані до розряду заборонених товарів.

Штраф за плювок жувальної гумки в Кельні складає від 35 до 50 €.

У Китаї за виплюнуту на вулиці жуйку доведеться заплатити штраф у 50 юанів (майже 59 грн).

На очищення міст від жувальних гумок з бюджету Великобританії щорічно надається 150 мільйонів фунтів (близько 1,8млрд гривень).

Уряд Сінгапуру заборонив жувати гумку в 1992 році, посилаючись на те, що коли в країні стала до ладу перша лінія метрополітену, було зафіксовано кілька випадків вандалізму — жувальною гумкою заліплювали сенсорні датчики у дверях вагонів. Якщо місцевій владі буде відомо, що іноземний турист чи місцевий мешканець має при собі пачку жувальної гумки — доведеться платити штраф в розмірі 1000 доларів.

Комерційно доступна жувальна гумка не є біорозкладаним матеріалом та не розчинна у воді. У жаркому кліматі ця субстанція в екстреному порядку розкладеться всього лише за 30 років, а от в холодному - може пролежати сторіччями.

При виробництві жувальної гумки, утворюється стічна вода, забруднена великою кількістю цукрозамінників (цукрові спирти, аспартам). Також у стічні води потрапляють ароматичні речовини, такі як ментол.

Потрапивши в шлунки птахів, жуйка починає танути, заліплюючи їх, починаються незворотні процеси і в результаті птахи вмирають болісною смертю.

Жуйка небезпечна для здоров'я людини, так як містить небезпечну речовину - аспартам. Аспартам є підсолоджувачем, речовина була винайдено в 1965 році і до цих пір викликає підозри у медиків. Справа в тому, що при розпаді аспартама в організмі утворюються дві амінокислоти - аспарагін і фенілаланін, а також дуже небезпечний спирт - метанол. У певних концентраціях метанол небезпечний для вагітних жінок і позначається на нормальному розвитку плоду. Крім цього, метанол перетворюється в канцерогенний формальдегід.

Користь і шкода жуйки - це предмет постійних суперечок, безперервних і по сей день. Вирішувати вам!!!

ВПЛИВ ІНВАЙРОМЕНТАЛІЗМУ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

Лещенко Р.О., товарознавче відділення,
Спеціальність «Товарознавство і торговельне підприємництво»,
IV курс, ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, II категорії, Вінник І.В.

Інвайронменталізм (від англ. environment — навколишнє середовище) — організований рух громадян та державних органів, спрямований на захист та поліпшення стану навколишнього середовища. Представники екологічних рухів не виступають проти власне маркетингу та споживання, вони прагнуть, щоб люди, організації та товаровиробники діяли якомога обережніше стосовно довкілля. Вони вважають, що метою системи маркетингу повинна бути не максимізація споживання, збільшення асортименту товарів чи задоволення споживача, а оптимізація якості життя. Якість життя визначається не тільки кількістю та якістю товарів та послуг, а й якістю навколишнього середовища. Представники цих рухів прагнуть, щоб проблеми довкілля були визначальними для всіх рішень, що приймаються виробниками і споживачами.

Перша хвиля сучасного руху на захист довкілля виникла в США у 60-ті та 70-ті роки минулого століття. Ініціаторами цього руху виступили невеликі групи екологів та свідомі громадяни, стурбовані тією шкодою, що була заподіяна гірничими виробками, рубкою лісів, кислотними дощами, отруйними відходами та залишками. Друга хвиля екологічного руху була ініційована урядом, який прийняв протягом 70-х років низку законів, що регламентують екологічні аспекти діяльності промислових підприємств. Деякі з цих законів болюче вразили цілу низку галузей. Сталеварним компаніям довелося вкласти мільярди доларів у розробку

очисних споруд і нових видів палива — екологічно безпечніших, але й дорожчих. Виробники автомобілів були змушені облаштовувати в машинах дорогі пристрої для поглинання шкідливих викидів. Перед компаніями, що випускають упаковку, постала проблема зменшення кількості відходів. Ці та інші галузі всіляко опиралися запровадженню цих законів. Багато компаній скаржилося на величезні витрати, що підірвали їх конкурентноздатність. На межі двох тисячоліть дві хвилі екологічного руху об'єдналися і породили третю, найпотужнішу, яка примушує компанії все частіше приймати політику екологічної відповідальності, спрямовану на збереження природи та забезпечення стабільного прибутку, яка ставить питання про розробку глобальної екологічно безпечної моделі економіки. Така модель повинна функціонувати завжди і не виснажувати ресурсів планети.

Рівень екологічної відповідальності означає, що підприємство чи компанія глибоко усвідомили проблеми майбутнього і розпочали розробку нових екологічних технологій. Деякі підприємства АПК переводять свою сільськогосподарську технологічну базу з хімічної основи на біотехнології. Тепер продуктивність рослин та їх резистентність до хвороб підвищується не за рахунок застосування добрив чи пестицидів, а за рахунок генної інженерії.

Компанії можуть розробити єдиний екологічний підхід і керуватися ним при впровадженні нових технологій та розробці нових товарів. Такий підхід визначає, яких змін повинні зазнати товари та послуги підприємств та фірм, їх стратегій та технологічні процеси, які наукові розробки необхідні для реалізації цих змін. Екологічний підхід означає боротьбу із забрудненням довкілля, управління товаром і використанням нових, екологічно безпечних технологій.

Приклад. Інтенсивне квітникарство на невеликих ділянках спричинило забруднення ґрунту та підземних вод пестицидами, гербіцидами та добривами. Голландці усвідомили, що єдиним ефективним способом одночасного вирішення екологічної та економічної проблем є запровадження замкнутого виробничого циклу. У найсучасніших теплицях Голландії квіти вирощують не на ґрунті, а на зволоженій шлаковаті. Така технологія зменшує ризик ураження рослин грибковими захворюваннями та скорочує потребу в добривах і пестицидах, коли вони надходять з водою. Вода ж використовується багаторазово. Така система дозволяє створити стабільні умови для вирощування квітів, що підвищує їхню товарну якість. Вартість доставки істотно знизилася, тому що квіти вирощуються просто на спеціальних піддонах. Результатом впровадження такої технології є зменшення витрат, поліпшення якості товару, підвищення конкурентоспроможності у глобальному масштабі.

Проте, різні країни мають різні підходи до сфери екології, й напевно чи ми можемо очікувати на появу єдиних світових стандартів протягом найближчих років. Такі країни, як Данія, Німеччина, США та Японія, розробили перспективну екологічну політику та

підвищили екологічну свідомість населення; проте інші гіганти — Китай, Індія, Росія — тільки наблизилися до усвідомлення необхідності такої політики.

Спочатку товаровиробники намагалися протидіяти рухом на захист прав споживачів та навколишнього середовища. Вони вважали, що критика на їх адресу — не справедлива або не заслуговує на увагу. Проте нині більшість з них помірковано ставляться до розширення прав споживачів, консюмеризму та інвайронменталізму, сприяють формуванню цивілізованого маркетингу.

Отже можна сміливо заявити, що нове тисячоліття готує маркетологам нові випробування і нові можливості. З одного боку, інноваційні технологічні розробки комп'ютерів, глобальних комунікацій, інтерактивного телебачення, нових видів транспорту, зв'язку відкривають нові маркетингові можливості, а з іншого — посилюються обмеження, спричинені соціальними, економічними, культурними та екологічними чинниками. Гарні перспективи відкриваються перед підприємствами, здатними створювати нові споживчі цінності в умовах високої соціально-етичної відповідальності.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Маруда О.С., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Технологія виробництва і переробки продукції рослинництва»,
II курс, ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж».

Науковий керівник - викладач Добронецька Т.Б.

Природокористування розглядається як сукупність усіх форм експлуатації природно-ресурсного потенціалу й заходів для його збереження (видобуток і переробка природних мінеральних та біологічних ресурсів, їх відновлення, охорона природних умов життя, природних систем тощо).

Після об'єктивного аналізу причин екологічних катастроф і величезних економічних втрат від нерозумного господарювання, яких людство зазнало останніми десятиліттями й раніше, стало зрозуміло, що принципи природокористування мають бути інакшими, якщо ми хочемо вижити. Забруднення — це насамперед економічна проблема, яку слід визначати економічними термінами.

Тому провідним принципом природокористування в наш час став еколого-економічний, за якого критерій ефективності господарювання формулюється так: одержання максимальних матеріальних благ з мінімальними затратами й мінімальними порушеннями природного середовища. Але це потребує вкладання великих коштів у природоохоронну сферу, що завжди суттєво знижує прибутковість виробництва.

З метою обмеження надлишків споживання природних багатств потрібно створити систему регулювання природокористуванням. Будь-яка система повинна мати за мету обмеження надлишкового споживання природних багатств. Регулювання повинне бути

спрямоване на систему суспільних відносин, а через неї - на природокористування. А через те, що суспільні відносини є не що інше, як відносини власності, то об'єктом регулювання виступають якраз вони.

Необхідно обмежувати володіння і користування природними умовами, виходячи з інтересів суспільного відтворення, тому що приватний (частковий) інтерес із приводу використання природних багатств є тільки частиною інтересу всезагального - інтересу відтворення людського суспільства взагалі.

Витрати на охорону навколишнього середовища досить значні і не під силу приватному бізнесу, який дуже часто ігнорує декларований принцип "забруднювач платить". Тому єдиною силою, яка здатна контролювати природокористування є держава, як ідеальний представник інтересів суспільства у справі використання ресурсів природного середовища.

Для досягнення цілей екологічної політики держава застосовує методи, які умовно можна поділити на дві групи: адміністративні і економічні.

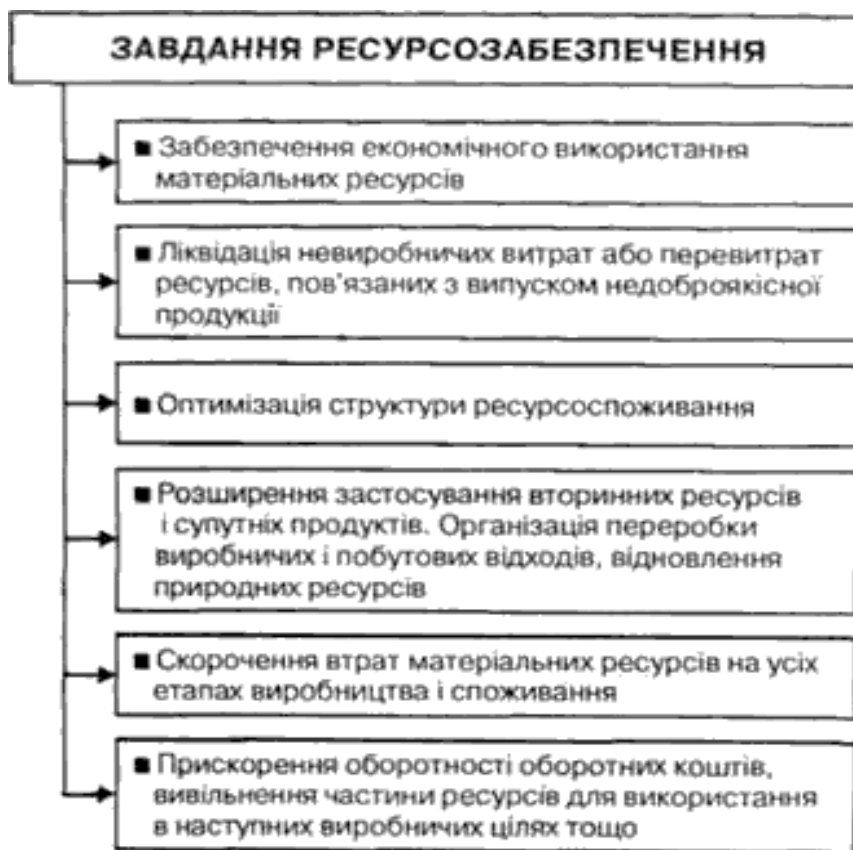
Адміністративні методи управління ще називають позаекономічними методами примусу. До таких методів належить: діяльність держави по встановленню нормативів з використання навколишнього середовища; заборони на використання сировини, ресурсів і технологій у певних умовах; штрафні санкції; розробка природоохоронних законів, карні процедури по відношенню до порушників.

Економічні методи управління полягають у допомозі держави фірмам і підприємцям при проведенні встановленої державою природоохоронної політики. До цих методів також належать створення умов, у яких природоохоронна діяльність стає вигідною для приватного сектора. До цієї групи відносяться: кредити; позики; субсидії; надання пільг; встановлення необхідних правил; міжнародний захист інтересів власних компаній, які проводять встановлену державою екологічну політику.

Основні завдання економіки природокористування:

- визначення збитків, завданих економіці (державі), галузі, підприємству, району, окремому приватному господарству чи конкретній особі через нераціональне природокористування, порушення законів, норм або правил охорони природи;
- визначення розміру затрат, необхідних для ліквідації в найближчому й віддаленому майбутньому наслідків негативних техногенних впливів на довкілля;
- оцінка абсолютної та відносної ефективності затрат на охорону й відновлення природи, вибір оптимальних варіантів природоохоронної діяльності й використання природних ресурсів;
- розробка економічних методів управління природоохоронною роботою й способів стимулювання природоохоронної діяльності та екологізації виробництва.

Треба, щоб економіка природокористування поступово переходила в економіку природозберігання.

Таким чином, для вирішення економічних проблем природокористування необхідно застосувати два шляхи ефективного впровадження екологічного моніторингу, що сприятиме поліпшенню стану довкілля та раціональному використанню навколишнього середовища.

По-перше, шляхом корегування стратегій природокористування і встановлення механізму прийняття оперативних рішень відповідно до умов, що змінюються і передбачаються.

По-друге, природоохоронна політика може і повинна сама по собі активно впливати на формування сприятливих умов свого наступного розвитку - зокрема, шляхом підвищення рівня екологічної освіченості суспільства, наращування природоохоронного потенціалу тощо. Мова йдеться про те, що таким чином суспільство не повинне пристосовуватись до змін у природному навколишньому середовищі, сприймаючи його змінений та «зношений» стан як належний, а активно досягати намічених цілей, спрямованих на ліквідацію проблем в екології, зміни зовнішнього середовища відповідно до перспективної мети охорони і раціонального використання природних ресурсів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1 <http://intkonf.org/negrich-lv-problemi-prirodokoristuvannya/>

2 <http://www.eco-live.com.ua/content/book/53-ekonom%D1%96ka-prirodokoristuvannya?page=0,1>

3 Економіка сільського господарства: Навч. посібник / Збарський В.К., Мацибора В.І., Чалий А.А. та ін.; За ред. В.К. Збарського і В.І. Мацибори. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Каравела, 2012. - 312 с.

«ВСЕ НА СВІТІ З ПЛАСТМАСИ, І НАВКОЛО ПЛАСТМАСОВЕ ЖИТТЯ»

Петренко.А.О. відділення товарознавства та комерційної діяльності

спеціальність «Маркетингова діяльність», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, Мартиненко М.О.

Розквіт пластмасового бізнесу припав на середину 20 століття, і в наші дні складно уявити собі наш світ без цього матеріалу. Спробуйте обійтися без пластмас і ви побачите, що зробити це в умовах сучасного суспільства практично неможливо. Віконні рами і гудзики, автомобільні бампера і пластикові стаканчики, мобільні телефони та окуляри, авторучки і кредитні карти.

Перша пластмаса була отримана з целюлози (основний компонент клітинних стінок рослин), але в наші дні основне виробництво - це синтетичних пластмас. Цей технологічний процес заснований на реакціях полімеризації речовин, що виділяються з вугілля, нафти або природного газу. Складно собі уявити, як з невлвовимого газу хіміки отримують тверді предмети, проте так воно є насправді.

На деяких пластмасових виробах можете побачити трикутник, стінки якого мають вигляд стрілок. В центрі такого трикутника розміщена цифра. Це позначення - знак переробки, який поділяє всі пластмаси на сім груп. Це робиться для полегшення подальшої переробки. В побуті за цим знаком можна визначити для яких цілей можна використовувати пластмасовий виріб, а в яких випадках краще відмовитись від його використання.

Найпоширеніший вид пластику поліетилентерефталат (РЕТЕ/РЕТ). В пляшки, що виготовляються з поліетилентерефталату, розливають різні напої, соняшникову олію, кетчупи, майонези, косметичні засоби. Цей матеріал - дешевий, міцний та відносно безпечний, проте в пляшку легко проникають ультрафіолет та кисень; вуглекислий газ, що міститься в охолоджувальних напоях, також відносно легко проходить крізь стінки.

Офіційно поліетилентерефталат вважається одним з найбезпечніших видів пластмас. Тим не менш лікарі не рекомендують багаторазово використовувати РЕТЕ-пляшки, тому що в побуті їх важко промити достатньо чисто, позбувшись від всіх мікроорганізмів.

Поліетилен високої щільності (HDPE). Із поліетилену високої щільності виготовляються флакони для шампуней, косметичних та миючих засобів, каністри для моторних мастил, одноразовий посуд, контейнери і ємності для продуктів харчування, контейнери для заморожування продуктів, іграшки, різні ковпачки та кришки для пляшок та флаконів, міцні господарські сумки, фасувальні пакети та ящики. Перевагами цього матеріалу є дешевизна, безпечність, міцність, легкість переробки, стійкість до масел, кислот, лугів та до інших агресивних речовин, HDPE-тара може піддаватись термічній стерилізації, достатньо високий температурний діапазон експлуатації від -80°C до +110°C. Проте існує

ряд міфів, згідно до яких HDPE-вироби небезпечні для здоров'я та довкілля, але поки це лише міфи, що не мають наукового підтвердження.

Полівінілхлорид (PVC/V), він же ПВХ, вініл застосовується для виготовлення лінолеуму, віконних профілів, кромки меблів, упаковки побутової техніки, штучної шкіри, плівки для натяжних стель, сайдингу, труб, ізоляції проводів та кабелів, завіс для душу, обгортки для сиру та м'яса, пляшок для рослинних олій, а також деяких іграшок.

ПВХ стійкий до кислот, лугів, розчинників і масел, бензину, гасу, хороший діелектрик, не горить.

Це найбільш отруйний та небезпечний для здоров'я вид пластику. При спалюванні полівінілхлориду утворюються високотоксичні хлорорганічні сполуки, після десяти років служби вироби, виготовлені з ПВХ, починають самостійно виділяти в довкілля токсичні хлорорганічні сполуки. Найнеприємніше те, що для надання більшої гнучкості полівінілхлорид продовжують використовувати при виготовленні дитячих іграшок. Існує інформація, що полівінілхлорид потрапляє в кров людини і викликає гормональні порушення, що призводять до раннього статевого дозрівання та безпліддя.

Поліетилен низької щільності (LDPE) Із поліетилену низької щільності виготовляються різні пакувальні матеріали, пакети для супермаркетів, CD, DVD диски.

Офіційно вважається нешкідливим, незважаючи на те що при виробництві LDPE використовуються потенційно небезпечні для здоров'я бутан, бензол і вініловий ацетат.

Основним недоліком є низька рентабельність переробки, що зводиться до подрібнення LDPE-виробів з наступним гранулюванням. Масовість виробництва LDPE призводить до забруднення довкілля. LDPE-пакетами завалені всі вулиці міст і звалища, вони тоннами плавають в морях і океанах, викликаючи загибель риб, птахів, морських черепах та інших тварин, які давлються і заплутуються в них. Багато міст світу повністю відмовились від використання поліетиленових пакетів.

Поліпропілен (PP). Із поліпропілену виготовляють відра, посуд для гарячих страв, одноразові шприци, мішки для цукру, контейнери для заморожування продуктів, кришки для більшості пляшок, маслянки, упаковку деяких продуктів харчування, в будівництві використовується для шумоізоляції. Багато виробників побутової техніки використовують поліпропілен для виробництва упаковки своєї продукції, відмовившись від отруйного полівінілхлориду. Вважається, що поліпропілен безпечний для здоров'я. Нещодавно група японських вчених встановила, що дрібні частинки поліпропілену які плавають в водах океану абсорбують різні токсиканти, розчинні у морській воді, такі як ДДТ і поліхлорбіфеніли.

Полістирол (PS). Із полістиролу виготовляється одноразовий посуд, контейнери для їжі, стаканчики для йогуртів, дитячі іграшки, теплоізоляційні плити, сандвіч панелі, декоративна плитка для стелі, пакувальні таці для продуктів харчування в супермаркетах, фасувальні коробки для яєць.

Перевагами PS є дешевизна, морозостійкість, легкість в переробці, хороший діелектрик.

Раніше отримання полістиролу було пов'язане з виділенням трихлорфторметану (фреону), який руйнував озоновий шар Землі. Нині полістирол отримують в результаті полімеризації стиролу, який являється канцерогеном.

Інші види пластмас. Їх використання в побуті може бути пов'язане з небезпекою для вашого здоров'я. Так полікарбонат, з якого виготовляється деякий посуд для харчування і пляшки, при контакті з гарячими рідинами може вивільнювати Бісфінол А, який може викликати різні гормональні порушення в організмі людини. Разом з цим в цю групу можуть входити і екологічні види пластмас, які біодеградують в довкіллі за участю мікроорганізмів.

Тобто купуючи тару із пластику ви йдете на ризик. Тому:

по можливості варто відмовитись від пластикового посуду на користь дерев'яного, скляного, порцелянового, металевого;

уважно слідкуйте за маркуванням, особливо коли купуєте дитячі іграшки;

намагайтесь уникати термічної обробки пластику з низькою термостійкістю.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО АУДИТУ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЗГІДНО ДСТУ ISO 50001:2014.

Сторчило Є.О., харчових технологій та управління якістю продукції АПК,

VI курс, НУБіП України

Науковий керівник – викладач к.ек.н., доцент Левицький М. А.

В умовах зростання світових цін на енергоносії і фінансово-енергетичної кризи підприємств найважливішим завданням, що стоїть перед його керівником, є підвищення енергоефективності виробництва, в тому числі скорочення витрат палива, електроенергії, теплоенергії за рахунок зниження їх витрат при виробництві, транспортуванні та використанні [1,3].

Енергозбереження починається з обліку і аналізу витрат енергоресурсів у виробництві і раціональним управлінням їх витрачанням.

Система енергоменеджменту, (СЕНМ) - набір взаємозв'язаних один з одним і взаємодіючих між собою елементів, що ґрунтуються на енергополітиці, метою, процесах і процедурах, і дозволяють досягати цілей.

Стандарт ISO 50001 визначає вимоги для системи енергетичного менеджменту (СЕНМ), що дозволяє підприємству або організації зробити системний підхід до безперервного покращення енергоефективності та енергетичних параметрів.

Складовою частиною системи енергетичного менеджменту є енергетичний аудит.

Енергетичний аудит (енергетичне обстеження) - обстеження підприємств, організацій і окремих виробництв за їх ініціативою з точки зору їх енергоспоживання з метою визначення можливостей економії енергії та допомоги підприємству в здійсненні економії на практиці шляхом упровадження механізмів енергетичної ефективності, а також з метою впровадження на підприємстві системи енергетичного менеджменту.

Головна мета енергоаудиту - сприяння суб'єктам господарської діяльності у визначенні своєї політики з енергозбереження, рівня ефективності використання ПЕР (паливно-енергетичних ресурсів), потенціалу енергозбереження, надання допомоги в розробці науково обґрунтованих норм та нормативів питомих витрат, енергобалансів, розробці заходів з енергозбереження, їх фінансовій оцінці та оцінці впливу на охорону праці та довкілля [4].

Загальними об'єктами енергетичного аудиту є:

- підприємства, господарські об'єкти, організації, установи;
- системи електро-, тепло-, паливо-, водопостачання, суб'єкти господарювання;
- виробниче та технологічне обладнання;
- технологічні процеси;
- діяльність і звітність суб'єкта господарювання у сфері енергозбереження;
- технічна і технологічна документація суб'єкта господарювання;
- відомчі нормативні документи у сфері енергозбереження;
- норми та нормативи споживання ПЕР;
- система енергетичного менеджменту суб'єкта господарювання;
- проекти планів (програм) будівництва, реконструкції, розширення, консервації і ліквідації об'єктів господарської діяльності;
- інші об'єкти, щодо яких законодавством України передбачено проведення енергетичного аудиту [4].

Завдання енергоаудиту:

- аналіз рівня ефективності використання ПЕР, порівняння фактичних витрат ПЕР з діючими нормами та нормативами, а також підготовки рекомендацій щодо зменшення фактичних витрат ПЕР;
 - аналіз витрат коштів на ПЕР у собівартості продукції;
 - аналіз енергоспоживання в окремих технологічних процесах, підрозділах та за типами обладнання;
 - аналіз витрат ПЕР на об'єкті енергоаудиту;
 - перевірка функціонування (впровадження) системи енергетичного менеджменту на об'єкті;
 - формування переліку шляхів та засобів економії витрат ПЕР на об'єкті;
 - розроблення заходів з енергозбереження з їх техніко-економічним обґрунтуванням.

Висновки: Енергоаудит дозволяє знизити підприємствам обсяги споживання паливно-енергетичних ресурсів, оптимізувати схеми розподілу, визначити місця перевитрати паливно-енергетичних ресурсів і скоротити втрати за рахунок впровадження програми енергозбереження, розробленої енергоаудиторами спільно з підприємством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Русу А.П. Основы энергосбережения. Энергоменеджмент и энергоаудит на предприятиях // Наукові праці ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2004, №3 – С. 10– 16.
2. ДСТУ ISO 50001:2014 Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання. – К. Держспоживстандарт України, 2015. – 27с.
3. Win the energy challenge with ISO 50001.International Organization for Standardization.
– Режим доступу http://iso.org/iso/iso_50001_energy
4. Енергетичний аудит підприємств. – Режим доступу <http://ukrenergoadit.org/ua/korisna-informatsiya/383-energetichnij-audit-pidpriemstv>

ГІДРОСФЕРА ТА АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ВОДИ СВІТОВОГО ОКЕАНУ

Хижняк І.Ю., Ціник І.І., відділення підприємництва та інформаційних технологій,
спеціальність «Маркетингова діяльність», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Бідун О.В.

Гідросфера, або водяна оболонка Землі, — це її моря й океани, крижані шапки приполярних районів, річки, озера й підземні води [1]. Запаси води на Землі величезні — близько 14 млрд. км³ (0,025 % її маси). Але це переважно гірко-солоня морська вода, непридатна для пиття й технологічного використання. Прісна вода становить усього 2 % її загальної кількості на планеті [1].

Гідросфера перебуває у безперервній взаємодії з атмосферою, земною корою та біосферою. [2].

Усі складові гідросфери — води Світового океану, води суходолу та вода в атмосфері — пов'язані між собою та утворюють єдиний безперервний кругообіг води у природі. Завдяки йому здійснюється постійний зв'язок гідросфери з іншими геосферами Землі. [3].

Найтісніше гідросфера пов'язана з атмосферою, звідки на поверхню Землі поступає вода у вигляді атмосферних опадів. Головним джерелом забезпечення атмосфери водною парою є Світовий океан, з поверхні якого вода випаровується в атмосферу. [1]. Пов'язана гідросфера і з літосферою, на якій утворюються водойми, формуються льодовики тощо. Нерозривно зв'язана вона також з біосферою, адже живим організмам, крім поживних речовин, потрібні тепло і волога. А для багатьох рослин та живих істот вода є ще й

середовищем проживання, тому що рослини, особливо лісові, є не тільки споживачами вологи, а й важливими регуляторами річкового стоку та рівня підземних вод [4, 5].

Космонавти кажуть, що коли дивитися на Землю з висоти космічної орбіти, то око розрізняє переважно два кольори: білий колір хмар і крижаних полярних шапок та блакитний колір вод Світового океану [2].

Величезну роль відіграє гідросфера у формуванні поверхні Землі, її ландшафтів, у розвитку екзогенних процесів, таких як вивітрювання гірських порід, ерозія, карст тощо [1].

Для величезної кількості живих організмів, особливо на ранніх етапах розвитку, вода була середовищем зародження та існування. Вода у біосфері перебуває у безперервному русі, бере початок у геологічному та біологічному кругообігу речовин. Вона є основою життя на Землі [4,5].

Стан вод Світового океану значно погіршився. Його поверхня вкрита нафтою, пластиковим пакувальним матеріалом, іграшками, пляшками та іншим сміттям, котре багато років не розкладається у воді. [1].

Дуже багато забруднень потрапляє в океани з атмосфери: 200 тис. т свинцю, 1 млн. т вуглеводнів, 5 тис. т ртуті тощо. Близько третини мінеральних добрив, що вносяться в ґрунт, вимиваються з нього дощовими водами й виносяться ріками в моря й океани [3].

Тихий океан відчуває на собі всі ті ж негативні наслідки антропогенних впливів, що й інші океани: перелови риби та інших морських тварин; теплове, шумове, нафтове забруднення; забруднення отрутохімікатами і побутовими стоками; радіоактивне зараження і т. д. [5].

Становище ускладнюється тим, що переважна частина найбільш цінних риб все життя або більшу її частину проводять в прибережних водах, де особливо велике забруднення материковим стоком, що містить різні отруйні речовини та патогенні бактерії. Це веде не тільки до скорочення видів і популяцій, а й до захворювання риб, а також і людей [5].

Нафтовою плівкою повністю покриті Південно-Китайське і Жовте моря, великою мірою зона у Панамського каналу, береги Північної Америки, течія Куросію, морські підходи до Японії з півдня і південного заходу.

Сучасний стан океану характерний тим, що основні поля забруднення від берегів течіями поширюються у відкриті райони, вражаючи найбільш вразливі екосистеми: коралові рифи, зони апвелінгу тощо [2].

Основними проблемами Атлантичного океану є : перелов риби, шумове, нафтове та побутове забруднення, кислотні дощі та забруднення отрутохімікатами. [3].

Щодоби в океан потрапляє дуже багато речовин у твердому, рідкому і газоподібному стані, а на дні відбувається поховання радіоактивних відходів у спеціальних контейнерах [5].

Води Індійського океану відчувають різні види забруднень, але нафтове займає особливе місце. Небезпечний характер носить також забруднення Індійського океану

важкими металами, такими як ртуть, свинець, кадмій. Вони потрапляють у води через атмосферу та з річковими стоками. [1].

До найбільш небезпечних забруднювачів відносяться і отрутохімікати – пестициди і гербіциди. Також певної шкоди водам океану завдала так звана «зелена революція», коли багато країн регіону різко розширили використання мінеральних добрив і отрутохімікатів у сільському господарстві [3].

Швидко зростає забруднення океану твердим сміттям, який скидається з суден і виноситься в океан стічними водами з суші. Є відомості, що на дні Індійського океану поховано величезну кількість контейнерів з усякого роду токсичними та радіоактивними відходами [4].

Господарське втручання людини в екологічні системи морів Північного Льодовитого океану загостило ситуацію. З середини 30-х рр. XX ст. – початку освоєння Північного морського шляху – відбувся активний наступ людини на природу північних морів. Розширення виробництва на берегах збільшило забруднення вод, скорочення біологічних ресурсів і т. д. [1].

Проблеми Північно-Льодовитого океану зводяться до наступних: забруднення акваторій нафтою, нафтопродуктами, отрутохімікатами, сміттям з берега і кораблів, скидання побутових стоків, підвищений радіоактивний фон, поховання радіоактивних відходів, перелов морепродуктів світового співтовариства [5].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. <https://uk.wikipedia.org>
2. <http://www.hydrosphere.net>
3. Балан П.Г. Біологія 11 кл.//2014. - №1. – С.192-199.
4. Корсак К.В., Плахотнік О.В. Основи сучасної екології//2014. - №4. – С.205-222.
5. Царик Л.П. Екологія //2012. - №2. – С.34-41.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИТЕРІЇВ

Шишко І.О., факультет харчових технологій та управління якістю АПК, спеціальність
«Якість, стандартизація та сертифікація», VI курс НУБіП України
Науковий керівник – зав. кафедри «Якість, стандартизація та сертифікація»,
д. т. н. Сухенко В.Ю.

Екологічною продукцією називають продукцію сільського господарства та харчової промисловості, виготовлена відповідно до затверджених стандартів, які передбачають зменшення використання пестицидів, синтетичних мінеральних добрив, регуляторів

зростання, штучних харчових добавок. Екологічне маркування дозволяє споживачу бути впевненим у відповідності продукції встановленим екологічним критеріям що вказують на екологічні переваги сертифікованої продукції[1].

Кондитерські вироби користуються досить високим споживацьким попитом. Існує досить великий асортимент продукції і, відповідно, її виробників. Використовуючи екологічне маркування будь-яка організація має можливість суттєво поліпшити свою конкурентоспроможність та ефективно стимулювати продаж.

Ми обрали саме цю групу продукції через високий попит населення. Відповідність продукції встановленим екологічним критеріям підтверджується сертифікатом екологічного маркування якій видається органом сертифікації згідно ISO 14024, як незалежною третьою стороною. Екологічні критерії ми встановлювали формуючи листи-запити на зацікавлені підприємства з проханням надати нам результати досліджень продукції їх власними лабораторіями. Було проведено аналіз отриманих показників і визначено такі числові значення (Табл. 1).

Таблиця 1

Інформаційні дані про допустимі рівні вмісту контамінантів у кондитерських виробах

Показники	Максимальний рівень вмісту згідно державних норм	Середній показник по групі досліджуваних зразків
Важкі метали, мг/кг:		
- Свинець	0,4	0,18
- Кадмій	0,75	0,01
- Миш'як	0,2	0,08
- Ртуть	0,015	0,006
- Мідь	7,5	1,5
- Цинк	27,5	5,42
Радіонукліди, Бк/кг:		
- Cs137	20	2,63
- Sr90	5	2,63
Мікотоксини, мг/кг:		
- афлатоксин В1	0,005	-
- дезоксіваленон	0,5	0,2
- зеараленон	1,0	0,04

На основі отриманих результатів ми можемо зробити висновок – видно значну різницю показників виробників та державними нормами. Розроблення саме цього стандарту є актуальним і доречним. Організаціям стандартизованим за даним нормативним документом відкривається ринок вимогливих споживачів потреби яких вони зможуть задовольнити, мінімізувавши, при цьому, рушійний вплив промисловості на навколишнє середовище та організм людини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. ДСТУ ISO 14024-2002 Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та методи.